

DOLENJSKI LIST četrtek
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

Kočevska Reka dobila pristanek občine Kočevje

Državi končna beseda

KOČEVJE - Kočevski občinski svet se je prejšnji četrtek odločil, da ne bo stal na poti prizadevanjem sveta KS Kočevska Reka, da bi se osamosvojili. Predsednik sveta KS Kočevska Reka Tone Krizj je povedal, da je Kočevska Reka nekoč že bila občina in da je, po pričevanju starih ljudi, tudi dobro delovala. Krizj je dodal, da želijo izkoristiti specifični razvoj KS, ki je skoraj pol stoletja sicer teritorialno pripadala kočevski občini, vendar pa je bil njen razvoj skoraj izključno odvisen od Ljubljane. Izrazil je prepričanje, da bodo to lažje dosegli, če bodo samostojna občina, kakor pa preko teritorialno izredno velike kočevske občine. V ustanavljanje nove občine ne bodo šli, v kolikor jim referendum ponovno ne bo uspel.

"Zaradi Kočevske Reke je bila vsa leta prizadeta celotna kočevska občina, sedaj pa naj bi imela od države koristi samo Kočevska Reka? To se mi ne zdi pošteno," je poudaril Miran Novak, ki je dejal, da pobudo razume tudi kot nezaupnico občinskemu svetu in kočevski občini.

M. L. S.

NELI NAJBOLJŠA

POSTOJNA - UNZ Postojna je v sodelovanju z ministrstvom za notranje zadeve organizirala 8. državno prvenstvo policijskih službenih psov in njihovih vodnikov. Med psi za odkrivanje minsko-eksplozivnih sredstev je zmagala psička Neli z vodnikom Zoranom Kerinom iz UNZ Krško.

Vse o Telekomu na enem mestu

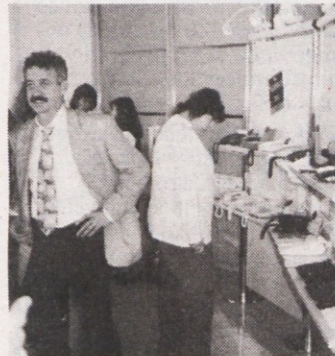
V Novem mestu so odprli Telekomov prodajno-informacijski center, t.i. teletrgovino

NOVO MESTO - V torek dopoldne so v Novem mestu na Novem trgu odprli prodajno-informacijski center oziroma teletrgovino, kot so poimenovali take centre. Otvoritev se je udeležil tudi generalni direktor Telekoma Slovenije mag. Adolf Zupan s sodelavci, na ploščadi na Novem trgu pa je svoj "animacijski program" izvedlo Gledališče Ane Monroe.

"Osnovni namen teletrgovin - novomeška je četrta v Sloveniji - je, da lahko uporabniki telekomunikacijskih storitev vse zadeve, povezane s Telekomom Slovenije, uredijo na enem mestu," pravi mag. Rosana Polutnik Vavpetič, direktorica marketinga pri Telekomu. Tu lahko dobijo vse informacije o možnostih za nove telekomunikacijske priključke, oddajo vloge zanje, urejajo pogodbenne odnose s Telekomom, kupijo atestirane telefonske aparate, tele-

fakse, rezervne dele in pribor, dajo telefonske aparate v popravilo, vložijo reklamacije in ne nazadnje brez pristojbin plačajo račune za telekomunikacijske račune.

"Telekom gre v korak s časom in v zadnjem času pospešeno uvajamo nove storitve in nova omrežja," pravi direktor Adolf Zupan. Že digitalne telefonske centrale omogočajo vrsto dodatnih storitev, zanimive so predvsem skrajšano izbiranje, klic brez izbiranja,

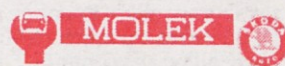
TELETRGOVINA - Novomeška teletrgovina je šele četrta tovrstna trgovina v Sloveniji.

vmesni klic, preusmeritev dohodnih klicev, ne moti, konferenčna zveza in izpis odhodnih klicev. Lani je začel Telekom Slovenije uvajati tudi storitve, ki omogočajo

• Teletrgovina v Novem mestu je v pritličju stavbe, v kateri domuje poslovna enota Telekoma Slovenije, meri več kot 125 m², vrednost del in opreme je okoli 18 milijonov tolarjev, pri njeni ureditvi pa so upoštevali tudi potrebe ljudi z omejitvami v gibanju. Odprta je od 9. do 17. ure.

prenos govora, besedil, slik, podatkov, videa, letos pa je uvedel novo interaktivno omrežje Slovenija Online, ki poleg videotekste in teletoken omogoča tudi dostop do Interneta. Temu je v teletrgovinah namenjen poseben demonstracijski prostor, kjer se lahko uporabniki "v živo" seznanijo z vsemi novostmi.

A. B.

avtoservis - prodaja vozil - avtodeli
AVTODELI, Novo mesto
 Kandijska 27
 (pri vulkanizerstvu Mohorič)
 Tel. 068/322-366

Delnice KRKE
 in ostalih podjetij
 odkupujemo po
 dnevno najvišjih
 cenah.
 Tel.: 061/742-737.

Kandjska 9
 Novo mesto
 068/342-136, 321-115

Jesenski izleti za
 posameznike in zaključne
 skupine!

"PLETARSTVO V TOPLIŠKI DOLINI"

NOVO MESTO - Dolenjski muzej Novo mesto in OŠ Dolenjske Toplice vabita v petek, 4. oktobra, ob 18. uri v malo dvorano Dolenjskega muzeja, kjer bo otvoritev razstave Pletarstvo v topliški dolini.

URBANISTIČNA ZASNOVA NOVEGA MESTA - V petek, 27. septembra, so v avli Kulturnega centra Janeza Trdine v Novem mestu razgrnili osnutek urbanistične zasnove novega mesta, najpomembnejši načrt prostorskega razvoja dolenjskega upravnega, gospodarskega in kulturnega središča. Osnutek bo javno razgrnjen dva meseca, do konca novembra, novembra pa bodo potekale tudi javne obravnave o tem pomembnem dokumentu, ki bo določil usmeritve za varovanje in razvoj okoljskih vrednot, razvoj dejavnosti v prostoru ter podrobnejšo zasnovo namenske rabe prostora. Že na otvoritvi je urbanistična zasnova vzbudila nemalo zanimanja prisotnih. (Foto: A. B.)

110 let Srednje kmetijske šole

**Slavje od 10. do 13.
 oktobra**

NOVO MESTO - Od četrka, 10., do nedelje, 13. oktobra, bo na Srednji kmetijski šoli Grm potekalo praznovanje 110. obletnice delovanja. V četrtek, 10. oktobra, bo ob 9. uri otvoritev praznovanja s številnimi razstavami (vinogradniško, sadjarsko, vrtnarsko, kulinarčno, zgodovinsko, poljedelsko, čebelarstvo, razstavo malih živali, kmetijskih strojev, dijaških izdelkov domače obrti in vinoteke), srečanjem kmetijskih šol s predstavitev nastopom šol in kmečkimi igrami, ob 10. uri pa bo začetek ocenjevanja STK.

V petek, 11. oktobra, se bo program začel ob 9. uri s predstavitev kmetijskih poklicev in izobraževanja na kmetijski šoli, sledila bo predstavitev seminarjskih nalog dijakov šole, naravnih čistil in čiščenje z njimi, predavanje o soji, revije konj, predavanje o permakulturi in skupščina rejcev slovenskih topokrvnih konj. V soboto, 12. oktobra, bo ob 10. uri slavnostna akademija, sledila bo razstava krav, konj in drobnice ter nastop jahalne šole, predstavitev prodajnih konj in predavanja. Zadnji dan prireditve, v nedeljo, 13. oktobra, bo ob 9. uri srečanje društev dolenjskih vinogradnikov in predavanje o negi mladega vina, srečanje čebelarjev Dolenjske in predavanja o bio kmetovanju.

MINISTER DULAR V VELIKIH LAŠČAH

VELIKE LAŠČE - V ponedeljek, 30. septembra, je Velike Lašče obiskal minister za kulturo dr. Janez Dular. Problemov na tem področju je veliko, najbolj seveda primanjkuje denarja. Novi načini povezovanja in financiranja še niso zaživel. Najbolj se kopja lomijo okrog Trubarjeve domačije, kjer so pogledi na reševanje problemov zelo različni in včasih smrdijo na politično razklanost. Minister pa je dal jasno vedeti, da se morajo problemi rešiti v domačem okolju in da ne država ne ministrstvo ne moreta čudežno rešiti problemov. Težave so na Turjaškem gradu, zaščititi bo treba enega najlepših baročnih oltarjev na Slovenskem, ki krasi cerkev na Veliki Slevici, kulturna društva skušajo v oteženih pogojih še nekako delati, varovati je potrebno še drugo kulturno dediščino. Občina gospodarsko ni tako močna, da bi vse to zmogla sama in tako upravičeno pričakuje državno pomoč. Minister v tem trenutku ni mogel obljubiti ničesar, ker so pač pred vrati volitve. Jasno je samo to, da se bodo morale zdrave nehati, drugače bodo težave vedno težje rešljive.

ANDREJ PERHAJ

CERKEV BREZ KIPCEV

ŽUŽEMBERK - Med 23. julijem in 22. septembrom je nepridiprav vlomil v cerkev sv. Marjete pri Vrhu pri Krizu in ukradel dva lesena kipca, velika okoli 65 cm. Kipca, ki sta stara okoli 300 let, sta vredna okoli 400 tisočakov.

Do konca tedna bo pretežno oblačno, a suho vreme. V nedeljo poslabšanje z občasnimi padavinami.

BPH NOVO MESTO
 BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o.

PONUDBA TEDNA
 * Odkupujemo delnice KRKE po 9.000 SIT/delnico
 * Upravljamo s finančnim premoženjem
 BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija)
 Tel.: 068/342-410

JABLANE DOBRO OBRODILE - Obiranje jabolk na 140 hektarjih jabolčnih nasadov Evrosada je na vrhuncu in kot kaže, je letina, kar se količine tiče, povprečna, glede na kvaliteto pa vrhunska povsod tam, kjer ni bilo toče. Kljub letošnjemu sadjarstvu nenaklonjenemu vremenu so v Evrosadu, kot pravi direktor družbe Ivan Kozole, s strogo kontrolo in pravilnim izborom škropiv uspešno ohranili zdravo sadje. Po skoraj popolnem izpadu hrušk zaradi lanske katastrofalne toče, zmanjšanjem pridelku jagod zaradi junjske suše ter letošnjem manjšem pridelku breskev zaradi toče bo bera jabolk boljša: nabrali naj bi jih 4 milijone kilogramov. Tretjino prve kvalitete bodo izvozili v Avstrijo in Nemčijo, odpira se tudi trg v Bosni in Hercegovini. (Več o jabolkih še na 9., kmetijski strani.) Pri obiranju poleg 90 zaposlenih sodeluje tudi od 50 do 150 sezonskih delavcev, med katerimi je precej obiralcev s Hrvaške. In še to: ker lahko ministrstvo za promet in zveze izda slovenskim izvoznikom le omejeno število dovolilnic za izvoz, sedaj slovensko sadje na tuje trge namesto domačih vozijo tuji avto-prevozniki. (Foto: T. Gazvoda)

Danes v DOLENJSKEM LISTU

- stran 2: Minister izgnancem obljublja pomoč
- stran 6: Zaprta seja o programih podjetnikov
- stran 8: Kaj pomeni odpoved kolektivne pogodbe
- stran 9: Prihaja nov vzpon konjereje?
- stran 11: Novinarka žalila banko in direktorja
- stran 16: Zasvinjano dolenjsko podzemlje
- stran 17: Boj za južno avtocesto

Brez predvolilnih obljub

Na ponedeljkovem razgovoru na Jasnici s predstavniki vseh resorjev ministrstva za promet in zveze, z ministrom Igorjem Umekom na čelu so se župani občin od Velikih Lašč do Kolpe strinjali, da je med vsemi vladnimi resorji imelo prav ministrstvo za promet in zveze do sedaj največ poslušala za reševanje problemov v njihovih občinah. Župani so zato strpno spregovorili o še celi vrsti nerešenih problemov na celotni infrastrukturi, za katere pa - kot je bilo razbrati iz razgovora - ni upanja na skorajšnjo razrešitev. Prednost na državni ravni je namreč povsem jasna: ureditev neke magistralne ceste, po kateri gre dnevno preko 10 tisoč vozil, je daleč pomembnejša od denimo dokončanja obvoznice v Starem Logu ali nadvoza v Kočevju, kot je to povedal državni sekretar Marjan Dvornik.

Predstavniki ministrstva zato, navkljub predvolilnemu času, (ki pa je brez dvoma omogočil, da je do razgovora sploh prišlo!), niso ničesar obljubljali. Kljub temu pa je bil razgovor koristen! Če že nič drugega, bodo Kočevjarji bogatejši za telefonsko govorilnico v Dolu, Dobropoljci pa imajo sedaj tudi nekaj več možnosti, da dobijo "nadstandardno lučko" na zapornici ob prehodu čez prog. Vsi skupaj pa so tudi bogatejši za nasvet ministra Umeka, kako naj občine v prihodnje ravnavajo oziroma na kaj ne smejo pozabljati, če želijo, da bodo njihovi programi prišli v državni proračun.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Zakaj ne berete več knjig?

Človek običajno kuri z drvmi in podobnimi, sežiganju namenjenimi materiali, včasih pa se ogreje tudi s knjigami. Dejstvo je, da je človeštvo v dosednji zgodovini že nekajkrat kurilo s knjigami tudi zaradi drugih nagnjenj, ne iz želje po ogrevanju. V novejših dobah se včasih zgodi, da knjige zmeljejo za star papir. Kadar vozijo na odpadke stare knjige, nekateri zaboli srce, medtem ko je za druge tako pospravilo le eden med mnogimi rednimi odvozi odpadkov. Skratka, gre za vprašanje, kakšno mesto podeliti knjigi med stvarmi tega sveta; nekako temu vprašanju smo namenili tudi tokratno anketo, v kateri nas je zanimalo zgolj to, koliko knjig preberete in zakaj prav toliko. Podobne ankete se dandanašnji lahko začnejo ob domnevi, da knjigam ljudje dajejo še zmeraj častno mesto v hiši, ali vsaj v spominih. Druga predpostavka, ki je ni mogoče zaobiti ob takih priložnostih, pa je lahko ta, da je Gutenberg in njegov tiskarski izum že doobra zrinila na stranski tir elektronika, ki zlahka shranjuje v centimetrskih prostorčkih, kar so včasih s težavo strpali v gore debelih bukev. Ze omenjena anketa kaže, da ljudje še berejo knjige in da bi jih prebrali več, ko bi imeli več časa. Na številčno rast bralcev kaže lahko tudi podatek, da knjižnice beležijo boljši obisk.

ALENKA BON, študentka ekonomije iz Novega mesta: "Odkar studiram, imam manj časa za prebiranje romanov, čeprav sem jih včasih veliko prebrala, saj mi veliko časa vzame prebiranje strokovne literature. Če le morem, zelo rada vzamem v roko prijetno knjigo, ki človeku obogati dušo. Opažam, da ljudje raje gledajo televizijo, kot ne berejo, ker to zahteva manj napora."

TOMAŽ TROPE, zaposlen v Foto "S" iz Kočevja: "Še iz časov, ko sem bil zaposlen na ČZP Delo, mi je ostalo a navade, da veliko berem časopise in revije. Knjig ne berem, ker jih od nekdanj nisem rad bral. Zato ne morem reči, da berem kaj dosti manj kot včasih. Kar zadeva druge, menim, da ne berejo več zato, ker je preveč videotehnike. Pa tudi sicer ostaja ljudem za branje malo časa."

GREGOR ORAŽEM, tonski tehnik iz Ribnice: "Ko sem še hodil v šolo, sem precej bral, sedaj pa je toliko stvari, ki jih imam za opraviti, da za branje nimam časa. Časopise samo prelistam, knjige pa berem le zvečer pred spanjem. Na splošno lahko rečem, da ne berem veliko, razlog za to pa je, ker želim prosti čas, ki ga imam, izkoristiti bolj aktivno, tudi za razna opravila doma."

JOŽICA ZALOKAR, gospodinja iz Kalč-Nakla: "Prej, ko sva z možem živela v glavnem od zaslužka v službi, se je vedno našel čas tudi za knjigo, sedaj pa, ko je kmetija glavni vir zaslužka, časa za branje knjig ni. Prebiram časopise in revije. Sem članica Sveta knjige. Večino knjig iz kataloga izberejo hčerke, sama le kakšno z nasveti, ki jo lahko vzamem večkrat v roke."

TEREZIJA PRELOGAR, gospodinja iz Črešnjic pri Cerkljah: "Za branje zmanjka časa. Pri hiši so majhni otroci in je z njimi seveda dosti dela. Ob tem so še gospodinjska dela. Zemlje sicer nimamo veliko, a je ves čas dosti dela. Ob koncu dneva je človek povsem tem kar utrujen. Pa še najbolje ne vidim s temi očali, tako da res ne berem veliko."

ANICA KOPINIČ, ravnateljica Ljudske knjižnice Metlika: "Število članov knjižnice vsako leto narašča in vanjo je včlanjen že vsak šesti prebivalec metliške občine. Večina si knjige redno izposoja. Največ berejo mladi in upokojenci, medtem ko si aktivna generacija izposoja predvsem strokovno literaturo. S predšolsko bralno značko se je včlanilo tudi precej staršev."

IGOR SUHOREPEC, lesni tehnik iz Ručetne vasi: "Na leto preberem deset do petnajst knjig, med katerimi prevladuje lažja zabavna literatura. Ravno prejšnji teden sem prebral dve knjigi. Ko sem še hodil v šolo, sem precej več bral. Menim, da televizija in drugi mediji ne bi smeli izpodrinuti knjige, ampak bi morali del večera ljudje nameniti branju."

KATJA PINOZA, študentka ekonomije iz Sevnice: "Ker sem pred kratkim končala srednjo šolo, sem seveda veliko prebirala raznovrstno literaturo zavoljo šolskih obveznosti. Moram pa reči, da rada berem, zato sem nedavno ponovno prebrala enega mojih najljubših romanov Pod svobodnim soncem Frana S. Finžgarja, z veseljem pa sem prebrala tudi Črna laboda."

JOŽE KREVS, prodajalec v bencinskem servisu Petrola v Trebnjem: "Priznati moram, da že lep čas, podobno kot mnogi Slovenci, nisem prebral leposlovnega dela, ker mi preprosto zmanjkuje časa za kaj takega, kajti odločil sem se za izredni študij. Zato pa imam bolj pogosto v rokah strokovno literaturo, ki mi omogoča, da sem boljše pripravljen na študij ob delu."

Obletnica Cankarjeve brigade

S slovesnosti v Lapinjah

LAPINJE NA KOČEVSKEM - V soboto dopoldan je v Lapinjah na Kočevskem potekala krajša slovesnost v počastitev 54. obletnice ustanovitve Cankarjeve brigade. Slovesnosti, na kateri so položili vence k tamkajšnjemu spomeniku, se je udeležilo okoli 120 nekdanjih borcev in bork ter njihovih svojcev.

Cankarjeva brigada, ki je bila sestavljena iz Kočevskega, Dolenjskega in nepopolnega Belokranjskega odreda, je ob ustanovitvi na Lapinjah, 28. septembra 1942, štela 360 borcev in bork. Kasneje je bilo v brigadi v povprečju okoli 650 ljudi, tako da se je skozi tisoč dni njenega delovanja v njej bojevalo okoli 3.100 borcev in bork, od katerih jih je 800 umrlo, več kot tisoč pa je bilo ranjenih. Sodelovali so v kakšnih 180, večinoma uspešnih, bojih in akcijah. Tako je brigada sodelovala pri osvoboditvi Kočevja in v pohodu na Ljubljano, pa tudi v bojih na Koroskem, ki so trajali vse do 15. maja 1945.

O vsem tem je na obletnem srečanju nekdanjih borcev in bork, ki sta ga organizirala odbor skupnosti borcev Cankarjeve brigade in zveza borcev domicilne občine Kočevje, spregovoril predsednik odbora skupnosti borcev Cankarjeve brigade, Ljotze Hren. Dejal je, da so borci ponosni na svoje sodelovanje v narodnoosvobodilni vojni in svoj prispevek k zmagi nad fašizmom.

M. L.-S.

MALA ELEKTRARNA NA MIRTOVŠKEM POTOKU

OSILNICA - Že nekaj let poteka razprava o načrtovani gradnji male elektrarne na Mirtovškem potoku. Zaradi različnih mnenj je občina Osilnica letos zaprosila za mnenje o gradnji male vodne elektrarne na Mirtovškem potoku ministrstvo za okolje in prostor. Pred kratkim je prišel odgovor, v katerem je med drugim rečeno: Ministrstvo je bilo v postopku za izdajo lokacijskega dovoljenja prvič seznanjeno, da nameravata Emil in Stanko Štimac na Mirtovškem potoku graditi malo vodno elektrarno že leta 1991. Takrat se je ministrstvo s predlogom strinjalo ob predpostavki, da bodo izpolnjeni tudi ostali pogoji, ki so za gradnjo predpisani. Investitorja sta nato pridobila lokacijsko in gradbeno dovoljenje in s tem tudi pravico, do gradnje male elektrarne. Te pravice jima danes ni možno vzeti, razen v primerih javnega interesa oziroma ogrožanja zdravja in življenja ljudi, vendar proti plačilu odškodnine.

• Resnicoljubnost je največja zvižčnost. (Lichtenberg)

ZOLTAN NAJBOLJŠI - V soboto je konjeniški klub Krka na novem travnem parkurju ob velodromu v češki vasi pripravil prvo tekmovanje v preskakanju zaprek, junak tekmovanja pa je bil domači trener Madžar Zoltan Kiss (na sliki), ki je z Beckie Boyem v prestižni disciplini MA - lov na točke z jolijem zbral 760 točk in za 20 točk premagal Andreja Kučerja iz Gotovelj z Effol Leokadijo. Visti disciplini je Zoltan s Poemom zasedel tudi 4. mesto. V kategoriji L (120 cm) je bil Kiss z Beckie Boyjem tretji, v kategoriji A2 (110 cm) pa je bil od Krkinih jahačev najboljši Robi Bombek, ki je bil z Dongaro tretji, Jure Grubačevič je bil z Nilusom, ki se je bal novih živobarvnih ovir, sedmi, Črnmaljka Marina Pezdirc pa s Csalogansyem deseta. (Foto: I. V.)

Minister izgnancem obljublja pomoč

Predstavniki upravnih enot ministra Toneta Ropa seznanili z objektivnimi težavami, ki zavirajo reševanje vlog izgnancev - Postopkov ne gre preveč poenostavljati

KRŠKO - "Iznanci smo bili med drugo svetovno vojno žrtve nasilja, potem skoraj 50 let žrtve prejšnjega sistema, danes smo žrtve demokratične Republike Slovenije. Naj moje prošnje ne izvenijo demagoško, a v imenu človeka vas prosim, da čimprej uredite status izgnancev, da ne bomo prej pomrli. Povprečna starost izgnancev je namreč 71 let," je med obiskom ministra za delo, družino in socialne zadeve Toneta Ropa dejal predsednik Društva izgnancev Slovenije Vlado Deržič.

Minister Rop, ki se je mudil v Krškem na povabilo poslanca v državnem zboru Branka Janca, se je srečal z načelniki upravnih enot krške, brežiške in sevniške občine in s predstavniki društev izgnancev, ki so ga seznanili z izvajanjem tako imenovanih vojnih zakonov, ki priznavajo izgnancem nekatere ugodnosti. Največ očitkov leti na upravne enote, te pa očitke zavračajo, češ da celoten projekt ni bil pravilno zastavljen, zato vsi postopki potekajo prepočasi. Kar grozljiv je podatek o rešenih

odločbah na prvi stopnji, teh je v slovenskem merilu le nekaj več kot 8 odstotkov od vseh vloženih vlog, torej je zahteva izgnancev, da naj bi bile vloge na prvi stopnji rešene do konca leta, le velika želja.

Vloge je v Posavju oddalo 9.252 ljudi. Pri tem prednjačita brežiška in krška občina, kjer je vloge oddala petina oziroma šestina živčnih občanov. Med šestimi najbolj kritičnimi občinami v Sloveniji

glede reševanja vlog so tudi vse tri posavske občine, čeprav ima med njimi še najmanj težav sevniška. Pretresni prostori, pomanjkanje

• Da tisti, ki so pripravljali zakon, niso mislili na izvajanje posledice, priznava tudi minister Rop, ki je v Krškem obljubil, da bo storil, kar se da, da bi na upravnih enotah rešili vsaj objektivne prepreke, za kar bodo v ministrstvu kljub relativno velikemu primanjkljaju prerazporedili sredstev za dodatno opremo. "Tudi sicer ne reši generalnega problema, dinamike reševanja vlog, kajti pričakujejo upravičenci, kajti postopkov s pravnega vidika ne moremo preveč poenostavljati, je dejal Rop.

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

RIBNICA - V tednu vseživljenjskega učenja, ki bo do 5. oktobra, je Središče za uravnotežen razvoj podeželja Vitra iz Cerknice pripravilo Teden učenja v deželi suhe robe. Po besedah Bojana Znidaršiča, direktorja Vitre, so plakati na javnih mestih ter prispevki v lokalnih časopisih opozorili na potrebo in možnosti kontinuiranega učenja in izobraževanja. V Miklovi hiši so pripravili predavanje o učinkoviti rabi energije v individualnih objektih, v občinskih prostorih bo odprta tudi razstava. Predavanje bo tudi v občini Loški Potok. Po besedah Lili Štefanič, direktorice kočevske Ljudske univerze, pri njih teden poteka pod nazivom "Z mislijo izberite pravo pot do znanja".

MINISTER ROP V KRŠKEM - "Prav tako imenovani vojni zakoni so področje, ki povzročajo ministrstvu največ težav in smo prav zaradi tega najbolj kritizirani."

strokovnega kadra, jasnih navodil, računalnikov in programov delo močno ovira, na upravnih enotah pa so prepričani, da so naredili vse, kar so mogli.

T. GAZVODA

• Moč javnih občil je obratno sorazmerna nemoči nemislečnosti. (Sršen)

• Ljubiti pomeni ljubiti nekoga bolj kot sebe. (Farrow)

• Čista vest je nenehno praznovanje. (Angleški pregovor)

• Ne vem, kam je šel sram. Kje gre sram, pa ni več nobene meje, nobene etike in nobenih pravil. (S. Hribar)

• Znanje je edina človekova svoboda. (Montaigne)

SEMINAR O STOMI - Več kot 130 medicinskih sester iz cele Slovenije je prejšnjo sredo in četrtek na Otočcu udeležilo strokovnega seminarja negi bolnikov s stomo. Sekcija medicinskih sester za zdravstveno nego stoma vsako leto pripravi tako strokovno srečanje, tokrat je bilo prvič na Dolenjskem. Na sliki: glavna sestra kirurškega oddelka novomeške bolnišnice Marta Gantar, ena od organizatork seminarja, pozdravlja udeležence. (Foto: A. B.)

Mariborsko pismo

Maribor pretresajo eksplozije

Središče slovenske mafije?

MARIBOR - Ko je mariborski župan dr. Alojz Križman na začetku leta dejal, da je v štajerski metropoli pomembno središče organiziranega kriminala pri nas, ki se mu država s svojim celotnim represivnim aparatom ni sposobna učinkovito postaviti po robu, so se mu mnogi posmihali, češ da pretirava. Danes pa bi težko našli Mariborčana, ki trditvam župana ne bi pretregli.

V Mariboru, kjer že vse leto po malem pokajo bombe, so se to jesen začele vrstiti eksplozije dobesedno po tekočem traku. Po tem, ko je razneslo eksploziv v lokalu Oniks, ko je eksplozirala bomba pred stanovanjem vojakov Slovenske vojske in ko je pred domačo hišo eksplozirala nastavljena bomba ali kakšen drug eksploziv pred bistrojem in marketom Roma v

Mariboru, popoldne istega dne pa je na Ptujju eksplodiral detonator, ki ga je neznanec nastavil v osebni avtomobil neke Ptujčanke.

Zaradi takšnih razmer so se v soboto v Mariboru sestali minister za notranje zadeve Andrej Šter, mariborski župan dr. Alojz Križman, predsednik mestnega sveta Borut Ambrožič in načelnik UNZ Maribor Milan Čuš. Na sestanku so se boja pogovarjali o ukrepih, s katerimi bi povečali učinkovitost kriminalistične službe ter izboljšali varnostne razmere v mestu in okolici. Po sestanku je minister Šter dejal, da je s potekom preiskave zadovoljen, saj poteka po strokovnih merilih. Delavci UNZ so pred pravosodne organe že privedli 32-letnega brezposelnega mizarja Daniela J., ki so ga ovadili zaradi poskusa umora pred hišo mariborskega sodnika v Miklavžu.

Kakorkoli že, Mariborčani imajo v teh dneh veliko razlogov za to, da se ne počutijo varne. Treba je tudi jasno povedati, da Maribor ne bo zares varno mesto, vse dokler odgovorni politiki in gospodarstveniki ne bodo rešili krize, ki postavlja v brezupne socialne razmere naš tisoče Mariborčanov.

TOMAŽ KŠELA

ŽREB - Pred dnevi je pajek - na zahtevo policistov in v njihovi prisotnosti, kot se spodobi - s kraja, kjer se stikata Glavni trg in Rozmanova cesta, ob cesti pri Kmetovem bifeju odpeljal nepravilno parkiran avtomobil. Očividci pa so začudeni ugibali, zakaj ravno tistega, saj so bili tam drug za drugim (napačno) parkirani kar štirje avti. Mar vrli policisti žrtev izberejo z žrebom ali po formuli: ankrat aden, ankrat aden?

LISICE - Še bolje pa so se na zadnji seji sveta mestne občine odrezali vrli svetniki. V burni razpravi za uvedbo na področju "mirujočega prometa" (pomensko nekaj takega kot suha voda) red vzpostavljaajočih parkirnih pomočnic lisic (napačno parkirane avtomobile očitno lahko prežene le lazina in zverjad) in proti njim so se odločili, da lisicam ne dovolijo vkleščati avtomobilov, so pa potrdili ceno takega kazenskega blokiranja napačno parkiranih avtomobilov. Mrzel krop.

VELODROM - Komaj zgrajeni velodrom v Češči vasi bi radi lastniki čim prej še pokrili. A kaj lahko se zgodi, da ga bodo prej ko jim bo to uspelo, razstavili, kot so stadion v Atlanti po koncu olimpijskih iger. Le da je bilo to tam načrtovano, tu pa s tem grozijo upniki, ki jim naročniki del dolgočjejo velike denarje. Teh pa ne bodo zaslužili s tako zasoljenimi cenami, da se novomeški kolezarjem bolj splača trenirati na italijanskem velodromu, kaj šele, da bi v Češčo vas privabili tuje.

ZUPAN - Na otvoritvi podgorškega vodovoda na Dolžu sta bila tudi novomeški in škočjanski župan, prijazni govornik pa je pozdravil tudi nepriznanega šentjernejskega župana Hudoklina. Pa je prav temu lahko najbolj žal, da ga ni bilo zraven, kajti predsedniku KS Dolž Jožetu Kobetu se je zareklo in je pozdravil "župana mestne občine Šentjernej". Tako je ta podgorška krajevna skupnost prva, ki Šentjerneju priznala mestne pravice in župana Hudoklina izenačila z novomeškim Koncilijo. Vprašanje, kdo ima več razlogov za nejevoljo...

Ena gospa je rekla, da je novomeškemu županu uspelo, da se na eni strani Novega medija pojavlja na vseh petih fotografijah. To še vedno ni dovolj za Guinnessovo knjigo rekordov, zato njegovi slavitelji pripravljajo podvig, da se bo petkrat pojavil na eni fotografiji.

Suhokranjski drobiž

RES OBSOJEN NA PROPAD? - Žužemberški grad, nekoč ponos bližnje in daljne okolice, še vedno nezadržno propada. Turistično društvo je v njegovi vinski kleti pripravilo literarni večer. Po besedah predsednika društva Vlada Kostevca so se člani pošteno trudili, da so zasnilo usposobljen prostor. Obstaja resna nevarnost, da zaradi pronicanja vode popusti strop. Potrebna bi bila karseda akcija odpiranja gradu, ne pa samo "ščititi in varovati" njegove razvaline.

ŠMARNICA VEČINOMA POBRANA - Zadnji septembrski vikend je privabil v naše številne vinske gorice polno trgачev in orientacev. Povsod je bilo veselje, ponekod malo manj (ker je bilo letos dosti dežja), a v povprečju pa z letino vsi zadovoljni. Šmarnica je v glavnem potrgana, vinarji in vinogradniki, ki imajo zlahtnejšo trto, pa še čakajo, da grozdje čim bolj dozori.

PRVA MED TRGAČI - Malka Anžlin stanuje v Novem mestu, njen rojstni kraj pa je Mačkovec pri Dvoru. Dolga leta je bila poslovodna delikatosa KZ Krka (ob policiji), pred kratkim pa se je upokojila. Prosti čas najraje preživlja med svojimi domačimi: sestrami in bratranci in jim pomaga na polju, v vinarstvu in doma. Nasmejano, dobre volje in pridnih rok kot gospodarja jo je ujel objektivni fotoaparator pri svojih domačih na trgatvi v dvorski vinski gorici Pod Šentpavtom. (Foto: S. Mirtič)

V BRŠLJINU BOGATEJŠI ZA DOLENJKIN PRODAJNI CENTER - Celotna investicija je Dolenjka stala 60 milijonov tolarjev, ki so jih zagotovili sami. Otvoritev se je udeležil tudi novomeški župan, ki jih je pohvalil, saj je malo takšnih podjetij, ki bi toliko investirala. Vračunalniško vodeni trgovini je dobilo delo 10 delavcev. (Foto: J. Dornič)

Nova trgovina v Bršljinu

Dolenjka je v spodnji etaži grosističnega skladišča odprla nov prodajni center - Na debelo in drobno

NOVO MESTO - Novomeška Dolenjka je prejšnji četrtek v Bršljinu, v etaži njihovega grosističnega skladišča, slovesno odprla nov prodajni center. Polovico stavbe, ki še ni bila njihova, so lani novembra odkupili od Novotehne za 1.520.000 nemških mark, da so razširili skladišče, celotno spodnjo etažo pa so namenili maloprodaji. Prodajni center je njihova druga največja samopostrežna trgovina, takoj za supermarktom na Novem trgu, z velikim številom parkirnih prostorov. Generalni direktor Dolenjke Maksimilijan Jakopin je na otvoritvi povedal, da je Dolenjka delniška družba, ki je v 51 odst. lasti notranjih delničarjev in ima v 38 poslovalnicah ter grosističnem skladišču skupaj 370 zaposlenih. V letošnjem letu načrtujejo okrog 5 milijard tolarjev čistega prihodka od prodaje in 50 milijard tolarjev dobička. V zadnjih petih letih so odprli nakupovalni center z diskontom na Drski, supermar-

ket na Novem trgu, povečali grosistično skladišče in odprli omenjeni prodajni center v Bršljinu, poleg tega pa so prenovili in posodobili tudi prodajalne v Škočjanu, Žužemberku, blagovnico v Črnomlju, market na Drski, letos spomladi pa tudi market v Semiču. Za to so porabili več kot 14 milijonov nemških mark. V načrtu imajo še prenovitve poslovalnic v Šentjerneju, Mokronogu, Trebnjem, Straži in Novem mestu, poleg tega nameravajo v Bršljinu poleg prodajnega centra urediti še prodajalno za druge vrste blaga.

V prodajnem centru v Bršljinu bodo kupci lahko kupovali živila, pijače in drobno galanterijo, kot v vsaki drugi samopostrežni trgovini, pri večji količini pa tudi kot v diskontu. Prodajni center je namenjen individualnim nakupom kot tudi nakupom za nadaljnjo prodajo.

J. D.

Krščanski demokrati za nove občine

SKD, SLS in SDS bodo v novomeški občini podprle skupne kandidate za volitve v svete KS - Kandidata za državnozbornske volitve Franci Koncilija in dr. Vida Čadonič-Špelič

NOVO MESTO - Na prvi novinarski konferenci, ki jo je sklical novi, pred kratkim izvoljeni, občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov Novo mesto, je beseda tekla o nedavnem kongresu SKD v Škočji Loki, ki se ga je kot delegat OO SKD Novo mesto udeležil Alojz Turk, novi predsednik občinskega odbora te stranke, ki ima v novomeški občini okoli 800 članov. Turk je predstavil 9-članski odbor ter spregovoril o delu OO SKD na lokalni ravni.

"Minuli kongres SKD se je jasno opredelil za nadaljevanje sedanjega programa, kar pomeni utrjevanje države ter demokratičnih in poštenih odnosov v naši družbi," je dejal Turk. "Delo našega občinskega odbora bo na lokalni ravni usmerjeno v prizadevanje za politično, gospodarsko in kulturno prenovo dežele. Vztrajali bomo pri tem, da so predstavniki stranke na vseh ravneh ljudje z demokratično, politično in občeloško kulturo, ne pa samopašni in oblastni ljudje, podobni nekdanjim vsemogočim oblastnikom."

Na lokalni ravni nameravajo okrepiti delo krajevnih odborov, s SLS in SDS pa bodo za volitve v

svete krajevnih skupnosti evidentirali skupne kandidate, "take, ki so se že izkazali z delom v svojih okoljih". "Odločno se bomo zavzeli za nadaljnji razvoj lokalne samouprave in povsod, kjer bo zanimanje in zakonska možnost, podprli ljudsko voljo za ustanovitev novih občin," pravi novi predsednik Turk.

Na državni ravni je Turk postal

član sveta SKD, za člana častnega razsodišča so izvolili mag. Francija Bačarja, medtem ko

• Skupna kandidata novomeškega, škočjanskega in šentjernejskega OO SKD za bližnje državnozbornske volitve v 2. in 3. volilnem okraju 6. volilne enote (leva in desna stran Krke) pa sta Franci Koncilija in dr. Vida Čadonič-Špelič; evidentirana kandidata mora potrditi še izvršilni odbor stranke.

Lojze Zupančič ni bil izvoljen za člana izvršilnega odbora stranke. A. B.

MEDLETOVA OTVORITEV NA CIKAVI

NOVO MESTO - Roletarstvo Medle, novomeška zasebna firma, bo ob 20-letnici delovanja jutri, 4. oktobra, opoldne v obrtni coni na Cikavi odprlo nove proizvodne prostore in novo linijo za izdelavo aluminijastih rolet.

VODSTVO NOVOMEŠKE SKD - Štirje od devetih članov novega vodstva OO SKD Novo mesto (z leve): Marjan Primc, predsednik odbora Alojz Turk, Lojze Zupančič in Milan Brudar. (Foto: A. B.)

Majhni koraki, veliki učinki

Energetskosvetovalna pisarna v Novem mestu - Brezplačno svetovanje za smotrno rabo energije

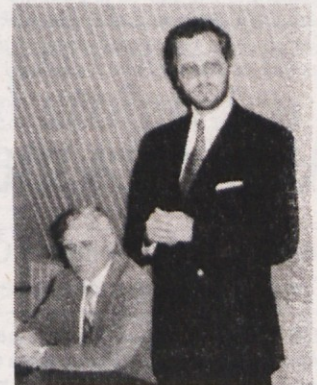
NOVO MESTO - Prejšnjo sredo so v prisotnosti državnega sekretarja za energetiko Borisa Soviča in drugih gostov v Novem mestu odprli energetskosvetovalno pisarno. Projekt energetskega svetovanja teče peto leto in novomeška pisarna je že dvaindvajseta v Sloveniji. Namen teh pisarn oziroma projekta v celoti je svetovanje o učinkovitih rabi energije v gospodinjstvih.

"Z majhnimi koraki je moč doseči velike učinke in znatne prihranke energije," pravi državni sekretar Sovič. "To pa je stvar vseh nas, kajti energetska politika ni le stvar države, pri njej ni pomembna le čim boljša oskrba z energijo, ampak tudi njena racionalna raba; za varnejšo rabo energije mora vsak narediti čim več. Smoter takšne energetske politike je, da ohranimo kakovost bivanja z manjšim energetske vložkom. K temu pa lahko precej pripomorejo tudi energetskosvetovalne pisarne." Te so po Sovičevi primerjavi nekakšno mešano podjetje države in občin.

V Novem mestu energetskosvetovalna pisarna deluje v prostorih Turističnega centra v stavbi novomeške občine na Novem trgu, odprta je ob sredah od 14. do 17. ure in ob četrtdih od 17. do 19. ure, tel. 317-289. V tem času bodo v pisarni energetski svetovalci, usposobljeni za nasvete o toplotni zaščiti in energetski sana-

ciji zgradb, izbiri ustreznih oken in zasteklitve, izbiri ogrevalnega sistema in ogrevalnih naprav, njihovi regulaciji in zamenjavi, uporabi obnovljivih virov energije, uporabi varčnih gospodinskih aparatov, pravi tople sanitarne vode, vodenju energetskega svetovanja, možnosti pridobitve nepovratnih sredstev za učinkovito rabo energije v gospodinjstvih in za vse ostale nasvete, ki se nanašajo na to. Seveda so nasveti brezplačni, priporočajo pa, da za obisk v pisarni ljudje pripravijo vprašanja. Svetovalec bo po potrebi prišel tudi na objekt, po sestanku pa bo izdelal poročilo z nasvetom.

A. B.

VELIK POMEN SVETOVALNE - O smotrni rabi energije in pomenu energetskega svetovanja pri tem je govoril državni sekretar za energetiko Boris Sovič.

Za naravno ureditev potoka Kobilja

Šentjernejski svetniki sprejeli Ureditveni načrt Kobile - Od mostu v Šmarju do konca Šmalčje vasi - Svetniki opozorili na probleme s podtalnico na šmarnskem pokopališču

ŠENTJERNEJ - Na ponedeljkovi seji šentjernejskega sveta so svetniki sprejeli Ureditveni načrt Kobile, ki ga je predstavil g. Nikič iz firme Acer, d.o.o. Obenem pa so opozorili na probleme šmarnskega pokopališča, kjer bi bilo potrebno izvesti odvodnjavanje, saj morajo zaradi visoke podtalnice pokojne pogosto položiti v vodo. Sklenili so, da je potrebno ta problem reševati posebej in čim prej. Sprejeti ureditveni načrt pa bo šel še v javno razgrnitev in razpravo.

Kobilja je eden od najbolj značilnih gorjanskih potokov, bogato naseljen z najrazličnejšimi vodnimi in obvodnimi živalmi. Da bi ga kar se da ohranili, je sonaravno naravnani tudi ureditveni načrt

potoka. Zgornji tok potoka Kobile je bil urejen že v preteklosti, tokratni ureditveni načrt pa sega od mostu v Šmarju pa do konca Šmalčje vasi, skupaj obsega okrog 45 ha površine. Kobilja zaradi neu-

rejene struge in hudourniškega značaja potoka večkrat poplavlja bližnje njive, travnike in tudi stanovanjske hiše. Pri tem ne bi bistveno posegali v prostor, saj naj bi strugo med drugim na nekaterih mestih le delno poglobili. Z ureditvijo Kobile naj bi se v naseljih zavarovali pred stoletnimi

• Svetniki so se strinjali s sonaravnim urejanjem Kobile, hkrati pa so bili proti nasilnim regulacijam potoka, ki so se izvajale pred leti, ker se narava za takšne posege kaj hitro maščuje. Kar nekaj pa jih je opozorilo na probleme, s katerimi se srečujejo na šmarnskem pokopališču zaradi visoke podtalnice. Ker pokopališče ni vključeno v ureditveni načrt Kobile, so občinsko upravo zadolžili, naj posebej pripravi predlog reševanja problemov šmarnskega pokopališča.

MORJE OŽIVILO GRAJSKE RUŠEVINE - Sobotni večer, 28. septembra, bo morda prelomnica tudi za druge dogodke in dogajanja, ki bi popestrila kulturna dogajanja v Žužemberku. V soju bakel, v mogočni obokani vinski kleti žužemberškega gradu je ta večer predstavil pesniško zbirko Morje Jurij Marussiga iz Ljubljane, ki jo je posvetil pokojni mentorici profesorici slovenskega jezika Mojci Potokarjevi. Pesnika so spremljali tudi Teja Mlakar s kitaro in Meta Mivšek s klaviraturami. Obe sta se na koncu predstavili tudi s svojimi pesmimi in tako obogatili pesniški večer. Jurij Marussiga, po poklicu učitelj fizike, se je že večkrat predstavil občinstvu. Tako je tudi njegova celotna prva zbirka izšla v samozaložbi v letu 1995. Zbirko je obogatil akademski slikar Marjan Zaletež Jančič. Literarni večer je bil lepo obiskan, materialno pa ga je podprla KZ Suha krajina Žužemberk. Prvih pet točk, in verjetno ne zadnje, je pri tem dogodku vsekakor dobilo tudi Turistično društvo Žužemberk-Dvor! (Foto: S. Mirtič)

vodami. Z ureditvijo komunalne infrastrukture, še posebej odpadnih voda, pa bi izboljšali tudi kakovost vode.

Predlagana ureditev skuša kar se da ohraniti trenutne značilnosti vodnega in obvodnega sveta in zagotoviti možnost za ohranitev žag in mlinov z mlinščicami. Na celotnem območju urejanja pa je predvidena tudi gradnja 19 novih objektov: 3 v Šmalčji vasi, 9 ob Kobilji vzhodno od domačije Jerle, preostalih 7 pa med Kušljanovo mlinščico in Kobiljo. V starem jedru Šentjerneja pa ureditveni načrt predvideva prenovo nekaterih slabše ohranjenih stavb ob potoku, nekatere neprimerne objekte pa bo treba tudi odstraniti. J. DORNİČ

PODGORSKI VODOVOD - V nedeljo je bil v gorjanskem Podgorju praznik vode. Na slovesnosti ob stolpnem vodohranu na Vrheh pri Dolžu so odprli vodovod Orehek-Dolž, ki je pripeljal zdravo pitno vodo v vasi Orehek, Brezovica, Zajčji Vrh, Sela pri Zajčjem Vrhu, Dolž in Vrhe. To se je zgodilo skoraj 15 let potem, ko je bilo izdano prvo lokacijsko dovoljenje za ta vodovod, ki daje vodo okoli 600 prebivalcem teh krajev v gorjanskem Podgorju. Na slovesnosti v nedeljo opoldne se je, kljub prelepemu vremenu, ko je bila trgatve na vrhuncu, zbrala kar tretjina vseh krajanov. Na otvoritvi so poudarili, da bodo napredka, ki ga v te kraje prinaša tudi voda, deležni predvsem mladi, up in dika Podgorja, ki so pripravili tudi prisrčen kulturni program. (Foto: A. B.)

OTROCI ZA BOLJŠI SVET - Pretekli četrtek so v Metliki zaključili mednarodni knjižni kviz z naslovom "Otroci za boljši svet". Tekmovanje je v metliški občini organizirala Ljudska knjižnica pod vodstvom knjižničarke mentorice Marte Strahinič, na njem pa je sodelovalo 79 učencev podzemeljske in metliške osnovne šole. Katarina Grčman iz Krivoglavic (na levi), sedmošolka iz podzemeljske osnovne šole, pa se bo udeležila državne zaključne prireditve kviza, ki bo 7. oktobra v Ljubljani. Izmed reševalcev kviza jo je izžrebala predsednica občinske zveze prijateljev mladine Metlika Vladka Škof, ki so se ji otroci s šopkom rož tudi zahvalili za dolgoletno požrtvovalno delo z otroki in za otroke. (Foto: M. B.-J.)

NA POT NA SVETOVNO PRVENSTVO - Pretekli teden je odpotovala v Carlou na Irsko slovenska ekipa oračev, ki se bo 4. in 5. oktobra udeležila 43. svetovnega prvenstva v oranju. Slovenijo bosta tokrat zastopala Janez Miklič iz Gorenjih Kamenc pri Novem mestu in Anton Filak iz Gribelj v Beli krajini, sodnik slovenske ekipe pa bo ravnatelj Srednje kmetijske šole Grr inž. Tone Horvat. Anton Filak je sodeloval že na lanskem svetovnem prvenstvu v Keniji, na nedavnem državnem prvenstvu pa si je zagotovil tudi nastop na svetovnem prvenstvu oračev v prihodnjem letu. Sicer pa bosta slovenska orača letos prvič tekmovala s traktorjema in plugoma, ki so jih nalašč za njih pripravili iz Slovenije in s katerimi sta prej tudi vadila. Traktorje SAME Dorado 60 je posodilo podjetje Cosmos iz Ljubljane, med pokrovitelji ekipe pa je tudi Dolenjski list. Na fotografiji: Miklič (levo) in Filak ob enem izmed traktorjev, preden so ga s tovornjakom s Trške gore odpeljali na Irsko. (Foto: J. Gačnik)

Belokranjske stranke dogovorjene

Srečali so se predstavniki različnih strank, da bi bila predvolilna kampanja na bolj kulturni ravni - Cilj vseh, da bi v parlamentu sedel tudi Belokranjec

ČRNOMELJ, METLIKA, SEMIČ - V četrtek, 26. septembra, so se v hotelu Lahinja srečali predstavniki petih od devetih političnih strank, ki delujejo v Beli krajini. Srečanje je bilo namenjeno dogovoru o kulturnem in do volilcev prijaznejšem predvolilnem boju. Od pomembnejših strank so na srečanju manjkali le predstavniki Liberalne demokracije (javili so, da jih ne bo) in Slovenske ljudske stranke, ki so prihod sicer najavili, a jih gre razumeti, saj je bil to po dolgem času prvi sončni dan.

Tako so se v hotelu Lahinja zbrali predstavniki strank ZLSD, DESUS, SKD, SDS in SND. Da bi se stranke resno dogovorile o predvolilnem boju na visoki kulturni ravni, kar je bila želja sklicatelja srečanja Vlada Starešiniča, je bilo malo verjetno, vendar so bili rezultati srečanja presenetljivo pozitivni. Starešinič je že na začetku poudaril, da niti srečanje niti morebitni dogovori strank ne obvezujejo, lahko pa bi bili v korist vseh. Povedal je, da bodo be-

lokranjski krščanski demokrati v predvolilnem boju govorili predvsem o sebi in o lastnih uspehih. Čeprav se je težko izogniti kazanju napak drugih, pa naj bi ob tem vsakdo povedal tudi konkretno, kako bi stvar opravil bolje.

Vsi po vrsti so poudarili, da Bela krajina veliko izgublja, ko v državnem zboru nima svojega poslanca, medtem ko jih ima samo ena nekdanja ljubljanska občina (Vič-Rudnik) kar sedemnajst. V zvezi s tem so udeleženci srečanja dali vrsto predlogov, med drugimi tudi tega, naj na volilno listo dajo res najboljšega človeka, ki bi, če bi bil izvoljen, tudi dejansko veliko naredil za Belo krajino. Predlog, da naj med predvolilnimi govori svetujejo volilcem, naj, če ne bodo volili članov njihove stranke, podprejo Belokranjca oziroma kandidata stranke, ki je v Beli krajini tudi aktivna (teh je devet), je bil soglasno sprejet.

Prav tako so podprli tudi predlog Vinka Babiča, da ne bi drug drugemu trgali plakato, saj s tem onesnažujejo okolico in drug drugemu povzročajo nepotrebne stroške ter razpihujejo sovraštvo med simpatizerji določenih strank. Tretji predlog, ki je bil podprt, je, da naj vsi poskušajo na volitve privabiti čim več volilcev, saj bi se s tem tudi povečale možnosti, da bi bil v državni zbor izvoljen Be-

lokranjec. Na koncu srečanja se je predstavnik ZLSD Dušan Kočvar zahvalil Vlado Starešiniču iz SKD, ker jih je zbral skupaj, ter mu izrek pohvalo, da je z leti politično dozorel.

I. VIDMAR

DAN ODPRTIH VRAT KRAJINSKEGA PARKA LAHINJA

VELIKI NERAJEC, DRAGATUŠ - V petek, 4. oktobra, pripravljajo društvo Krnica, občina Črnomelj, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, Regionalni center za srednjo in vzhodno Evropo in Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije dan odprtih vrat krajinkega parka Lahinja. Ob 13. uri bo v Velikem Nerajcu otvoritev informacijskega centra krajinkega parka Lahinja, v kulturnem programu pa bodo nastopili dragatuški tamburaši in učenci dragatuške osnovne šole. Sledil bo ogled parka, bodisi peš ali z zapeljivki, ob 17. uri pa bo v Župančičevem hramu v Dragatušu okrogla miza. Na njej bodo sodelovali predstavniki ministrstev za okolje in prostor ter za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Triglavskega narodnega parka, Logarske doline, Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, Regionalnega centra za okolje ter občine Črnomelj.

Bruma PRODAJA GUM VULKANIZERSTVO

BRUNSKOLE MATIJA, s.p.
HRAST 1a, 68331 SUHOR,
tel./fax: 068/50-475

V mesecu septembru ugodna prodaja zimskih avtoplaščev: BARUM, SAVA, NOKIA, FULDA, MICHELIN. Nudimo vam 5% gotovinski popust oziroma prodajo na več čekov. Ob nakupu avtoplaščev montaža in centriranje brezplačno!

Kulturno poletje tudi drugo leto

V Zvezi kulturnih organizacij zadovoljni s Poletjem v Črnomlju - Prihodnje leto ne bodo širili programa - Prireditve resne glasbe z zanimivimi in dopadljivimi izvajalci

ČRNOMELJ - Zveza kulturnih organizacij Črnomelj je letos prvič pripravila serijo kulturnih prireditev s skupnim naslovom Poletje v Črnomlju, kar se je izkazalo za dobro, tako da bodo Poletje v Črnomlju pripravili tudi prihodnje poletje.

Čeprav podrobnejše analize letošnjih prireditev še niso pripravili, lahko mirne duše rečemo, da so prireditelji Poletja v Črnomlju svoj namen dosegli. Vseh pet večerov je bilo dobro obiskanih, nastopi pa so bili izvedeni na visoki ravni. Prva dva večera je na trgu pred cerkvijo sv. Duha zazvenela ljudska glasba - Istrianski

mužikante so predstavili glasbeno dediščino Istre, Kurja koža pa štajersko ljudsko glasbo. Mešani pevski zbor slovenskih izseljencev Ely iz Minnesote v ZDA se je predstavil v Kulturnem domu, četrtri večer je bil po svoje belokranjsko obarvan, saj se je v okviru

Zveza kulturnih organizacij se za pomoč pri organizaciji Poletja v Črnomlju zahvaljuje Dolenjki, Viziji, Gostinskemu podjetju Črnomelj, Tiskarstvu Opara, Grafiki, DZS, Cvetličarni Sonje Šikonja, Dolenjskemu listu, TV Novo mesto, Studiu D, Radiu Sraka in Radiu Krka, črnomaljskim gasilcem, Antonu Planincu, Župniškemu uradu Črnomelj in Dekanu Vinku Podbevšku, KUD Hip hop, Mladenu Babiču ter Darku Kočvarju, Marinki Dražumerič, Upravnici enoti Črnomelj in ZIK Črnomelj, Robertu Lozarju ter sosedom Špeličeve hiše ter vsem ostalim.

koncerta kitare in ustne harmonike skupaj z Vladimirjem Horvatom predstavil tudi domačin Igor Saje, za veličasten zaključek pa sta v župnijski cerkvi poskrbela orglar Tone Potočnik in sopranistka Olga Gracelj.

Ksenija Khalil, ki je v organiza-

ciji omenjenih večerov vložila največ dela, meni, da jim bo zaradi uspešne letošnje izvedbe naslednje leto precej lažje zbrati denar. Količinsko programa ne nameravajo širiti, tako da bodo ostali pri petih večerih, ki jih bo tudi v prihodnje zapolnila resna glasba - od ljudske, klasične do jazzovske. Izbirali bodo med bolj nevsakdanjimi, a zanimivimi zasedbami z dopadljivim programom na visoki kakovostni ravni. En večer nameravajo nameniti domačim izvajalcem. Ker gre predvsem za resno glasbo, po njenem mnenju ne bi smeli sanjati o tisoč obiskovalcih, uspeh bo že prijetno poln trg pred cerkvijo sv. Duha.

I. V.

15. EKSTEMPORE MLADIH LIKOVNIKOV

METLIKA - Jutri, 4. oktobra, bodo metliško staro mestno jedro "zasedli" otroci iz vseh belokranjskih šol ter mladi metliški pobratimi iz italijanskih Ronk, ki se bodo udeležili 15. ekstempora mladih likovnikov Bele krajine. Ekstempore pripravlja v okviru tedna otroka metliška občinska zveza prijateljev mladine, mladi pa bodo ustvarjali na temo "Podoba časa - metliška arhitektura na prehodu iz 19. v 20. stoletje". Razstava likovnih del bo na ogled čez dva tedna v Ganglovem razstavišču v Metliki, potem pa se bo selila še po belokranjskih osnovnih šolah.

Arbitražna med Semičem in Črnomljem

Komisiji občine Semič in Črnomelj, ki usklajujeta delitveno bilanco bivše občine Črnomelj, se ne moreta zediniti glede lastništva bele hiše in okoli JP Komunala

ČRNOMELJ, SEMIČ - Premoženska delitvena bilanca med občinama Črnomelj in Semič nista usklajeni niti po zadnjem sestanku komisij obeh občin, zelo verjetno pa bo pri nekaterih vprašanih potrebna tudi arbitražna. Na črnomaljskem občinskem svetu so prejšnji tork obravnavali poročilo z zadnjega sestanka obeh komisij.

Črnomaljski občinski svet je že spomladi sprejel sklep, da objek-

ti, ki so bili že pred letom 1958, ko sta se občini Semič in Črnomelj združili, last posamezne občine, niso predmet delitve, kar je črnomaljska komisija vztrajno zagovarjala in dokazovala upravičenost takega ravnanja, medtem ko je semiška komisija sicer odstopila od zahteve po solastništvu stavbe Glasbene šole in stavbe nekdanje osnovne šole v Ulici Mirana Jarca, vztrajali pa so, da bi semiška občina postala solastnik bele hiše, to je poslovne stavbe na Kolodvorski 34. Najverjetneje bo prav tu potrebna arbitražna, saj ne kaže, da bi lahko prišlo do kompromisa. Arbitražna bo najverjetneje potrebna tudi pri delitvi komunalne infrastrukture, ki bo sicer urejena po teritorialnem principu, vendar Semičani zahtevajo konsenz pri sprejemanju finančnega načrta in zaključnega računa javnega podjetja Komunala. To sta tudi edini še neusklajeni vpra-

šanja v zvezi s premoženjsko delitveno bilanco občin Črnomelj in Semič.

Za delitev stanovanj, sredstev od kupnin stanovanj in odplačil danih stanovanjskih kreditov so se dogovorili za kriterij, po katerem dobi Črnomelj 77,9 odst., Semič

Kljub 22 točkam dnevnega reda je bila prva jesenska seja črnomaljskega občinskega sveta kratka in je trajala le dobre tri ure. Med drugim so svetniki obravnavali in sprejeli tudi realizacijo proračuna občine za prvo polletje, informacijo inšpekcijskih služb, predlog za izdajo odloka o prekrških zoper javni red in mir, izbrali pa so tudi enega od predlogov preureditve občinske sejne dvorane.

pa 22,1 odst., v primeru Osnovne šole Milke Šobar - Nataše pa so se dogovorili za kriterij na osnovi zastopanosti otrok iz posamezne občine v zadnjih petih letih.

I. V.

Črnomaljski drobir

PIŠTOLO JIMA DAJTE, pa naj rešita, kar se imata za pomniti, je vzkliknil nekdo izmed črnomaljskih občinskih svetnikov na njihovi prvi jesenski seji, ko so bili že vsi siti prerakanja o odgovoru na svetniško vprašanje med Antonom Škofom in Borisom Mužarjem. Predsednik sveta Andrej Kavšek se je odločil za bolj modro odločitev - vzel jima je besedo in zaključil sejo, ki je bila ena krajših v zgodovini črnomaljskega občinskega sveta.

BOG SE BO MAŠČEVAL belokranjskim politikom, ki so v času trgatve moževali o kulturnem obnašanju v predvolilnem času kar ob pomarančnem soku in kislji vodi. Le kako jim naj volilci verjamejo, da bodo res storili kaj za Belo krajino, ko nameravajo, da bi v gostilni podprli belokranjske vinogradnike, podpirajo ajdovske sadjarje in uvoznike južnega sadja. Le malo je manjkalo, da se niso pogovarjali celo o tem, ali je dovoljeno, da se na plakatih kandidatom rišejo brki ali ne, za zvezde na čelu pa so tako in tako menili, da bi bilo to neokusno in so torej prepovedane.

UKINITI VINOGRADNIŠTVO - V Črnomlju se pripravljajo, da bodo sprejeli odlok o prekrških zoper javni red in mir, ki med drugim predvideva tudi prepoved gojitve zdravju škodljivih rastlin, izdelovanje zdravju škodljivih snovi in prepoved razpečevanja in uporabljanja letih. Če človek stvar prav razume, bodo iz grozdja, jabolki, sliv in drugega sadja lahko delali le sok in marmelado. Vina in žganja pa tudi tobaka in še marsičesa. Črnomalci, ko bo odlok sprejet, ne bodo smeli niti uživati, kaj šele pridelovati.

Semiške tropine

MEDVEDE bi semiška občina lahko bolje izkoristila, le po Francozih in Špancih bi se morali zgle doovati, ki so v okviru programa Life ob svoji gorati meji naselili slovenski medvedki, da bi v oddaljenih krajih privabili turiste. Prav veliko turistov ju še ni prišlo gledat, pač pa imajo veliko korist od naših kosmatink pastirji, saj odškodnina za poklane ovce krepko presega ceno, ki bi jo za njih iztržili pri prodaji. Saj precejšnji del semiške občine sega v kosmatinci bogat del Kočevskega Roga. Ni vrag, da se iznajdljivi semiški župan ob tem ne bi česa spomnil.

SOLIDARNOST - Občinski svetnik Tone Rakovič je prejšnji četrtek zapustil sejo sveta v znak solidarnosti z odtisnimi članoma sveta iz vrst LDS, ki se seje nista udeležila, ker je ta ponovno potekala v hotelu Valentin. Dejstvo, da je predsednik občinskega sveta Alojz Košir ponovno sklical sejo v hotelu, čeprav je bil o namerah obeh odtisnih članov obveščen na predhodni seji, je označil za neupoštevane volje manjšine in samovoljno ravnanje predsednika sveta. Na Koširjevo obrazložitve ni počakal. Rakovičev odhod je bil namreč za krinko solidarnosti skrit protestni odhod in le eden iz niza njegovih dosedaj izraženih protestov zoper Koširjevo vodenje sej in opravljanje predsedniških nalog.

SVETNIKE ZAPRETI - V Kočevju so si vsi edini, da potrebujejo v državnem zboru "svojega človeka". Kako do njega priti, pa je v strankarsko pisani kočevski občini skoraj neresljivo vprašanje. Svetnik Marko Glavač je zato že večkrat dejal, da vidi edino rešitev v tem, da se vse občinske svetnike nekam odpelje in zapre za toliko časa, dokler se ne bodo uspeli dogovoriti. Svojo bolj za šalo povedano rešitev pa je na zadnji seji sveta ponovil povsem resno.

Ribniški zobotrebci

DESNA NE VE, KAJ DELA LEVA - Občinska uprava in upravna enota v Ribnici si kljub obetavnim začetkom v času ob vzpostavitvi nove lokalne samouprave menda kar precej nagajata. Tako vsaj trdijo za upravno enoto delavci občinske uprave, ki ne morejo razumeti, da so lahko ljudje, ki so nekoč bili vsi zaposleni na ribniški občini, danes tisti, ki stojijo nasproti občinskim prizadevanjem. Se težje pa to razumejo ostali, saj mnogi še vedno niti ne ločijo, kaj je občina in kaj upravna enota. Se vedno jih pojmujemo kot "organe istega telesa", zato za razne zadeve, za katere se izkaže, da so posledica pretiranih, včasih neformalnih vezi in sodelovanja med delavci zdajšnje občinske uprave in upravne enote, ljudje v Ribnici še vedno pravijo, "da desna roka ne ve, kaj dela leva".

ZA CERKEV - Čeprav je bil Kulturni dom sv. Gregor že razglašen za kulturni spomenik in bi za opravljanje kulturnih dejavnosti služila samo dvorana v njem, pa je med ribniškimi svetniki na zadnji seji sveta prevladala odločitev, da cerkev ne sme biti omejena pri odločanju o tem, kaj bo storila s premoženjem, ki ji bo vrnjeno. Ker so občinski uslužbenci trdili, da na upravni enoti niso dobili podatka, da je bil vložen zahtev za denacionalizacijo, svetniki iz vrst SKD pa so "mahali s papirjem", ki naj bi dokazoval, da je cerkev to storila, so z uradno obrazložitvijo, da ni razjasnjeno, ali je stavba pod denacionalizacijo ali ne, Kulturni dom sv. Gregor črtali iz seznama objektov v ribniški občini.

Krpanova kobila:
"Dolenjski list pošteno poroča iz naše občine, odgovornost pa se zdi sumljiva trditve Janeza Petriča, da njegova koza daje sedem litrov mleka. Zdjaj bo Jančičevo izjavo preverila ustrežna občinska komisija."

Struški klinčki

STRAH PRED MEDVEDI
IN KLOPI - Kaže, da se Stružanci bolj boje klopi kot medvedov. Kar precej borelije in meningitisa so povzročili klopi, zato upada nabiranje zdravih želišč pa tudi gob so letos nabrali Stružanci manj, česar pa ni krivo le slabo vreme.

STRAH PRED VODO - Stružanci se tudi boje, da je njihova voda oporečna in za zdravje nevarna, posebno ob nalivih. Vendar glavna nevarnost ni kalna voda, ampak azbestne cevi, ki jih na tem vodovodu le počasi zamenjujejo. Letos so jih v dolžini enega km, zamenjati pa jih treba za 17 km, a nagaja vreme.

BIROKRATSKE TEŽAVE - Zaradi nedokončane reorganizacije občin imajo Stružanci težave pri urejanju uradnih zadev z občinami oz. upravnimi enotami. Uradniki jih pošiljajo ne le od vrat do vrat, ampak v Kočevje (kjer je sedež stare občine in upravne enote), od tam v Grosuplje (stari sedež za območje Dobrepolje, v občino Dobrepolje pa zdaj sodijo tudi Struge) in od tam na Videm, kjer je sedež občine.

Mirtovski šratelj:
"Včasih se je v Kolpo stekalo iz meh greznik in hlevov, ljudi in živali je bilo tudi veliko več, čišnilne naprave pa nobene. Pa vendar so ljudje takrat Kolpo pili, danes pa je ljudi in živine nekajkrat manj, čištilnih naprav že kar nekaj, voda v Kolpi in celo že v vodovodnih zajetjih pa je onesnažena in oporečna."

Ljudje niso številke
Negotove volitve v KS

KOČEVJE - Odbor za krajevne skupnosti je 24. septembra na svoji prvi seji po počitnicah med drugim obravnaval tudi odlok o volitvah v svete krajevnih skupnosti. Na sam predlog odborniki niso imeli pripomb, izrazili pa so resen dvom, da bo volitve možno izpeljati.

Predstavniki KS v odboru so opozorili, da se utegne zgoditi, da volitev ne bo mogoče izpeljati, ker ljudje ne bodo hoteli sodelovati. Nezadovoljni so namreč s še vedno veljavnim nepravilnim statusom krajevnih skupnosti in njegovimi posledicami. Te se, po mnenju tajnika KS Kočevje - mesto Boruta Hočevarja, odražajo v anarhiji, ki sedaj vlada, ker občina in upravna enota ne obveščata več nikogar ne o posegih v prostor in ne o prireditvah na javnih površinah.

Podobnega mnenja je bil tudi predsednik KS Kočevska Reka Tone Križ, ki je povedal, da so šele iz medijev zvedeli o postavitvi merilne naprave za atmosfersko opazovanje onesnaženosti okolja v Iskrbi, da pa je podobno tudi z gozdarji, lovci in podjetji, ki posegajo v prostor in zapirajo javne poti, pa o tem v krajevni skupnosti ničesar ne vedo. "Ni hče nas nič ne vpraša in ni hče nam nič ne pove," je dejal Križ, Alojz Pretnar iz KS Ivan Omerza - Livold pa je k temu dodal, da ljudje po krajevnih skupnostih ne želijo le slopo izvajati tistega, kar jim kdo zaukaže, saj pri tem nimajo možnosti soodločanja. "Dokler status KS ne bo jasen, bo volitve težko izpeljati," je povzel mnenje vseh ostalih odbornikov.

M. L.-S.

V Kočevju vrsta prireditev ob občinskem prazniku

Drevi osrednja proslava

KOČEVJE - Te dni je Kočevje v znaku praznovanja občinskega praznika, posvečenega obletnici kočevskega zbora odposlancev slovenskega naroda leta 1943. Praznovanje se je začelo že septembra s tekmo po ulicah Kočevja, v prostorih Nove ljubljanske banke v Vasi so odprli fotografsko razstavo mlade fotografije Anje Papež V objektivu osmošolke in v Likovnem salonu fotografski razstavo Narava in živali skvet.

Drevi ob 19. uri bo v Šeškovem domu osrednja prireditev, na kateri bo nastopila folklorna skupina Franca Marolta, slavnostna govornika pa bosta minister Tone Rop in župan Janko Veber. Jutri ob 13. uri bodo odkrili spominsko obeležje v Rajhenavu, ob 20. uri pa bo v Šeškovem domu na sporedu predstava Domovina, ljubezen moja. V soboto se bodo prirediteve nadaljevale z odbojarskim turnirjem maturantov kočevske gimnazije in z večerom z akademikom dr. Borisom Paternujem ob 18. uri v Šeškovem domu. V torek, 15. oktobra bodo ob 18. uri v Likovnem salonu odprli likovno delavnico Misel in korenine '96, 24. oktobra pa v Šeškovem domu stalno razstavo risb Božidarja Jakca.

STRUŽANCI POJEJO - Na fotografiji je moški pevski zbor iz Strug, ki šteje 13 članov, deluje pa dobrih 6 let. Prvi z leve je pevovodja Anton Vidrih, tretji z leve pa predsednik zbora Jože Pugetlj. Iz tega zbora jih poje pet tudi v mešanem zboru iz Strug, ki deluje še izpred druge svetovne vojne. Pevci nastopajo na raznih praznovanjih, pri odkrivanju spomenikov, gostovali pa so tudi že po sosednjih občinah in sicer v Ribnici, Višnji Gori in na Vidmu. Na sporedu imajo tudi pesem Domači dolini, ki jo je napisal član zbora Anton Rus (na fotografiji tretji z desne v ozadju), ki je tudi tajnik občine Dobrepolje. (Foto: J. Primc)

Vseživljenjsko učenje suhorobarjev

V tednu Vseživljenjskega učenja v deželi suhe robe predavanja za suhorobarje

ZAHODNA DOLENJSKA IN NOTRANJSKA - Center za uravnoteženi razvoj "Vitru" iz Cerknice je v tednu evropskega vseživljenjskega učenja (od 30. septembra do 5. oktobra) v sklopu svojega programa "Dežela suhe robe" pripravil več predavanj o učinkoviti rabi energije v individualnih objektih in še dan odprtih vrat "Vitru". Predavanje o rabi energije bo v Loškem Potoku (v osnovni šoli 4. oktobra ob 19. uri), medtem ko je že bilo v Ribnici in na Vrhniki.

Direktor "Vitru" Bojan Žnidaršič pravi, da le-ta Vitru deluje na območjih hribovitih, demografsko ogroženih in še lepo ohranjenih delih občin Osilnica, Kočevje,

Loški Potok, Ribnica, Velike Lašče, Ig, Borovnica, Brezovica, Cerknica in Loška dolina. Njen cilj je izboljšati razmere za življenje in delo na podeželju. Le z znanjem je možno napredovati, primerno urejati domačije in naselja, ohranjati objekte naravne in kulturne dediščine, razvijati družinska podjetja, prehajati na bio kmetijstvo in eko turizem itd.

"Prav v ta namen v "Vitru" že izvajamo več programov," pravi direktor Žnidaršič. Ti programi so: ponovna oživitve podeželja, razne oblike turizma, kakovostnejše kmetovanje, ohranjanje zdravega okolja, učinkovita raba energije, domača hrana, poznavanje informacijske tehnologije in drugo, skratka vse, kar lahko svetu pokažemo in mu tudi prodamo."

J. PRIMC

O čem odločati, če je vse določeno?!

Odlok o ustanovitvi vrtca sprejeli z manjšo pripombo v predloženem besedilu, saj jim kaj drugega ni preostalo - Več svobode dopuščalo odločanje o skladu stavbnih zemljišč

KOČEVJE - Na prvi jesenski seji kočevskega občinskega sveta, ki je bila prejšnji četrtek, so svetniki potrdili prvo branje odloka o preoblikovanju sklada stavbnih zemljišč, ki so ga zaradi nestrokovne pripravljenosti enkrat že umaknili z dnevnega reda. Tako kot v razpravi o tem so si tudi ob sprejemanju odloka o ustanovitvi kočevskega vrtca svetniki zastavljali vprašanja, ne da bi nanje pričakovali odgovore.

"Ali je res potreben tako radikalen probrat?" se je vprašal Jože Lindič ob obravnavi predloga o preoblikovanju sklada stavbnih zemljišč, za katerega so (kljub nasprotnemu mnenju odbora za okolje in prostor, ki je predlagal, da se prej preveri usklajenost nekaterih členov z zakonom) svetniki ocenili, da je "tokrat primeren za obravnavo". Motilo ga je, da bi funkcijo predsednika upravnega odbora sklada opravljal župan, zato je predlagal, naj predlagatelj o tem ponovno razmisli, prav tako kot tudi o predlogu, da

upravni odbor ne bi tvorili le delavci občinske uprave, ampak v enaki zastopanosti kot le-ti tudi občinski svetniki.

Urban Dobovšek se je postavil na stran prvotnega predloga, češ da bi s tem rešili problem nesklepčnosti sej, s katerim se je upravni odbor, katerega član je bil tudi Dobovšek, v preteklosti večkrat srečeval, predsednik odbora Anton Starc pa je šel še korak naprej. Predlagal je, da sklada stavbnih zemljišč sploh ne bi imeli, vsa dela s tega področja pa naj bi opravljal občina s svojimi službami.

• KOČEVJE BO OB 40 MILIJONOV TOLARJEV - Kot je povedal kočevski župan Janko Veber, je vlada pri oblikovanju meril pozabila na več stvari, predvsem pa, da je v začetku leta občinam dajala drugačna navodila za pripravo občinskih proračunov. Občin, ki bodo zato dobile manj, kot so planirale (Kočevje bo prikrajšano za 40 milijonov tolarjev), je v Sloveniji več, župani prizadetih občin pa so na ustrezne državne ustanove to že sporočili, hkrati z izraženim protestom zoper takšna merila in nakazanimi možnostmi, kje bi

država lahko dobila manjkajoča sredstva za občine. "Med možnostmi, ki jih država ima, da bi zagotovila občinam manjkajoča sredstva, smo predstavnike ministrstva opozorili predvsem na problem skladov v naši državi. Ti vršijo le funkcijo zbiranja in delitve denarja, ne ukvarjajo pa se s politiko razvoja občin," je dejal Veber. Še posebej so poudarili problematiko Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, saj je ta na Kočevskem lastnik kar okoli 90 odstotkov vseh kmetijskih in gozdnih površin.

Strah pred nepravilnostmi

Samoplačniških ambulanz v ribniškem ZD ne bo

RIBNICA - Na nedavni seji ribniškega občinskega sveta so svetniki že drugič zavrnili predlog o uvedbi samoplačniških ambulanz v ribniškem zdravstvenem domu. Med svetniki je prevladalo mnenje, da bi občane lahko veliko bolj prizadela nepravilnosti, do katerih bi lahko prihajalo, kot pa jih sedaj bremenijo dolge čakalne vrste.

Ob pojasnitvi predloga odbora za družbene dejavnosti, ki je v skladu s trendom v slovenskem zdravstvu ponovno predlagal uvedbo samoplačniških ambulanz v zdravstvenem domu Ribnica, je svetovalka za družbene dejavnosti na ribniški občini Breda Oražem povedala, da bi z njihovo uvedbo prebivalcem omogočili hitrejši dostop do zdravnika. V prid samoplačniških ambulanz je navedla tudi, da bi z njihovo uvedbo v zdravstvenem domu zmanjšali izgubo.

Vsi ti razlogi pa svetnikov, ki naj bi dali soglasje za ustanovitev ortopedske, prihiatrične, ginekološke, dermatološke in zobozdravstvene samoplačniške ambulante, niso uspeli prepričati. "Zdravniki javnega zdravstva dopolndne pogosto nimajo časa, popoldne pa kot zasebniki brez težav sprejmejo pacienta," je povedal Lado Orel in s tem opozoril na nepravilnosti, ki bi se utegnile dogajati, ker zavarovalnica ne zagotavlja ustreznega nadzora z jasno opredelitvijo javnega in zasebnega sektorja. Benjamin Henigman pa je k temu dodal, da težav celotnega slovenskega zdravstva ne želi reševati na plečih ljudi, ki bi morali drago plačevati storitve v zasebnem zdravstvu.

M. L.-S.

Dom še pred stoletnico

Po osmih letih bodo dogradili gasilski dom na Vidmu

DOBREPOLJE - Na Vidmu, središču Dobrepolje, že od leta 1989 gradijo gasilski dom. Kdaj ga bodo dokončali in o drugih dejavnostih Prostovoljnega gasilskega društva Videm, smo vprašali predsednika PGD Miloša Mehleta.

"Naš gasilski dom bodo predvidoma dokončali prihodnje leto, se pravi kar nekaj let pred 100-letnico društva, ki jo bomo praznovali leta 2.000. Urediti moramo le še izolacijo, mansardo in fasado. Od leta 1989 smo dom gradili predvsem s prispevki občanov in dohodki od veselic. Od bivše občinske gasilske zveze Grosuplje smo dobili bolj malo. Zdjaj, ko imajo občinsko zvezo Dobrepolje, je več razumevanja in smo letos dobili za dom pol milijona tolarjev in še nekaj za redno dejavnost društva. Zdjaj, ko imamo svojo občino in svojo občinsko gasilsko zvezo, gre bolje oz. dobimo za naše potrebe več denarja. Po dograditvi bodo v našem gasilskem domu dvorana, garaže z orodjarno, pisarne, sanitarije in družabni prostor, vse to ne le za potrebe PGD, ampak bo tu tudi sedež občinske gasilske zveze in Civilne zaščite.

Predsednik sem tri leta. Društvo šteje okoli 60 članov, od

Ker so svetniki menili, da bi morali o tem podati svoje mnenje strokovnjaki, o Starčevem predlogu niso glasovali. Sprejeli so sklep, naj se za drugo branje pripravi predlog odloka, v katerem bodo upoštewane vse izrečene pripombe.

"Kaj potem sploh še lahko storimo in o čem odločamo?" pa se je vprašal Urban Dobovšek, ko je Danica Kaplan, ki je na kočevski občini zadolžena za otroško varstvo, pojasnila, da zakon določa tako obseg kot vsebino odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-varstvenega zavoda Vrtec Kočevje. Razprava, ki jo je sprožil Srečko Štefanič s predlogom, da bi v odlok vnesli, da mora imeti ravnatelj vrtca najmanj višjo izobrazbo, je zato postala brezpredmetna.

M. LESKOVŠEK SVETE

• Če ne veste, kam plovete, vam noben veter ne pomaga. (Seneca)

• Če hočete, da si ljudje zgradijo dobro ladjo, jih navdušite za potovanje. (Saint-Exupery)

Njive zarašča gozd

OSILNICA - Ugotavljamo, da meja varovanih gozdov sega ponekod do vasi in kmetijskih zemljišč. Zato menimo, da je potrebno mejo varovanih gozdov pomakniti višje v planino (kjer je včasih bila) in jo uskladiti z interesi lastnikov gozdov in člani agrarnih skupnosti.

Tak sklep je sprejel občinski svet Osilnice na zadnji seji, 27. septembra, ko so razpravljali o spremembah in dopolnitvah osnutka prostorskih sestavin planskih aktov in o osnutku prostorsko ureditvenih pogojev za območje občine Osilnica po končani javni razpravi ter o mnenju h gozdno gospodarskem načrtu do leta 2003.

Razprava je bila živahna. Svetnik Jože Štimatec z Grinčevca je imel največ pripomb, ki so bile v glavnem vse sprejete. Tako je menil, da je potrebno po tej razpravi pripraviti nov osnutek planskih aktov in o njem ponovno razpravljati. Zahteval je, da se sklepe natančno zapiše.

J. P.

Miloš Mehle, predsednik PGD Videm: "100-letnico društva bomo praznovali leta 2.000, gradnjo gasilskega doma pa bomo predvidoma dokončali prihodnje leto".

tega je 10 žensk in 25 mladih, v delovni program pa smo zapisali tudi pridobivanje novih članov. Letos je tečaj za izprašane gasilce naredilo 18 naših članov. Premagati bo treba tudi strah pred gasilskimi tekmovalci, saj mladi na vaje za tekmovalce ne hodijo, na tekmovalce pa ne, ker se boje, da bodo zadnji.

Razveselljivo je, da že skoraj 8 let nismo imeli večjega požara."

J. P.

Kdo bo koga pri delitveni bilanci?

Ivanški svetniki nezadovoljni zgolj z množtvom števil na petih straneh, ki naj bi predstavljale poročilo skupne komisije za delitev premoženja treh občin

IVANČNA GORICA - "Upam si zatrdati, da so ti podatki verodostojni," je zagotovil ivanški župan Jernej Lampret, ko je na petkovi seji ivanškega občinskega sveta pojasnjeval poročilo skupne komisije za delitev premoženja občin Dobropolje, Grosuplje in Ivančna Gorica. Lampret je razložil metodologijo, da so po dolgotrajnem razpravljanju le prišli do teh podatkov, za izračun delitvene bilance pa so upoštevali stanje 31.12.1994. Ob upoštevanju števila prebivalstva so prišli do naslednjih razmerij oz. deležev za delitev: Dobropolje 9,91, Ivančna Gorica 41,99 in Grosuplje 48,08 odstotka.

V delitveno bilanco so prišli vsi vrtci, šole, infrastruktura, 20 stanovanj v Grosupljem, 2 počitniški stanovanji v Crikvenici in na Kaninu, ni pa zajeta knjižnica in na zdravstvena dejavnost. "Za nas bo zmeraj premalo, za tiste, ki dajejo, bo zmeraj preveč. Trdo smo se pogovarjali, dvakrat smo kar vstali in šli," je povedal župan Lampret. Svetnik Pavel Groznik (SKD) je menil, da je "ta papir za nas svetnike pomanjkljiv in precej neberljiv." Predsednik občinskega sveta mag. Jurij Gorišek (SKD) je dejal, da so največja neznanka gradbene parcele. "Okrog 750 milijonov tolarjev je našega plusa

in polovico smo hoteli dobiti čim prej v gotovini. Vsega našega premoženja pa je 5,5 milijard tolarjev," je pojasnil Gorišek. Svetnik Franc Godeša (LDS) je poudaril, da bi za tako pomembno vprašanje svetniki morali dobiti v roke osnovno gradivo, da bi vedeli, po kakšnih merilih je ko-

misija delila. Glede na županovo izjavo, da so Grosupeljčani blokirani, da ne morejo imeti nobenega razvoja brez soglasja Ivančanov, dokler ni sprejeta delitvena

bilanca, je Godeša menil, da bi lahko še več iztržili. P. PERC

Majhna šola - odličen uspeh

Na OŠ Gabrovka

GABROVKA - OŠ Gabrovka obiskujejo otroci iz dveh krajevnih skupnosti litijske občine - iz Gabrovke in Dol. V Gabrovki štivilnik otrok komaj zadošča za en oddelk vsakega razreda, na Dolah pa imajo skoraj vsako leto še kakšen kombiniran oddelk. Lani je OŠ Gabrovka obiskovalo 246 učencev v treh stavbah. Prostorjski pogoji so dobri, toda težave še vseeno imajo. Gabrovško staro šolo so nekaj let postopoma obnavljali, na Dolah pa je nova šola premajhna. Malo šolo so prenesli v najete prostore v vasi, otroke pa so kasneje zaradi

neprimernosti preselili v šolsko stavbo. V teku je akcija za dograditev podstrešja.

Na šoli dela 23 pedagoških delavcev, uspeh učencev pa je odličen: v Gabrovki je bilo od 142-ih 54 odličnih, 38 prav dobrih, 30 dobrih, 19 zadostnih, eden pa bo razred ponavljal; na Dolah pa je z odličnim izdelalo 24 učencev, 29 je bilo prav dobrih, 35 dobrih, 14 zadostnih, dva pa bosta ponavljala razred. Učenci so dosegli tudi tri srebrna priznanja na državni ravni, več srebrnih priznanj na občinski ravni in dve prvi mesti na občinskem tekmovanju v Veseli šoli. Lepi so tudi dosežki na športnem področju, saj imajo več občinskih atletskih prvakov. Največji uspeh je dosegla ekipa mlajših košarkaric, ki je osvojila tretje mesto v državi. M. ŠUŠTERŠIČ

460 KRVODAJALCEV

SEVNICA - Kot nam je sporočil sekretar sevnške območne organizacije Rdečega križa Zdravko Stopar se je med dvodnevno krvodajalsko akcijo, ki je potekala 24. in 25. septembra v prostorih TVD Partizana v Sevnici, za darovanje krvi prijavilo 473 občanov. Kri je darovalo 460 krvodajalcev, od teh prvič 22 prostovoljcev.

Dobrnški lovci sodelujejo s kmeti

Z oškodovanimi kmeti zmeraj sporazum za povračilo - 64 članov, le tretjina domačinov - V 35 letih trikrat gradili lovski dom - Varstvo divjadi in okolja

DOBRNIČ - Od osmih ustanovnih članov Lovske družine Dobrnič so že vsi pokojni. Žal, kajti gotovo bi bili ti prekaljeni jagri ponosni na dosežke svojih mlajših kolegov in na jačanje njihove zelene bratovščine. LD Dobrnič ima kar 4250 ha revirjev na območju zdajšnjih krajevnih skupnosti Dobrnič, Knežja vas in Svetinje. Od 64 članov jih le tretjina prebiva na območju lovišča. Večje število članov je od drugod, zato se sodelovanje z lovskimi organizacijami preko krajevnih meja še hitreje širi. "Smo odprta družina, zato je pri nas kot gost dobrodošel vsak lovec," pravi starešina LD Dobrnič Tone Perpar.

Sodelovanje dobnriških lovcv z vsemi dejavniki v prostoru, kjer

društveno delujejo, je na dokaj zavilni ravni. V zadnjem letu vse večjo pozornost posvečajo tujskemu lovskemu turizmu, kajti ta prispeva v društveno blagajno tretjino celoletnih dohodkov. "Znan problem pri nas je škoda na poljščinah, ki jo povzroča divjad. Z oškodovanci vedno dosežemo sporazum za povračilo. Lahko rečem, da so odnosi med lovsko družino in kmeti zelo dobri. Trudili se bomo, da bi takšni tudi ostali," poudarja Perpar.

Dobrnški lovci bodo seveda tudi v prihodnje posvečali vso skrb gojitvi, varstvu in lovu divjadi, saj je to zelo pomembno za ohranjanje ravnotežja v naravi. Lovci pa bodo skupaj z odgovornimi dejavniki še bolj skrbeli tudi za varstvo okolja, v katerem živimo. Dobrnški lovci so posebej ponosni, ker jim je v 35 letih uspelo, da so kar trikrat posodobljali svoj lovski dom na Ojstrem vrhu. Najprej so zgradili majhno kočjo za začetek,

zatem so dom razširili in posodobili, tretjič po požaru pa je ob številnih prostovoljnih urah lovcv in prispevkih podjetij in posameznikov zrasel lovski dom, karšnih je malo na Dolenjskem in tudi v Sloveniji. P. P.

- Proletarci vseh tranzicij - izstopite! (Sršen)
- Suverenost človeka je v znanju. (Bacon)
- Trd in nasilen komolček pripelje v udoben stolček. (Jurčič)

Zaprta seja o programih podjetnikov

Sevniški občinski svet o informaciji o realizaciji programov obrti in podjetništva, financiranih s subvencionirano realno obrestno mero, izključil javnost - Dolžniki

SEVNICA - Na predlog odbora za malo gospodarstvo, ki ga vodi svetnik SDS Štefan Teraž, je predsednik občinskega sveta Martin Novšak (SKD) na 21. redni seji občinskega sveta 25. septembra ob obravnavi informacije o realizaciji programov obrti in podjetništva, financiranih s sredstvi v obliki subvencionirane realne obrestne mere v letu 1995 in o rezultatih letošnjega razpisa, seja zaprl za javnost. Navkljub temu, da je bilo že v vabilu za to sejo zapisano, da je gradivo za to točko dnevnega reda označeno kot zaupno in ga bodo svetniki zatorej prejeli na sami seji, je nastopil na seji mučen trenutek, vsaj za tiste, ki jim je v resnici kaj do demokracije, javnosti dela in zaupanja v sočloveka, ko je predsednik sveta zabil zaupni list in predstavniki strank, naj med to točko dnevnega reda zapustijo sejo sobo.

MALO POLITIKOV - Na družinskem teku so se najbolj odrezali Šmidhoflerjevi (TS Radenska), četrta je bila družina Bregar iz Sevnice. Najstarejši tekač je bil Pavel Zupančič (letnik 1937) iz Mesne občine Ljubljana, najmlajši pa Pavle Drobne (letnik 1990) iz znane sevnške atletske družine. Na 2100 m dolgo progo so se na 1. tek politikov in gospodarstvenikov takole pognali vodja poslanske skupine SKD, Ignac Polajnar, Pavel Zupančič z ljubljanske mestne občine, poslanec DZ in predsednik Demokratske stranke, Tone Peršak ter občinski tajnik Zvone Košmerl. Slednji je odstopil zaradi poškodbe, tek politikov pa je dobil Polajnar pred Peršakom in Zupančičem. (Foto: P. Perc)

RAZNOLIKA DELOVNA TERAPIJA NA IMPOLJCI - Dom upokojencev in oskrbovancev Impoljca se razlikuje od ostalih domov upokojencev po različnih zaposlitvah tudi izven delovnega časa, po športnih dejavnostih, skratka po več gibanju vseh oskrbovancev. Ob terapevtskih skupinah imajo na Impoljci pevski zbor, recitatorski krožek, namizni tenis in košarko. V domu je več različnih oddelkov terapije, največ varovancev pa je vključenih v oddelk mizarke delavnice, kjer med drugim pletejo tudi košare. V dveh oddelkih se ukvarjajo s pletilstvom, kvačkanjem, šivanjem prtičkov, tapiserijo... V likovni delavnici izdelujejo makramaje, pustne maske, reliefe in slike iz naravnih materialov. Vse to in še več so na Impoljci razstavili na vsakoletni razstavi, ki je privabila številne obiskovalce in kupce izdelkov tudi od drugod. (Foto: P. Perc)

50 LET LD SEVNICA - Sevnška godba na pihala in Dobovski rogisti so preteklo soboto popoldne ob zlatem jubileju Lovske družine Sevnica na Selih nad Zobjem ustvarili še bolj praznično razpoloženje med številnimi, pred lovsko kočjo zbranimi lovci in gosti. Vse je najprej pozdravil starešina LD Sevnica Rudi Ameršek, tajnik LD Rado Umek pa je orisal razvojno pot sevnške zelene bratovščine, ki šteje 36 članov, od tega sta dva častna člana. Skupna lovna površina znaša 2601 ha, najštevilnejša divjad je srnjad, nekdanj zelo številni poljski zajci pa vztrajno izumirajo. Sevniškim lovcem sta čestitala tudi sevniški župan Jože Peternel in predstavnik Lovske zveze Posavje dr. Jurij Pesjak, ki je poudaril, da morajo biti lovci predvsem varuhi narave. Dr. Pesjak je izročil red za lovske LZS zasluge 3. stopnje ustanovnemu članu LD 86-letnemu Frančeku Ameršku (na posnetku), živi legendi sevniških lovcv. (Foto: P. Perc)

ANDREJ ŠTRICELJ KANDIDAT LDS ZA POSLANCA

SEVNICA - Liberalna demokracija Slovenije v sevnški občini se je odločila, da na bližnjih volitvah za svojega kandidata za poslanca predlaga 41-letnega višjega upravnega delavca Andreja Štricelja. Štricelj je zaposlen kot organizator avtomatske obdelave podatkov v sevnški Lekarni. Je dolgoletni športni delavec, med drugim je bil tudi predsednik TVD Partizan Sevnica med njegovo zadnjo večjo prenovo in vodja namiznoteniške sekcije; pomaga tudi pri delu ARK Vega, za katerega tekmuje njegov sin Igor, ki se je v zadnjih letih povzpел v raketnem modelarstvu v sam svetovni vrh.

MARIJA JAZBEC KANDIDATKA ZLSD ZA POSLANKO

SEVNICA - Tukajšnja Združena lista socialnih demokratov je za svojo kandidatko na novembrskih državnoborskih volitvah izbrala diplomirano ekonomistko Marijo Jazbec, sedanjo direktorico Inpleta; pred tem je bila Jazbecova predsednica sevnškega občinskega izvršnega sveta in med vodilnimi v sevnški Lisci.

Tone Perpar, starešina LD Dobrnič

Krjavljeve iskrice

KDO JE KRIV? - Na petkovem zasedanju ivanškega občinskega sveta, ki se je že po tukajšnji tradiciji končalo šele okoli polnoči, je bilo spet nekajkrat precej "vroče". Prvikrat, ko so v prisotnosti predstavnikov ministrstva za delo, družino in socialne zadeve razpravljali o informaciji o ustanovitvi terapevtske skupnosti za narkomane na Velikem Kalu, in drugikrat, ko je predsednik občinskega sveta Jurij Gorišek (SKD) predlagal, naj bi znižali izhodiščne sejnine že s septembrom za 40 odstotkov, saj so za približno toliko prekorčili predvideno polletno porabo. V obeh primerih so bili svetniki, razen nekaj izjem, zelo enotni, da kažjo upoštevat mnenje vaščanov Velikega Kala oz. KS Sentvid pri Stični Svetniki Igor Bončina je v tretjal, da bi se morali svetniki o tem opredeliti tudi z glasovanjem, a njegov predlog zavrnili.

SEJNINE PO STAREM - Predsednik Gorišek je v svojem predlogu za znižanje sejin menil, da naj bi se svetniki opredelili o primerih tolikšnega števila obiskovalcev in komisij, kot jih ima ivanška občina. Igorja Bončina, ki je očital Gorišku, da slabo vodi seje in se je je ta zatorej, ob Bončinovih nedodelanih predlogih, očitno z velikim veseljem nekajkrat zvito "spodobil", je zmotilo že to, da je Gorišek predlog opremil še z žigom, "če si pa rekel, da si enak me enakim". Svetnik Franc Godeša (LDS) pa je Gorišku očital: "Ti si kriv, da je taka poraba. Ker ne delajo po poslovniku! To je predvolilna demagogija SKD!" In svetniki, vse do naslednje seje, niso sprejeli Goriškovega predloga, niti o 20-odstotnem zmanjšanju sejin, ko je "licitiral"...

Trebanjske iveri

KVIZ - Kateri (zdaj že bivši) direktor nekega podjetja v trebanjski občini, ki je moral letos vrnat na nos pobrati šila in kopita, naj bi si izposloval in dobil kar okrog 80.000 nemških mark od pravnine? Kdor ve, naj nam sporoči in bo za nagrado lahko napisal prvi spis o tem gospodu in mu pravi dosti kakršnokoli vprašanje.

TREBANJCI V TRBOVLJAH - Na povabilo Trboveljčanov so se mudili na poluradnem bolj "sindikalnem", obisku v središču rdečih Revirjev trebanjski občinski svetniki. Poročajo, da so se Zasavci izkazali kot dobri gostitelji, Dolenjci pa kot nekoliko manj vzdržljivi pivci, kot glas o njih v domačih logih. Trebanjci so prepričani, da bodo močnejši v uničevanju velikih količin rujne kapljice, ko jim bodo Trboveljčani vrtili obisk, in jim bodo ob cvičku postregli še tobakom...

NISO KOBILICE - Kar nekaj bralcev se nam je oglasilo in protestiralo, da oni že niso bili tisti "kobilice" na banketu Grede ob otvoritvi nove tovarne na Mirni, o katerih smo govorili v bodiču v tej rubriki, saj ob tolikšni množici ljudi niso dobili ničesar več za pod zob. Celotno večjeje podjetje iz sosednje občine se je sprva zadovoljil le s kožo z odokove glavic...

Sevniški paberki

PREŠTETI ZAJCI - O Frančku Ameršku, daleč najstarejšem sevniškem jagru, saj je postal lovec že pred 63. leti pri takratnem zakupniku lovišča Francu Kozincu iz Prešne Loke, pozneje pa pri zakupniku lovišča Francu Plavštajnerju, sevniškem birtu mesarju, kroži anekdota, da je edini lovec, ki ima v lovišču preštete vse zajce. Posegi v okolje se že močno zredčili poljskega zajca, saj so jih pred vojno sevniški lovci uplenili okrog 250, leta 1965 še 105, lani pa je lovcem uspelo upleniti le 16 dolgoživih Starešina boštanske lovske družine dr. Jurij Pesjak je v soboto javno povedal, da je bil prvi zajec, ki ga je jedel, prav tisti, ki ga je uplenil marljiv, skromen in med jagarji zelo priljubljen Franček Ameršek.

PLAZ - Sevniški občinski svetniki so podprli občinsko upravo po informaciji tajnika Zvone Košmerla o plazu pri Kovačičevih na Zajčji Gori, ki je mimogrede potožil, da takšnega (medijskega ga!) pritiska še ni doživel približno 2 letih, odkar je na občini. Svetniki so menili, da se občina v tem primeru zelo kožno rektno obnašala in da je "skušala pomagati obema prizadetim strankama, Kovačiču in Spancu zato je zdaj uzamana." Če bi poslušali zgodbo iz ust prizadetih bi ta zvenela precej manj orokavičeno in prizanesljivo do Uprave enote in občine.

RAKETNI MOTORJI - Svetnik Alojz Zalašček (SLS) je koledarje seznanil, da se Boštanjčan pritožujejo zavoljo smradu, dimu in eksploziji, ki prihajajo s strelišča na Konjskem. Tudi nam so delavci SGP Posavje povedali podobno zgodbo. Županu Jožetu Peternelu pa so povedali, da na bi na strelišču preizkušali raketne motorje!?

KULTURNI DOM KRŠKO VABI K VPISU ABONMAJEV

KRŠKO - Tudi v prireditveni sezoni 1996/97 Kulturni dom Krško vabi od 7. do 11. oktobra k vpisu različnih abonmajev - vsak ima šest prireditev, kar je mogoče storiti med 7. in 15. uro na upravi doma, informacije ali rezervacije pa so možne na tel. št. (0608) 21-495. Vpisujejo modri - večerni abonma, katerega gledališke predstave bodo ob sobotah in izjemoma ob petkih ob 19.30 (abonmajskost vstopnice od 1. - 15. vrste stanejo 6 tisoč tolarjev, od 16. - 20. vrste pa 5 tisoč 600 tolarjev - možnost plačila v dveh obrokih); rumeni-sončkov abonma, kjer so predstave namenjene otrokom od 4. do 12. leta in bodo ob torkih od 17. uri (cena abonmaja je 2 tisoč tolarjev) ter zeleni-glasbeni abonma, kjer gre za enourne koncerte s komentiranjem ob sobotah ob 18. uri, cena abonmaja pa je 3 tisoč tolarjev.

DOM OSTARELIH DO FEBRUARJA?

KRŠKO - Sedaj je že jasno, da sklep občinskega sveta Krško, da mora biti dom starejših občanov končan do konca letošnjega leta, ne bo izvršen, saj je po podpisani pogodbi med občino in Reso Krško za obrtniška in instalacijska dela 15. februar prihodnje leto. Sicer pa je obravnava poročila o problematiki doma starejših občanov navrgla kup vprašanj, dvomov in obtožb, med drugim tudi to, zakaj revizija o poteku izgradnje še ni končana, čeprav je mariborsko podjetje Lah zanjo prejelo 5,2 milijona tolarjev.

OB PRST LEVE ROKE

KRŠKO - Prejšnji teden so policisti izvedeli, da je prišlo v petek, 20. septembra, do delovne nezgode v podjetju Žito Imperial Krško. 50-letni S. Ž. je po končanem mešanju mase nagnil mešalni buben in tako poskušal izprazniti okoli 50 kilogramov bombonske mase v transportni voziček. Ker masa iz bobna ni padla sama od sebe, je z levo roko segel v buben, pri tem pa sta ga vrteča valja, ki sta nameščena na dnu bobna in se vrtila eden proti drugemu, zgrabila za sredinec leve roke in ga odtrgala.

JESENSKE SERENADE - V nedeljo, 29. septembra, so na brestaniškem gradu nastopili tenorist Igor Drnovšek (na sliki v sredini), kitarist Boštjan Andrej (desno) in povezovalc programa Simon Šerbinek (levo). Dogodek spada v sklop Jesenskih serenad. (Foto: M. Luzar)

Grožnja kmetijstvu in podeželju

Čeprav čaka Brežice še veliko dela, preden bo stala dvorana, je dejstvo, da imajo sklep za gradnjo dvorane - SLS: gradnja bi vzela preveč proračunskega denarja

BREŽICE - Kar zadeva dvorano v Brežicah, brežiško občino sicer čaka še veliko organizacijskega dela in potov za iskanje denarja, vendar je dejstvo, da je občinski svet sklenil, da v mestu lahko postavijo omenjeni večnamenski objekt. Da je šlo pri odločanju o dvorani za pomemben korak, izpričujejo tudi dosedanj pogovori na to temo, vključno z razpravami v občinskem svetu.

Na seji pred časom v Pišecah, kjer je občinski svet kot celota na koncu večinsko podprl gradnjo dvorane, so nekateri svetniki izrekli pomisleke in svarila, češ da bi za širitev prvotno načrtovane šolske telovadnice v večnamensko dvorano občina morala nameniti toliko proračunskega denarja, da ne bi imela več kaj dati krajevnim skupnostim. Taka opozorila so izrazili tako iz opozicijskih strank Združene liste in Socialdemokratske stranke Slovenije kot tudi iz Slovenske ljudske stranke. Nekateri opozicijski svetniki iz vrst Združene liste so pozneje glasovali za gradnjo kljub svojim pred-

V Krškem bo tudi letos šola za starše

Lani dober odziv

KRŠKO - Starševstvo je eden najzahtevnejših poklicev in zanj nas nihče posebej ne usposablja, zato je Posavski center za permanentno izobraževanje že v lanskem šolskem letu skupaj z osnovnimi šolami v občini, Centrom za socialno delo Krško in Oddelkom za družbene dejavnosti občine Krško organiziral sklop treh 3-urnih delavnic za starše, na katerih je tekla beseda o zdravi prehrani predšolskega otroka in šolarja, o spremljanju razvoja otroka v predšolski in šolski dobi ter o družinskem življenju, otroštvi in mladosti brez odvisnosti. Delavnice, ki jih je financirala občina, so bile namenjene staršem predšolskih otrok in staršem otrok od 1. do 3. razreda, vodili pa so jih domači strokovni delavci.

Kot je na dnevih odprtih vrat Centra za permanentno izobraževanje dejala Bernardka Slakonja, so se za delavnice odločili tudi v tem šolskem letu v zimskem času in sicer v obliki predavanj ob roditeljskih sestankih in v manjših skupinah kot preteklo leto. K sodelovanju bodo povabili tudi starše otrok višjih razredov, izbiro o vsebinah in načinu dela šole za starše pa bodo prepustili šolam in staršem. Ker si na centru prizadevajo, da bi pripravili dober in zanimiv program, prosijo starše, ki bi jih takšna srečanja zanimala, naj svoje predloge posredujejo na PCPI, Dalmatinova 8 v Krškem ali na telefon (0608) 31-152 ali 22-811. Na centru razmišljajo tudi o ustanovitvi klubov za starše na vsaki osnovni šoli.

T. G.

- Vodstvo je na stranpoteh, delavci na cesti. (Tof)
- Najostrejši so topoumneži. (Fridauer)

Krško s pretesno osnovno šolo

Praznovali 25-letnico - Štirje oddelki tretjega razreda imajo pouk na drugi strani Save

KRŠKO - Krško je bilo pred 25 leti bogatejša za novo, takrat razkošno, stavbo osnovne šole, ki pa je zadnja leta ponovno pretesna. Če je bila osnovna šola Jurija Dalmatina sprva grajena za največ 800 otrok, se je število učencev več let gibalo nad tisoč, le letos je ta številka nekoliko manjša. Zaradi prostorske stiske in v izogib dvoizmenskemu pouku imajo štirje oddelki tretjega razreda pouk v dijaškem in gasilskem domu ter glasbeni šoli, rešitev pa je le ena: nova stavba, kar se bo moralo uresničiti do leta 2.000, saj pogojev za 9-letno osnovno šolo v Krškem ni, dozidava pa zaradi že tako velike koncentracije učencev na enem mestu ne pride v poštev. Kljub daljšemu opozarjanju vodstva šole (še s tedanjem ravnateljem Francem Rakarjem) na prostorsko stisko, zaradi katere so morali za oddelke nameniti tudi

specializirane učilnice, je še danes nerazumljiva poteza občine pred nekaj leti, ko se kljub izpolnjevanju pogojev ni javila na republiški razpis za gradnjo novih šol, kar poleg krške niso storile le še tri občine v Sloveniji!

Posledice torej nosijo otroci. Možnost za nove prostore naj bi se odprla z gradnjo novega srednješolskega centra, saj bi se lahko v obnovljene prostore sedanje srednje šole preselil del osnovne

šole Jurija Dalmatina. Tudi sedanja šola je zaradi svoje starosti že potrebna obnavljanja.

Kljub prostorski stiski učenci na OŠ Jurija Dalmatina dosegajo nadpovprečne rezultate na državnih tekmovanjih, raziskovalnih taborih, v šolah v naravi... Šport-

• Ob praznovanju 25-letnice sedanje šolske stavbe so učenci v četrtek, 26. septembra, pripravili dan odprtih vrat z razstavami, športnimi tekmovanji in karakami, medse pa so povabili tudi nekdanje učitelje in učence.

niki tudi po zaslugi športnega oddelka, ki je na šoli že 7 let, in bazena dosegajo vidne rezultate. Na šoli pa imajo izbirne predmete računalništva in francoščine, od letos pa se že četrtošolci učijo tudi angleški jezik. Kot je povedala ravnateljica Antonija Glas Smodič, redna testiranja osmošolcev kažejo, da dosegajo rezultate nad slovenskim povprečjem.

T. G.

Antonija Glas Smodič

NAŠE DELO JE OBRODILO JABOLKA

Jesen je. Zopet so naše jablane obrodile slastne sadeže in vsi razredi jih že veselo obiramo. Skoraj vsak šolski dan se jih vsaj en razred odpravi obirat najmanj eno šolsko uro. Pomaga nam tudi hišnik, ki s traktorjem vozi zabojer jabolk v kozolec. Delo nam razdeli gospod ravnatelj. Dva fanta nalagata zabojer na prikolico, večji učenci obiramo vrhe, manjši pa bolj spodnja jabolka. Sedaj pobiramo še lester in nabrali smo že 1700 ton. Jabolka tudi prodajamo drugim šolam, ostalo pa pustimo v šoli in imamo za malico. Nekatera jabolka tudi prešamo in dobimo jabolčni sok. Pričakujemo, da bomo nabrali nekaj ton jabolk, saj smo vse leto pridno delali.

BOJANA SKOFLJANC, 7.r. Novinarski krožek OŠ Artiče

RAZSTAVA STEKLA ŠE DO 15. OKTOBRA

PODSREDA - Na Zavodu "Spodinski park Trebče" so se odločili za podaljšanje mednarodne razstave "Evropsko uporabno steklo", ki so jo pripravili v sodelovanju s finskim muzejem stekla iz Riuhimaidija na gradu Podsreda. Razstavo si je do sedaj ogledalo preko 8 tisoč domačin in tujih obiskovalcev, predvsem iz Avstrije, Italije in Nemčije. Razstavo so dopolnili s posebno predstavitev dosežkov na področju oblikovanja stekla v Sloveniji, tako da gre za prvo tovrstno in tako obsežno predstavitev pri nas. Da bi ogled omogočili čim večjemu številu obiskovalcev, so se odločili za podaljšanje razstave do 15. oktobra. Na ogled je v prostorih severnega palacija romanskega gradu Podsreda vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure. Ogled razstave je mogoče združiti z ogledom celotnega gradu Podsreda, trga Podsreda s prangerjem in multivizijsko predstavitev Kozjanskega parka ter Levstikovega mlina.

Proti dremanju za volanom

V Renaultu razvijajo posebno protidremanlo napravo

Strokovnjaki francoskega Renaulta razvijajo posebno napravo, ki bo voznikom preprečevala dremanje med vožnjo, kar je eden od pogostih vzrokov nesreč, zlasti med vozniki tovornjakov in avtobusov. Ta sistem neprestano nadzoruje voznikove oči in zaznava mežikanje, kar je znamenje zmanjševanja voznikove zbranosti. Kupcem naj bi ta sistem ponudili nekako čez tri leta.

Sistem, ki so ga poimenovali SAS (Sleep Alert System), deluje s pomočjo majhne kamere, ki je vgrajena v instrumentno ploščo in snema z infrardečimi diodami osvetljen voznikov obraz. Sistem neprestano analizira digitalizirane posnetke in tako ugotavlja gibanje oči ter zaznava stanje pretirane utrujenosti. Sistem lahko voznika opozori na premajhno zbranost na več načinov: lahko vključi brenčeči opozorilnik ali preko sintetizatorja glasu voznika glasno opomni, lahko poveča glasnost radijskega sprejemnika, lahko okrepi delovanje klimatske naprave in usmeri hladnen zrak v

voznikov obraz ali celo vanj sproži curek hladne vode. Vse te možno-

• Raziskave kažejo, da se v Franciji (in drugje ni bistveno drugače) kar 90 odst. nesreč zaradi preutrujenosti voznikov tovornjakov zgodi ponoči. Tak sistem bo najprej na voljo za tovornjake in avtobuse, kasneje pa tudi za osebne avtomobile.

sti preizkušajo, da bi ugotovili, katera je najučinkovitejša.

Skrivnostna Slovenska vas

Kaj bo z nekdanjim TRZ?

O malokaterem delu brežiške občine se je nagrmadilo toliko neuresničenih obljub in skrivnosti kot o Slovenski vasi. Na tem območju je za časa jugoslovanske armade obratoval vojaški Tehnično remontni zavod (TRZ), ki je bil zaradi narave stvari do leta 1991 v marsičem nepojasnjena skrivnost. Po umiku zvezne vojske iz Slovenije, ko so odšli vojaki tudi iz TRZ, je v Slovenski vasi ostalo precej veliko zapuščeno območje, ki vse do danes še ni zaživelo. Brežiški župan, nekateri najemniki določenega dela TRZ, slovensko obrambno ministrstvo, bankirji, urbanisti, uradniki, zadolženi za delitev skupnega premoženja nekdanje Jugoslavije, in še kdo se ne morejo odločiti, kaj bi naredili z vsem tem nekdanjim vojaškim območjem. Radi bi ga imeli, vendar bi radi imeli tudi denar, ki bi ga morali odrediti za to ozemlje in stavbe. Ko se pogajajo za denar in za zemljo, zlasti lokalni voditelji soglašajo s tem, da je Slovenska vas v razvojnem pogledu oddaljena slepa ulica in da naj zato čimprej zaživi t.i. obmejna gospodarska ploščad ob bližnjem mejnem prehodu Obrežje.

DOM UPOKOJENCEV KRŠKO - Objekta, ki so ga v Krškem začeli graditi kot dom starejših občanov, zdaj pa ga vse pogosteje imenujejo dom upokojenecv, tudi po več letih še niso zgradili do konca. Tabla pred zgradbo, posneta pred dnevi, sporoča, da pri tej gradnji najbrž več ne vedo, kdo pije in kdo plača. (Foto: L. M.)

V Slovensko vas je nekaj poslovenecv doslej že vložilo kupe denarja. To so počeli v prepričanju, da vlagajo v kaj, kar bo kdaj njihovo, vendar so očitno razočarani nad dejstvom, da niti Brežice niti Slovenija ne povesta, kaj kanita narediti z območjem nekdanjega TRZ in da je torej tudi prihodnost območja zavita v skrivnost.

Vendar so stvari očitno privrele tako visoko, da sploh ne gre več za vprašanje, kaj bodo počeli z nekdanjim TRZ, ampak za vprašanje, ali se bodo o Slovenski vasi tožili na sodišču. V tem času bodo Brežice lahko naredile t.i. gospodarsko ploščad ob meji, zaradi katere tudi niso vlagale v Slovensko vas. Nad slednjo sicer še vedno drži roklo slovensko obrambno ministrstvo, vendar bi se tega najbrž lahko znebili, če bi komu res bilo kaj do tega.

M. LUZAR

ALKOHOL DELA SVOJE

BREŽICE - V nedeljo, 29. septembra, okoli poldneva sta se v stanovanjski hiši na Cesti bratov Milavcev sprla brata, s prerekanjem pa sta očitno motila tudi sosede. 27-letni H. F. se ni pomiril niti po prihodu policistov, zato je moral preostanek dneva preživeti v policijskem apartmaju. Potreben je bil namreč tudi treznjenje, saj je alkotest pokazal kar 4,36 promila alkohola v krvi.

M. LUZAR

Novo v Brežicah

KAM, HRVATI?! - Slovenski policisti zelo radi ustavljajo hrvatske avtomobile na cestah ob hrvatski meji. To je na nedavni seji občinskega sveta povedal svetnik dr. Peter Zorčič, ki je menil, da policisti ustavljajo Hrvate gnjavi z nadležnimi vprašanji, kakršnih človek ne sliši od policije na Hrvaškem ali drugje na evropskih tleh. O tem, da preveč ustavljajo Hrvate, da se slišati kaj tudi za brežiškimi obmejnimi šanki. Če bi Hrvate spraševal kdo drug iz brežiške občine, ne pa ravno policisti, bi se morda dalo pojasniti takole: brežiški policisti anketirajo Hrvate, kaj mislijo o tem, da so odtoki iz slovenskih hiš ob meji priključeni na hrvaško kanalizacijo in da Hrvati nad tem sploh ne protestirajo. GOSTILNE NA CESTI - Svetnik Jernej Zorko je izrazil nezadovoljstvo nad tem, da so v Brežicah "gostilne na cesti". Če je mislil na to, da je nekaj gostiln uredilo "terase" na pločniku, bi kazalo pomisliti, kako taka širitev gostilnece zagreni življenje. Če namreč katerega gosta, ki so ga sili, počejo breniti na cesto, tega ne morejo narediti, ker je gost že tam. Kako omenjeno širitev čutijo mladi, ki jim ni do gostiln, je morda zase in na to je seveda pravičen cilj Zorko. NEVARNO - Glavna cesta skozi Črešnjice pri Cerkljah je hkrati tudi ena glavnih poti med avtomobilsko cesto in Cerkljami ob Krki. Zaradi tega po tej cesti vozi veliko avtomobilov, ki so prava mora za brežiške pešce. Slednji se namreč ne morejo umakniti pred drevni vozili na pločnik, ker ga ni. Mogoče bo kateri od politikov, ki je prebral napisano, Črešnjicam obljubil pločnik, saj bodo morda volitve, za letošnjimi pa še ne in nove. No, če bo kdo obljubil, da bodo domačini vsaj lahko zvali za besedo. Do zdaj ni bilo nobene obljube.

V času od 13. do 26. septembra v brežiški porodnišnici rodile: Anjana Kunst iz Zagaja - Aljaža, Anica Repše iz Spodnjega Starega Grada - Gašperja, Jožica Štepec iz Kostanjevice na Krki - Jagoša, Ida Dornik iz Dovškega - Jaka, Suzana Horvat iz Nove Gorice - Natalijo, Stanka Jurečič iz Črešnjic - Miroslava, Klara, Biserka, Kos iz Šenkovca - dečka, Rabiša - Al Bo Hamad iz Krškega - Anisa, Magda Hlastan s Senovec - Dejana, Rasema Hadžajlić iz Črežic - Dino, Metka Mavsar iz Čreškega - Žiga, Senka Spitzer iz Čreškega - Mirto, Sabina Dolenc - Sevnice - Saro, Vivian Marija - Štepec iz Sevnice - Alexo Mineo, Mariša Cirjak iz Brežic - dečka. Čestitamo!

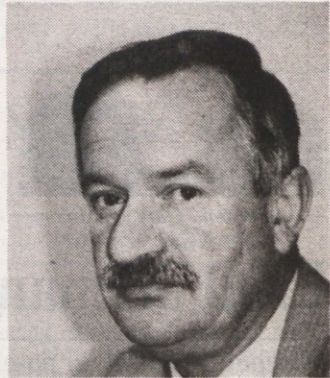

Kaj pomeni odpoved kolektivne pogodbe

Delodajalci odpovedali splošno kolektivno pogodbo in predstavili svoj predlog - Za pogajanja dovolj časa

Odpoved splošne kolektivne pogodbe pristojnih organov štirih delodajalskih organizacij - Gospodarske zbornice Slovenije, Obrtne zbornice Slovenije, Združenja delodajalcev Slovenije in združenja delodajalcev OGIŠTA - in predlog za preново, ki so jih v skupnem dokumentu predstavile 23. septembra, je dvignil nemalo prahu, najprej pa so še temu uprli presenečeni sindikati, ki so jih delodajalci takorekoč zalotili med spanjem. Delodajalci so v predlogu nove splošne kolektivne pogodbe temeljito posegli v delavčeve pravice - precej so zmanjšali jubilejne nagrade, oklestili plače za čas bolniškega dopusta, v pogodbi naj ne bi bilo več regresa za letni dopust, stroškov prevoza na delo in prehrane, kar bi bilo prepuščeno vsakemu posameznemu delodajalcu. Sami poudarjajo, da so pripravljeni na pogajanja in na popuščanje, sindikati pa njihovega predloga ne sprejemajo in zahtevajo, naj se odpovedi odpovejo.

Za mnenje o odpovedi splošne kolektivne pogodbe smo prosili predstavnike vseh treh strani - sindikata, gospodarske zbornice in podjetja, ki pretežno izvažajo, z izgubami posluje na robu likvidnosti in ne izpolnjuje določil kolektivne pogodbe, saj bi ga to pokopalo.

JOŽE MIKLIČ, sekretar območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za Dolenjsko: "Cilj delodajalcev ob tako hitri, drzni in nesprejemljivi odločitvi, da odpovedo splošno kolektivno pogodbo, je, da bi se z delojemalci začeli pogajati od začetka oziroma na novo. To bi se nekako slo, če ne bi ob tem pripravili tudi novega predloga pogodbe, v katerem so pravice delavcev glede na staro pogodbo bistveno zožane. Za družbo v tranziciji je tak način nesprejemljiv, saj delodajalci precej pravic izgubljajo že zaradi same spremembe družbenega sistema. Precej bolj sprejemljivo in človeško bi bilo spreminjanje obstoječe pogodbe. Pravno osnovo za odpoved splošne kolektivne pogodbe delodajalci sicer imajo, vendar bi morali poskusiti stroške zmanjševati predvsem na drugih področjih in ne le pri ceni delovne sile. Najbolj

nas moti, ker so si direktorji svoje plače zvišali nesorazmerno s plačami ostalih zaposlenih. Tako zviševanje je nelegitimno in je posledica tega, da pravi delodajalci, to je lastniki podjetij, ponavadi še niso znani in ne morejo kontrolirati oziroma določati direktorskih plač, zato si jih direktorji določajo sami ne glede na svojo uspešnost.

V novem predlogu splošne kolektivne pogodbe so bistveno zmanjšane dosežene delavčeve pravice iz delovnega razmerja. Predlagatelji nove pogodbe pravijo, da s tem ne zmanjšujejo plač in da pri uveljavljanju pravic podjetjem puščajo svobodo. Na Dolenjskem, zagotovo pa tudi drugje po Sloveniji, so le redki podjetniki, ki bi bili delavcu pripravljeno dati kaj več, kot mu morajo. Če bi odpoved pogodbe obveljala, računamo, da bi delavci ohranili svoje pravice le v redkih večjih in uspešnih podjetjih, kjer je tudi sindikat dobro organiziran. Tako bo delavec prikrajšan za prakco, ki smo jih že do sedaj težko uveljavljali - regres za letni dopust, povračila stroškov prevoza na delo in prehrane. Nadomestilo plače za čas bolniškega dopusta sedaj ni bilo 90-odstotno, kot trdijo predlagatelji, saj za ta čas zaposleni ni dobil stimulacije, tako da je bilo zmanjšanje približno 30-odstotno. Še manj so za čas bolniškega dopusta dobivali delavci pri tistih zasebnikih, ki del plače izplačujejo na roko. Nekateri delavci so bolj zaščiteni, saj imajo svoje branžne pogodbe, prizadeti bodo predvsem tisti, za katere v celoti velja splošna pogodba ali pa so branžne pogodbe v veliki meri vezane na splošno (mala podjetja, tekstilci, usnarji, lesarji, zaposleni v prometu). Prav tu je raven pravic že sedaj nizka; enako je s plačami. Posledica tega bo, da bodo razlike med plačami v dejavnostih še večje, kot so že sedaj.

Če se bodo pogajanja zavlekla, bo prišlo do brezpravnega položaja in sindikati bi izgubili glavne adute za delovanje. Vprašanje je, če ne bo naslednja poteza delodajalcev odpoved nekaterih branžnih kolektivnih pogodb in spreminjanje pogodb o zaposlitvi. Nagla odpoved splošni kolektivni pogodbi je po drugi strani priložnost, da sindikati strnemo svoje vrste. Ne smemo si dopustiti, da bi na nas vplivali interesi dnevne politike v predvolilnem času."

JANKO GOLEŠ, direktor območne zbornice GZS Novo mesto: "Upravni odbor zbornice je sklep o odpovedi splošne kolektivne pogodbe sprejel in ta sklep morajo upoštevati tudi območne zbornice. Plače so izjemno občutljiva stvar, zato je racionalno razmišljanje o njih zelo težavno. Obstaja niz argumentov in utemeljitev, zakaj je gospodarska zbornica sprejela tako odločitev. Seveda imamo pred očmi prenovno pogodbo in nikakor ne njene ukinitve. Postopek za prenovno pogodbo lahko sproži vsak od partnerjev. Naš predlog ima dve plati - pravnoformalno, ki omogoča tako odpoved tri mesece pred iztekom, in ekonomsko plat. Zbornico in delodajalce so k taki odločitvi prisilila dejstva, da

konkurenčna sposobnost slovenskega gospodarstva pada, da je obremenitev gospodarskih subjektov tako velika, da zmanjkuje denarja za posodabljanje proizvodnje. Bistveni razlogi za konkurenčnost so nizka dodana vrednost na zaposlenega, velika javna poraba, visoki davki, visoke obrestne mere, visoki stroški dela, plačilna nedisciplina in previsok tečaj tolarja. Mnoga podjetja zaradi tega poslujejo na robu propada in bi rob prestopila, če bi dosledno upoštevala določila kolektivne pogodbe. V takem položaju je tudi precej vidnejših predstavnikov slovenskega gospodarstva ter skoraj vsi pretežni izvozniki.

Plače, obresti in javno porabo bi morali spreminjati hitro in sočasno, sicer naše gospodarstvo čaka katastrofa. Mi se zavzemamo za ustvarjalni dialog, ki bi omogočil, da bi gospodarstvo preživelo. Namen delodajalcev, ki želijo prenoviti splošno kolektivno pogodbo, je, da podjetja preživijo in da se ohrani čim več delovnih mest ter ustvarja nova, da se privabi tuji kapital in omogoči razvoj podjetništva. Domneve nekaterih, da gre pri odpovedi pogodbe za dejanje s političnim ozadjem, so čiste špekulacije, saj so gospodarska in obrtna zbornica ter združenje delodajalcev že v svoji osnovni nepolitične organizacije. Da se odpoved pogodbe ujema s predvolilnim časom, je nključje, vzroki pa so formalni, saj lahko to storimo 3 mesece pred iztekom pogodbe. Časa za pogajanje je tako dovolj, saj splošna kolektivna pogodba velja še do 31. decembra, njen tarifni del pa do 31. marca.

ANDREJ KIRM, generalni direktor Laboda: "Odpoved splošne kolektivne pogodbe na poslovanje našega podjetja nima velikega vpliva, saj je že do sedaj nisimo mogli v celoti izpolnjevati. O vprašanju, ali naj kolektivno pogodbo dosledno izpolnjujemo in s tem še bolj zabredemo v dolgove in izgube, s čimer bi

dolgoročno povzročili stečaj in večje izgube delovnih mest, ali pa naj delavcem izplačamo, kolikor je mogoče in ohranimo firmo ter njeno poslovanje ter delovna mesta, smo se pogovarjali na seji nadzornega sveta, v katerem so še vedno predstavniki delavcev in ne pravih lastnikov. Nadzorni svet se je odločil za razumno pot, s katero lahko ohranimo podjetje in delovna mesta. Plače po socialnem sporazumu v Labodu ne dobiva 542 (skoraj tretjina vseh zaposlenih) delavcev, od katerih jih je 449 zaposlenih v programih proizvodnje srajc in ženskih bluz, ki so najmanj donosni in kjer imamo največ dodelavnih poslov, konkurenca proizvajalcev iz daljnega vzhoda je najhujša. V naših profitnih centrih so plače odvisne od poslovnega izida. Na ravni celotnega podjetja zaostajamo za plačmi v skladu s kolektivno pogodbo v poprečju za 3,05 odstotka.

Sam se ne počutim delodajalca in menim, da menedžerji oziroma direktorji ali takoimenovani delodajalci, ki to v večini primerov niso, ker niso lastniki podjetij, niso pravi partner, s katerim naj bi se pogajali delojemalci. Podpisnik kolektivne pogodbe bi namesto njih morala biti država oziroma vlada, ki bi nam najbolj pomagala z drugačno fiskalno in monetarno politiko. Tako prehude obremenitve plač z davki in prispevki kot precejšen tolar ter v primerjavi z državami naših konkurentov nenormalno visoke obrestne mere nas silijo v izgube. Če bi zmanjšali obremenitve plač, znižali tečaj tolarja in zmanjšali obresti, nam ne bi bilo težko plače uskladiti s kolektivnimi pogodbami.

I. VIDMAR

PРАВNA SVETOVALNICA
Svetuje odvetnica
Marta Jelačin

VELJAVNOST KUPNE POGODBE

Vprašanje: Ali lahko zahtevam, da se ugotovi ničnost kupoprodajne pogodbe, s katero je mož (z njim sem v ločitvenem postopku) prodal brez moje vednosti kupcu avto, ki sva ga kupila z družinskim denarjem v zakonski zvezi?

Odgovor: Če en zakonec razpohla s posamezno premoščeno stvarjo iz skupnega premoženja, pa to

Zakon kot palica z dvema koncema

O predlogu zakona o delu na črno

KOČEVJE - Upravni odbor območne obrtne zbornice Kočevje je prejšnji četrtek obravnaval predlog zakona o delu na črno, ki ga je pripravila obrtna zbornica Slovenije. Po burni razpravi so zakon ocenili "za palico z dvema koncema, ki bo najprej udarila obrtneke".

Večina kritičnih pripomb na predlog se je nanašala na dejstvo, da novi zakon ne predvideva preganjanja sušmarstva. Če bo v državnem zboru sprejet, bo zakon omogočil najprej vzpostavitev reda pri zaposlovanju na črno le pri registriranih obrtnikih, ki se te oblike zaposlovanja poslužujejo v glavnem zaradi prevelikih davkov za redno zaposlene delavce. Menili so, da je velika pomankljivost zakona, da zaradi kupovanja socialnega miru država miži nad očitnimi kršitelji.

V burni razpravi so kritično spregovorili tudi o delu inšpekcijskih služb in podobnih, ki bi morali poskrbeti, da bi bilo že sedaj več reda. Omenili so, da je v kočevski občini skupaj z d.o.o. okoli 500 obrtnikov, da je vsaj še 9 velikih, ki se še niso preoblikovali v s.p., vendar nihče od pristojnih na to ne reagira. Ob koncu razprave so obravnavani predlog zakona ocenili za prvi in nujni korak k vzpostavitvi reda na področju zaposlovanja na črno in zato predlog kot takšen podprli.

M. L.-S.

Kako kaže na borzi?

Razpoloženje borznih posrednikov in vlagateljev v vrednostne papirje se je te dni opazno popravilo, temu pa je "krivo" strmo naraščanje tečajev in precej živahnije trgovanje, kot smo ga bili vajeni tja od pomladi dalje. Končno so se predramile tudi bančne delnice, ki so bile najbolj podcenjene. Delnicam SKB banke je samo v enem tednu cena zrastle za preko 20 odstotkov, precej pa so se podražile tudi delnice Dolenjske banke, Finmedie, Kolinske, Term Catež, Droge in Primofina. Še posebej izstopajo delnice Leka, saj jim ob velikem povpraševanju cena še vedno hitro raste in je že presegla mejo 19.000 tolarjev za delnico. Čeprav te delnice tako postajajo ene izmed najdražjih na borzi (vsaj glede na razmerje med ceno in njihovo knjigovodsko vrednostjo), je po drugi strani tudi znano, da jih tujci, ki so trenutno glavni akterji na borznem trgu, visoko vrednotijo.

Uspešno trgovanje z Lekovimi delnicami je očitno dobro vplivalo tudi na druge privatizacijske delnice, kar je še bolj zaostrolo boj za delnice na neorganiziranem trgu. Zdi se, da si razni akviziterji dobesedno podajajo kljuko naših domov, ki z najrazličnejšimi obljubami mamijo delnice od njihovih lastnikov, v nabiralnikih pa vsak dan najdemo ponudbo za "najugodnejši" nakup delnic. Povečan pritisk akviziterjev še povečuje njihovo neprijetnost, poleg tega pa to meče slabo luč na precej nezasičen, težko nastajajoči slovenski trg kapitala. Posledica večjih aktivnosti na trgu je seveda tudi dvigovanje cen zelo iskanih delnic, kar se v naši regiji odraža predvsem na delnicah Krke. Cena delnic Krke iz serije G, to je tiste iz javne prodaje, se je povzpela že na 7.700 tolarjev za delnico, tiste iz interne razdelitve (serija B), ki so netržne še dve leti po registraciji podjetja na sodišču, pa se prodajajo po 4.700 tolarjev. Praviloma je delnice najbolj prodajati preko borzoposredniških družb, saj le-te navadno ponujajo najvišje dnevne cene, pa tudi plačilo za prodajo delnic se izvrši še isti ali naslednji dan po prodaji.

MARJETKA ČIČ
Dolenjska borzoposredniška družba
DBD, d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5
Tel.: 068/323-553, 323-554

Lani dobri programi podjetništva

Sevnica: 22 novih delovnih mest, večji prihodek in dobiček

SEVNICA - Občinski oddelek za gospodarske dejavnosti, ki ga vodi Danica Pohar, je s pomočjo vprašalnikov zbral podatke o realizaciji večine investicijskih programov obrti in podjetništva, financiranih s sredstvi v obliki subvencionirane realne obrestne mere v letu 1995 in ugotovil, da so bili ti dobro zastavljeni in da dajejo pozitivne rezultate. Odprtih je bilo 22 novih delovnih mest, povečal se je prihodek, dobiček in amortizacija, pa tudi vlaganja v osnovna sredstva. Posojila z obrestmi redno odplačuje 18 posilincev, 11 jih odplačuje z zamudo, medtem ko eno podjetje ne odplačuje svojih obveznosti in ima blokiran žiro račun.

Poharjeva pravi, da je bilo lani razpisanih za 80 milijonov tolarjev posojil, ki jih je odobrila LB, d.d., Krško. Občina Sevnica je subvencionirala realno obrestno mero v višini 6 odstotnih točk. Na razpis se je javilo 40 posilincev, a le 30 (od tega 6 podjetij in 24 samostojnih podjetnikov) jih je izpolnjevalo pogoje. Posojila so bila koriščena v skupnem znesku 64.700.000 tolarjev.

Letos so bile v razpis vključene tri banke. Občinski svet je sklenil subvencionirati realno obrestno mero v višini 4 odstotnih točk. Razpisanih je bilo za 135 milijonov tolarjev posojil, na razpis pa se je javilo 37 investitorjev (10 podjetij in 27 samostojnih podjetnikov). Zavrnili so štiri vloge.

Pokrili že 30.000 slovenskih hiš

V petih letih je Bramac izdelal 60 milijonov strešnikov, samo letos jih bo okoli 20 milijonov - Za "rojstni dan" nova proizvodna hala - Četrtno izdelkov izvožijo

DOBRUŠKA VAS - V petih letih so v Bramacu iz Dobruške vasi pri Škocjanu, slovenskem podjetju z mednarodnim ozadjem, izdelali kar 60 milijonov strešnikov in postali vodilno podjetje za izdelavo strešne kritine v Sloveniji. Slovenski Bramac so kot mešano podjetje pred petimi leti ustanovili avstrijski koncern Bramac International kot večinski partner, Strešnik iz Dobruške vasi in Kograd iz Dravograda. V Dobruški vasi so pričeli izdelovati betonske strešnike po vrhunski tehnologiji, vodilni v svetu. Danes slovenski Bramac v Dobruški vasi in v Dravogradu zaposluje 140 ljudi.

Peti "rojstni dan" so v Dobruški vasi proslavili z odprtjem nove proizvodne hale, v kateri teče proizvodnja posebnih strešnikov. Naložba je veljala 12 milijonov avstrijskih šilingov, to pa je darilo družbenikov, med katerimi je, kot rečeno, večinski avstrijska skupina Bramac z 9 tovarnami in letno proizvodnjo 160 milijonov strešnikov; med temi tovarnami je po besedah direktorja koncerna Bramac Franza Hueblerja slovenska vodilna. "Ko smo pred petimi leti podpisovali pogodbo, si ni nihče mislil, da bo Bramac Slovenija dosegel tak uspeh, saj vseskozi dosega nadpovprečne rezultate," je dejal Huebler.

"Leta 1991 smo v Bramacu izdelali 4,5 milijona strešnikov, leto zatem 8,5 milijona, predlani 11,6 milijona, lani pa že 13,8 milijona strešnikov," je povedal direktor dobroškega Bramaca inž. Jernej Klemenc, ki že vseskozi uspešno vodi to podjetje. Za letos kaže, da bodo izdelali okoli 20 milijonov strešnikov. Bramac je

vodilni proizvajalec strešne kritine v Sloveniji in ima 35-odstotni tržni delež, z Bramacovimi strešniki pa je pokritih že okoli 30.000 stanovanjskih hiš na Slovenskem.

NOVA BRAMACOVA LINIJA - Na novi Bramacovi liniji - celotna naložba je veljala 12 milijonov avstrijskih šilingov - teče proizvodnja posebnih strešnikov, kot so slemenaki na fotografiji. V Bramacu se radi pohvaljujejo, da so tako njihova proizvodnja kot izdelki ekološko neoporečni, precej več naredili tudi na področju reciklaže strešnikov. (Foto: A. B.)

Prihaja nov vzpon konjereje?

Razstava na Bregah - Hladnokrvni konj kot delovni konj, dopolnilo na turističnih kmetijah, predvsem pa je cilj reje vzreja klavnih žrebcev - Tudi promocija konjskega mesa

BREGE PRI KRŠKEM - "Konjereja je zadnja desetletja precej zaostala. Sedaj, ko se dogajajo čudne stvari z govejim kot svinjskim mesom, je verjetno za konjerejo odločilni trenutek in možnost za novo renesanso. Prepričani smo, da ima konjereja bodočnost, predvsem reja za meso in konjeniški šport ter kmečki turizem," je na otvoritvi prve slovenske razstave hladnokrvnih konj dejal Viktor Krek, svetovalec ministra za kmetijstvo.

Razstavo, na kateri je sodelovalo okoli 80 konj iz vse Slovenije, je organiziralo Posavsko konjerejsko društvo skupaj z ministrstvom, republiško selekcijsko službo za konjerejo in Kmetijsko svetovalno službo Krško v soboto, 28. septembra, na hipodromu Brege pri Krškem.

Kljub vse večjemu številu konj različnih toplokrvnih pasem je

pravzaprav presenetljivo, da se interesi za rejo hladnokrvnih konj ne manjša. Hladnokrvni konj je kot delovni konj marsikje še vedno koristno dopolnilo mehanizaciji, počasi pa se predvsem v prgi uveljavlja kot dopolnilo in poživitev ponudbe na turističnih kmetijah in turizmu nasploh. Tudi oživljanja starih kmečkih običajev si brez konjskih vpreg ni mogoče

OBČUTEN NAPREDEK - K boljsem stanju konjereje bo gotovo prispevala tudi razstava na Bregah, ki je bila prva v Sloveniji in gotovo ne zadnja. (Foto: T. G.)

• NAŠI KONJI MED NAJBOLJŠIMI - Na 1. državni razstavi hladnokrvnih konj na Bregah je med plemenskimi žrebci posavci zmagal žrebec Ričko oskrbnika Ivana Nerala iz Artiča, drugi je bil Cvetko oskrbnika Mirka Zalokarja iz Podbočja, tretji pa žrebec Gidran oskrbnika Avgusta Colariča iz Kostanjevice. Med plemenskimi žrebci noriške pasme je zmagal Theodor Vulkan oskrbnika Janeza Čopa iz Žirovnice, drugi pa je bil Tibet Nero oskrbnika Željka Jurača iz Dobove. Med plemenskimi žrebci slovenske hladnokrvne pasme je prvo mesto zasedel konj Verdun Schaunitz oskrbnika Franca Lenčiča iz Šentjerneja, drugi je bil Zalog Nero oskrbnika Jožeta Packa iz Leskovca pri Krškem. Med kobilami z žrebci noriške pasme je zmagala kobilica Suzana rejca Janka Varla iz Podnarta, med kobilami brez žrebet noriške pasme pa je zmagala Zinka rejca Ivana Senekoviča iz Jurovskega Dola. Med kobilami brez žrebet posavske pasme je zmagala Zora lastnika Ivana Hotka iz Kapel, tretja je bila Uganda lastnika Antona Milerja iz Leskovca pri Krškem. Med kobilami z žrebci slovenske hladnokrvne pasme je zmagala Timava rejca Jožeta Kranerja iz Lenarta, drugo mesto je zasedla kobilica Učka rejca Jožeta Bedrača iz Leskovca, med kobilami brez žrebet iste pasme je prvo mesto zasedla Toska rejca Boštjana Škulja iz Iga, drugo pa Šaljivka rejca Ivana Pečnika iz Brestanice. Med kobilami z žrebci posavske pasme je prvo mesto pripadlo Učki lastnika Alojza Colariča iz Leskovca, drugo kobilici Ulici lastnika Alojza Babiča iz Leskovca pri Krškem, tretje pa Zili lastnika Vlada Packa iz Leskovca.

T. G.

zamisliti. Kljub temu ostaja osnovni cilj reje zreja klavnih žrebcev, ki rejcem zagotavlja največji in ob povečani porabi konjskega mesa na domačem tržišču razmerno zanesljiv vir dohodka.

Namen razstave je bil predstaviti tri hladnokrvne pasme, ki jih redimo v Sloveniji - slovensko hladnokrvno, noriško in posavsko pasmo. Prvi dve sta dobro poznani, posavska pasma pa se pojavlja kot novost. Strokovna služba je namreč skupaj s Posavskim konjerejskim društvom šele leta 1994 ustanovila rodovnik za to pasmo. Do danes je bilo vanj sprejetih 164 kobil, priznanih pa 10 žrebcev, od katerih so bili štiri načrtno uvoženi z originalnega rejskega področja - hrvaške Posavine. Za to pasmo velja ukrep pasemske rajonizacije, saj je omejena na območje Krškega in Brežic, le v tem rajonskem okolišju lahko plemenijo žrebci te pasme.

"Razstavljene so najboljše živali iz vse Slovenije. Razstava naj bi utrdila prepričanje, da je tudi v tej reji kakovost zrejenih živali odločilnega pomena. Le tako si lahko rejci zagotovijo primeren plemenski material za obnovo plemenske črede in obenem ohranijo hladnokrvnim pasmam dosedanje pomembno vlogo v slovenski konjereji," meni vodja republiške selekcijske službe za konjerejo mag. Janez Rus.

T. GAZVODA

• Kdor vino pokaša, Boga moli, kdor pijančuje, ga preklinja.

1. DRŽAVNO TEKMOVANJE V STRIŽNJI OVAC

KOČEVJE - Revija Drobica organizira v sodelovanju z družino Vesne Brelih iz Starega Brega pri Kočevju v soboto, 12. oktobra, 1. državno tekmovanje v strižnji ovac. Tekmovanje bo potekalo na kmetiji Brelihovih v Starem Bregu, pričelo pa se bo po razvrstitvi tekmovalcev v kategoriji ročno striženje in striženje z električnimi škarijami, ob 11. uri. Zmagovalca v obeh kategorijah bosta prejela naziv prvak Slovenije v strižnji ovac.

DRAGATUŠ: DAN KORUZE

DRAGATUŠ - 24. septembra smo se zbrali kmetje, trgovci in kmetijski svetovalci na Dnevu Pioneerjevih hibridov koruze. Poskus hibridov koruze je bil zastavljen na njivi Martina Publa s Sel pri Dragatušu, ki je tudi ena izmed večjih kmetij v občini Črnomelj. Ogljedali smo si sedem Pioneerjevih hibridov koruze, spoznali njihove lastnosti ter tehnologijo pridelave, ugibali pridelke zelene mase ter spremljali siliranje in javno ugotavljanje pridelka zelene mase. Omenimo naj, da je demonstracija pritegnila veliko število obiskovalcev, saj je bil tovrstni prikaz prvič v občini Črnomelj. Obiskovalci so pridobili določeno znanje, medsebojno izmenjali izkušnje in mnenja, ki jih bodo lahko uporabili pri splošni kmetijski pridelavi koruze.

BERNARDA STARIHA
Kmetijska svetovalna služba Črnomelj

Prodajalna Sejalce
Rozmanova ulica 3
Tel. 24-132

vam nudi:
— mlina za sadje in grozdje
— STIKALNICE
— PVC KADI
— INOX cisterne za vino
— črpalke za pretok vina
— veliko izbiro čebulnic tulipanov, narcis, irisov...
— semenski česen in čebulček

Reja: dr. Julij Nemanič

Hvalnica cvičku (1)

Prispevek dr. Julija Nemaniča na oktobrskem simpoziju Društva Novo mesto

Cviček je slovenska nacionalna posebnost v vinarstvu, ker ima lastnosti, ki bi jih težko srečali na svetovnem vinskem trgu. Njegova vrednost je v nizki alkoholni stopnji in prijetni kislini ter pitnosti, ker je gladekega netaninanstege okusa in prijetne vinske arome. Zato cviček ni primerno vino za pijanje, verjetno bi glede tega prišla v poštev prejšnja ostala vina. Cenijo ga starejši ljudje, ker jim krepi moč, in okrevanci, ker pospešuje apetit. Radi ga uživajo tudi ljudje srednjih let, ki uživajo v dobri hrani in družbi lahko popijejo kozarec ali dva več kot katerega drugega vina, ne da bi občutili negativne učinke alkohola. Cviček ima nizko kalorično vrednost. Ker nima ostanka sladkorja, je primerno vino za diabetike. Pivci cvička so tudi pravi ljubitelji vina v večjih slovenskih mestih, kar mu zagotavlja prisotnost na zanimivih trgih.

Predlog zakona o vinu, ki naj bi bil letos izglasovan v državnem zboru, izrecno navaja, da je možno pridelati cviček samo v dolenskem vinorodnem okolišju (DVO). Ta zajema območje na desni strani reke Save od Brega pri Litiji do Breganjšice, nato do Bregane in po vrhovih Gorjancev do kote 824, od tu po značni črti do vasi Črmošnjice, Dvor, Smuka, Krka in Šmartno pri Litiji do reke Save. Ožji vinorodni okolišji so: Krško, Gorjanci, Novo mesto, Mokronog. Torej se pridelovalno območje cvička zmanjšuje, vrača se v zgodovinske meje, saj je bilo po vinski zakonodaji iz leta 1974 razširjeno na bizeljsko-sremiški vinorodni okoliš. Novi zakon o vinu bo dal osno-

vo za izdelavo vinogradniškega katastra, ki zavaruje vinorodne površine in daje možnost zaščite posameznih vin. Samo na parcelah, ki bodo zadostile minimalnim pogojem, se bo smelo vino označevati z imenom cviček. Ocenjujemo, da bo takih površin nad 50 odstotkov obstoječih vinogradov.

Dolenjski vinorodni okoliš je največji po površini vinogradov med vsemi slovenskimi vinorodnimi okolišji, saj meri 3.387 ha. Po absolutnih vinorodnih legah sta večja od dolenskega samo vipavski in koprski. Od 14 vinorodnih okolišev je dolenski prvi v Sloveniji po površini vinogradov in tretji po površini absolutnih vinorodnih leg.

Ob dejstvu, da vina v Sloveniji ne pridelamo dovolj za potrebe lastnega trga, ima Dolenjska možnost, ki jih do danes še ni izkoristila. Evropska zveza ne dovoljuje svojim članicam širitve vinogradov na nove površine. Pred Slovenijo je še nekaj let, v katerih lahko svobodno povečujemo svoje vinograde. Dolenjski niti to ni potrebno. Četudi ostane na istih površinah, samo da vinograde posodablja, bo pridelke zadovoljal za primerne zaloge in uspešno trženje v Sloveniji ter za izvoz.

Do pred kratkim se dolensko vino ni dovolj uveljavilo na trgu, ker ni bilo v Novem mestu zadružne kleti, ki bi tržila večje količine stekleničenega vina. Razdrobljenost pridelave vina in spontano trženje posameznikov danes ne omogoča ponudbe večjih količin vina z dolenskim poreklom. Rdeča vina pridobivajo na povpraševanju in cviček postaja spet popularen, bolj iskan. Ali bo Dolenjska hotela in zmogla sprejeti ta izziv ter oblikovala manjše pridelovalne in tržne enote, ki bi vnovčevala večji delež pridelka, kot je bilo to do sedaj?

(Nadaljevanje sledi)

ZANIMANJE ZA TRTNE SADIKE - Trgovci in vinogradniki iz vseh slovenskih vinorodnih območij se vse bolj zanimajo za trtne sadike, vzgojene v dolenskih in posavskih trsnicah. Eno največjih v Sloveniji, v podjetju Staneta Jarkoviča na Brodu pri Podbočju, so si kupci ogledali in bili navdušeni nad kakovostjo in izbiro sadik. Gre za pestro izbiro cepljenk, za katere so podlage za cepljenje uvozili iz Italije in so preverjenega izvora. (Foto: M. Vesel)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

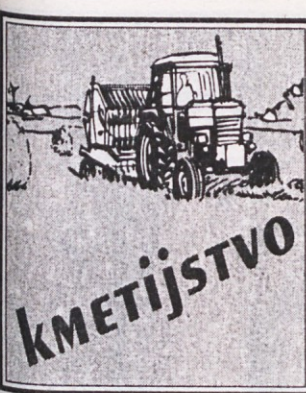
Kisanje, biološka metoda

Namen shranjevanja pridelkov s pomočjo različnih metod je, da zadržimo v živilu proces fermentacije pod vplivom encimov in preprečimo razvoj mikroorganizmov ali izkoristimo nasprotje med njimi. Mlečno kisle in očetno kisle bakterije mnogokrat uporabljamo kot zaščitnike pred gnilobnimi bakterijami. Na primer testu dodajamo kislino mleko, da se kasneje ne bi v kruhu razvila nitkavost.

Pri shranjevanju živil uporabljamo različne fizikalne, kemične in biološke metode. Slednje prištevamo med najstarejše načine konzerviranja zelenjave. Obstojnost ji ohranja mlečna kislina, ki se tvori pod vplivom bakterij mlečnega kisanja in ogljikovih hidratov. Dodana sol posredno pospešuje razvoj bakterij mlečnega kisanja s tem, da pospešuje izločanje soka in ustvarja ugodne življenjske pogoje. Z biološko metodo lahko kisamo

skoraj vso zelenjavo, vendar praktično uporabljamo ta način le za kisanje zelja, repe, paprike in kumaric.

Za kisanje mora biti zelenjava nepoškodovana in zrela. Kisamo lahko celo, zrezano, olupljeno in neolupljeno. Celi plodovi so obstojnejši kot zrezani, zavzemajo pa več prostora. Kisanje lahko pospešimo z dodajanjem soli, sladkorja, kislega mleka, sirotke in s čistimi bakterijami mlečnega kisanja. Kisanje brez soli ni priporočljivo, prevelika količina soli pa zelenjavna vlakna izluži in otrdi. Zrezano zelenjavo moramo v posodi stlačiti, vendar ne premočno, sicer se rada kvari, postane mehka in spremeni barvo. Pomembna je tudi primerna obtežitev zelenjave. Na 100 kg zelja vzamemo 2 kg soli in obtežimo z 20 kg. Pri vlaganju celih zelenjavih glav odberemo enako merno debele in jih zalijemo s slanico.

IGOR DOBIL NASLEDNIKA

Vse kaže, da bo že "legendarna" belomesnata krompirjeva sorta Igor, selekcijski uspeh najpomembnejšega slovenskega žlahtnitelja krompirja inž. Viktorja Repanška, ki jo je pred nekaj leti dotolkla vira PTNRD, dobila zdaj naslednike. Kot poročila v prilogi Dela Znanost za razvoj Peter Dolničar, so na Kmetijskem inštitutu Slovenije začeli novo serijo kizanj krompirja z namenom, da bi vzgojili novo belomesnato sorto, primerno za slovensko tržišče. Zanj je namreč značilno, da povprajše zlasti po belih sortah, ki jih Slovenci bolj cenijo kot druge, denimo rumene. To je pravzaprav slovenska posebnost, saj vsa Evropa razen Britancev in Špancev ter seveda Slovencev za prehrano raje uporablja krompir nebelih sort, medtem ko bele bolj cenijo za industrijsko pridelavo in živalsko krmo.

Z NOVOMESKE TRZNICE

Na ponedeljkovi trznici je bila ponudba pridelkov spet bogata. Branjevske so prodajale kolerabo, korenje in peso po 150 tolarjev za kilogram, stročji fižol po 400 in fižol v zrnju po 500 tolarjev, cvetačo po 180, endivjo in radič po 200 tolarjev in čebulo po 120 tolarjev. Jabolka so stala od 60 do 100 tolarjev za kilogram, hruške od 90 do 130, slive po 120 in breskve po 100 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli napredaj 170 prašičev, starih od 3 mesece in 70 starejših. Mlajših so prodali 60 po 310 do 340, starejših pa 15 po 200 do 230 tolarjev za kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Evropski obeti za jabolko

Leto 1996 je bilo izredno za breskev, povprečno za jabolano in slabo za hruško, je za revijo Sad ocenil letošnje sadno letino mag. Alojz Mustar, sodelavec novomeške enote Svetovalne službe Slovenije. Po napovedi slovenskih strokovnjakov bo letošnji pridelek jabolk znašal 53.000 ton, kar je 14 odst. več kot lani, pridelek pa bo tudi po kakovosti zelo dober, zlasti pri tistih sadljarjih, ki so pravočasno kemično in ročno redčili plodove. Stroka tudi opozarja, da je zaradi vremenskih razmer, naklonjenih škrlupu in rdečemu pajku, pridelek delno prizadet, pri skladiščenih jabolkih pa je moč pričakovati več fizioloških bolezni, zlasti porjavanja in steklastosti, kar velja še posebej za sorto gloster.

Ker Evropa letos pričakuje nekaj manjši pridelek (največji izpad sta imeli Nizozemska in Belgija), ponuja dobra slovenska letina jabolk še večjo možnost za izvozni uspeh. Slovenska jabolka poleg hmelja že nekaj časa veljajo za najboljšo kmetijsko izvozno nišo in precejšnje možnosti so, da bi se po izvozu jabolk približali predvojnemu času, ko je na evropskem trgu slovelo zlasti štajersko jabolko. Slovenija ima s svojimi naravnimi danostmi (sončna stran Alp, nekoliko vzvišene in zračne lege, globoka, dovolj vlažna in rodovitna zemlja, jeseni hladne noči, ki omogočijo svež okus, prikopno barvo in dišavnost idr.) vse možnosti, da obdrži in še poveča kakovost svojih jabolk, ki že sedaj nimajo dosti enakovrednih tekmecev.

Slovensko sadjarstvo pa bo napredovalo le, če bo sledilo tehnološkim novostim. Med njimi je zlasti integrirana pridelava, to je naravi najbolj naklonjen način pridelovanja, ki se v kar najmanjši meri poslužuje ekološko spornih kemičnih pripravkov. Ko bodo popolnoma uveljavljena evropska pravila za integrirano pridelavo, bodo naše sadjarske pokrajine, med katerimi ima pomembno mesto Posavje, šele dobile pravo veljavo, pravi Mirko Krajnc s GIZ Sadjarstvo Slovenije. Za integrirano pridelavo, ki jo na trgu propoznamo po znaku sivičke (SIPS), se je letos odločilo že 159 večjih plantažnih pridelovalcev s skupno površino sadovnjakov 1.469 ha. Posavje pri tem ne zaostaja, saj se na primer Sadjarska zadruga Posavje, ki združuje 56 članov, strokovno zahtevnejše integrirane pridelave drži že od vsega začetka, pa četudi je trg primerno še ne nagradi.

Inž. M. L.

MIRKO PAVLIN

V nas odkriva duhovne globine

Od 25. do 27. septembra slovenski Dnevi evropske kulturne dediščine v Kostanjevici, Stični in Žičah - Tema: Kulturna dediščina meniškkih redov - Slovesnost odprli dr. Dular

KOSTANJEVICA NA KRKI - V Evropi so letos enajstič, pri nas pa šestič, potekali Dnevi evropske kulturne dediščine. Slovenija je tako sodelovala že s temami baročni spomeniki, pot rimskih vojakov, ljudsko stavbarstvo in zgodovinski parki in vrtovi v Sloveniji, tokrat, prejšnji teden od 25. do 27. septembra, pa s temo Kulturna dediščina meniškkih redov. Tridnevni program je potekal v treh samostanih: v Kostanjevici na Krki, ki zdaj predstavlja središče kulturnih dogajanj, v Stični, kjer je še vedno delujoči samostan in v kartuziji Žiče, ki propada in opozarja na problem varovanja dediščine.

Dneve evropske kulturne dediščine v Sloveniji je v sredo, 25. septembra, z željo po ozasveščanju in popularizaciji pomena, bogastva in varstva naše dediščine odprl minister za kulturo dr. Janez Dular, ki je v svojem nagovoru povedal, da bi namesto poudarjanja evropskega okvira te prireditve morali najprej sami sebi povedati resnico, da smo v Evropi telesno in duhovno že najmanj 1250 let. Povedal je, da je meništvu dalo evropskemu prostoru in tudi nam neizbrisni pečat in spomnil, da je bilo na Slovenskem ob ukinitvi redov za časa vladanja cesarja Jožefa drugega 17 moških in 2 ženska samostana ter

da bo poleg arhitekturnim prvinam te dediščine potrebno dati pozornost še ostalim, na primer glasbi, kulinariki, jezikoslovju itd.

Na to, da sta imela in še vedno imata zgodovina in umetnost pomembno vlogo v družbi, je na otvoritvi opozoril Don Luca Pellegrini, predstavnik papeškega sveta za kulturo, ki je še povedal, da bi rad videl, da bi tudi Dnevi evropske kulturne dediščine pomagali ponovno odkriti duhovne globine v nas samih, kar bi prispevalo k večjemu medsebojnemu razumevanju in spoštovanju.

Z letošnjo temo je povezan tudi nastanek pete knjige v zbirki Kulturnih poti z naslovom Kulturna dediščina meniškkih redov, v kateri s svojimi prispevki sodelujejo dr. Marijan Zadnikar in dr. Jože Mlinarič, ki sta pisala o arhitekturi in

gospodarstvu meniškkih redov. Knjigo so s pomočjo obeh avtorjev (sodelovali so še Mojca Arh Kos, Bogdan Badovinac, Robert Peskar, dr. Ivan Stopar in Alenka Železnik, ki so predstavili samostane Bistra, Stična, Pleterje, Kostanjevica na Krki, Jurkloster, Gornji Grad in Žiče) predstavili na otvoritvi Dnevov v Kostanjevici. Nekaj besed je spregovoril tudi Zvone Pelko, ki je v knjigi, ki je prevedena še v angleščino, prispeval fotografije.

V sredo so v Kostanjevici odprli tudi priložnostno razstavo, ki nudi pregled vseh treh slovenskih samostanov: Stične, Kostanjevice in kartuzije Žiče, pripravil pa jo je Restavratorski center RS. Na

• V četrtek, 26. septembra, so bili v vseh treh omenjenih samostanih organizirani ogledi, ko so arhitekturo meniškkih redov predstavili umetnostni zgodovinarji konservatorji, po zbirkah pa so obiskovalce vodili muzejski kustosi. Dnevi evropske kulturne dediščine so se zaključili v petek, 27. septembra, z mednarodnim simpozijem na temo Kartuzija Žiče (1160-1782) - možnosti spomeniške predstavitve in prezentacije. Naši in tuji strokovnjaki so iskali možnosti reševanja in vzdrževanja dediščine, s predavanji s posvetovanja pa naj bi kasneje izšel tudi zbornik.

ogled je bil še 40-minutni videofilm Kulturna dediščina meniškkih redov režiserja Milana Vinčenca, ki so ga predvajali tudi ostale dneve razstave.

LIDIJA MURN

PETJE KORALOV PLETERSKIH MENIHOV - Dnevi evropske kulturne dediščine so se začeli z glasbo, s petjem koralov pleterskih menihov pod vodstvom patra Janeza Hollensteina. (Foto: L. M.)

KITARISTKA KATJA POROVNE NAVDUŠILA TREBANJCE - Glasbena šola Trebnje je v petek, 27. septembra, v hoste zvečer povabila mlado in obetavno kitaristko iz Ljubljane Katjo Porovne, ki je predstavila svoj diplomski koncert, na katerem je bilo mogoče slišati J. Dowlanda, J.S. Bacha, M. Giulianija, W. Waltona, H. Villa - Lobosa in druge. Da gre za odlično glasbenico, pove to, da je Katja svoje glasbeno znanje na kitari po ljubljanski osnovni glasbeni šoli pridobivala še na srednji šoli ter šolanje v Ljubljani zaključila na Akademiji za glasbo pri prof. Andreju Grafenauerju, sedaj pa s študijem kitare nadaljuje na Visoki šoli za glasbo na Dunaju. Solo in v komornih zasedbah je igrala na mnogih javnih in internih nastopih, njeni večji uspehi pa so leta 1993 prvo mesto na tekmovanju mladih slovenskih glasbenikov v najvišji kategoriji v disciplinah kitarski duo ter leta 1994 prvo mesto v disciplini kitara solo. (Foto: L. M.)

PREDSTAVITEV KNJIŽNEGA OPUSA MARJETE DAJČMAN

NOVO MESTO - Knjižnica Mirana Jarca vabi v petek, 4. oktobra, ob 18. uri v veliko čitalnico študijskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca na predstavitev opusa knjig pisateljice Marjete Dajčman. Pogovor z avtorico bo vodila Darja Zupančič.

RAZSTAVLJA BOŽA RUPČIČ

ŠMARJEŠKE TOPLICE - V avli recepcije Zdravilišča Šmarješke Toplice poteka v oktobru in novembru slikarska razstava Boža Rupčiča iz Novega mesta. Vsa razstavljena dela so narejena v tehniki suhi pasteli in so nastala v tem letu. Slike so tudi naprodaj.

SREČANJE Z GRAJSKIM NORČKOM FERDINANDOM

TREBNJE - Grajskega norčka Ferdinanda lahko otroci spoznajo danes, v četrtek, 3. oktobra, ob 18. uri v Kulturnem domu Trebnje. Otrokom bo povedal kakšno pravljico, zapel bo vesele pesmice in zabaval obiskovalce. Otroci in starši, ZKO Trebnje vas lepo vabi, da preživite prijeten večer z norčkom Ferdinandom. Vstopnina je 300 tolarjev.

SREČANJE Z MILANOM MARKLJEM IN NJEGOVIM "KRHANJEM"

NOVO MESTO - Te dni je pri Dolenjski založbi izšla knjiga izbranih ertic in novel domačega literarnega ustvarjalca Milana Marklja z naslovom Krhanje. Srečanje in pogovor z avtorjem, ki ga bo vodila Jadranka Matič-Zupančič, bo danes, v četrtek, 3. oktobra, ob 18. uri v veliki čitalnici Knjižnice Mirana Jarca.

KONCERT PEVK KATJE KONVALINKA IN MILENE PERIČ

TREBNJE - Glasbena šola Trebnje je v sredo, 2. oktobra, zvečer organizirala koncert, na katerem sta prepevali Katja Konvalinka in Milena Perič, obe dobri glasbenici, ki se ukvarjata s solopetjem in še študirata. Njuna mentorica je prof. Doroteja Cestnik-Spašič, pri klavirju pa ju je spremljal prof. Vladimir Mlinarič. Glasbeni večer je mladima umetnicama omogočila Glasbena mladina ljubljanska.

ŠE ČETRTI VEČER SERENAD

LITVIJA - Minulo nedeljo je bil na Valvasorjevem gradu že 4. večer jesenskih serenad. Na svoj račun so prišli ljubitelji renesanse in kljunastih flavt. Nastopil je ansambel kranjske glasbene šole Camerata Karniola, ki ga vodi Mojca Zaplotnik. Ansambel se je prvič pojavil v javnosti leta 1988.

M. Š.

Znanje je moč

Ob tednu vseživljenjskega učenja

Več znaš, več veljaš. Še posebej to drži dandanes, v t.i. informacijski družbi, ko je pomembno biti na tekočem in čimveč vedeti o vsem, kar pomeni, da se je potrebno kar naprej učiti. Evropska zveza je letošnje leto razglasila za leto vseživljenjskega učenja, letos pa pri nas na pobudo Andragoškega centra Slovenije od 30. septembra do 5. oktobra prvič poteka teden vseživljenjskega učenja. V tem času bodo kar v 40 slovenskih krajih, tudi v Novem mestu, pripravili okrog 400 različnih prireditev: dnevov odprtih vrat, razstav, omizij, borz znanja, različnih posvetovanj, predavanj, itd., na katerih bodo skušali predstaviti čimveč možnosti pridobivanja znanja in širiti idejo izobraževalne kulture in učenja, ki sta, ali pa naj bi vsaj bila, načina kakovostnega življenja ljudi. Seveda pa naj bi imel dostop do znanja vsakdo.

Lahko rečemo, da se Slovenci radi učimo in da je Slovenija učeča se dežela, kajti 27 odstotkov odraslih se pri nas udeležuje nekih oblik učenja in izobraževanja. V tem se ne razlikujemo veliko od razvitih držav. Res pa je, da Slovenci pri tem potrebujemo spodbudo, ki jo bo, upajmo vsaj, prispeval tudi prvi slovenski teden vseživljenjskega učenja. Pa morda tudi že velikokrat izrečena misel, da je to, kar vemo, le kapljica, vse, česar ne vemo, pa morje.

L. MURN

SODELOVANJE

ČRNOMELJ - Glasbena šola Črnomelj in OŠ Milke Šober-Nataše Črnomelj sta se dogovorili za mladinske koncerte: sezoni 1996/97, na katerih se bodo predstavili učenci vseh oddelkov oziroma instrumentov, ki jih poučujejo na šoli. Na prvem mladinskem koncertu, ki je bil v Glasbeni šoli Črnomelj v četrtek, 26. septembra, dopoldne, so učenci črnomeljske osnovne šole poslušali soliste godalnega oddelka in Komorni godalni orkester, ki ga vodi prof. Anton Čorbič. Drugi mladinski koncert bodo izvedli učenci oddelkov pihala, trobila in klavir novembra, februarja prihodnje leto pa se bodo predstavili še mladi kitaristi in harmonikarji.

PRIJETNO V GALERIJ KRESNIČKA

MULJAVA - V soboto, 28. septembra, je ZKO Grosuplje v galeriji Kresnička na Jurčičevi domačiji na Muljavi organizirala prijetno jesensko popoldne, ki so ga zbrani preživeli ob slikarskih platnih, umetniški besedi, blagih zvokih in jesenskih dobrotah.

PREDSTAVITEV KNJIGE "CVILIREPKI"

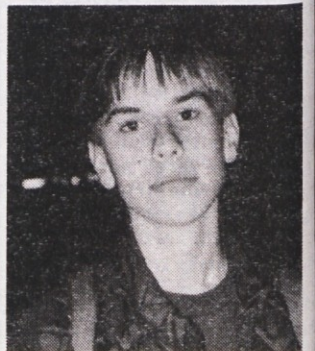
NOVO MESTO - Tiskarna Novo mesto - Dolenjska založba in Dolenjske pekarne Novo mesto vabita danes, v četrtek, 3. oktobra, ob 16. uri v upravno stavbo Dolenjskih pekarin v Ločno na predstavitev knjige Vojana T. Arharja Cvilirepki. Na predstavitvi bo poleg avtorja sodelovala še ilustratorica knjige Petra Dular.

PEVSKI ZBOR IZ LANGENHAGNA V NOvem MESTU

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 3. oktobra, se bo ob 20. uri v Franciškanski cerkvi predstavil 40-članski pevski zbor iz nemškega pobratenega mesta Langenhagen Langenhagener Singkreis - E.V. pod vodstvom zborovodje Arnolda Engelke. Predstavitvi se bodo z domačimi nemškimi in tujimi skladbami ter s sakralnim programom znanih skladateljev.

Urejen prevoz gimnazijcev

NOVO MESTO - Letošnji novomeški gimnazijci 2. septembra niso sedli v klopi stare gimnazijske stavbe, pač pa obiskujejo pouk v srednješolskem centru v Smihelu. Spremenjen pa imajo tudi čas pouka, saj ga obiskujejo popoldne, od 14.15 naprej. Za vse te novosti je "kriva" temeljita prenova stavbe novomeške Gimnazije, ki bo trajala do pomladi prihodnje leto. Ravnateljica Helena Zalokar zagotavlja, da so dobro organizirali pouk in poskrbeli za avtobusne prevoze v vse smeri, tako da gimnazijci s prihodom in odhodom iz šole nimajo večjih težav. In kaj privajajo dijaki o popoldanski šoli?

Zjutraj lahko dolgo spim in čeprav je morda sedaj za učenje manj časa kot prej, se dopoldne lahko bolje učim, ker vsi moji odidejo v službo in drugam in ostanem sam ter imam mir. Res pa je tudi, da sem v šoli lahko zbran največ do 18. ure, potem pa sem že utrujen in sploh se mi zdi čudno, da je zunaj že tema, jaz pa sedim v šoli.

BARBARA REPŠE, 1. letnik, iz Senjanža: "Mislim, da mi za učenje zaradi tega ostaja manj časa kot bi mi ga sicer, saj čeprav imam pouk ob 14.15, grem od doma že ob 12.30. Peljem se z avtobusom in moram reči, da je to dobro urejeno, ravno tako za nazaj, ko imam avtobus ob 20.15. Toda doma sem šele ob desetih zvečer, saj moram od avtobusne postaje do doma še kilometer in pol peš in to po temi."

BARBARA BALE, 1. letnik, iz Mokronoga: "Od doma se odpravim ob 12.55 in imam urejen avtobusni prevoz, ravno tako za nazaj. Želela pa bi, da bi se tak urnik čimprej končal. Podpisali smo petico, da bi se gimnazijska stavba prenovila prej, kot predvidevajo, do januarja 1997, in bomo videli, kako bo. Sicer pa sedaj dan zelo hitro mine: dopoldneva je naenkrat konec, še posebej če malo dlje poležiš, potem pa ves dan učenje, tako da si zvečer že pošteno utrujen."

TADEJA SAJE, 4. letnik, iz Goriške vasi pri Mirni Peči: "Ker nisem iz Novega mesta, me je na začetku skrbelo, kako bom prihajala domov iz šole. Toda avtobusni prevoz je v redu urejen in hodim na avtobus, ki pride iz trebanjske smeri. Na Šrangji ga čakam ob 13.50, nazaj pa grem z novomeške avtobusne postaje ob 20.30. Toda domov pridem kasneje, ker me čaka še približno polurno pešačenje s postajališča in najbolj zoprno je to, da grem sama po temi. Pa to me moti, ker moram čakati na avtobus, čeprav imam na primer kakšen dan manj ur in bi bil lahko že prej doma."

LUKA PEKOLJ, 2. letnik, iz Novega mesta: "Ker sem iz Novega mesta, kakšnih večjih problemov s prevozom v šolo nimam, saj hodim peš. Na tak "delovni" čas pa sem se že tudi navadil."

L. MURN

REDNA TRIBUNA HRVAŠKEGA KULTURNEGA ZDRUŽENJA

NOVO MESTO - V sredo, 2. oktobra, je bila v prostorih Dolenjskega muzeja redna tribuna Hrvaškega kulturnega združenja. Predavanje z naslovom Področni razvoj Republike Hrvatske je imel mr.sc. Stjepan Šterc, pomočnik ministra pri Ministrstvu za razvoj in obnovo R Hrvatske.

15. MEDNARODNI BIENALE INDUSTRIJSKEGA OBLIKOVANJA

LJUBLJANA - Od torka, 1. oktobra, do srede, 30. oktobra, bo v Ljubljani potekal BIO 15 - 15. mednarodni bienale industrijskega oblikovanja. Na otvoritvi je predsednik prireditelne odbora BIO mag. Joško Čuk podelil odličja. V čast bienala bodo potekale številne spremljevalne prireditve.

ZANIMIV VEČER Z DR. GRMIČEM - V sredo, 25. septembra, zvečer je bila knjigarna Opus v Krškem skoraj premajhna za vse, ki so prišli tja, da bi prisluhnili besedam upokojenega prof. Teološke fakultete in naslovnega škofa dr. Vekoslava Grmiča. V Krško sta ga povabila založnik in knjigarinar Silvester Mavsar ter kulturni forum krške DSS, ob tej priložnosti so predstavili Grmičovo knjigo Moja misel. Avtorja in njegovo delo ter pomen je predstavil direktor mariborskega muzeja NOB Marjan Žnidarič, nato pa je govoril dr. Grmič sam, ki je po končani predstavitvi knjige še debelo uro odgovarjal na vprašanja iz občinstva. Ljudi so predvsem zanimali njegov oporečniški položaj in njegovo mnenje o šivilnih aktualnih vprašanjih, povezanih z vernostjo, politiko in Cerkvijo. (Foto: M. Markelj)

Novinarka žalila banko in direktorja

Okrožno sodišče od petih očitanih kaznivih dejanj zavrnilo 3, enega pa prekvalificiralo v milejšo obliko - Zdenka Lindič Dragaš mora plačati 204 tisočake, stroške sodnega postopka in 80 tisoč tolarjev povprečnine

NOVO MESTO - Štirje članki, ki jih je dolenska dopisnica Dela Zdenka Lindič Dragaš objavila konec leta 1993, v njih pa med drugim pisala tudi o Ljubljanski banki Dolenjski banki (sedaj Dolenjski banki) in njenem direktorju, so dobili sodni epilog. Dolenjska banka in njen direktor sta namreč novinarko obtožila treh kaznivih dejanj razžalitve in dveh dejanj žaljive obdolžitve. Sodišče je v dveh prispevkih spoznalo, da gre za razžalitev obeh tožilcev, novinarki pa prisodilo denarno kazen 204 tisoč tolarjev, plačila stroškov postopka in 80 tisočakov povprečnine.

V prispevkih z naslovi: Gospodarno pehanje v stečaj, TOB posljuje pozitivno, a Ljubljanska banka Dolenjska banka jo sili v stečaj, Bančni diletantizem in Bo Ljubljanska banka Dolenjska banka dolenski grobar je novinarka opisovala težko gospodarsko stanje na Dolenjskem, ki so ga pogosto komentirali tudi na sejah izvršnega sveta novomeške občinske skupščine, gospodarski zbornici in drugih podobnih zbiorih. Takrat se je na zatožni klopi znašla prav domača regijska banka, kot najbolj očiten primer strategije te banke pa je novinarka omenila podjetje TOB, za katero se je banka kot privilegirani upnik zavzemala za stečaj, medtem ko se je novomeški izvršni svet s takratnim predsednikom Boštjanom Kovačičem na čelu zavzemal za prisilno poravnavo.

Predlog zagovornika Lindičeve Draga Demšarja, naj zaslišijo tudi Boštjana Kovačiča, je senat pod predsedstvom Martina Furlana zavrnil kot nepotrebnega. Ker je Franci Borsan na prejšnji obravnavi izjavil, da je takšno pisanje poslovanju banke povzročilo veliko škodo, so do obravnave, ki je bila prejšnjo sredo, pribavili tudi

zapisnik seje s skupščine delniške družbe Dolenjske banke, ki je bila 30. maja 1994, v njem pa je zapisana njegova izjava, ki jo je povedala že obtožena, da so imeli prispevki pri varčevalcih in poslovnih

partnerjih pozitiven učinek, saj so vložena sredstva hitreje naraščala.

V zaključni besedi je zagovornik banke in njenega direktorja Borut Škerlj dejal, da bo moralo sodišče tehtati med pravico svobode izražanja in z ustavo zagotovljeno pravico do osebnega dostojanstva. "Prav novinarkino natančno poznavanje situacije in skoncentriranost člankov v krajšem obdobju izkazuje namen zaničevanja do obeh zasebnih tožilcev. Na to kažejo tudi dejstva, da so bili vsi članki objavljeni v istem časopisu, da gre za enoten stil pisanja in da sta v ospredju teh člankov ves čas Dolenjska banka in njen direktor osebno. To nadaljevanje članka v članek, njihovo medsebojno povezovanje, mešanje bančnega in zasebnega pramoženja dokazuje njen namen zaničevanja," je med drugim dejal Škerlj, ki je za žaljive označil tudi izraze, kot so ponigličnost, voditi za nos, diletantizem, predstavniška figura in nekatere stavčne zveze, ki opisujejo banko kot združbo, ki naj bi pripomogla k slabemu gospodarskemu stanju tudi s svojimi odločitvami: voditi upnike za nos, zategovati zanko okoli vratu. Takšno izrazoslovje je novinarkin zagovornik opisal kot barvito in nesuhoparno novinarsko pisanje. Poudaril je namen tiska. Med drugim je njegova naloga tudi kritična presoja in obveščnost, pri takšnem pisanju pa lahko pride tudi do odklonilnega stališča do posameznih pojavov v družbi in s tem negativne predstave posameznikov. "Pri bankah gre za osnovni problem, ki pomeni na eni strani kopičenje kapitala in bogatenje bank, na drugi strani pa naraščanje socialnih problemov, ki jih takšno ravnanje bank povzroča. Do takšne dileme je prišlo tudi na Dolenjskem. Tega se je dobro zavedal tudi IS občine Novo mesto, kar je razvidno iz problematike, obravnavane na sejah, obdolženka pa je v bistvu

povzemala in citirala negativno ravnanje Dolenjske banke. Gre za kritično pisanje in novinarkin odnos do problemov, ki jih ustvarja napačno ravnanje banke," je dejal Demšar.

Senat je večji del očitkov iz tožbe zavrnil, češ da ne presega meje dobrega okusa, za dva pa je ocenil, da sta žaljiva. Gre za del prispevka z naslovom Gospodarno pehanje v stečaj, v katerem je novinarka zapisala, da Dolenjska banka trmasto vztraja pri predlogu za stečaj Tovarne obutve Novo mesto s tekstom: "to je seveda vse lepo in prav, če bi bile naše banke res že prave finančne organizacije ne pa združbe, ki zdaj (vsaj nekatere) poniglavo pečatijo usode, h katerim so s svojimi preteklimi odločitvami o financiranju slabih poslovnih odločitev pripomogle tudi same..."

Drugi žaljiv zapis pa je senat spoznal v prispevku z naslovom Bo Ljubljanska banka Dolenjska banka dolenski grobar, ko je za banko, kateri direktor je zasebni tožilec Franci Borsan, žaljivo opisovala situacijo, nastalo po predlaganem stečaju nad TOB iz Novega mesta ter o zahtevi banke za vračilo dolgov ter obresti, med drugim zapisala tekst s sledečo vsebino: "Tako trdo stališče banka z direktorjem Borsanom na čelu - ta je tudi "predstavniška" figura družinskega podjetja Bor-

• Sodba še ni pravomočna, novinarkin zagovornik pa je že napovedal pritožbo.

san, ki ima v lastni ekskluzivno trgovino krzna, nakita in podobno ter snemalni studio, ki naj bi se selil v bivši Dom JLA, ko bo ta obnovljen tudi s pomočjo posojila LB DB..." Zaradi tega zapisa je direktor novinarko sicer tožil za kaznivo dejanje žaljive obdolžitve, kar pa je senat prekvalificiral v milejšo obliko, v razžalitev.

T. GAZVODA

• Jaz bom dal oglas v časopis, naj se nehajo ubijati, ker jaz ne bom več hodil na pogrebe. (M. Zorko)

Čez noč končali šolo

3 kazenske ovadbe

KRŠKO - Ponarejene listine o končanem šolanju niso mogle niti mimo Posavcev, ki so tako kar čez noč končali nekaj šol, ki jih verjetno niti od zunaj nikoli niso videli. Tako so kriminalisti urada kriminalistične službe iz Krškega podali kazenske ovadbe zoper več oseb iz okolice Krškega, ki so z nakupom ponarejenih spričeval o končanju višjih in srednjih šol na nezakonit način pridobili izobrazbo.

Tako je lani N. I. iz Podbočja, zaposlen v podjetju Kostak Krško, pridobil diplom o končani višji šoli na Gradbeni fakulteti v Zagrebu, kar je dal vpisati tudi v delovno knjižico. Lani je C. J. iz Črneče vasi nad Kostonjivico, ki je prav tako zaposlen pri Kostaku, pridobil spričevalo o končani šoli za ekonomskega tehniko v srednji šoli v Krapini, kar je tudi pogoj za zasedbo njegovega delovnega mesta. Spričevalo o končani šoli za gostinskega tehniko na srednji šoli v Krapini je dobil še Č. R. z Rake. Ta izobrazba je pogoj za opravljanje njegove obrtniške dejavnosti.

VOZNIKI, POZOR!

NOVO MESTO - V soboto, 5. oktobra, zvečer bodo policisti na območju UNZ Novo mesto oostri kontrolno prometa, pri čemer bodo najbolj pozorni na vožnjo pod vplivom alkohola, prekoračitve hitrosti in uporabo varnostnega pasu.

ODKLENJEN AVTO VABI

NOVO MESTO - Opozorila, da je potrebno avtomobile in zidanice v času, ko delamo v vinogradu, skrbno zaklepati, očitno ne zaležejo preveč. Posledice takšnega početja je žal na lastni koži preizkusil S. S. iz Mačkoveca, ki je v vinorodnem okolišju križ obiral grozdje, pri tem pa avto pustil odklenjen. Nepridiprav je izkoristil ponujeno priložnost in iz avta ukradel denarnico, v kateri je imel obiralec dokumente in denar. S tem je bil oškodovan za okoli 45 tisočakov.

Kazen, zgledi in maščevanje

Časi, ko so bila huda kazniva dejanja zgolj izjemni dogodki, so mimo. To potrjujejo tudi tri eksplozije v Mariboru, ki očitno kažejo na maščevanje, v ospredju pa postavljajo dvojne medsebojno nasprotnih in pravno zavarovanih dobrin: na eni strani poseg v človekovo svobodo, ki ga lahko izvršijo državni organi, na drugi strani pa pravico do življenja, ki je temeljna pravica vsakega izmed nas in so ji vse druge pravice podrejene.

Tudi nedavni obravnavi dveh poskusov umora v Beli krajini na novomeškem okrožnem sodišču, ki sta dobila sodni epilog v prevzgojenem domu za oba mladoletna Roma, ki sta hotela iz maščevanja ubiti druga Roma, opozarjata na podoben problem. Dogodka iz Bele krajine sta še sveža in obsodbe vredna.

Prvi je močno razburkal občane, saj je hotel mladoletnik ubiti družinska sovražnika, počakal pa ju je na plačilni dan pred banko. Jutranji vrvež, številni avtomobili in občani, ki so hoteli po opravkih, niso mladoletnika s puško v rokah prav nič motili, da ni storil tistega, kar se je jasno namenil že prej: ubiti Roma, s katerima je bila njegova družina že dalj časa sprta. Le srečnemu naključju se gre zahvaliti, da sta njegovi žrtvi kljub hudim poškodbam preživeli, skoraj pa jo je skupil tudi občan, ki se je slučajno peljal mimo.

Tudi drug primer je podoben: 16-letni Rom se je odločil, da bo ustrelil prijatelja, s katerim sta se nedavno tega sprla, dejanje pa se mu ni v celoti posrečilo, saj mu je namero preprečil brat. Kljub temu je mladoletnik prepričan, da je ravnal pravilno, dejanja ne

obžaluje in meni, da ni v redu, ker žrtve ni dokončno pokončal!

Kakšno vlogo so imeli pri omenjenih maščevanjih starši, ni znano, možno pa je, da sta bila mladoletnika le njihova "podaljšana roka", kajti Romi, ki resda živijo iz dneva v dan in iz rok v usta, zakone še kako dobro poznajo. Tudi to, da je kaznovanje mladoletnikov milejše.

Mladoletnika sta šla v prevzgojni dom, kajti kazni, kot določa kazenski zakonik, ne sme prizadeti mladoletnikovega dostojanstva, prestopnike pa naj bi skušala motivirati za sodelovanje pri vzgoji, prevzgoji in razvoju. Namen je sicer dober, vendar pa je očitno, da se pri reševanju romske problematike vrtimo v začaranem krogu. Družba "civilizirana", ki z viška gleda na Rome, slednjim pogosto kljub poskusom nekaterih državnih ustanov onemogoča normalno vključevanje v družbo, izhod pa Romi iščejo v dejanjih, ki jih naši zakoni ne dovoljujejo. Primera, tako obsojamo tiste, ki so bili za svoje dejanje kaznovani in se po prestani kazni skušajo vključiti v normalni tok življenja, nam sploh ni potrebno iskati v romskem svetu!

"Civilni" kaj kmalu najdejo pot do Romov na primer takrat, ko bi se radi znebili odslužene avtomobila, ki ga bodo Romi vozili, dokler bo žel, potem pa bo končal v kakšnem gozdu, ali ko bi radi pridelali puško, za katero nimajo dovoljenj. Takrat so Romi zelo iskani. Sicer pa potrkajmo tudi na svojo vest: kolikokrat smo pozdravili Roma, če je ta pokazal pripravljenost, da bo prijazen do nas?

T. GAZVODA

ŽENI GROZIL Z UBOJEM

KRŠKO - V nedeljo, 29. septembra, ob 1. uri so policisti pridržali 43-letnega Š. S. s Senovega, ki se je skregal z ženo in ji grozil z ubojem. Zato je skušala pobegniti, vendar jo je Š. S. dohitel in jo pričel pretepati. Kršitelj se niti po prihodu policistov ni pomiril, na hodniku bloka pa je kričal, da bo že poračunal s stanovalci in z ženo, zato je jutro pričakal v prostoru za treznjenje.

POLICISTI ŽELI KONOPLJO

KRŠKO - V ponedeljek, 23. septembra, je bila na podlagi odredbe sodišča opravljena hišna preiskava pri 66-letnem L. A. V hiši so krški kriminalisti našli 3 grame konoplje, na podstrešju pa sledi sušenja te rastline. Na vrtu so odkrili še 42 sadik, velikih od 1,8 do 2,3 metra. Nasad je bil uničen. L. A. in L. V. pa še čaka pogovor na sodišču.

po dolenjski deželi

• V našo deželo je prišla jesen, torej letni čas, ki se ga mnogi veselijo prav zaradi bogastva, ki ga prinaša trta. Ni torej čudno, da so v teh dneh policisti svoje prostore na policiji, sicer namenjene treznjenju, dajali pogosteje v uporabo. Tako je noč z možmi v modrem preživel 51-letni G. A. z Velikih Vodenic pri Kostanjevici, saj je ogrožal varnost oseb v zasebnem prostoru. V Sevnici so policisti ustavili 39-letnega M. F. iz Podvrha, ki je napihal 2,46 promila alkohola, zato je del dneva o svojem stanju razmišljal v družbi policistov. Iste družbe je bil deležen tudi L. D. iz Krškega. Koliko so omenjeni primerki alkoholiziranosti posledica mošta in koliko starega vina, nam niso zaupali.

• Neznanec, ki je konec septembra vlomil v okrepčevalnico v Prečni, gotovo nima svojega vinograda, zato je za pivce poskrbel na nezakonit način. Hladne večerne urice si bo lahko sedaj krajšal z več litri žganih pijač, zraven grizljal sir, ki je bil prav tako v okrepčevalnici, pa tudi na dobro voljo je mislil, saj je šla z njim tudi harmonika.

• Nepridiprav, ki je 26. septembra izza gostinskega lokala Črni baron v Semiču odnesel mlin za mletje ječmena, se bo očitno znašel na drugačen način. Ali bo mlet ječmen, morda bo z njegovo pomočjo prišel do piva, kot je to počel lastnik, morda pa bo celo mlet grozdje.

TEŽAVE S KRIŽIŠČI - V Brežicah na mestni vpadnici iz čateške smeri je v cestnem križišču pogosto veliko vozil. Ker tu ni semaforjev, morajo vozila na neprednostnih cestah pogosto čakati precej časa na vključitev v promet. Zaradi precejšnjih hitrosti, ki jih tu dosegajo vozila vsem znakom navkljub, je široko križišče brez signalizacije nevarno. Včasih se voznija v križišče konča tudi s trčenjem, kar se je primerilo dvema voznikoma pred časom in kar kaže slika. Za nevarno voznijo štejejo tudi križišče pri Intermarketu. Zaradi obstoječe prometne signalizacije se vozniki tam precej motovili po cesti in dvoriščih, ali pa kršijo določeni red. (Foto: L. M.)

Varen začetek šole

Varen več rolerjev in rolk

Začetek šolskega leta je za nami, zato lahko že spregovorimo o varnosti otrok v prometu v prvih šolskih dneh, za katere je policija pripravila tudi akcijo "Predvidi-

ŠE DALEČ OD FRAJERJEV - Tudi rolerji in rolke so vse pogosteje prevozno sredstvo otrok in mladostnikov, pri tem pa z nevarno in agresivno vožnjo ne ogrožajo le sebe, temveč tudi druge udeležence v prometu. Starši, ali veste, kje se z rolko ali rolerji vozi vaš otrok?

POTA IN STRAN POT

dežurni poročajo

KLJUČ V VRATIH PRIVABIL NEPRIDIPRAVA - V torek, 24. septembra, zvečer je neznanec v Češnjevku izkoristil odsotnost in neoprevidnost A. N. iz Ljubljane, ki je odšla k sosedu, ključ pa pustila v vratih. Neznanec je odklenil brnarnico, našel žensko torbico, iz nje pa ukradel 4 tisoč nemških mark.

ODMONTIRAL ČRPALKO - Neznanec je v noči na 24. septembra prišel do buldožerja, last Cestnega podjetja Novo mesto, ki je bil parkirano ob regionalni cesti na Senovem. Odmontiral je visokotlačno črpalko motorja kovinske barve, s katero pa omenjeno podjetje oškodovalec za 150 tisočakov.

VLOMIL V YUGA - V noči iz 27. na 28. septembra, med 17. in 1. uro, je neznanec prišel do parkirane yuga pred lokalom Beli konjiček v Zakutu. Razbil je trikotno steklo na desnih vratih in z roko segel v notranjost. Poskušal je demonstrirati avtoradio, kar mu ni uspelo, odnesel pa je bančno kartico Hipotekarne banke Brežice, prometno dovoljenje in sončna očala.

KUPČIJA PO SVOJE - 24-letni M. G. s Krasnjega Vrha je osumljen goljufije, ker se je marca lani in maja letos dogovoril s štirimi lastniki hlovdov, da jih bo odkupil in nato prodal. Hlovdovino je odpeljal, a računana za več kot 400 tisočakov ni poravnal.

RAVNO PRAV VELIKO OKNO SHRAMBE - V petek, 27. septembra, se je neznanec na Drski v Novem mestu splazil skozi odprto okno shrambe v eno od stanovanj hiše, nato pa po sobah iskal denar. Odnesel je 90 tisoč tolarjev.

NEPREVIDNO ČISTIL PUŠKO

BREŽICE - Prejšnji teden je zdravnik iz zdravstvenega doma Brežice obvestil policiste, da se je pri njem zglasil 48-letni I. P. iz Rodgorja pri Pišecah, ki se je oškodovalec s strelnim orožjem. I. P. je policistom povedal, da ima starejšo puško že 15 let, izvira pa iz prve svetovne vojne. Puško je našel v hramu. Puško je imel ves čas obešeno na steni v stanovanju, sedaj pa je iz nje hotel odstraniti naboj in jo prenoviti. Zato je v domači delavnici s kovinskim izbijajem udaril po initialni kapici, zaradi sprožitve naboja pa je prišlo do manjše eksplozije. Lastnik puške je dobil ragnine po prstih leve roke.

NEVARNA ŠTOPARJA

MOKRONOG - V petek, 20. septembra, je D. K. iz Črmošnjic v Mokronogu ustavila dvema štoparjema, srednjeolcem in ju odpeljala v Novo mesto. Ko sta izstopila, je voznica ugotovila, da sta ji štoparja iz torbice vzela denarnico, v kateri je imela dokumente, tolarje in nemške marke. Oškodovala sta jo za okoli 70 tisočakov.

KRONIKA NESREČ

V DREVO - 29. septembra ob 14.45 je 53-letna M. R. iz Novega mesta vozila osebni avto iz Rožnega Dola proti križišču lokalne ceste Uršna sela-Gaber. Zapeljavo je levo na prednostno cesto, v kateri trenutno pa je iz Uršnih sel odpeljal 20-letni I. J. iz Metlike, ki je umikal in zaviral, a trčenja ni mogel preprečiti. Voznico M. R. je odbilo na travnati usek, kjer je prednjim delom trčila v drevo, pri tem hudo poškodovala. Oškodovalec je bil 46-letni P. B.

z Jugorja parkiran avto ob magistralni cesti št. 4. Ob 17.05 je polkrožno obrnil preko vozišča proti Metliki. Ko je bil na sredi ceste, je iz metliške smeri pripeljal 23-letni motorist D. M. z Muhaberja, ki je zaviral, nato pa izgubil oblast nad vozilom in skupaj s sopotnikom sta padla z motornega kolesa, ki je drselo po vozišču, nato pa trčilo v avto. Voznik motornega kolesa se je lažje poškodoval, sopotnik 18-letni A. P. pa je dobil hude poškodbe.

Zmagujejo samo odbojkarice TPV-ja

Odbojkarice novomeškega TPV-ja zmagale tudi v drugem kolu - Menjava podajača Krki ni pomagala - Žužemberk si prvo zmago obeta v soboto doma proti Granitu Preskrbi

NOVO MESTO, ŽUŽEMBERK - Odbojkarice novomeškega TPV-ja so zmagi v prvem kolu nad Koprčankami dodale še zmago v gosteh nad Krimom, medtem ko so odbojkarice novomeške Krke tokrat z novima tujcema izgubile na Bledu z Minolto, Žužemberčanom pa so Kamničani, bivši prvotigaši, odčitali pravo lekcijo in jim v treh nizih pustili osvojiti le 14 točk.

Že po dveh kolih prve, po izstopu Celjank le sedemčlanske, ženske odbojkarice lige je jasno, da bo leta razdeljena v dva kakovostna razreda. V zgornjem so ekipe, ki so že nekaj časa tvorile državni vrh; Bled, TPV Novo mesto, Infond

PORAZ INLESA

LJUBLJANA - V športni dvorani na Poljanah so rokometiški Škofljice gostili ekipo ribniškega Inlesa. Derbi tekma tretjega kroga v prvi B ligi je bila v drugem polčasu zelo zanimiva, saj so "lesarji" v 48. minuti nadomestili štiri zadetke (11:7) in izid izenačili na 15:15. Žal so v končni tekmi naredili preveč napak in je morebitna zmaga splavala po zlu.

POMEMBNO Z BURJO

RIBNICA - Po nesrečnem porazu v drugem krogu proti mariborskemu Braniku (24:20), tekma se je zaradi zasedenosti dvorane začela šele po 22. uri, so rokometiške Kočevje v tretjem krogu gostile ljubljansko Polje in ga zaslužno premagale s 33:15. O tekmi ne gre izgubljati besed, saj so bile varovanke trenerja Mikulina boljše v vseh rokometnih prvinah, pa čeprav je bila igra povprečna. Z učinkovitostjo je presenetila Lili Dragičević, ki je dosegla kar 10 zadetkov. V soboto igrajo Kočevke v Ribnici pomembno tekmo proti Burji iz Škofij.

NAJTEŽJA SEZONA

LJUBLJANA - Kot kaže čaka letos igralce namiznoteniškega kluba Melamin negotova in najtežja prvoligaška sezona v zgodovini kluba. Brez Gregorja Komaca, ki je odšel k novomeški Krki, ter Damjana Murina in Marjana Špeliča, ki ne bosta igrala več, je moral trener Marjan Oražem v ogenj poslati mladince, Vidmarja, Novaka in Mlakarja. Zato ne čudi visok poraz (7:0), v prvem krogu proti trikratnim državnim prvakom ljubljanski Maximarket Olimpiji.

Branik in Kemiplas Koper, manjkajo pa Celjanke, ki so ligo zapustile zaradi pomanjkanja denarja. V drugi kakovostni razred spadajo Krim, Ljutomer Zavarovalnica Maribor in Zgornja Savinjska. Tudi razmerje med močnejšimi štirimi ekipami bi se že dalo napovedati, saj kaže, da Mariborčanke in Koprčanke ne niso tako močne kot lani, kar bi Blejke in Novomeščanke kaj lahko izkoristile, čeprav je do konca prvenstva še zelo daleč - najprej dva kroga prvega dela, pa dva kroga drugega dela in šele potem boj za naslov. Zelo je verjetno, da boljše ekipe načrtujejo formo za pomlad, ko se bo odločalo o prvaku, sedaj pa je zaanje pomembno le, da se uvrstijo v drugi del. Na tekmi proti Krimu so si Novomeščanke privoščile spodrlaj in po izenačenju izgubile prvi niz, potem pa so sredi drugega niza stvari le postavile na svoje mesto in brez večjih težav zmagale.

Odbojkarice novomeške Krke so tokrat prvič igrali v popolni postavi z obema novima tujcema Latvijcema Šemetovs in Balodisom, vendar jim ni uspelo presenetiti Blejcev. Če bi Krkaši izkoristili prilžnost, da bi dobili prvi niz, ko so vodili z 10:5, bi morda celo zmagali, a so prvi niz izgubili, v drugem izenačili, v nadaljevanju pa je šlo vse le še navzdol. Tudi tokrat se je pokazalo, da jim manjka predvsem odličen podajač, saj tudi, ko je trener

Jovič v tretjem nizu Goleša zamenjal z Mohorčičem, ni šlo bolje. Žužemberčanom, novincem v 1. B ligi, očitno preti le boj za obstanek. Tudi v drugem krogu so morali priznati, da je nasprotnik boljši v vseh elementih odbojkarice igre, vendar jim še ni treba obupati. Že v soboto, ko se bodo na tekmi z Granitom Preskrbo prvič v novi sezoni predstavili domačim gledalcem, imajo prilžnost za zmago. Nasprotnika, s katerim so si precejšen del lanske sezone delili prvo mesto, dobro poznajo. Pred srečanjem se bo gledalcev v žužemberški telovadnici predstavilo moštvo starejših dečkov, dvakratnih državnih prvakov, vsem, ki se bodo včlanili v klub navijačev, pa bodo podelili spominsko majico.

KONDOVA IN OGULIN

SEMIČ, NOVO MESTO - Semičan Dejan Ogulin, član NIX moto kluba, in Novomeščanka Natalija Konda, članica motokluba Mel, sta bila na zadnji dirki za državno prvenstvo v Orehovi vasi najuspešnejša motokrosista z našega konca. Dejan si je v razredu podmladka do 60 cm s tretjim mestom priboril 3. mesto tudi v končnem vrstnem redu, Natalija pa je bila tako v Orehovi vasi kot tudi v skupni razvrstitvi za državno prvenstvo podmladka do 80 cm druga. Teden pred tem je bil Ogulin v Slovenskih Konicah drugi, druga je bila tudi Kondova, medtem ko je Novomeščan Matej Žvan pri članih v kategoriji do 80 cm zmagal in dosegel enega svojih večjih uspehov.

Interier in Krka nepremagana

Krčani z visoko zmago nad Republiko presenetili tudi trenerja Jelovca - Krka preživela uvod brez poraza

KRŠKO, NOVO MESTO - Krški Interier je v novi sezoni na uradnih tekmah ostal nepremagan. Po uspehu v kvalifikacijah Koračevega pokala, ko je Interier obkraljal premagal češko moštvo Ostrava, se varovanci trenerja Vinka Jelovca dobro držijo tudi v domačem prvenstvu, kjer so v drugem krogu postojnsko Republiko premagali kar za 37 točk, česar ni pričakoval niti Jelovca, ki je moral svoje igralce pohvaliti tudi za igro v obrambi, saj so prejeli le 53 točk. Koliko pa trenutno Krčani zares veljajo, pa bo jasno že v soboto, ko se bodo v Ljubljani pomerili s Smeltom Olimpijo, ki je, vsaj po videnem na tekmah evropske profesionalne lige, bistveno boljše moštvo, kot je bila v pretekli sezoni, ko je le malo manjkalo, da bi ji Krčani odvzeli naslov državnega prvaka.

Košarkarjem novomeške Krke zadnja leta v prvih kolih ni šlo najbolje, tokrat pa so se v prvem kolu izognili porazu, v drugem pa v Litiji o zmagovalcu že ni bilo vprašanja, saj je bila igra izenačena le nekaj prvih minut, končni izid pa ne kaže prave slike razmerja na igrišču, saj so imeli Novomeščani igro ves čas v svojih rokah in so v drugem polčasu

vodili že z 20 točkami razlike. Krka je bila že po treh minutah igre v bonusu, tekmo pa so zaradi semaforja večkrat prekinili. V Brežicah so bili v prvem delu prvega polčasa boljši gostje, a so jih domači košarkarji z dobrim skokom v obrambi in s hitrimi protinapadi ujeli, v drugem polčasu pa vodili že za 14 točk, kar pa ni bilo dovolj, da ne bi Zagorjani štiri minute pred koncem izid spet izenačili. V zaključku srečanja sta se izkazala predvsem brata Rozman.

Dobova izgubila tekmo in igralca

Stojakovič si je poškodoval ahilovo tetivo in ga ne bo v reprezentanci - Krško je zmagala zlahka, Akripol pa nekoliko težje - Lisca je Pivovarno Laško že preživela

Rokometna moštva z našega konca so v tretjem kolu prvenstva v prvi slovenski rokometni ligi dosegla polovičen izkupiček. Trebanjci so bili po izjemno izenačenem srečanju v zaključku le boljši od Kodeljčevčanov, ki so si letos nadeli ime Prule 67, Krčani so bili za osem zadetkov boljši od Elektroproma Rudarja. Dobovčani so kljub porazu v Izoli drugi na lestvici, kjer so bili tudi večji del prejšnje sezone, a so izgubili Stojakoviča. Lisca je že preživela hud poraz proti državnim prvakom, kar večino drugih moštev še čaka.

Trebanjci so si zmago nad Kodeljčevčani res težko prislužili, saj je

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

A1 liga, 2. kolo - INTERIER KRŠKO : REPUBLIKA 90:53 (37:25); INTERIER: Nakič 26, Sullivan 23, Jeklin 16, Ademi 18, Murovec 5, Kralj 2.

LESTVICA: 1. Interier Krško 4 (+55), 2. Smelt Olimpija 4 (+46), 3. Satex 3 (+7) itd. V tretjem kolu se bo v soboto, 5. oktobra, Interier v Ljubljani pomeril s Smeltom Olimpijo.

A2 liga, 2. kolo - ISKRA LITUS : KRKA 72:84 (31:45); KRKA: Smodiš 22, Bordelius 9, S. Petrov 8, Stipančič 14, Bajc 7, Samar 11, Lučev 12 in Novina 3; BREŽICE : ZAGORJE 81:76 (44:32); BREŽICE: F. Rozman 26, B. Rozman 11, Antolovič 7, Krivokapič 7, Marčetič 9, Krošelj 21;

LESTVICA: 1. Loka Kava 4 (+33), 2. Krka 4 (+16), 3. Comet 3 (+16)... 7. Iskra Litus 3 (-4)... 9. Brežice 3 (-6) itd.

V 3. kolu bo Krka v soboto, 5. oktobra, ob 17. uri doma igrala z Didakto Radovljico, Brežice bodo v gosteh igrali z Ježico, Iskra litus pa s Cometom.

ROKOMET

Moški, 1. liga, 3. kolo - AKRIPOL : PRULE 67 21:20 (8:10); AKRIPOL: Torlo, Makarevič 4, Višek 2, Počevina 3, Čopič 7, Šavrič 1, Vešligaj 4, Hribar, Zabeč, Bilbija, Ojsterček, Dvornik.

DELMAR : AFP DOBOVA 23:20 (16:8); AFP DOBOVA: Kostevc, Đapo 2, Begovič 2, Mijačinovič 7, Voglar 1, Ocvirk, Česnovar, Glaser 3, Kranjc, Levec, Stojakovič 5, Denič;

KRŠKO : ELEKTROPROM RUDAR 29:21 (14:8); KRŠKO: Škof, Iskra 4, Dragar 2, German 5, Bogovič, D. Urbanč 4, Kekič, S. Deržič 3, Čurak, Privšek 4, Vertovšek 7, Bašič;

LISCA : PIVOVARNA LAŠKO 17:36 (7:21); LISCA: Marcola, Povše, Lupše 1, Šunta 1, Plazar, Rupret 1, Rantah, Sečki 3, Teraš 5, Mitrovič 5, Simončič 1, Senica.

LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 6, 2. AFP Dobova 4, 3. Krško 4... 5. Akripol 4... 11. Lisca 1 itd.

V 4. kolu, ki bo v soboto, 12. oktobra, se bosta v posavskem derbiju v Dobovi pomerila AFP Dobova in Lisca, Akripol bo igral v gosteh z Elektropromom Rudarjem, Krško pa tudi v gosteh s Pivovarno Laško.

Ženske, 1. liga, 3. kolo: KO-

ČEVJE : POLJE 33:15 (16:9); KOČEVJE: Janič, M. Dragičević 4, Zbašnik 1, Vuk 6, Ilc, Mihič, L. Dragičević 10, D. Kersnič 6, Lenič, Mikulin 6, N. Kersnič, Rajšel.

LESTVICA: 1. Krim Electa 6... 7. Kočevje 2 itd.

V 4. kolu se bodo Kočevke 5. oktobra doma pomerile z Burjo.

ODBOJKA

Moški, 1.A liga, 2. kolo - MINOLTA BLED: KRKA 3:1 (12-13, 7, 6); KRKA: Šemetovs, Babnik, Goleš, Mohorčič, Žunič, Krevs, Povšič, Prah, Balodis.

LESTVICA: 1. Salonit Anho-vo 4, 2. Fužinar 4, 3. A banka Olimpija 2... 7. Krka Novo mesto itd.

V 3. krogu se bo Krka v soboto, 5. oktobra, doma srečala z zdaj njeuvrščenim moštvom Hoteli Simonov zaliv Izola.

I.B. liga, 2. kolo - KAMNIK : ŽUŽEMBERK 3:0 (2, 6, 6); ŽUŽEMBERK: Pečar, Repar, Gotenc, Smrke, Novak, Černač, Kosmina, Pucelj, Brulec.

LESTVICA: 1. Kamnik 4... 8. Žužemberk.

Ženske, 1.A liga, 2. kolo - KRIM : TPV NOVO MESTO 1:3 (11, -7, -5, -6); TPV NOVO MESTO: J. in K. Vernig, Menger, Koncilija, Zupančič, Volkova, Krebs, Ostroveršnik, Voronina, Glavan.

LESTVICA: 1. Bled 4, 2. TPV Novo mesto 4 itd.

V soboto, 5. oktobra, bodo Novomeščanke igralce doma z Bledom.

I.B. liga, 2. kolo - PREVALJE : LIK TILIA 1:3 (6, -8, -2, -6); LIK TILIA: Starc, Kotnik, Pantar, Turk, Vidmar, Kersnič, N. in B. Klun.

LESTVICA: 1. Kaepa ŠOU Vital Frupi 4, 3. LIK Tilia 2 (tekma manj) itd. V 3. kolu bodo Kočevke igralce doma z vodilno ekipo Kaepa ŠOU Vital Frupi.

NOGOMET

3. liga, zahod, 6. kolo - MENGEŠ : RADIO KRKA 0:0; BILJE : KOLPA 0:2 (0:2); oba zadetka je dosegel Robert Filak.

LESTVICA: 1. Radio Krka 13 (12:2), 2. Tabor Sežana 13 (14:5), 3. Idrija 11 (11:6)... 8. Kolpa 8 (8:12) itd.

V naslednjem krogu bo ekipa Radia Krka v nedeljo ob 15.30 v Kočevju igrala z Brdi, Kolpa pa doma s Triglavom.

LE JANEZ BLAS

SEVNICA - Na seniorskem državnem prvenstvu v šahu, na katerem so lahko nastopili le šahisti starejši od 60 let, je od Posavec nastopil le Janez Blas iz šahovskega kluba Milan Majcen Sevnica. Med 28 moškimi in 2 ženskama je zasedel 11. mesto.

PREMAGALE NOVINKE

PREVALJE - Trenerja odbojkaric Lili Brigita Klun in Sašo Ivetič sta se opravičeno bala sobotne tekme proti novinkam v ligi na Prevaljah. K sreči so Kočevke srečanje začele podjetno in z dobro igro na mreži povsem onemogočile gostiteljice, ki so igralce boječe. Točki sta pomembni tudi zato, ker so Prevaljčanke favoritkinje lige. Zmaga 3:1 je dobro izhodišče pred sobotno tekmo proti ljubljanskemu ŠOU.

Šport iz Kočevja in Ribnice

KOČEVJE - Nogometiški Kočevja nadaljujejo z uspešnimi igrami v ljubljanski medobčinski ligi. V derbi tekmi šestega kroga so gostili Dragomer in ga v lepi tekmi premagali s 4:2. Kljub trem osvojenim točkam je neučinkovitost največji problem ekipe, ki bi lahko gostom nasula ducat zadetkov. V drugem polčasu so zgrešili tisto, kar ni bilo mogoče zgrešiti. Zadetke za Kočevje so dosegli: Sergej Kužnik 2, Igor Murn in Darko Begič. Kočevje je z 11 točkami na tretjem mestu, v sedmem krogu pa igra v Ljubljani.

BOROVNICA - Košarkarji Borovnice so tradicionalno neugoden nasprotnik igralcem Snežnika. Dosedanja srečanja so bila negotova, zmagovalcev je bil vedno odločen šele v končni tekmi. V drugem krogu prve B lige pa ni bilo tako. Kočevci so prišli do zmage lažje, kot so pričakovali, izid je bil 78:68. Gostitelji so bili precej šibki pod svojim košem, kar so izkušeni Kočevci izkoristili in prišli do druge zaporedne zmage, v prvem krogu so presenetljivo, a zaslužno, premagali mladince ljubljanske Smelt Olimpije s 96:90.

SODRAŽICA - Balinarji Sodražice so v predzadnjem krogu Notranjske lige premagali Vrhniko z 12:4, kar je zadostovalo, da so se uvrstili na peto mesto. V prihodnji sezoni bodo igrali v enotni Notranjski ligi. Sicer Sodražani letos niso izgubili tekme doma, nekoliko slabše pa so igrali v gosteh.

KOČEVJE - Športna zveza Kočevje je razglasila športnika in športnico leta v tekmovalni sezoni 1995/96. To sta državni reprezentant v namiznem tenisu Gregor Komac in kegljačica Lidija Stevanič. Gregor ima največ zaslug za dobre dosežke Melamina v prvi ligi, lani je bil razglašen

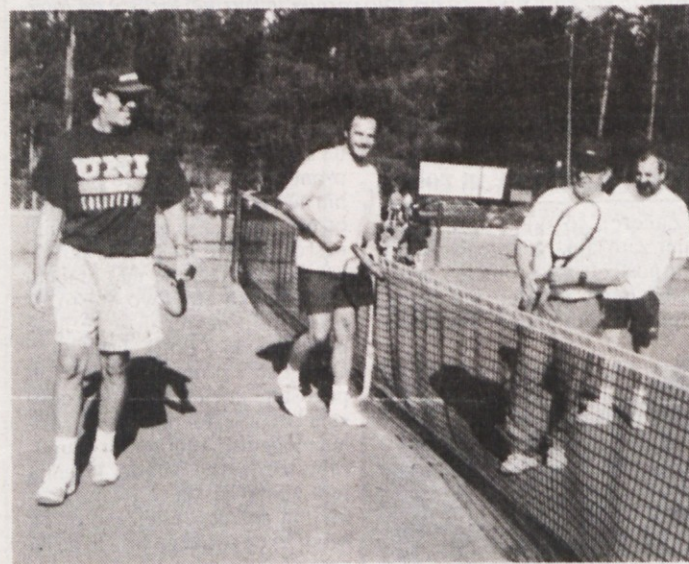
za najboljšega igralca v državi. Je velika okrepitev novomeške Krke, kjer igra letos. Lidija Stevanič je veliko prispevala k odličnim dosežkom kegljaškega kluba Kočevje, ki mu je lani za malenkost spodletela uvrstitev v prvo ligo.

KOČEVJE - V počastitev občinskega praznika je bil tradicionalni odbojkarški turnir Medo 96. Pripravili so ga člani OK Kan-Kovinar. Med petimi ekipami so prvo mesto osvojili gostitelji, Pan Kovinar, ki je v finalu premagal kranjski Triglav s 2:1.

KOČEVJE - Že vrsto let pripravljata Športna zveza tradicionalni tek po kočevskih ulicah. Mnogi žične prireditve se je tudi tokrat udeležilo več kot 250 tekmovalcev. Zmagovalci po skupinah: ml. pionirji A: Jure Papež, ml. pionirke A: Marjanovič, ml. pionirji B: Valda, ml. pionirke B: Boje, st. pionirji: Dejak, štafeta: 8A Šola ob Rinži, člani: Tomazin (Gimnazija).

NOVA GORICA - Kočevski maratonec 55-letni Franc Kocijančič se je udeležil teka za severnoprimorski pokal v Mirnu pri Novi Gorici. V svoji skupini je zmagal na deset kilometrov s časom 37,06,00. V nedeljo se je udeležil 19. teka na Brdo in prav tako zmagal. V nedeljo se bo udeležil teka na Šmarni gori, kjer pričakuje šesto letošnjo zmago in priznanje za skupno zmago za severnoprimorski pokal.

RIBNICA - Prizadevni člani konjeniškega kluba Ribnica so na Ugarju pripravili državno prvenstvo v dresurnem jahanju za mladince. Nastopilo je 28 tekmovalcev. Prvo mesto je drugič zaporedoma osvojila Polona Klan (D'Artagan) iz Postojne. Tadeja Lovšin iz Ribnice je bila 16. V počastitev občinskega praznika, 23. oktobra, bodo v Ribnici pripravili še tekmo v preskakovanju ovir. MILAN GLAVONJIC

POKAL DOLENJSKEGA LISTA - 19. ekipno državno prvenstvo novinarjev v tenisu za pokal Dolenjskega lista v Šmarjskih Toplicah je bilo do sedaj najbolj množično, saj je nastopilo kar 22 ekip, med njimi tudi ekipa Dolenjskega lista (Slavko Dokl, Pavel Perc in Dušan Pezelj), ki se je s porazom proti ekipi Radia Slovenija (Koks Bellotti, Janko Ropret - na sliki levo) takole poslovila od turnirja. Zmagala je ekipa časopisa 7 D (Budja - Bauman), ki je v finalu premagala Primorske Novice. Poleg Dolenjskega lista, ki je že ves čas pokrovitelj tega tekmovanja, so organizatorjem predvsem z nagradami priskočili na pomoč Pivovarna Union, Dolenjske Pekarne, Labod, Bramac, Mesarija Lajči, Studio G-3, Jim Beam, Foto Asja, Optika Wachter, Uraarstvo Budna, kot gostitelji pa so se izkazala tudi Krkina Zdravilišča - Zdravilišče Šmarjske Toplice in Tenis center Otočec. (Foto: I. V.)

bilo srečanje izredno izenačeno, moštvi sta se stalno menjavali v vodstvu, ki razen pred koncem srečanja ni bilo nikoli večje od dveh zadetkov. Obe ekipi sta se izkazali predvsem v obrambi, dobro razpoložena pa sta bila tudi oba vratarja - Torlo pri domačinih, in Imperl pri Ljubljancih. O zmagi je najbrž odločila prednost Akripola 5 minut pred koncem 21:18, ki je gostje do konca srečanja niso mogli nadoknaditi. S tem Trebanjci uresničujejo zastavljeni cilj, da na domačem terenu ne smejo izgubiti tekme, kar pa jim verjetno vsaj takrat, ko bodo v Trebnjem igrali Celjani, ne bo uspelo, kar pa v Akripolovem taboru tudi pričakujejo.

Rokometiški izolskega Delmarja, novinci v prvi ligi, so z zmago nad AFP Dobovo najbrž presenetili tudi sami sebe. Dobovčani so zelo slabo začeli in pustili domače rokometase, da so jim ušli že za 9 zadetkov (11:2). Čeprav so v nadaljevanju srečanja zaigrali precej bolje, jim več kot približati se ni uspelo. Ko so domačini pet minut pred koncem vodili le še z 22:20, je še obstajalo upanje za Dobovčane, a jih je s tira vrgla tudi huda poškodba reprezentanta Nenada Stojakoviča, ki bo najbrž z rokometnih igrišč odsojen kar precej časa, saj mu bodo morali operirati ahilovo tetivo, namesto da bi nastopil na tekmi med Slovenijo in Avstrijo. Povsem nered za igro najbrž ne bo veliko prej kot čez pol

Šentjernejčani v Komendi spet uspešni

Jernej Narat je z Ikeo zmagal

ŠENTJERNEJ - Tekmovalci šentjernejskega konjeniškega kluba so po dirkah v Krškem in v Ljutomeru, kjer so brez večjega uspeha nastopili le nekateri, v nedeljo v Komendi spet tekmovali na vso moč in dosegli vidne uvrstitve. Tako je v drugi dirki Jernej Narat z Ikeo s kilometrskim časom 1:27,8 zmagal, Vojo Maletič pa je bil s Sarito (1:29,7) četrti. V peti dirki je bil Janez Košak s Fin Keyem drugi (1:20,6), čeprav mu je po zelo izenačenem zaključku dirke uradni napovedovalec prisodil celo zmago. V šesti dirki je bil Vojo Maletič, ki je imel tokrat na valetih Pelizono, z odličnim kilometrskim časom 1:19,6 že drugič ta dan četrti, enako uvrstitev pa je z Indo in kilometrskim časom 1:23,9 dosegel Rudi Govek. V nedeljo čaka šentjernejske kasače nova preizkušnja, ko bo osrednja točka dirk v Ljubljani slovenski kasaški maraton.

Trije stebri za varnejšo starost?

FOTO: T. GAZVODA

Se je dokladni sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja drugi svetovni vojni povsod po svetu uveljavil kot najbolj pogost, saj nastajal v razmerah hitre rasti zaposlenosti in naraščanja plač, je drnja desetletja v krizi in potreben sprememb. Tudi pri nas. Pa ne radi sedanjih upokojencev. Pokojnine teh z novim sistemom ne do prizadete, pač pa so ogrožene obljubljene pokojnine mlajših, še nerojenih generacij.

Sistem je bil že delno popravljen leta 1992, ko so bili odpravljene poglobljene razlogi prehitre rasti števila upokojencev, in v začetku letošnjega leta, da pa je že sprejela in poslala v parlamentarno obravnavo izhodišča za reformo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Sistem pred zlomom

H krizi sistema so prispevali zunanji dejavniki, kot so zmanjševanje rodovitnosti in podaljševanje pričakovane življenjske dobe. Dodatni pritiski na pokojninski sistem povzročajo korenite spremembe na trgu dela, kot na primer izmikavanje plačevanju prispevkov, tudi politični posegi v sistem, zlasti zmanjšanje pravic.

Tako sodi Slovenija v sam vrh držav, ki tako po prispevni stopnji za javni pokojninski sistem, po deležu izdatkov za javne pokojninske sisteme v bruto domačem proizvodu in po implicitnem davku. Obstaja realna nevarnost, da bo v naslednjih letih zavrlo gospodarski razvoj države in povzročilo krizo in trajne motnje na trgu dela, v proizvodnji in pri varčevanju.

Sedanji sistem, ki je sicer do sedaj služil svojemu osnovnemu namenu, to je zagotavljanju dohodka na starost, ovira gospodarsko rast, saj je zaradi nizke upokojitvene starosti, počasnega upokojevanja in nestimulativnega načina izračuna pokojninskega zneska zniževal ponudbo delovne sile, kar pa poslabševal mednarodno konkurenčnost slovenskih podjetij zaradi visokih stroškov dela in destimulativnega narodnogospodarsko varčevanja in upokojevanja je sicer kot inštru-

ment blažitve pritiskov na trgu dela sicer prispevala k nominalnemu zmanjševanju števila brezposelnih, vendar je povzročila veliko finančno breme. Sedanji sistem je žal tudi nepravilen pri obravnavanju posameznih skupin zavarovancev, povzročata pa tudi velika medgeneracijska prelivanja dohodka. Razmerja med aktivnimi zavarovanci in upokojenci se bodo še poslabšala, ko bodo dopolnile starost za upokojevanje po vojni rojene generacije, ki so bile bistveno bolj številne od generacij, ki so bodo upokojevale do takrat, in so bile praktično v celoti vključene v zavarovanje. Sredstva za te pokojnine bodo morali zagotavljati maloštevilni zavarovanci, rojeni po letu 1970.

V bodoče naj bi bilo bolje

Reforma je torej nujna, njen cilj pa je, kot je na okrogli mizi v Krškem dejal minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Anton Rop, eden od snovalcev predlaganih izhodišč za reformo, izdelati varen, učinkovit in pravičen sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki bo lahko izpolnil obljube glede pravic v primeru starosti, invalidnosti in smrti. Predlagan je tristebni sistem.

Prvi stebri bi bil obvezni dokladni sistem z vnaprej opredeljenimi in ovrednotenimi pravicami. Gre za reformirani sedanji sistem, namenjen pa bi bil predvsem izpolnjevanju zavarovalne in nedistributivne funkcije pokojninskega sistema. Tako naj bi zagotavljal osnovni materialni standard vsem upokojencem, tudi tistim, ki si sami ne bi mogli privarčevati dovolj sredstev za socialno in materialno varnost na starost. Minimalna pokojnina iz prvega

stebra bi bila višja od sedanje, maksimalna pa nižja, torej bi bil razpon manjši od sedanjega.

Drugi stebri bi bil obvezni naložbeni sistem. Omogočal bi, da bi vsak posameznik nalagal del svojih pokojninskih prispevkov na osebni pokojninski račun. S temi računi bi upravljali javno in privatno vodeni pokojninski skladi v skladu s finančno regulativo in pod nadzorom države. Ob upokojitvi bi naložbena sredstva uporabili za nakup anuitete (doživljenjskega plačila dohodka v mesečnih obrokih), ki bi bila po smrti zavarovanca prenosljiva na družinske člane.

Povprečna pokojnina, ki bi jo zagotavljala dokladni in naložbeni stebri skupaj, bi bila primerljiva s sedanjo povprečno pokojnino. Zavarovanci ne bi občutili prispevkov v pokojninski sistem kot davkov, zato se jim ne bi izogibali, ne bi zmanjševali ponudbe dela in ne bi bežali v sivo ekonomijo, kar vse bi prispevalo k zniževanju prispevne stopnje in k večji gospodarski rasti ter blagostanju.

Tretji stebri bi bil dodatni pokojninskega zavarovanja, ki bi temeljil na prostovoljnem dodatnem zavarovanju za posameznike, ki bi po upokojitvi želeli večje dohodka. Podoben bi bil zavarovanju, ki ga že ponujajo nekatere zavarovalnice, veljalo pa bi razmisliti o davčnih olajšavah za takšna vlaganja.

Postopno v nov sistem

Nujno reformo bi izvedli v dveh delih. V naslednjih dveh do treh letih bi bilo nujno sprejeti več ukrepov za racionalizacijo obstoječega sistema. Konec leta 1997 namreč poteče rok, do katerega se skladno z zakonom iz leta 1992 postopno dviga starostna meja za pridobitev pravic do predčasne in starostne pokojnine. Globlje spremembe sistema, ki bodo posegle v temeljna načela in izhodišča sedanjega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, z uvedbo večstebnega sistema pa naj bi bile oprav-

ljene najkasneje v petih letih, saj se bodo takrat demografska razmerja izredno zaostri. Slednja faza reforme naj bi se začela sočasno s prej omenjeno, končala pa kasneje.

Varovane že pridobljene pravice

Sedanje upokojence gotovo skrbi, kaj bo z njihovimi že pridobljenimi pravicami. Po besedah Ropa naj bi, če bi bila potrjena izhodišča, sedanji upokojenci ohranili pravico do pokojnine v obsegu in pod pogoji, določenimi s predpisi, veljavnimi ob njegovi uveljavitvi. Veljalo naj bi tudi načelo varovanja pričakovanih pravic, kar pomeni, da bodo zavarovanci, ki so v starem sistemu dopolnili določeno zavarovalno dobo oziroma starost, lahko ostali v tem zavarovanju in se upokojili po teh, sicer reformiranih predpisih, drugi pa bodo na podlagi obdobja zavarovanja po prejšnjih predpisih pridobili pravico do sorazmernega dela pokojnine, odmerjenega po teh sicer reformiranih predpisih, veljavnih do uveljavitve novega večstebnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Zavarovanci, ki bodo do uveljavitve večstebnega sistema dopolnili več kot določeno zavarovalno dobo oziroma starost v sedaj veljavnem sistemu, naj bi po lastni izbiri bodisi ostali v dosedanjem sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja ali pa se bodo zavarovali v novem večstebnem sistemu. V praksi bi to pomenilo, da bi upokojenec, ki je del zavarovalne dobe dosegel v dosedanjem enotnem zavarovanju, od reforme dalje pa bi bil vključen v novi sistem, v katerega bi plačeval prispevke, prejemal tri pokojnine: sorazmeren del pokojnine na podlagi zavarovalne dobe za dosedanja dokladni sistem, sorazmeren del pokojnine iz prvega stebra novega sistema in mesečno pokojnino, izračunano na podlagi valoriziranih in obrestovanih prispevkov, vplačanih v drugi naložbeni stebri. Zavarovavec z več kot določeno zavarovalno dobo oziroma starostjo, ki bi se odločil ostati v starem enotnem sistemu, bi obdržal tak položaj, kot če nov sistem sploh ne bi bil uveden. Za zavarovance, ki bodo prvič vstopili v zavarovanje po uvedbi večstebnega sistema, oziroma bodo do takrat dosegli v dotadaj veljavnem sistemu manj ali določeno zavarovalno dobo oziroma starost, bo veljalo načelo obvezne vključitve v večstebni sistem.

Zdajšnji sistem lahko morda zdrži še 5 do 10 let, zato je potreben korenit poseg vanj, ki pa bo zadeval praktično vse generacije. Izhodišča za spremembo, ki so jih strokovnjaki izdelali na podlagi tujih študij, so bila pred kratkim že predstavljena predstavnikom Sveta Evrope in Svetovne banke, kjer so doživela odobravanje. In čeprav se je reforma pokojninskega sistema spet pojavila pred volitvami, je očitno dejstvo, da je tak poseg nujen. Če ne že pred sedanjimi, bo torej pred bodočimi poslanci precej dela, predlagana izhodišča pa bodo po vsej verjetnosti povzročila še precej žolčnih debat. Zaradi varne starosti slehernega izmed nas.

TANJA GAZVODA

Živali, preskusni kamen človečnosti

Jutri bo 4. oktober, svetovni dan varstva živali. Ob tej priložnosti bo slišati nekaj več kot sicer o mučenju živali, o neusmiljenem in nehumanem ravnanju z njimi, o množičnem pobijanju, trpinčenju pri industrijski reji v tako imenovanih boks farmah za belo meso, v baterijskih farmah za perutnino, pri intenzivni reji goved in svinj ter pri reji živali za krzno, o mučenju živali pri transportih pa o vivisekciji in drugih medicinsko-znanstvenih poskusih na živih živalih, o iztrebljanju ogroženih živalskih vrst in podobnem. Ob vsem tem pa se bo seveda zastavljalo vprašanje, kaj je s tako imenovanimi pravicami živali.

Na prvi pogled je videti nekoliko čudno, če se nekateri vneto zavzemajo za nekakšne pravice živali v svetu, kjer prepogosto niso upošte-

Prejdi tako

vane in spoštovane niti pravice ljudi, v svetu, kjer pobijajo, preganjajo in mučijo tisoče in tisoče ljudi, kjer množično posiljujejo ženske, trpinčijo in zlorabljujejo otroke, v svetu, v katerem je pogosto življenje človeka, te "kronc" stvarstva, vredno manj od piškavega oreha. Kaj bi razmišljali o nekakšnih pravicah kokoši, krav, tigrov, kitov ali polarnih lisic, če pa se človeštvo muči s težkimi problemi, kako zagotoviti spoštovanje vsaj osnovnih človekovih pravic, kako zagotoviti delo, hrano, streho nad glavo, najosnovnejšo zdravstveno varstvo, minimalne možnosti za šolanje, kako milijonom ljudem omogočiti človeka vredno življenje!

Pa vendar ne gre kar zamahniti z roko, ko teče beseda o pravicah živali. Ko začnemo razmišljati in ravnati tako, da vrednotimo živali kot živa bitja, vredna spoštovanja in primernega ravnanja, ko jih začnemo dojemati kot bitja, ki nam niso izročena brezpogojno v izrabljanje, ko se zavemo, da smo dolžni upoštevati znanstveno ugotovljeno dejstvo, da so mnoge živali tako kot ljudje psihološka bitja, ki se zavedajo svojega dobrega in slabega položaja, takrat pride do pomembnega premika v človeku. Če spoštujemo pravice živali, ali je potem sploh mogoče, da ne bi spoštovali pravic človeka? Če bi čutili za svojo dolžnost, da z vsemi potrebnimi ukrepi preprečujemo trpinčenje živali, ali ne bi čutili za svojo dolžnost še toliko bolj preprečevati trpinčenje ljudi? Kako bi v skrbi za potepuške pse in mačke ne zmogli toliko več sočutja za brezdomce ali begunce? Mar ne bi bilo mnogo bolj samoumevno, da je zlorabljanje otrok nekaj nedopustnega, če bi bili moralno občutljivi za zlorabljanje živali?

Spoštovanje živalskih pravic, naj je videti še tako "odštekano" v pragmatični pameti potrošniškega duha, je vendarle lahko tisti preskusni kamen, ob katerem se izkaže, do kolikšne mere je v posamezniku ali družbi razvita vrednota življenja, koliko se sploh ceni in spoštuje življenje samo, kolikšna je globina in širina naše človečnosti.

MILAN MARKELJ

Največji vrednoti družina in prijateljstvo

Pogosto je slišati, da na mladih svet stoji, zato je dobro bolj poznati našo mladino, še posebej pa študente, ki nosijo predznak t.i. eline mladine. Ti so najbolj izobraženi ter informirani del mladine in bodo verjetno nekoč med vodilnimi v družbi. Zato so dogajanja med njimi dober znak bodočih gibanj v družbi. Kakšen je torej življenjski svet študentov, komu in čemu posvečajo pozornost ter zakaj, kakšen je njihov odnos do družine, partnerstva, različnih družbenih skupin, politike, katere vrednote izpostavljajo itd.?

Odgovore na ta in mnoga druga vprašanja razkriva knjiga Predah za študentsko mladino, ki je nastala na podlagi rezultatov raziskave Vrednote in življenjski stili študentske mladine - Mladina 1995 in je še posebej zanimiva zato, ker pokaže odzive slovenske mladine na družbene spremembe od 90-ih let naprej. Teh pa pri nas ni bilo malo.

Svoje raziskovalno delo in ugotovitve je na nedavni novinarski konferenci predstavilo vseh pet avtorjev: Mirjana Nastran Ule, Tanja Rener, Vlado Miheljak, Slavko Kurdija in Metka Mencin Čepelak, vsi raziskovalci Centra za socialno psihologijo pri Fakulteti za družbene vede. Povedali so, da so se od dijaške mladine, ki so jo raziskovali tri leta nazaj - rezultat je knjiga Pri(e)hodnost mladine (1995), usmerili k študentski, tema naslednjih študij pa bo robna populacija mladih. V tokratno študentsko raziskavo je bilo vključenih 1829 naključno izbranih študentov in študentk 2. in 3. letnikov visokošolskih študijskih programov ljubljanske in mariborske univerze.

Iz javnosti v zasebnost

Mnogi, ki se ukvarjajo s tem, kako označiti mlado generacijo 90-ih let, se znajdejo v zadregi, kajti zdi se, da je socialno, kulturno in življenjsko stilno neizoblikovana. Še posebej, če jo primerjamo z generacijami nazaj: šestdeseta in sedemdeseta leta so bila obdobje hitrega vzpona in kvalitetne rasti mladinskih gibanj, povečane emancipacije in samozavesti mladih, osemdeseta obdobje razširitve in razčlenjevanja mladinskih kultur na vrsto alternativnih, devetdeseta leta pa lahko označimo za nazadovanje mladinskih gibanj, povečane družbene anomalije mladih in propadanja alternativnih mladinskih kultur.

Eden izmed razlogov za to so nove oblike zabave, ki jih nudi informacijska tehnologija, ki so mlade "vrnile" iz javnosti v zasebnost, v okvire svojih sob in računalniških okolij. Osnovno življenjsko okolje je zopet postala zasebnost, celo najozje družinsko okolje. Do t.i. domestifikacije mladine v Sloveniji je prišlo tudi zaradi vse daljše ekonomske in socialnovarstvene

odvisnosti od izvorne družine, pritiskov nezaposlitve in vse daljšega trajanja izobraževanja. Pa tudi skupine vrstnikov in družbeno dejavne mladinske kulture, ki bi mladim dajale posebno generacijsko in subkulturno identiteto in samozavest, manjkajo, in nadomeščajo jih druge socialne povezave, ki so bolj neobčutljive za starostne in druge razlike.

Tako so mladi danes bolj kot v zadnjih desetletjih prepuščeni sami sebi, individualizacija pa poudarja osebni življenjski stil. Med njimi nastaja nova oblika kulture - "internet-kulturara", ki bo z razvojem verjetno postala prevladujoča komunikacijska kultura.

Podaljšana mladost in generacijski mir

Socialni položaj slovenskih študentov je zaradi njihove ekonomske odvisnosti v veliki meri odvisen od položaja svoje izvorne družine in od načina bivanja v času študija. Velika večina jih takrat stanuje pri starših (skoraj 50 odst.), ostali v študentskih domovih, pri podnajemnikih itd. Brez družine bi slovenski študentje težko študirali, saj večini (77 odst.) starši zagotavljajo materialne pogoje študija, 51 odst. jih ima štipendije, "le" 34 odst. pa si pomaga z lastnim delom in zaslužkom. Ta "le" zato, ker je to precej drugače kot v razvitem zahodnem svetu, kjer si mora velik del študentov z lastnim zaslužkom omogočiti študij. V tem pogledu so naši študentje privilegirani, saj jim več časa ostane za učenje

in dodatne dejavnosti, po drugi strani pa materialna odvisnost od staršev vodi tudi do drugih odvisnosti in nesamostojnosti.

Čeprav si jih večina (69 odst.) želi med 25. in 30. letom živeti v lastnem gospodinjstvu, jih samo 10 odstotkov lahko upa na lastno stanovanje in bivanjsko neodvisnost od svojih staršev. Ostali bodo morali verjetno svoje lastno družinsko življenje vsaj nekaj časa deliti z njimi. Prav gotovo to vpliva tudi na osebnostno in socialno nesvobodo mladih. Tako se povečuje čas prehoda iz družine staršev v lastno družino in tudi povprečna starost partnerjev ob rojstvu prvega otroka se pomika nad 25 let.

Posebnost odraščanja današnje mladine je tudi ta, da postajajo vse bolj podobni svojim staršem. Mladina devetdesetih je staršem podobna v stališčih in vrednotah, življenjskih strategijah, poslušanju glasbe in celo pri izbiri strank na volitvah. Zdi se, kot da bi socialni konflikt izginjal in da po desetletjih sporov nastaja generacijski mir. Razloge za to je treba iskati tudi v spremenjenih razmerjih med starši in otroki, saj družina deluje kot zavetje, terapevtsko protiokolje, ki blaži stresse in konflikte zunanjega sveta.

Nezaposlenost, alkohol in droge

Tako kot že nekaj časa še sedaj za mlade ostajajo največji problemi nezaposlenost, stanovanjski problem in ekonomska nesamostojnost (preko 72 odst.). Pri tem se bolj ogrožene počutijo študentke. Za izboljšanje svojih poklicnih možnosti se jih veliko odloča za nadaljevanje študija ali

za dopolnilno izobraževanje. Čeprav anketirani sami ne ukvarjajo z drogami, so vendarle množično (68,6 odst.) večje probleme mladih navedli droge, občutek ogroženosti od različnih oblik oamljanja, kar ne gre podcenjevati, saj je enotno mnenje teoretikov o slabitvi obne strukture pri mladih, o izgubi jaza. Med strahove in bojzani mladih spadajo biti spolno zlorabljen ali nadlegovan, tujece, okužba z AIDS-om, biti reven, doživeti vojno.

Sicer pa mladi niso preveč optimistični glede lastne in družbene prihodnosti, bolj tu izstopajo študentke kot študenti. Večina se jih boji, da ne bodo mogli uresničiti svojih ambicij, želja in sposobnosti. Toda kljub temu vidijo svojo prihodnost v družbi, kot obstaja sedaj in nimajo vizije kakšnih sprememb. So nezadovoljni z različnimi možnostmi za življenje v družbi, vendar tega ne povezujejo z očitki družbi in raznimi družbenimi reformami.

Največja vrednota urejeno družinsko življenje

Raziskave zadnjih let kažejo, da se v mestu velikih vrednot, ki so bile oprte na močne ideologije, pojavljajo take, ki bližje posamezniku in njegovi osebnosti izkušnji. Študentom največ pomenijo urejeni partnerski odnosi (83,6 odst.) in osrednja vrednota - biti sam svoj gospodar, ukvarjati se s tistim, kar želiš (65 odst.). Potem pride na vrsto uveljavljanje v poklicu in urejen materialni položaj. V desetih letih v Sloveniji so torej za mlade najpomembnejše vrednote vezane na urejeno življenje, partnerske odnose, razvito individualnost in samostojnost ter poklicno uveljavljanje in samouresničevanje. Manj pomembne pa so povezane s političnim in verskim udejstvom, nacionalno identiteto ali tradicionalne mladostne vrednote, kot so zabava, zvezdniki itd. Dokaz visokega vrednotenja družinskega življenja kaže tudi za mnoge presenetljiva želja študentov po velikem številu otrok, kar je veselo pričakovano glede na to, da je rodnost otroka na žensko v Sloveniji ena najnižjih v Evropi. 6,3 odst. vprašanih si želi eno otroka, 47,5 odst. dva in 31,8 odst. tri in več otrok. Toda študentje na tem področju tajajo realni, kar pomeni, da slovenska študentska mladina hoče poklicno in družinsko življenje, toda možnosti za slednje v nudenju socialnih pravic in ugodnosti so omejene.

Poudariti je treba, da zasebnost, ki mladi tako cenijo, ni nujno zaprta in javnosti ločena ter zavarovana, ampak je javnost, ki jo mladi odklanjajo, le ena izmed njenih dimenzij in sicer politična, policijsko angažiranje. Čeprav je urejeno partnersko in družinsko življenje prav na vrhu vrednot študentov, ne gre za tradicionalni tip družine s hierarhično razporeditvijo starostnih in spolnih vlog, delitvijo moči. Podatki namreč kažejo na močno enakopravnost v delitvi gospodinjstvenega starševskega dela. Klasično, tradicionalno delitev družinskih vlog, po kateri skrbijo matere za gospodinjstva dela ter vzgojo otrok, očeje pa za materialno varnost družine, podpira 16,3 odst. in zavrača 83,7 odst. vprašanih.

Pri slovenskih študentih prevladujejo torej vrednote samouresničevanja, prijateljstvo, svoboda delovanja in mirna življenjska pot (preko 90 odst.), sledijo pa varovane vrednote, kot so mir, varovanje naravnega sveta lepega itd. Opaziti je mogoče dokaj stabilen rang vrednot, kar kaže tudi na desetih letih ustalila.

Nezanimanje za politiko in splošna strpnost

To je ena najbolj osnovnih ugotovitev raziskave, ki tudi kaže na premik družbene in zasebno. Gre za izrazito nezanimanje v "zunani", zlasti institucionalni svet, študente ne zanimata politika in oblast. Pripravljeni so delovati predvsem tam, kjer pridejo do izraza sami ali kjer učinki in zadovoljstva takojšnji in vidni. Tako se jih je visok odstotek pripravil izkazati v različnih prostovoljnih dejavnostih, na primer pri pomoči starejšim (83,6 odst.), telesno prizadetim (77 odst.) beguncem (53,2 odst.) itd.

Še ena ugotovitev, ki jo daje raziskava Mladina 1996, je vredna omembe. Študentje, ki predstavljajo potencial oblikovanja javnega mnenja in pretežno bodoče Slovenije, vendarle sprejemajo nove norme strpnosti in neizoblikovane bivanja, čeprav so ponekod deleži tistih, odklanjajo vsak stik s pripadniki določene družbenih skupin, skoraj tretjinski. To velja za istospolno usmerjene, Rome, Srbe, okužene z aidsom.

INTERNET V SLOVENIJI

Živahen slovenski internetski utrip

Če je bila beseda Internet pred dvema, tremi leti še "eksotična" tujka v slovenskem izrazju in je malokdo vedel, kaj pomeni, pa je danes že nekaj tako vsakdanjega in običajnega kot računalnik, televizor, telefaks, sama uporaba interneta pa tudi postaja vse bolj vsakdanja stvar, ne sicer še tako kot uporaba, denimo, telefona, bo pa to zanesljivo postala že v bližnji prihodnosti.

Internet, svetovno računalniško medomrežje, je silovito vdril tudi v deželo na sončni strani Alp in osvojil mnoga, predvsem mlajša srca, vseh tistih, ki so kaj hitro odkrili številne prednosti dostopa do Mreže. Da je Internet v Sloveniji dandanes že povsem doma, je med drugim pokazala tudi prireditev Internet v Sloveniji, ki je pod geslom Ne izgubite se! prejšnji teden potekala v Cankarjevem domu.

Prireditve je pripravil Infos. To je bila že druga takšna prireditev, razlika med obema pa je očitna. Če je lanska prireditev še odsevala razmere, v katerih je bila povezava v omrežje vseh omrežij še tehnično zapletena in razmeroma draga, pa je letošnja odrazila povsem drugačno stanje. Zaradi razvoja programske opreme in nenehnega padanja cen tako strojne opreme kot tudi storitev v omrežju je Internet postal dostopen vsakomur, ki ima telefonski priključek in osebni računalnik. Letos je bilo mogoče videti precej večje število domačih komercialnih in nekomercialnih ponudnikov, ki nudijo dostop do Interneta, število domačih slovenskih strani je postalo že zares veliko, posodablja pa se tudi infrastruktura, brez katere si je skoraj nemogoče predstavljati učinkovito uporabo medmrežja.

Obiskovalci so si lahko v predverju Cankarjevega doma ogledali, kaj vse jim je na voljo pri ponudnikih opreme in storitev, v spodnjih prostorih, tako imenovani kibernetiki kavarni, so lahko sami jadrili po Internetu in se praktično seznanili s čari medomrežja, ves čas pa so tekla tudi številna predavanja.

Dolenjski komercialni ponudniki

Na informacijskih stojnicah smo med ponudniki internetskih storitev in povezav zasledili tudi tri dolenjske predstavnike: Infotehno in Insert iz Novega mesta ter Car iz Krškega. Slednji je najmlajši, njegova posebnost pa je, da omogoča povezave, ki so zanimive predvsem za kmetovalce. Novomeški Insert se je pohvalil z vrsto novosti: hitrejšo, sodobnejšo povezavo, podeseterjenim številom uporabnikov in z

mnogimi zanimivimi novimi stranmi. Med njimi je že nekaj časa tudi stran Dolenjskega lista, ki zdaj deluje z novo tehnologijo animacije, javo. Na tej strani je mogoče prebrati izbor člankov iz najnovejše in tudi iz starejših števil Dolenjskega lista, poslanih kaka priporočila ali mnenja uredništvu po elektronski pošti, se naročiti na časopis ipd. Odzivi kažejo, da so Dolenjski list na Internetu že začeli prebrati v tujini, saj tako dobe sveže časopisne prispevke isti hip kot ostali bralci v Sloveniji oziroma še prej.

Insert in T'Media si, po besedah Tomija Malenška, direktorja slednje, še posebej prizadevata, da bi jima uspelo izpeljati širokopotezno zasnovan projekt Dolenjskega informacijskega servisa. Zdjaj je še na začetni stopnji, ko bo stvar dobro stekla, pa naj bi nudil najugodnejše predstavitve različnih dejavnosti, izbor najrazličnejših informacij s področja turizma, gospodarstva, kulture, medijev itd., vse to seveda dostopno uporabnikom po vsem svetu. Dolenjski informacijski servis vsebuje pregledno dvojezično (slovensko in angleško) kazalo, ki omogoča uporabnikom enostavno izbiro želene tematike. Poleg tega bo v kratkem vključeval tudi močno preiskovalno orodje, ki bo obiskovalcem omogočalo preiskovanje po poljubni

besedi znotraj vseh predstavljenih strani. Ker gre za komercialnega ponudnika, vse to seveda ni zastonj. Tistim, ki žele predstaviti svojo dejavnost, ponuditi informacije idr., je to na voljo že za 18.000 tolarjev. Za vzdrževanje predstavitev, ki zajema morebitno ažuriranje in zakup prostora na strežniku, pa se plača še 1.000 tolarjev na mesec.

Dolenjski informativni servis bo zares zaživel, ko bodo njegovo korist spoznali vsi potencialni ponudniki. Več ko jih bo, bolj bo zanimiv tako za ponudnike svojih storitev in informacij kot za tiste, ki jih iščejo. V tem pogledu se spleta biti optimist. Če se bo namreč širjenje uporabe Interneta v Sloveniji nadaljevalo s sedanjo rasko, potem lahko že v prihodnje leto pričakujemo nov velik skok naprej.

Slovenija med razvitimi

Tak optimizem potrjuje tudi zanimiva raziskava, ki so jo opravili na Centru za metodologijo in informatiko na Fakulteti za družbene vede, predstavil pa jo je dr. Vasja Vehovar na uvodnem predavanju.

Analizo so opravili na osnovi rezultatov ankete o rabi in poznavanju Interneta v 7.000 slovenskih gospodinjstvih, 5.399 velikih, srednjih in malih podjetij in s pomočjo ankete na mrežnem spletu WWW, kjer so dobili odgovore od 1.700 obiskovalcev. Osnovna ugotovitev je, da pri nas uporaba Interneta izredno hitro raste. Po rasti smo med najhitrejšimi v svetu, po povezavi osebnih računalnikov v Internet pa Slovenija prav tako spada med 25 najbolj razvitih držav. Na prvih mestih

so Finska, Islandija, Združene države Amerike, za Slovenijo pa so mnoge gospodarsko močnejše in razvitejše zahodnoevropske države, kot so, denimo, Belgija, Francija, Španija, Italija, Portugalska.

Anketa kaže, da naj bi občasno ali redno uporabljali Internet 9,5 odst. slovenskega prebivalstva, starejšega od 12 let. Med njimi so po spolu v večini moški (74,9 odst.), po starosti prevladuje mlajša populacija, skoraj polovica je dijakov in študentov. V sami uporabi Interneta je na prvem mestu brskanje po svetovnem mrežnem spletu WWW (82 odst.), ta je pač tudi najbolj priljubljen, na drugem mestu je uporaba elektronske pošte (73 odst.), pogosta pa je tudi uporaba Telnet. Najpogosteje Internet uporabljajo za pridobivanje informacij, sledi raziskovalno delo, zabava in uporaba za poslovne potrebe. Skoraj 15 odst. uporabnikov je Internet že uporabljal tudi za nakup ali rezervacije.

Anketa v podjetjih je pokazala, da je Internet pomemben ali zelo pomemben za petino velikih in srednjih podjetij ter za desetinno malih. Pri uporabi prevladuje zbiranje poslovnih informacij ter komuniciranje. Prodaja in oglaševanje še nista dobro zaživila. Dostop do Interneta ima četrtnina velikih, petina srednjih in 5 odst. malih podjetij, takih, ki še niso razmišljali o dostopu do Interneta, pa je med velikimi podjetji še vedno tretjina ter kar polovica med malimi podjetji. Svojo predstavitev na Internetu ima 6 odst. velikih in srednjih podjetij, precej pa je takih, ki predstavitev načrtujejo ali razmišljajo o nji. Med malimi podjetji jih ima svojo predstavitev le 2 odst.

Internet v šolah

Vzporedno z anketiranjem podjetij je potekalo tudi anketiranje v vseh šolskih zavodih: v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah in dijaških domovih. Izstopajo predvsem srednje šole, kjer je uporaba Interneta najbolj intenzivna, delno tudi osnovne šole. Tretjina šolskih zavodov je povezanih v omrežje Internet, tretjina jih to načrtuje, in tudi tu prednjačijo srednje šole, ki bodo v letu dni skoraj v celoti povezane v omrežje Internet. Več kot polovica zavodov ocenjuje, da je Internet pomemben ali zelo pomemben za izobraževalno dejavnost, tretjina pa ima tako mnenje o pomenu Interneta za administrativno in poslovno dejavnost zavoda. Med aktivnostmi je na prvem mestu komuniciranje z ministrstvom za šolstvo, sledi zbiranje poslovnih informacij in komuniciranje z drugimi zavodi ter šole nato izobraževanje učencev in zaposlenih.

Podatki so zares spodbudni. Vendar pa ne bi smeli nikogar uspravati, poudarjajo poznavalci razmer. Stanje se namreč lahko v enem letu bistveno spremeni. Če Slovenija ne bo vlagala še naprej v razširjenost in razvoj Interneta, se lahko kaj hitro znajde na dnu iste lestvice, kjer je zdaj na zaviljivo visokem mestu.

MILAN MARKELJ

Med ponudniki se je na sejmu Internet v Sloveniji predstavil tudi novomeški Insert.

LIDIJA MUR

Slovenska ženska vdana v trpljenje?

Sloveniji je na leto na stotine pretepenih in zlorabljenih žensk, a le ščica jih takšno dejanje prijavi. Največ trpljenja se dogaja za štirimi stenami, najpogosteje pa ga povzročajo možje alkoholiki. Kako izstopati iz začaranega kroga, kako se postaviti zase in za svoje pravice, kako živeti naprej, so pogosto vprašanja, ki jih same ne znajo rešiti. V novem mestu je takšnim ženskam v veliko pomoč skupina za samopomoč ženskam, žrtvam nasilja, ki deluje v okviru Centra za socialno delo. Izpoved ženske, ki ji je skupina pomagala, da živi naprej.

Prejšnji mesec je minilo eno leto od prve svetovne konference o ženskah Pekingu. Na njej je sodelovala tudi slovenska delegacija, ki je bila aktivna članica pogajalskih skupin in pri usklajevanju besedila temeljnega dokumenta konference, ki nosi naslov Izhodišča za ukrepanje. Naslov je sicer suhoparen, je pa toliko bolj pomemben, ker pisnice zavazuje, da bodo pri oblikovanju nacionalnih strategij ravnale v skladu z osnovnimi načeli Pekinske deklaracije. Izhodišča za ukrepanje vsebujejo konkretna navodila za izboljšanje položaja žensk na področjih, ki so izkazala kot najbolj kritična in zahtevajo posebno obravnavo na mednarodni ravni. Čeprav sodi Slovenija med države, kjer je položaj žensk v primerjavi z mnogimi, predvsem revnimi državami, skoraj idealen, pa na mnogih področjih še ni tak, kot bi moral biti. Zato o dejanskem položaju žensk pri nas. Prav gotovo pa bo zanimivo prisluhniti njihovim ugotovitvam, ki jih, kot zagotavlja urad, predstavi koncu leta.

Skupina za samopomoč ženskam, žrtvam nasilja

Eno izmed področij, ki je prav gotovo pereče tudi pri nas, je nasilje nad ženskami; sem pa sodijo telesne, dušne in spolne zlorabe in predvsem tiste, ki gre za nasilje v družini, teh je najpogosto niso prijavljene. Pa tudi tiste, ki je nasilje prijavljeno, se pogosto zgodi, da žrtve niso zaščitene in njih ni kaznovani. Pri nas se zadnje tudi na tem področju premika. V novomeškem centru za socialno delo so vedno pripravljene prirediti ljudem, ki so v težavah, tudi skupinam, ki so tako ali drugače trpinjene. Pri delu z njimi pa se je pokazalo, da je to premalo in zato so pred štiri leta ustanovili skupino za samopomoč ženskam, žrtvam nasilja, ki jo vse od začetka ob svoji redni službi vodi socialna delavka Marija Gril. Ta skupina naj bi ženskam, ki so bile žrtve nasilja, omogočila, da jih nekdo vendar razume in sprejme, jih posluša. Skupina, ki se sestaja enkrat na štirinajst dni, trenutno obiskuje sedem žensk, tri od katerih pa so jo že zapustile, ker so se same avle na noge in rešile svoj problem. Skupina so tako mlajše in starejše ženske v glavnem razvezane, ki so trpele zaradi nasilnih mož, v glavnem alkoholi-

Ženske so pripravljene marsikaj pretrpeti

Skupina ima svoja pravila. "Ženske najprej naučijo, da moramo vsakega najprej dovoliti, da spregovori in da se ne treba prisluhniti. Spoznale so, da je treba sprejemati tudi stališča drugih, kar je največji problem medpartijskih odnosov," ugotavlja Grilova, ki je zakonodajna članica skupine. To pa pomeni, da se mora vsaka od njih vedeti, da je možno, če sprejemaš drugo ženo, kot osebnost. Vendar je treba vedeti, da ljudje najraje počnejo že tiste stvari, kajti za novosti se pora-

bi preveč energije, pa tudi tveganost je večja. "Predvsem za slovenske ženske je značilno, da so pripravljene marsikaj pretrpeti in da dolgo trpijo, po 20 letih trpljenja pa obupajo, ne morejo več naprej," pravi Grilova. Prav te ženske znajo povedati, da jih je še veliko več, ki trpijo, pa jih je sram povedati, tako kot je bilo sram tudi njih. Bojijo se, da bodo s tem, ko bodo komu razodele, da jih mož pretepa in jih psihično ali kako drugače muči, nakopale na hišo sramoto, ki bo poleg njih zaznamovala tudi otroke. Bojijo se, da jim ljudje ne bodo verjeli in bodo zaradi tega še zasmehovane. "Sram jih je tudi zato, ker imajo občutek, da niso uspešne, vendar za uspešen zakon se morata truditi oba, ne le en partner," razlaga Grilova. V skupini ženske povedo najprej vsaka svojo zgodbo, potem skupaj razmišljajo o njihovih problemih, kajti nekdo, ki nekaj podobnega doživi, lažje razume težave drugega. Grilova se večkrat pripravi na to, o kateri se želijo naslednjic pogovarjati, enkrat na leto pa si organizirajo tudi piknik, imajo skupno silvestrovanje, grejo v kino... Poleg te skupine pa od lani obstaja tudi skupina za vse tiste ljudi, ki so se znašli v stiski, so potrjeni in ne vidijo izhoda.

Življenjska zgodba - podobna mnogim

Novomeško skupino za samopomoč ženskam, žrtvam nasilja je obiskovala tudi ženska, ki je v življenju dala veliko hudega skozi, ves čas trpela, ko je trpela, si je dopovedovala, samo še malo potrpi, dokler se pod silnim bremenom ni zgrudila in njeno zadnje upanje, da bi to povedala nekemu, ki bi jo razumel, je bila ta skupina. Danes je presrečna, da je spoznala vodjo skupine, socialno delavko Marijo Gril, in tudi vse druge ženske, ki so v skupino prišle tako kot ona.

"Spomnim se, da sem jokala, bila sem čisto na koncu, usedla sem se v avto in se odpeljala v mesto. Na centru za socialno delo sem naletela na prijazno socialno delavko in kasneje sem se pridružila skupini. Naletela sem na sijajna dekleta, še posebej moram pohvaliti Marijo, ki mi je dala voljo do življenja in moč, da se spoprimum s težavami," pripoveduje gospa, ki ne želi biti imenovana, bi pa želela, da bi s to izpovedjo opogumila vse tiste ženske, ki še kar naprej obupane trpijo za štirimi stenami, da se ne prepustijo usodi, ampak poiščejo pomoč, morda v tej skupini.

Rodila se je v družini, kjer je bil alkoholik že njen oče. "Za to, da je bil oče tak, sem takrat obtoževala mamo, češ da je premalo potrpežljiva in že takrat sem si obljubila, da jaz ne bom tako ravnala s svojim možem," se spominja. Gospa res ni bila takšna kot njena mama, bila je potrpežljiva, dokler je zmogla in vse zadržala v sebi. Ko je spoznala svojega bodočega moža, ni niti opazila, da bi kaj več pil kot ostali, da je kdaj kaj spil, pa je pri nas tako in tako normalno. Rodili so se otroci, začela sta graditi hišo in vse več dni v tednu je bilo, ko se je mož iz službe vračal vse pozneje, pijan, osoren in grob. Za pijačo je šel tudi ves njegov zaslužek, na ženi pa je bila gradnja hiše, skrb za otroke in vsakdanje prebijanje skozi življenje. Poleg tega pa mučna čakanja, kdaj se bo

vrnil iz službe in strah, da se mu na cesti kaj ne zgodi. "Nikoli ni bilo prav, če ga je čakala večerja, če ga ni čakala, če sem šla že spat, ali pa če sem bila še pokonci," pravi. Postal je nasilen, večkrat jo je v pijanosti tudi pretepel. Zaradi slabe vesti, ki jo je imel, se je znesel nad njo, ki se mu ni znala postaviti po robu. Nesporazume, in to da mož oz. oče pije, je skrivala pred otroki, ker jih je hotela obvarovati najhujšega in ko je bilo že zelo hudo, ko se je pijančevanje nadaljevalo že več let, ji otroci niso verjeli, kako zaradi tega trpi, postavili so se na očetovo stran. Oče je bil tisti revež, ki ga njihova mama ni razumela. Ko je mož hotela dopovedati, da je alkoholik, da je zasvojen in naj se gre za božjo voljo že zdraviti, ji je dejal, da je zmešana. "Zakaj pa me potem vsi drugi nimajo za pijanca," ji je odvrnil.

Ko je iskala pomoč pri sorodnikih, naj ji pomagajo in moža poskušajo pregovoriti, da bi se vendarle šel zdraviti, so ji vsi po vrsti odvrnili, da se mu ne želijo zameriti ter da mora kot ženska več pretrpeti. Mož pa je pil naprej in vse bolj, tudi v službi si je našel sodelavce, ki so prav tako radi pili. In ko se je nekega dne oglasila pri njem v službi, ga je s sodelavci dobila pri steklenici. Njen obisk je moža tako razjezil, da jo je pred vsemi zagrabil za plašč in jo začel pretepati. V enem od prepirov, bilo pa jih ni malo, ji je celo zabrusil, da če ji ne bi bilo do njega, bi že zdavnaj šla, tako pa živi še naprej z njim. To je bilo že po več kot dvajsetih letih zakona in takrat se je odločila, da se bo razvezala, na sodišče se je šla pozanimati, kaj je potrebno za izpeljavo postopka. Ko pa je prišla ven s sodišča, jo je pred vrati že čakal mož, čeprav mu za to ni povedala. Lovil jo je in tepel. In tu se je njena ločitev končala. Potem pa ji je govoril, da brez nje ne more in da se bo poboljšal. Obljubo pa je držal največ en dan in potem je bilo spet vse po starem. Najhujše je to, da so se ti močni prizori dogajali dan za dnem, teden za tednom, leto za letom. Nikoli konca.

"Ženske, ki imate podobno življenjsko zgodbo kot jaz, ne nasedajte obljubam svojih mož, kajti alkoholik že naslednji dan pozabi vse, poleg tega, bolj ko bo zasvojen, težje se ga boste otresle. Alkoholik jemlje ženo za svojo lastnino," opozarja gospa.

Njen oče je moral na zdravljenje, ko so to zahtevali v službi, saj je tudi tam postal nevrzdržen. To je bil tudi čas, ko so se tudi njuni otroci morali soočiti z dejstvom, da je njihov oče pijanec. Terapevtskih srečanj se je udeleževala tudi gospa, ki pravi, da je tu doživela še naslednji udarec. Zato, da je mož postal alkoholik, naj bi bila kriva ona, čeprav je bilo iz moške izpovedi razbrati, da segajo korenine alkoholizma vse v njegovo rano mladost. Kasneje se je s pijačo le še potrjeval, kadar je pil, je bil tudi bolj pogumen. "Po zdravljenju je postal drug človek, čeprav vsega hudega, kar mi je storil, ne bom mogla nikoli pozabiti," pravi gospa. Sedaj je že upokojena, otroci preskrbljeni, ona pa je našla skupino enako trpečih žensk in socialno delavko Marijo, ki so ji v najhujših trenutkih pomagale prebroditi krizo, jo navdale z novim optimizmom.

"Ne dopustite, da trpite tako kot sem jaz, kajti na svetu so tudi dobri ljudje, ki vas bodo razumeli, kot so razumeli mene," pravi gospa. To, kar smo zapisali, je le del neke življenjske zgodbe, ki pa se dogaja še mnogim drugim, v isti vasi, v isti ulici. In verjetno je tako kot pri gospe, kjer zaradi njenega pekla sosede niso nič trpeli, niti vedeli niso zanj ali pa niso hoteli vedeti.

JOŽICA DORNIŽ

Radovljica: ne, Brežice, da

Od 2. do 18. avgusta prihodnje leto bo v Posavskem muzeju Brežice potekal 1. festival stare glasbe, ki je do sedaj 14 let domoval na Gorenjskem, v Radovljici. Da gre za nadaljevanje te tradicije in da festival ohranja svojo podobo in namen ter da je do njegove selitve prišlo predvsem zaradi vse bolj negotovega financiranja te vrhunske kvalitetne prireditve, je med drugim pripovedoval Klemen Ramovš, glavni organizator festivala ter direktor Agencije Klemen Ramovš Management, sicer pa profesor kljunastih flavt na radovljiški glasbeni šoli.

Kako bi opisali rojstvo festivala Radovljica leta 1983 in kakšne programske spremembe je festival doživel do 14. rojstnega dneva?

"Po študiju, med drugim tudi v Grazu, sem začel učiti v radovljiški glasbeni šoli. V sodelovanju z njo in tamkajšnjim turističnim društvom sem začel s festivalom stare glasbe. Najprej je šlo za tečaje, ki pa so jih vse pogosteje spremljali koncerti. Vse skupaj je pripeljalo do dokaj prestižnega festivala. Leta 1985 smo ustanovili Društvo ljubiteljev stare glasbe, po letu 1991 pa za organizacijo festivala skrbi koncertna agencija Klemen Ramovš Management. Lahko rečem, da od takrat festival pridobiva na moči, kvaliteti in promociji. Z vsemi spremembami, ki so povezane z letošnjo selitvijo festivala v Brežice, pa nastaja še ena, saj ustanavljam Zavod za umetnost, marketing, promocijo in investiranje, ki bo prevzel organizacijo že prihodnje prireditve."

Kakšna glasba se skriva pod pojmom "stara glasba" in kaj je namen festivala?

"Menim, da mora vsak festival imeti svojo identiteto in tako je za Festival Radovljica oziroma sedaj Brežice značilna stara glasba, kar pomeni, da gre za glasbo, ki sega nekako od propada rimskega cesarstva pa do Mozarta in zgodnjega Beethovna. Poudarek je na avtentičnem zvoku in izvedbi, kot je bila v tistih časih, seveda kolikor se najbolj da. Je pa vse skupaj prilagojeno današnjemu poslušalcu. Namen festivala je slovenski publiki prikazati to, kar je v določenem letu na tem področju najboljše na svetu, tako da sodelujejo glasbeniki iz vse Evrope: Madžarske, Bolgarije, Nemčije in tudi iz Kanade in ZDA. Festival stare glasbe je verjetno edini v Sloveniji, ki resnično pristaja samo na visoko kvaliteto in tako tudi promovira Slovenijo v svetu."

Koliko stane tak festival? Letošnji v Radovljici je menda dobro uspel, tudi v finančnem smislu. Zakaj torej selitev v Brežice?

"Priprava festivala zahteva približno 52 milijonov tolarjev, letošnjega pa smo izpeljali za približno 50 milijoni. Res je, da je 14. festival uspel, tako kar se tiče denarja kot tudi vsebinsko, saj je bil program pester, koncerti obiskani itd. Toda negotovo financiranje s strani občine, ko nikoli nisi pravi čas vedel, kolikšen bo prispevek, so narekovali razmislek in kasneje odločitev o selitvi. Čeprav je letos radovljiška občina za festival namenila 6 milijonov tolarjev, pa je to bistveno premalo za izpeljavo tako vrhunske prireditve. Poleg tega je bilo k sodelovanju težko pridobiti gorenjske pokrovitelje in sodelovala so večinoma večja nacionalna podjetja. Res je, da iz brežiškega občinskega proračuna direktno ne bomo dobili ničesar, je pa pokroviteljski interes tukaj močnejši."

Med pomembnejše razloge selitve spada čudovita grajska dvorana. Ste morda poleg Brežic imeli v mislih še kakšen drug kraj?

"Brežiška dvorana v Posavskem muzeju je resnično biser. Gre za najlepšo dvorano v Sloveniji in upam si trditi, da je tudi ena najlepših v Evropi. Prostor je zelo reprezentančen, med profanimi objekti v Sloveniji je tudi naj-

Klemen Ramovš

bogatejši s freskami, prednost predstavlja velik atrij in nasploh prostornost dvorane, v kateri se bo lahko zbralo tudi 300 obiskovalcev, kar je več kot v Radovljici. Seveda pa je selitev povezana z določenim tveganjem in pogosto je vprašanje, ali se bo tukaj dalo delati. V Brežicah se kaj malo dogaja, mesto je dokaj oddaljeno od Ljubljane, ki vendarle predstavlja srce Slovenije. Toda vsaka palica ima dva konca. Poleg Brežic sem razmišljal še o možnosti festivala v Novem mestu in Velenju, toda povsod bi bil problem prostor za koncerte, ki jih obe mesti nimata, tu v Brežicah pa je resnično enkrateno. Zato odločitev ni bila tako težka."

Kdaj ste se o festivalu začeli dogovarjati z brežiško občino in Posavskim muzejem Brežice ter kakšni so prvi vtisi o sodelovanju?

"Brežiškemu županu, s katerim sem se začel dogovarjati, ko je bilo jasno, da v Radovljici festival ne bo mogel več obstati v načrtovani obliki, okrnjene pa ne sprejemem, sem prvi dopis poslal lani decembra. Sestanek je bil januarja letos in od takrat naprej dobro sodelujemo. Kot sem že rekel, dvorana je tako dobra, da odtehta vsako občinsko denarno pomoč. Pomoč občine vidim predvsem v nudenju prostora, ki ga dobim na razpolago za dva tedna, pri iskanju pokroviteljev, informiranju, vključevanju festivala v regijo. Seveda pa se prireditve ne bo dalo izpeljati brez delavcev Posavskega muzeja, ki so tudi pripravljene pomagati. V glavnem je že določeno, kaj bo kdo delal itd. Prejšnji mesec smo imeli sestanek z županom ter predstavnikmi muzeja in kaže, da bomo znali dobro sodelovati, česar sem zelo vesel."

Datum festivala v Brežicah je že znan. Kaj pa program?

"Tudi ta. Festival, ki bo trajal dva tedna, od 2. do 18. avgusta 1997, bo vseboval 9 koncertov, nastopili pa bodo glasbeniki iz Izraela, Basla, Kölna, Bologne, Amsterdama in iz Francije. Upam na uspeh, saj se poleg kraja prireditve selijo tudi izkušnje in znanje z radovljiških festivalov, toda nek konstruktiven strah in negotovost obstajata. Festival je kot padalec in ne ve se, ali bo pristal na trdnih tleh ali v močvirju. Kakorkoli že, raje imam enkratno popolno poraz festivala kot po njegovo počasno umiranje, kar se je obetal v Radovljici."

LIDIJA MURN

Upognjena hrbtenica kraja

FOTO: T. GAZVODA

V Stari rudarski koloniji danes ni več veliko rudarskih družin. Predvsem starejši prebivalci se pogosto spominjajo, kako je bilo nekoč težko, upokojeni rudarji pa se z grenkobo spominjajo težkih dni, ki so jih preživeli pod zemljo.

Rudnik rjavega premoga je v svoji 200-letni zgodovini dal Senovskobrestaniški dolini velik pečat in je bil prav zadnja desetletja glavni nosilec vsega razvoja širšega območja v dolini, celo tja do kozjanskih zaselkov. Zato predstavlja odločitev o zapiranju premogovnika za te kraje usoden preobrat, žal v negotovo prihodnost. Toliko bolj, ker aktivnosti ne potekajo tako, kot so bile sprva načrtovane.

Država je resda sprejela program energetskega prestrukturiranja in pričakovanj, da bi ponovno prišlo do energetske krize, ki bi ustavila zapiranje rudnika, kot se je to zgodilo pred desetletji, in bi bila negotova prihodnost nekaj več kot 200 knapov vsaj malo bolj odmaknjena ter morda s časom jasnejša. Kljub odločitvi, da se z novim letom vrata rudnika, ki je v najboljših časih dajal kruh celo 1.431 zaposlenim, s čimer je bilo preskrbljenih vsaj še enkrat toliko družinskih članov, rudarji pa

so v dvestoletni zgodovini iz neder zemlje iztrgali skupaj 11.680.000 ton premoga, zapro, pa posamezniki zavirajo izvajanje programa, ki bo omogočil tehnično, kadrovsko-socialno in ekonomsko-finančno rešitev.

Prepočasno reševanje

Tako je že vlada zamudila s sprejemanjem programa zapiranja rudnika in s konstituiranjem podjetja, zaradi česar so se problemi le kopičili, ko pa je bilo podjetje ustanovljeno, se je moralo vod-

stvo Rudnika v zapiranju ukvarjati predvsem z golim preživetjem, ne pa z razvojnimi problemi, kot je na primer odpiranje novih delovnih mest. Rudniku primanjkuje strokovni delavci, pa tudi na občini kljub zahtevam še niso zaposlili človeka, ki bi se ukvarjal le s problematiko zapiranja rudnika, čeprav je vprašanje, ali ne bo tak človek le "grešni kozel", ki bo prevzel nase napa-ke in nedejavnost drugih.

Iskanje novih delovnih mest za rudarje je oteženo tudi zaradi nizke izobrazbene strukture, čeprav je povprečna starost rudarjev samo 32 let, pa tudi pomanjkanje razvojnih programov in relativno majhne finančne spodbude za prezaposlovanje. Po nekaterih programih, ki kažejo možnost prezaposlovanja, bi do junija prihodnjega leta delo dobilo 40 delavcev, a ne na Senovem, temveč v Krškem. V pripravi so sicer tudi nekateri programi za vlaganja na Senovem, vendar bo potrebno aktivnejše investirati tudi v infrastrukturo, pri tem pa ima občina odločilno vlogo.

Prav slednja je zaradi prepočasnega izvajanja programa zapiranja deležna največ kritik. Tudi delovna skupina za spremljanje in izvajanje aktivnosti v zvezi s problematiko Rudnika Senovo, ki jo je imenoval občinski svet, ugotavlja, da se aktivnosti za reševanje rudnika ne izvajajo dovolj intenzivno in usklajeno, očitno časovno zaostajanje v primerjavi z Zagorjem in Kanižarico pa je potrebno nujno nadoknaditi.

Republiška sredstva, namenjena zapiranju, niso pritekala, kot je bilo na-

črtovano, zato se pričakuje pridobitev najnujnejše dokumentacije za začetek zapiralnih del v decembru. Tako bo izvajanje tega do konca leta možno samo v zanemarljivem obsegu, ustavitve proizvodnje pred pridobitvijo nujno potrebne dokumentacije za pričetek zapiralnih del pa lahko zaradi časovnega razkoraka privede do nepredvidljivih posledic!

Spoštljivo o preteklosti

Med domačini vlada razočaranje. Ne le zaradi počasnega uresničevanja načrtov, pač pa predvsem zaradi same odločitve, da rudnik zaprejo, zaradi česar bo brez dokaj rednih mesečnih dohodkov preko 200 knapov. Kljub temu bo na Senovem in v širši okolici ostalo precej nekdanjih rudniških objektov in seveda ran v naravi, ki jih bo potrebno pozdraviti. Tako se že uresničuje ideja o knapovski poti z rudarskimi obeležji. Na njej so ob praznovanju 200-letnice premogovnika odprli prenovljeno krušno peč, iz katere je nekoč dišalo po rudarskem kruhu, posušenem sadju, pa tudi mesu. Peč je danes v slovenskem prostoru že prava redkost, na Senovem pa še vedno služi svojemu namenu, kar je prikazala tudi Ana Planinc.

Stavbna dediščina rudarskega kraja močno odseva v kolonijah, v katerih so združene večstanovajske hiše, ki so jih zaradi izrazite uporabnosti, majhnih stroškov in potrebe po stanovanjih po prvi svetovni vojni zgradili po načelih kolonijske gradnje. Na Senovem so

FOTO: T. GAZVODA

Krušna peč še služi svojemu namenu. To je pokazala tudi Ana Planinc.

tako nastale tri kolonije, s še danes živelnim poimenovanjem: Stara in Nova delavska kolonija ter Uradniška kolonija. Prvi dve sta bili namenjeni zgolj rudarskim in drugim delavskim družinam. Predvsem Stara kolonija sedmih hiš, ki je bila v preteklosti že predmet burnih razprav in zahtev, da bi stare stavbe močnimi, tudi do 80 centimetrov debelimi, zidovi podrli in postavili nove, danes viden neurejenosti. A kot pravi Edmund Germšek, direktor podjetja STG, ki je upravljalca stavb, naj bi v petih letih vsem stavbam v stari koloniji uredili zunanji videz.

Rudniku se torej iztekajo dnevi, ko nanj pa bodo spominjale rudniške stavbe, jaški, ozkotirne proge ter kupa pred upravno stavbo. Za mnoge to gre naključje, pa čeprav bi se sicer lahko moralo zgoditi. Naj torej rudarska svetilka pred kulturnim domom služi svojemu simbolnemu namenu - svetilni prihodnosti. Pa srečno!

TANJA GAZVODA

ONESNAŽENOST KRAŠKIH JAM NA DOLENJSKEM

Zasvinjano dolensko podzemlje

Leta 1994 je bilo na območju občin Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika onesnaženih 25 odstotkov vseh raziskanih kraških jam. Ker se ogrožanje jam nadaljuje, bi bilo treba začeti odločneje reševati to problematiko in se tudi lotiti čiščenja najbolj ogroženih jam.

Pri oceni ogroženosti dolenskega okolja je ključen podatek o onesnaženosti kraških jam, saj je večji del površja zakrasel. Jame predstavljajo vstop v občutljivo kraško podzemlje, zato je njihovo onesnaževanje pravzaprav neposredno ogrožanje podzemskih voda, enkratne podzemne favne in, ne nazadnje, človeka samega.

Onesnaženost kraških objektov je nekako nevidna, saj jo zaznamo šele ob obiskih jam. Zato so opažanja jamarjev in spremljanje stanja jam lahko ključna pri varovanju slovenskega kraškega sveta.

V jamarskem klubu že več let vestno beležijo dogajanja oziroma rast stopnje onesnaženosti jam. Jamarji ugotavljajo, da je stanje zaskrbljujoče in da je že treba ukrepati.

Jame kot smetišča

Območje nekdanje razdelitve občin Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika, ki predstavlja večji del geografske

Dolenske, je skoraj v celoti zakrasel. Prevladuje dinarski kras z visokim krasom Kočevskega Roga in Gorjancev ter nizki kras, h kateremu štejemo Suho krajino, Novomeško kotlino in Belo krajino. Na obravnavanem območju je po zadnjih podatkih katastra Jamarske zveze Slovenije registriranih 670 jam. Prevladujejo plitvejša brezna, manj je vodoravnih in vodnih jam.

Dolga stoletja je bilo kraško podzemlje nedotakljiv svet bogov in poštasti. Za jame so bila najbolj usodna zadnja desetletja, ko so se ob stopnjevanju potrošniškega načina življenja ter odsotnosti komunalne politike in ekološke zavesti jame začele spreminjati v smetišča.

Kot eno starejših oblik ogrožanja jam lahko štejemo uničevanje kapniškega okrasja. Tako je pionir dolenskega jamarstva Franc Pirc davnega leta 1906 z gnevom pisal o opustošenju jame Koprivnice nad Globodolom. Jame so prav tako že od nekdaj uporabljali za od-

metavanje poginulih domačih živali in tej dediščini se nismo izneverili vse do današnjih dni.

Prva ocena stanja onesnaženosti jam na Dolenjskem je bila opravljena leta 1982 (Habe). Leta 1987 smo v klubu izdelali popis za občini Novo mesto in Trebnje (Hudoklin), podoben pregled pa je izdelal za belokranjski del Klepec leta 1989.

Najbolj onesnažena so brezna

Po podrobnejšem terenskem delu v zadnjih letih smo pripravili današnjo oceno stanja onesnaženosti jam. Glede na podatke je razvidno, da število onesnaženih jam narašča. To zgovorno dokazuje primer občine Novo mesto, kjer je začetno število 30 iz leta 1982 do leta 1987 naraslo na 44, leta 1994 pa kar na 93 jam. Tako očitno skok ima svoj vzrok tudi v bolj sistematičnem pregledu, saj je bilo pregledanih veliko več jam kot v prvih ocenah.

Stanje onesnaženosti kraških objektov do letošnjega leta v občinah Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika je pokazalo, da je med 670 raziskanimi objekti onesnaženih 171 ali 25 odst. Pregled po posameznih občinah pokaže, da je v črnomaljski občini onesnaženih 38 jam ali 18 odst., v metliški 10 (31 odst.), v novomeški 93 (26 odst.) in v trebanjski 30 (45 odst.).

Med onesnaženimi objekti prevladujejo brezna, ki so najpogostejši tip jamskih objektov. Ugotavljamo, da so onesnaženi skorajda vsi objekti v neposredni bližini vasi ali ob kolovozih in cestah. Na srečo ostajajo čisti oddaljeni objekti roškega masiva in Gorjancev. Najbolj kritična so onesnaženja vodnih jam (38 ali 11 odst.) in zaledja vodnih virov, kar gotovo vpliva na nizko in oporečno kvaliteto vodnih virov.

Kaj storiti?

V jamah prevladujejo gospodinjski odpadki (120 jam), pogosti pa so tudi

živalski kadavri (52 primerov). V 27 jamah so občutne poškodbe kapniškega okrasja in jamskih vhodov.

Večina jam je občasno ogroženih (100 ali 59 odst.). Problematična so stalna onesnaževanja jam (42), ki imajo vlogo vaških odlagališč. Takšnih objektov ni malo: izstopajo Kipina jama, Kevder in Poganjščica, v katerih je po približni oceni 150 m³ odpadkov, nekatere manjše jame pa so povsem zasute z odpadki: Kevder, Brezno nad Obrhkom.

Ohrabrujoče je, da se po zadnjih opažanjih brezglavo onesnaževanje koliko umirja na območju občine Novo mesto, najverjetneje zaradi urejenosti odvoza odpadkov.

Glede na zaskrbljujoče stanje dolenskega podzemlja (v ostalih delih Slovenije razmere verjetno niso bistveno drugačne) je ukrepanje nujno. Prav jamarji so tisti, ki morajo spodbuditi odločno družbeno akcijo, ki naj bo od zakonodajnega nivoja, poostrelega inšpekcijskega nadzora do dejanskega čiščenja posameznih objektov.

ANDREJ HUDOKLIN

FOTO: A. HUDOKLIN

Udorna vrtača pri ponorih Temenice je postala lokalno smetišče z več kot 10 kubičnimi metri smeti. Jamo Poganjščica pri Javorovici je dočakala enaka usoda.

nakup z nasmehom

MOJ OČI V MERCA = TORJU

Trajno nizka cena
Ta oznaka krasi trajni izbor kakovostnih izdelkov. Njihovo konkurenčnost vam jamči Mercator.

Prijazna cena
Pod tem imenom se skriva posebna ponudba, ki ji ne boste mogli reči ne. Zato poiščite svoj smeh.

Mercator
najbolji sosed

NAGRADI V ČEŠENCE IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 19. nagradne križanke izbral **Marijo Mihelič** iz Češence in **Zdravka Pevca** iz Novega mesta. Miheličeva bo prejela 6.000 tolarjev denarne nagrade, Pevc pa knjižno nagrado. Nagradjencema čestitamo.

Rešite današnje križanko in jo pošljite najkasneje do 14. oktobra na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom **KRIŽANKA 20**. Ovojnico brez poštnih znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 19. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 19. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: **STISK, GIN, REZGETELA, SLO, AVNOJ, OTS, OTVA, VEHOVAR, ID, AEK, PET, UNA, SANDRA, TRESA, OZDRAVELOST, DORIN, TOPONIM, ARAN, RABI, IRA, RIŽA, ETAN, KIT.**

PRGIŠČE MISLI

Ne smemo nasesti omejitvam, ki nam jih nalagajo razni tabuji. Povzročajo nam slepo pego, nekako posebno duševno slepoto.

J. ZALOKAR

Če mi je zaprta domača beseda in domača zgodovina, mi tudi drugih vrat nihče ne bo odprl.

S. HRIBAR

Sila in nasilje sta vedno dvorezna in lahko razkrajata to, kar naj bi se z njima ohranjalo.

J. PUČNIK

Bog daj se usmili tistega, ki se ne pusti ljubiti.

L. KOVAČIČ

NAGRADNA KRIŽANKA 20

RADIO VESELJAK 94,9 MHz	RIBIŠKE VILICE	ZGORNJI DEL NOGE	RADIO KASETFON	CIRKUŠKO PRIZORIŠČE	NAJVEČJA NEMŠKA REKA	SALOMONOV UGANKAR			
FILMSKA NAGRADA						RADIO SALOMON 101,6 MHz	JAHALNI ŠPORT V SINJU	RUSKI FILMSKI REŽISER (ANDREJ)	SREDSTVO ZA LAŠANJE BOLEČIN
TV ŠPORTNI NOVINAR (ANDREJ)						OČE			
SOTESKA						SLOVENSKI FILOZOF (ANDREJ)			
PIŠATELJICA STARO VASNIK									ŠKOTSKA RODOVNA SKUPNOST
AVTOR: MARKO BOKALIC	GLASBENI INTERVAL	POSODA ZA GROZDJE MAKEDONSKA REKA							RIBJE JAJČICE
PRVI ZNAK ZODIAKA									AVSTRJSKI LIRIK (GEORG)
REKA NA SEVERU RUSIJE									NEKDANJI ARGENTINSKI DIKTATOR
TRŽNICA									
SLOVENSKI SKLADATELJ (BOJAN)									MOČNO ČUSTIVO
TROPSKA ZAČIMBA ZA SLAŠČICE									JOSIP IPAVEC
VNETJE SKLEPA									PERUJSKI INDIJANCI
									NESTRO KOVNIJAK

praktični KRIŽ praktični praktični

Zamrzovanje gotovih jedi

Pri zamrzovanju gotovih jedi morate paziti na marsikatero malenkost, predvsem pa morate vedeti, da se zamrzovanje spleča zlasti pri tistih gotovih jedeh, ki so zahtevne za pripravo in jih je potrebno dolgo kuhati. Prav pri takih jedeh je dobrodošlo, da skuhate še dodatne porcije za zamrzitev. Vendar pa morate jedi kuhati le toliko časa, kolikor je res nujno potrebno, da pri ponovnem segrevanju ne postanejo premehe. Ne začinite jih premočno, ker nekatere začimbe med zamrzovanjem spremenijo okus. Jedi pakirajte v porcijah, primernih za eno družino, ki jih hitro ohladite. Lahko jih zamrznete v zamrzovalnih vrečkah, ki prenesejo zamrzovanje in kuhanje. Postavite jih v pločevinke, napolnite in zavarite. Ko želite jedi uporabiti, jih lahko segrevate v vroči vodi. Za pakiranje so poleg vrečk zelo primerne tudi pločevinke za zamrzovanje in posoda za mikrovalovno pečico, ki prenaša nižje temperature.

Skutna torta

Potrebujemo: za testo: 250 g moka, 125 g masla ali margarine, 50 g sladkorja, 40 g kakava, 2/3 pecilnega praška. Za nadev: 125 g masla ali margarine, 125 g sladkorja, 3 rumenjake, 1 vanilijin sladkor, 1 vrečko praška za vanilijev puding, 1 žlico pomarančnega soka, 700 g skute, 2 beljaka. Iz sestavin za testo zgnemo debele drobtine. Najprej damo vse skupaj v skledo, premešamo z rezilom večjega noža, seseklamo maščobo. Nato drgnemo med dlanmi, da se maščoba in druge sestavine sprimejo v drobtine. V pomashčen tortni model damo polovico teh drobtin. Pritisnemo jih, da dobimo enakomerno plast. V skledi zmešamo maslo in sladkor, dodamo vanilijin sladkor, prašek za puding in pomarančni sok. Vse skupaj zmešamo s skuto, nazadnje primešamo še trd sneg iz beljakov. Nadev porazdelimo na plast kakavovega testa v tortnem modelu. Poravnamo, na vrh pa porazdelimo preostale drobtine iz kakavovega testa. Torto pečemo pri 180 - 200 stopinjah Celzija 40 do 50 minut. Ohlajeno vzamemo iz modela in jo potresemo s sladkorjem v prahu.

Ptica kot del vrta

Za pravega vrtičkarja je vrt osrečujoči košček narave. Toda srečo je treba deliti z drugimi, pravi pregovor, tudi z drugimi živimi bitji, kot so ptice, brez katerih ni prijetnega vrta. Če ob zasadih je zato treba misliti na to in če je le mogoče preskrbeti pticam kar najboljša naravna skrišališča in vališča. Stalno zeleni iglavci in zimelele grmovnice so najprimernejši, saj nudijo pticam zatočišče skozi vse leto, v njih lahko spletajo tudi najvarnejša gnezda. Za stalno naselitev ptic so pomembne tudi žive meje, zlasti visoke in goste, v katerih so varne pred mačko ali skobcem. Ptice pritegnejo v vrt tudi okrasne rastline s slastnimi plodovi, na primer jerebika, bezek, sibirski dren, ognjeni trn in seveda češnje ali robidnice. Poglavitna hrana ptic v vrtu so različni škodljivci, s katerimi hranijo zlasti mladiče, to pa je korist, ki jo še premalo cenimo tudi v bloškem vrtinarstvu.

Vlek dimnika

Vlek dimnika je potreben zato, da se v kurišču ustvari podtlak in vanj priteka potreben zrak za zgorevanje, ter za odvod dimnih plinov v okolico. Pri manjših kurilnih napravah dimni plini potujejo skozi dimnik naravno na osnovi vzgona. Statični tlak dimnih plinov je odvisen od višine dimnika in razlike gostot dimnih plinov in okoliškega zraka. Višja ko je temperatura dimnih plinov oziroma nižja kot je temperatura okoliškega zraka, višji je statični tlak. Koristni tlak dimnika mora biti večji od vseh uporov, ki nastajajo v kurilni napravi, dimniškem priključku in dimniku. Če ta pogoj ni izpolnjen, dimni plini zastajajo v dimniku, vlek dimnika ni zadosten in pri kurjenju nastopajo težave. Upori v dimniku so odvisni predvsem od oblike karakterističnega preseka dimnika ter kakovosti in materiala notranje površine dimnih tuljav. Več in obširnejše informacije ter nasvete o racionalni rabi energije v vašem domu lahko dobite brezplačno v Energetski svetovalni pisarni v Brežicah, tel. 0608/62-050, int. 202, v Črnomlju tel. 068/53-135 in v Novem mestu 068/28-866.

SLOVENSKI CESTNI KRIŽ

Boji za južno avtocesto

Leta 1997 bodo po zagotovilih vladnih služb začeli graditi avtomobilsko cesto na odsekih Višnja Gora-Bič in Obrežje-Brežice. Do konca leta 2004 pa naj bi zgradili vse odseke avtomobilske ceste na sedanji beli lisi, ki sega od Višnje Gore do državne meje na Obrežju. Konec dober, bi torej lahko rekli, vendar je res, da v državi dolgo časa niso hoteli niti slišati o gradnji avtoceste v smeri sever-jug, saj so bile vse oči uprte proti Štajerski in njeni avtomobilski kači.

Branko Janc iz Krškega, poslanec v državnem zboru, pravi o zmogovitosti pohoda zagovornikov avtoceste sever-jug: "Ko je pred leti nastajal v Sloveniji nacionalni načrt za gradnjo avtocest, sem bil med tistimi, ki smo zahtevali, naj bi v ta načrt vključili tudi smer sever-jug. Takrat, leta 1993, nismo uspeli z zahtevo. Ker ni bilo razumevanja za to našo pobudo in za opozorila, da se bo na cesti med Ljubljano in Zagrebom v prihodnjem obdobju zelo povečal promet, sem pripravil poseben zakon v zvezi z gradnjo avtocest. Zakon, ki sem ga vložil 22. septembra 1994 in je šel 14. marca 1996 skozi prvo branje, določa način zagotavljanja in uporabe sredstev za gradnjo posameznih avtocestnih odsekov po letu 1999, prednostno na smeri sever-jug, za odseke od Karavank do Ljubljane in od Ljubljane do Obrežja. Najpomembnejše pri vseh zadevah je, da je v parlamentarni proceduri zakon, ki bo zagotovil denar tudi za gradnjo na trasi sever-jug." S tem, "Jančevim", zakonom so, povedano drugače, znani viri financiranja gradnje cest, o teh virih pa prej niso govorili tako natančno.

"Če ne, bomo gradili po svoje"

Predlog Zakonao zagotoviti namenskih sredstev za gradnjo avtocestnega omrežja Republike Slovenije po letu 1999 - to je omenjeni zakon - so Janc in podpisniki Stane Frim, Alojz Metelko in Rafael Kužnik pred dnevi vložili v drugo obravnavo in sprejem v državnem zboru. "Naredili bomo vse, da bo državni zbor sprejel omenjeni zakon še pred novembrom," je pred dnevi povedal Janc.

Kot pravi Janc, nevedeni podpisniki omenjenega zakona računajo na to, da sta ministrstvo za promet in zveze in družba za gradnjo avtocest spoznala, da brez sprejema zakona ne bosta mogla

uresničiti slovenskega načrta gradnje avtomobilskih cest. "Omenjeni zakon je pomemben za celoten nacionalni projekt gradnje avtocest, saj hitre ceste v smeri vzhod-zahod ne bodo mogli zgraditi, če ne bodo sprejeli našega zakona. V tem trenutku, mislim, je na predlagani zakon ugoden odziv, pa ne zaradi ljubezni do Dolenjske, ampak zato, ker zelo potrebujejo ta zakon," poudarja Janc.

Zakon je očitno posledica vročih debat zunaj parlamentarnih klopi in vladnih pisarn ter v parlamentarnih telesih. Potem ko je že kazalo, da v pogajanjih o bodočih slovenskih avtocestah sploh ni prostora za hitro cesto do Obrežja, je v parlamentarnem odboru za infrastrukturo, katerega član je, Janc "zagrozil", da bodo ustanovili novo, posebno družbo za gradnjo avtoceste sever-jug. "Ta družba naj bi bila konkurenčna ustanova sedanji monopolni državni družbi DARS. "Grožnja", ki so jo v vladi očitno vzeli dovolj resno, so podprli poleg Dolenjcev in Posavcev tudi nekateri drugi, denimo gorenjski predstavniki. Medtem ko so pobudo o konkurenčni avtocestni gradbeni družbi naslovnik vzeli resno, pa je bil vzhodno-zahodni avtocestni lobi premočan, ko je v preteklosti šlo za sedež Darsa. Kot pravi Janc, je ob ustanavljanju sedanje monopolne družbe predlagal, naj bi ustanova imela sedež v Novem mestu, vendar so družbo postavili v Celje.

Gradnja je velika priložnost

Janc je omenjeni zakon pripravljaval z mislijo, da avtocesta v smeri sever-jug pomeni "veliko možnost, saj je samo projekt avtoceste Obrežje-Krška vas vreden blizu 600 milijonov mark. "V ta projekt se lahko res dejavno vključita dolenjska in posavska gradbena operativna. Če bomo z avtocesto samo povozili kmetijska zemljišča, če bomo samo

omogočili tranzit čez Slovenijo, potem mislim, da nismo najbolje naredili. Stvar je v tem, da se teh 600 milijonov mark zornbe' in da ima multiplikativne učinke na gospodarstvo. Zato je zdaj pravi trenutek za zelo ostru pogajanja z družbo za gradnjo avtocest, da se vključi naša gradbena operativna že pri gradnji avtoceste vzhod-zahod in da bo usposobljena, ko se bo začela graditi cesta sever-jug. Vprašal sem, kdo naj se pogaja. Predvsem sama podjetja, mislim pa, da se bodo morala vključiti tudi vodstva občin. To, da bi se vodstva občin morala zavzemati za domače gospodarstvo, je verjetno ena njihovih glavnih nalog. Treba bi ustanoviti konzorcij za skupni nastop," meni Janc.

Slovenski namig Hrvaški

Avtocesto sever-jug naj bi v zadnjih kilometrih gradili od državne meje s Hrvaško do Krške vasi. Za to je več razlogov, o katerih je v Brežicah govoril poslanec v državnem zboru Marjan Šetinc, ko je pred meseci skupaj z Jancem sklical tiskovno konferenco o avtocesti. Šetinc je takrat rekel, da je v preteklosti vložil v parlamentarno proceduro zakonsko dopolnilo, da naj bi avtocesto gradili od obrobja države proti središču. Dopolnilo je bilo ob vložitvi neopazeno, pozneje pa so vsebino tega Šetincevega dopolnila očitno sprejeli. Šetincevo pričanje je, da bi z gradnjo hitre ceste od državne meje s Hrvaško proti Brežicam Slovenija sporočila sosedom,

FOTO: M. LUZAR

Branko Janc

kam hoče usmeriti prometne tokove. Z zgrajeno cesto bi postala naša država kar najbolj dostopna Zagrebu. Šetinc je še rekel, da bi z vsem tem posredno pomagali tudi karavanskemu predoru, ki bi mu vrnil vsaj nekaj nekdanjega prometa.

Marjan Dvornik, državni sekretar za promet v ministrstvu za promet in zveze, je ob enem letošnjih obiskov v Brežicah rekel, da bodo v Sloveniji letos predali namenu 47 km novih avtocest. Gradnji ceste v smeri proti Celju so dali prednost, ker je ta cesta najbolj prometno obremenjena. "Verjemite, da smo o potrebnosti gradnje posameznih avtocest temeljito premislili," je zatrdil sekretar.

Čeprav naj bi bila štajersko avtocesto torej narekovala nekako črna prometna statistika, pa je vse več razlogov za gradnjo avtoceste do Obrežja. Temu je na enem letošnjih obiskov v Brežicah nekako pritrdil tudi Andrej Šter, minister za notranje zadeve. Njegovo mnenje o prometni varnosti na preslabih slovenskih cestah, ki bi ga lahko povežali tudi z razmerami na avtomobilskih cestah, je bilo, da je na naših prometnicah preveč žrtev. To število zaskrbljuje nas in tujce, ki bi utegnili priti v našo državo kot turisti. Glede razmer na cestah je minister Šter rekel, da nam bo žal vsakega tolarja, ki ga nismo naložili v posodobitev ceste od Ljubljane proti Zagrebu. Zdajšnjemu opaznemu povečanju števila tovornjakov na tej cesti bo kmalu sledilo povečanje prometa osebnih vozil. Zgostil se bo tudi železniški promet skozi Dobovo proti Hrvaški, je napovedal.

V luči povedanega pomeni obravnava "Jančev" zakon še kako pomembno orodje, s katerim bi lahko razmere na "dolenjski" avtocesti naredili znosnejše, in to še preden se bo po krajšem zatišju ponovila črna slika izpred let, ko je bila magistralka med Ljubljano in Zagrebom zloglasna cesta smrti.

Med tistimi, ki za zadovoljstvom sprejemajo predvideno gradnjo avtoceste na njihovem območju, je brežiška občina. Vendar ta pričakuje, da bo ministrstvo za okolje in prostor pravočasno uredilo vso potrebno dokumentacijo, vključno s tisto, ki bo predvidela prostor za nadomestne gradnje sedanjim objektom, ki jih bo treba podreti zaradi bodoče hitre ceste.

MARTIN LUZAR

Milka in Viktor Mežnarčič iz Regrče vasi

Sv. Rok so porušili Nemci

"Bali so se, da se bom pridružil partizanom, zato sem se moral vsak dan ob določeni uri javiti policiji. Večkrat so me tudi zadržali in me poslali kopat strelske järke ali utrjevati strateške točke v mestu," pripoveduje Viktor Mežnarčič, upokojenec iz nekdanje kmečke Regrče vasi, zdaj pa spalnega predmestja Novega mesta. Nad vasjo je na obronku gozda še danes videti razvaline stolpa. To je bil zvonik cerkve sv. Roka. Pred drugo svetovno vojno je bila cerkev še nepoškodovana in sem so se na rokovo nedeljo zgrinjali romarji iz Dolenjske in Bele krajine. Zdaj so se prostovoljci lotili čiščenja ruševin in govori se celo o obnovi. V zvezi s tem je v javnost prišlo več različnih podatkov o tem, kdo je zažgal in porušil poslopje.

"Bil sem priča dogodku. Na Marofu nad Novim mestom smo spomladi leta 1944 kopali strelske järke. Od cerkve nad Regrčo vasjo, katere zvonik je bil poškodovan že od prejšnjih kanonad, se je proti nam nekajkrat usula toča krogel. Nemški vojniki, ki so bili nedaleč od nas, so proti sv. Roku naravnali top in izstrelili več salv. Nekaj projektilov je zgrešilo cilj in eksplodiralo tam daleč na podgorskih njivah. Nikoli nisem zvedel, če je bil takrat tam kdo ranjen ali ubit, saj je bilo vreme lepo in dosti ljudi je moralo biti pri delu na polju. Potem pa se je od sv. Roka pokadilo in v strehi je zazijala luknja. Tedaj smo vedeli, da je cerkev smrtno zadeta. Okolica še ni bila tako zaraščena in stavbo je bilo dobro videti. Nihče več je po tistem ni zažgal, niti rušil. Domačini so po vojni porabili nekaj lesa z ostrejšja ter kamnov s porušenega zidu in tako je cerkev počasi propadala. Čas je pač napravil svoje." Tako pripoveduje Viktor o dogodku, ki mu je bil sam priča.

Rojen je bil na Gorenjem Gradšču pri Dolenjskih Toplicah. Doma je bilo devet otrok, štirje fantje in pet deklet. Čeprav je bila kmetija velika, kruha doma ni bilo za vse. Viktor, ki je bil predzadnji otrok, je moral s štirinajstimi leti v uk k pleskarskemu mojstru Lavrinu iz Mihelje vasi pri Črnomlju. Med vajeniško dobo se je z mojstrovimi pleskarji selil po deloviščih v črnomljskem delu Bele krajine in po Kočevski. Delali so predvsem na cerkvenih stavbah. To delo je Viktor opravljal tudi potem, ko je odslužil vojsko in se zaposlil pri pleskarskem mojstru Primcu v Regrči vasi. Tja se je tudi preselil. Iz tistega obdobja, bilo je štiridesetega leta, se spominja, kako so pleskali farno cerkev v Semiču. "Župnik nas je popeljal v cerkev in nam pokazal bogato poslikano notranjost. Vse to mi belo prepleskajte. Ljudje hodijo v cerkev in potem samo zijajo te slike, namesto da bi mene poslušali!" Še danes mi je hudo, ko se spomnim, kako so pod beležem izginjale pisane

stenske slikarije. Ni mi znano, če so se poleg umetnostni zgodovinarji kdaj lotili ponovnega odkrivanja teh umetnin. Gotovo so bile zelo stare."

Poleg rednega dela je imel Viktor nekaj konjičkov, pri katerih je bil kar uspešen. To so bili kolesarjenje, smučanje in fotografiranje. Spominja se, kako so zadnja leta pred vojno organizirali več kolesarskih tekmovanj od Gotne vasi na Gorjance. Na teh dirkah je blestel, prav tako je bil uspešen na smučarskih tekih, ki so jih prirejali po gozdnih poteh od Gotne vasi do Škrjanč in nazaj. Še danes hrani precej fotografij iz tistega časa, ki jih je zabeležil njegov fotoaparati. Vojna je seveda ostro presekalila vse razvedrilo. Tik predno je izbruhnila, se je Viktor zaposlil pri železnici. Na dolenski železnici so pleskali postajališča in druge železniške stavbe vse do Ljubljane. Pri železnici je potem ostal vse do upokojitve. Kmalu po italijanski kapitulaciji se je pridružil železničarski brigadi in z njo zavzel nemško postojanko na Bučki. Potem se je železničarska brigada napotila še v napad na Brod na Kolpi, a je nalezela na močan odpor, hitro se je umaknila in kmalu razpadla. Viktor se je vrnil v Regrčo vas, tam pa so ga Nemci kmalu aretirali. Znanci so zanj izposlovali izpustitev pod pogojem, da se vsak dan javi policiji. Tako je postal priča topniškemu obstrlejanju sv. Roka.

Regrčana Milka Šmajdek in Viktor Mežnarčič sta bila prvi par v okolici, ki sta se po vojni vzela. To je bilo oktobra 1945. Že prej, na rokovo nedeljo, pa so se pri ranjeni cerkvi svetega Roka spet zbrali romarji. Maša je bila zunaj cerkve, prav tako kot v cerkvi pa je bilo tudi v središčih romarjev polno nezacelejenih ran iz zadnje vojne. Pri cerkvi so se zbrali tudi naslednje leto, a tokrat tam že ni bilo več maše, ampak čisto navadna veselica. Od cerkvenih oblasti v Ljubljani je prišlo navodilo, da je treba cerkev, predno bodo tam lahko spet maše, obnoviti in ponovno blagosloviti, saj je bila zaradi vojne oskrunjena.

Milka kot stara Regrčanka ve povedati marsikaj o tem, kako je ta vas trdno stala na prepihu vojne in kako veliko je pomagala v boju proti okupatorju. Pove pa tudi, da zdajšnja prizadevanja za obnovo cerkve in okolice niso nova. Že kmalu po vojni so Regrčani stopili v stik s svojimi sorodniki v Ameriki in povsod je prevladovala želja, da bi to cerkev, nekdanj daleč naokoli poznan simbol Regrče vasi, spet obnovili. Žal so ta prizadevanja, spričo tolilik drugih ran, ki jih je bilo v povojnem času treba zaceliti, kmalu splahnela in čas je tekel naprej. Tudi za Milko in Viktorja. Kaj hitro se je zavrtelo pet desetletij njunega zakona. Tako hitro teče čas. Zdaj so za ženitev godni že njuni vnuki. TONE JAKŠE

Kako ujeti izgubljeno dragotino?

Koliko pesmi je človek že napisal o zdravju, koliko pregovorov skoval o njem, celo ob srečanjih z drugimi ljudmi ga ima skoraj vedno na ustnicah, a pravega pomena besede zdravje se zave šele takrat, ko ga izgubi. In šele ko ga poskuša ponovno najti, se zave, kako lahkomišleno je ravnal, ko ga je še imel.

Ko z našim zdravjem kaj zaškriplje, se seveda obrnemo na zdravnika. Tako je tudi prav. Pogosto ni potrebno dosti in že je odstranjen pesek, ki je povzročal motnje v kolesju. Včasih pa je potreben resnejši poseg in zdavljenje je dolgotrajnejše. Ob tem pa se pojavi kopica vprašanj, na katera človek od predstavnikov uradne medicine, ponavadi zaradi njihove časovne utesnenosti, zaman pričakuje odgovore. So pa tudi taki, katerim medicina ne ve pomoči, ker njihove težave niso take narave, da bi se jih dalo enostavno stlačiti v že znane kalupe. Za ene in za druge ponavadi ostane še možnost, da se obrnejo po pomoč k alternativni medicini, kjer je odprtih več poti. Ni naš namen ugotavljati, katera pot je boljša, ampak hočemo v tem članku predstaviti le eno, ki niti ni najbolj enostavna. To pa zato ne, ker od človeka pričakuje, da se poglobi vase in v sebi, svojem načinu življenja ali v okolju, kjer živi, poišče vzroke za svoje težave. In ko človek sam, preko pogovorov in temeljitih analiz, te vzroke odkrije, dobi tudi nasvet in pomoč, da te vzroke sam odstrani in se jim v bodoče izogne. Ključ do zdravja je torej samopomoč, ta ključ pa tistim, ki se ji zapajo, pomaga najti Neca Čadonič, ki pravi: "Zdravje je v bistvu popolno ravnovesje energij v človeku."

Kriza, ki vodi v upanje

Kdo pravzaprav je ta Neca? Je na videz čisto navadno simpatično dekle srednjih let. Iz Bele krajine, kjer je preživela mladost, je najprej odšla na šolanje v Ljubljano, potem pa se je zaposlila v Novem mestu. Ne sicer v zdravstvu, do katerega je že od nekdanj čutila nagnjenje, pač pa v Krki.

Necino življenje bi morda še danes potekalo po normalnih, dobro utečenih kolesnicah, a obrnilo se je drugače. Pred sedmimi leti je prišla bolezen. Čudna, zahrbtna in na videz neozdravljiva. Uradna medicina ni mogla ugotoviti vzroka bolečinam, ki so se pojavljale po celem telesu. Neca zdaj ve, da je prav vdihavanje zraka, nasičenega s prahom od tablet, v kombinaciji z negativnim sevanjem v njenem stanovanju, botrovalo tej bolezni. To dokazati je bilo seveda nemogoče. A bolj kot za dokazovanje ji je takrat šlo za preživetje:

"Čim sem kaj zaužila, sem čutila bolečine v mišicah in sklepkih po celem telesu. To je bila neke vrste alergija, za katero, razen sredstev proti bolečinam, ni bilo drugih zdravil. Nekaj mesecev sem propadala in moje stanje se je poslabšalo tako, da sem si potihoma, a zelo iskreno, želela smrti. Skoraj se nisem mogla več gibati, ničesar več nisem bila sposobna narediti sama. Zdravniki in v podjetju so me imeli za simulantko, saj razen tega, da sem bila videti zelo slaba in shujšana, ni bilo kaj pokazati. Zdaj vem, da je pri meni prišlo do hudih neravnovesij na energetskem nivoju. Velik del tega je zakrivilo škodljivo sevanje v prostoru, kjer sem spala, zato je moje telo slabelo. Iz telesa se niso zadosti čistili strupi, ki bi se morali sicer izločiti skozi jetra in ledvice. In tako je bilo moje telo v bistvu zastrupljeno," pripoveduje Neca. Takrat še ni vedela, kar iz svoje prakse ve sedaj, namreč, da je treba takrat, ko pride do take preonesnaženosti organizma, telo očistiti.

Vsako zlo je za nekaj dobro

Do prebrata je prišlo spontano. Zdravniki so ji dajali sredstva proti bo-

lečinam, ki pa tudi niso dosti pomagala, oziroma so učinkovala le za kratek čas, potem pa so bile bolečine še hujše.

Neca: "V tistih trenutkih obupa sem sklenila, da če že moram umreti, tedaj vsaj ne bom umrla omamljena. Nisem hotela jemati nobenih zdravil več. Ko sem tako prenehala z zdravili, se je telo pričelo čistiti. Neki zdravnik internist mi je tudi svetoval, naj se opazujem in ugotovim, katera hrana mi škodi in katera ne, oziroma po kateri nimam bolečin. Ob že tako enostranski prehrani je na koncu ostalo le nekaj hranil, ki mi niso povzročala bolečin. Ko sem jih uživala, se je pokazalo rahlo izboljšanje. Dovolj, da se mi je zbudilo upanje."

Potem ji je prišel v roke oglas v reviji Aura, ki je vabil na tečaj makrobiotike. Čeprav ni vedela natančno, kaj naj bi to bilo, je poklicala organizatorico tečaja Vlasto Ciglenceki in od nje je dobila nasvet, naj se hrani samo z biološko pridelano zelenjavo, stročnicami in celovitimi žitaricami, opusti pa kruh in mleko, ki ju je edina od običajnih jedi še lahko uživala.

"Ko sem jedla samo zelenjavo, se je pričelo močno čiščenje mojega telesa. Od povsod so se izločale razne sluzi in druge odvečne snovi. Po dobrem mesecu in pol sem se veliko bolje počutila in pričela sem se poglobljati v študij zdrave prehrane. Najprej da bi pomagala sebi, ko pa sem se toliko okrepila, da sem spet začela hoditi dokaj normalno, sem pričela z nasveti pomagati tudi drugim," pripoveduje Neca.

Vrnitev odpisane

Kljub temu, da so mnogi zdravniki in znanci že obupali nad njo, se je Neca počasi pobrala in pričela novo življenje. V tem življenju je bila bistvenega pomena telesna hrana - lahko je uživala le biohrano, ter duševna hrana - spoznavanje in študij dejavnikov, ki imajo neopazen, a odločilen vpliv na človekovo življenje: o zvezdah - astrologiji, o raznih sevanjih, o energiji, ki preveva vse živo na tem svetu. Tudi delati je spet pričela, tokrat le s polovičnim delovnim časom in tako delo, ki ga je lahko opravljal kljub bolečinam, ki so občasno še vedno rezale v njeno telo. V skladu s svojimi izkušnjami in spoznanji je tudi živela. V Novem mestu je organizirala več tečajev zdrave prehrane, mnogim je svetovala in jim pomagala spet najti potrebno ravnotežje v življenju. Njeno prepričanje, da se vse, kar si storil bližnjemu, bodisi dobro, bodisi slabo, v taki obliki prej ko slej tudi vrne, se je kmalu uresničilo. Dobila je stik z Mednarod-

Neca Čadonič pri terapiji

nim Inštitutom za naravno in celovito medicino v Švici, kjer je opravila študij shiatsu terapije in zdrave prehrane. Tak študij v tujini seveda veliko stane, a tudi to se je uredilo, saj so ji priskočili na pomoč tisti, ki jim je že prej ona sama pomagala, pa tudi njeni bližnji.

Shiatsu - umetnost zdravnilega dotika

Shiatsu je lahko preprosta masaža, lahko pa je tudi učinkovita terapija, odvisno pač, koliko se poglobimo v njegov študij. Pravijo mu tudi umetnost zdravnilega dotika. Shiatsu se je razvil iz starodavne japonske masaže in kitajske akupunkture.

Kako je nanjo in na njeno življenje vplival, pa pripoveduje Neca takole: "Po končanem študiju v Švici sem veliko delala in si pridobivala izkušnje. S to tehniko zdravljenja namreč vplivamo na človekovo fizično telo in tudi na nižje nivoje bioenergije oziroma etrskega telesa - torej na meridiane ali kanale, po katerih teče energija bolj zgoščeno. Ti pa so povezani s človekovimi notranjimi organi. Počasi sem spoznavala, da moja energija čedalje bolj čutijo, in tako sem ugotovila, da jih lahko zdravim tudi z bioenergijo. Pri zdravljenju sem začela kombinirati različne tehnike - shiatsu in energetsko delo. Usposobila sem se v prevajanju reiki energij in tudi v različnih bioenergetskih tehnikah. Pogosto pri zdravljenju uporabljam tudi duhovne energije - zdravljenje z dušo. S takim delom dosegam najboljše rezultate, kajti stimulirana so vsa človekova telesa. To je fizično telo in vsa energetska telesa: etrsko ali bioenergetsko telo, astralno telo, kjer so človekova čustva in želje ter mentalno telo, to je človekov razum, kjer se porajajo njegove misli in predstave. Energijo lahko pošiljam tudi na daljavo. Pogosto se mi pri tem delu dogaja, da 'vidim' v človekovo telo, v njegove organe. Pri nekaj ljudeh sem tako že videla, da imajo na kakšnem organu novotvorbo, tudi kje jih boli in kje so energetski zastoji. Svetovala sem jim, naj gredo na preiskave, da se ugotovi, kakšna je novotvorba. Tako so zdravniki naprimer z ultrazvokom potrdili to moje 'videnje'. Kar nekaj primerov je že bilo v moji praksi, ko sem nenevarne novotvorbe tudi 'odpravila', vendar pa to zahteva vztrajno delo, ki lahko traja tudi nekaj mesecev. Seveda se mora človek odločiti sam, kako se bo zdravil."

O odnosu med uradno in alternativno medicino pravi: "Dejansko se alternativna in uradna medicina med seboj dopolnjujeta in dobro bi bilo, če bi med seboj boljše sodelovali. Uradna medicina ima dobre diagnostične metode za človekovo fizično telo. Tu je šla medicina v najmanjše podrobnosti, ne posega pa v človekova energetska telesa. Ta pa imajo velik vpliv na človekovo fizično telo in obratno. Torej, če delamo na vseh nivojih, je uspeh zdravljenja toliko boljši. Treba je razmisliti, kdaj bi en način zdravljenja nadomestil drugega."

Ljudem pa ne zbolijo samo telo, ampak tudi duša. Se njeno zdravljenje obnese tudi v tem primeru? "Imam tudi kar nekaj dobrih izkušenj pri zdravljenju psihičnih motenj. Sicer pa zdravljenje z energijo lahko pomaga pri vseh diagnozah. Včasih človek povsem ozdravi, včasih pa veliko pomeni že izboljšanje počutja ali lajšanje bolečin. Energija povečuje učinek zdravil v primerih, ko jih je potrebno jemati. Doze se pogosto lahko zmanjšajo, seveda po posvetu z zdravnikom," pravi Neca.

Na švicarski šoli jo čaka še izpit za mednarodni certifikat, sicer pa meni, da znanja ni nikoli dovolj, zato lahko od nje še marsikaj pričakujemo.

TONE JAKŠE

Med resnostjo matematike in igrivostjo lutk

Učiteljski poklic je nekaj posebnega, saj je videti, kot da je nekaterim zapisan v krvi. Za družino, iz katere je izšel prof. Dušan Modič, to lahko povsem mirno rečemo. Profesor je bil njegov oče, profesorji so postali Dušanov brat in obe njegovi sestri. S šolo in vsem tistim, kar je povezano z njo, je Modičevo življenje tako tesno prepleteno, da enega od drugega skoraj ni mogoče ločiti.

Šola in profesura sta Dušanu Modiču določila celo kraj rojstva. Ni se rodil v Celju, od koder je bil oče doma, ampak v daljni srbski Loznici, kamor je oče moral, kot je bila v stari Jugoslaviji navada, službovat v prvih letih svoje profesure. Po vrnitvi v Slovenijo in življenju v Mariboru, kjer je Dušan dokončal osnovno šolo in tri razrede nižje gimnazije, je usoda družino še enkrat poslala v Srbijo, ponovno zaradi očetovega poklica. Kot številne slovenske izobražence so ga nemški okupatorji v skladu z načrtom o uničenju slovenskega naroda v tretjem rajhu izgnali v Srbijo. Tam je Dušan nadaljeval šolanje na gimnaziji, seveda pa je bil pouk zaradi razmer le bolj formalen. Po vojni se je družina vrnila v Slovenijo in se naselila v očetovem rodnem Celju, kjer je Dušan dokončal gimnazijo in maturiral.

Kam po maturi? Vprašanje je bilo skoraj odveč, saj se je kar vedelo, da bo maturant šel za profesorja, moral se je odločiti samo, kaj naj bi poučeval. Izbral si je matematiko. Ob tej besedi marsikoga kar malo strese. Če je kakšen predmet, po splošni presoji vseh, težak in zahteven, potem je to gotovo matematika. Ta dela dijakom po vseh šolah največ preglavic, tisti, ki jo igraje obvladajo, pa že v šolskih klopi veljajo za nekaj več. Kaj šele tisti, ki se odločijo, da bodo matematiko poučevali!

Sami izdelali učila

Študij v Zagrebu in Ljubljani Modiču ni delal nobenih težav, nekaj več pozornosti je moral nameniti le fiziki, ki se je med vojno v gimnaziji niso skoraj nič učili in se je z njo zares spoznal šele na univerzi, jo je pa zato toliko bolj vzljubil. Že takrat je uvidel, da je pouk fizike bolj kot pouk matematike ali še kakšnega drugega predmeta povezan s poskusi, to pa pomeni tudi, da je kakovost pouka odvisna od opremljenosti šole. Kasneje, ko je poučeval po različnih šolah, najdlje pa seveda na novomeškem učiteljski in gimnaziji, se je veliko ubadal s problemom opremljanja. Nekatere šole so bile silno revno opremljene. Ko je prišel iz celjske gimnazije v Novo mesto (žena je od tu doma), je dobil profesorsko mesto na učiteljski, čeprav je računal na gimnazijo. A učiteljske je bilo brez profesorja matematike in fizike. In ne samo to, prof. Modič je kaj hitro ugotovil, da je učiteljske tudi skoraj brez učil za pouk fizike. Gimnazija je bila sicer nekoliko bolj opremljena, vendar tudi ne zadovoljivo, ko so uvedli obvezne fizikalne vaj. Tako je bil prisiljen večkrat kar sam narediti načrt za različne učne pripomočke in učila ter jih potem skupaj z dijaki ali s pomočjo obrtnikov izdelati. Nekdanji dijaki se bodo najbrž spomnili "domačega" učila za preverjanje Arhimedovega zakona ali naprave za preučevanje leč, da omenimo le ta dva primera. Ko so na novomeški gimnaziji za 25-letnico prenavljali fizikalni, kemijski in biološki kabinet, je osnovne naprave zanje naredil kdo drug seveda kot prof. Modič. Skupaj s prof. Janezom Ferbarjem, ki je bil enakih misli glede poučevanja fizike, sta že prej pri Izobraževalni skupnosti izvrtila denar za vožena učila, ki so jih na gimnaziji

poskusno uporabljali, potem pa je prof. Modič v okviru Društva matematikov, fizikov in astronomov organiziral še uvoz nekaterih od teh učil za skoraj vse slovenske gimnazije.

Profesor z lutkami

Prof. Modič pa ni samo poučeval in skrbel za opremljenost šole in fizikalnega kabineta. Za dve leti je prevzel tudi vodstvo gimnazije ter bil v.d. ravnatelj, dokler se mu ni vse skupaj uprl in je pustil ravnateljstvo in novomeško gimnazijo. Takrat je bila precejšnja prostorska stiska s šolskimi prostori in prav pod Modičevim ravnateljstvom je prišlo do tega, da so morali močno omejiti vpis. Na gimnazijo se niso mogli vpisati niti prav dobri dijaki. To je med Novomeščani, ki jim gimnazija že od nekdaj veliko pomeni, izzvalo precej ogorčenja, končna posledica pa je bila pozitivna: možakarji na občini so se le zganili in kmalu se je pričela gradnja srednješolskega centra v Šmihelu, ki je močno olajšal srednješolsko prostorsko stisko v Novem mestu.

"Veste, ravnateljstvo mi ni ležalo," pravi prof. Modič. "Ob ravnateljskih dolžnostih sem moral še učiti, ker ni bilo profesorja za fiziko in matematiko. Z učitelji za ta predmet so bile vedno težave. Vsako leto je nekaj novomeških gimnazijcev šlo študirat matematiko ali fiziko, a razen Valentinčičeve in Kozoglavove se nihče od njih ni vrnil. Ostali so v Ljubljani ali našli najbrž boljšo zaposlitev kje drugje. Zato sem se kot ravnatelj posvetil temu, da bi priskrbel vsaj stanovanja, da bi lažje dobili profesorje. Uspelo mi je. Za kaj drugega pa preprosto nisem imel časa."

PRICEVANJA

Tudi v Alzaciji so umirali Slovenci

Pričevanja o strahotah nemških uničevalnih taborišč prihajajo med nas tudi še po 50-ih letih konca druge svetovne vojne. Po zaslugi komisije za bivše politične zapornike, internirance in druge žrtve fašizma pri Zvezi združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije je pred kratkim izšel zbornik Koncentracijsko taborišče KL Natzweiler-Struthof in podružnica Ste-Marie-aux-Mines. V njem je trpelo in umiralo tudi nekaj sto Slovencev, ki so prihajali sem večinoma iz Dachaua z našega celotnega etničnega ozemlja, tudi iz Istre, Italije in Koroške. Nacisti so ustanovili taborišče Struthof v juliju 1941: v strogo kamnito pobočje so vsekali umetne terase in nanje postavili barake. Septembra 1944 je v njih živelo že skoraj 8.000 internirancev, na 18 zunanjih deloviščih pa je trpelo še nadaljnjih 14.000 civilnih zapornikov. Taborišče Natzweiler-Struthof je bilo edino nacistično uničevalno taborišče na francoskih tleh. Svoje jetnike je SS ubijala z delom v 81 podružnicah oborožitvene industrije in na številnih gradbiščih. Prvi Slovenec, Mariborčan Ožbalt Tovornik, je bil interniran v KZ Natzweiler že leta 1942, največ naših rojakov pa je prišlo sem v letih 1943 in 1944, predvsem iz Dachaua in številnih drugih matičnih

Prof. Dušan Modič

Prof. Modič je za svoje delo v prosveti in v Društvu matematikov, fizikov in astronomov (DMFA), katerega član je tako rekoč od samega začetka, prejel kar nekaj priznanj, med njimi Trdinovo nagrado in bil predlani imenovan za častnega člana DMFA. Doslej je ta čast pripadla le 15 članom, prvi je bil znani matematik prof. Josip Plemelj, večina ostalih častnih članov pa je univerzitetnih profesorjev.

Če javnost za ta priznanja ne ve, pa najbrž ni malo tistih, ki so jim v spominu ostale Modičeve lutke. Lutkarstvo je bil njegov konjiček, ki mu je posvetil veliko časa in energije. V Lutkovnem gledališču, ki ga je ustanovil, so v desetih letih pripravili okoli dvesto lutkovnih predstav, sami izdelovali lutke, sceno za oder, izbirali igre, režirali in seveda tudi igrali. Menjavale so se generacije pred odrom, generacije za odrom, prof. Modič pa je ostajal zvest lutkam in razveseljeval mladež enkrat kot gledalce in potem kot udeležence v skrivnostih lutkovnega gledališča.

Vesetje z lutkami razkriva tudi tisto osebnostno črto prof. Modiča, ki so jo odkrili mnogi njegovi dijaki, namreč da je imel rad šale. Najbrž ne bodo nikoli pozabili njegovega znanega "trika", ko je dijaku, ki se je mučil pred tablo s kakšno matematično enačbo, ob napačni prijazno svetoval: "Možgane v roke!", dijak pa je samodejno prijel za gobo, da bi pobrisal napako - in tako pokazal, kakšne narave so njegovi možgani.

MILAN MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Trinajsto prase

Jožef Škof, ki je po rodu iz Bele krajine, je pri založbi Skledar izdal svojo drugo knjigo; prvi knjigi zgodb o Beli krajini v običajih in zgodbah iz leta 1993 je te dni sledila še "pravljčna basen" TRINAJSTO PRASE. Kar takoj lahko za- pišem, da z njo ni imel prav srečne roke, saj besedilo, tako, kot ga lahko prebiramo v knjigi, pravzaprav ni zrelo za objavo. Avtorja je sicer vodila dobra zamisel, da bi v obliki basni prikazal medčloveške odnose, "kakršni vladajo na Zemlji že vsvo človeško zgodovino", kot je zapisal v uvodu, prav tako je razkrinkavanje oblastništva in mehanizmov pollaščenja oblasti danes gotovo aktualna tema. Škofovo pisateljsko pero so torej sukali plemeniti nagibi in v pripovedovanje zgodbe o Trinajstem prasetu, ki dela oblastniške preukcije po deželi, je vpletel tudi mnoge pozornosti vredne moralne premisleke o človekovi naravi in njegovem početju, vendar pa je vse to, naj je slišati še tako lepo, premalo za dobro pripoved. Kaj pogajajo lepe misli, če so brez pravega reda in občutka natresene v zelo ohlapno zasnovani pripovedi, ki se, kar je najhuje, ne drži niti lastnih notranjih logičnosti! In ker je vse skupaj napisano še izrazno precej malomarno, o knjigi ni mogoče napisati priporočljivih besed, naj je nastala s še tako dobrimi nameni.

Za ilustracijo le nekaj izraznih "podvigov":

"Kraja pa ni, če kdo komu kaj podari."; "Njegova telesna teža je pričela trepetati kot velik kup žolce."; "Begale so misli iz premisleka v premislek"; "Pes bolj ugrizne sovražnika kot še tako nasršen človek."; "Črni oblaki so se prelivali v sive meglice, te pa so se pretakale v bele ovčice, ki jih je sonce golilo v zmagoslavno jasnino in obrazi vseh so se podobili v nasmeh sreče, v življenje svobode, ki se je kot šepetanje vseh krajev združevalo v navidezno, po domače ogledalno, pravljčnoobasnovko deželo."; "Tisočletna neločljivost divjih svinj od domačih svinj je postala globoka realnost današnjih ljudi, saj je človek čisto podivjanil."

Podobnega je omenjena knjiga (pre)polna.

MILAN MARKELJ

Ilustrirana zgodovina sveta

Najbrž ni nikogar več, ki bi podcenjeval moč slikovnega gradiva, ki dandanes, ko ljudje zaradi strahovitega prodora vizualnih komunikacij izgubljajo imaginativnost, v minogčem zamenjuje nekoč nepogrešljive besede. Zato so med knjigami vse bolj priljubljene take, ki snov posredujejo z besedilom in hkrati z bogastvom slikovnega gradiva, in to ne samo pri mlajših bralcih. Nekaj takega je tudi ILUSTRIRANA ZGODOVINA SVETA, ki jo je pred kratkim izdala Mladinska knjiga. Izdajo je pripravila po izvorni izdaji ugledne britanske založbe A Darling Kindersley Book, pri nastanku katere so sodelovali mednarodno priznani zgodovinarji.

Knjiga je zasnovana zelo pregledno in uporabno. Potek svetovne zgodovine je podan v 20 poglavjih. Vsako poglavje, ki je posvečeno posameznim zgodovinskim obdobjem, se začneja z ilustriranim zemljevidom, uvodno besedo in časovno preglednico, ki skupaj predstavijo poglobljene dogodke obravnavanega obdobja, nato sledi časovni pregled ključnih dogodkov v družbi in kulturi na petih celinah, ki jih nato dodatno osvetljujejo zanimivo in pestro slikovno gradivo ter dodatno besedilo, tako da bralcu odstreta tudi kakšne podrobnosti iz vsakdanjega življenja. Knjiga torej omogoči uporabniku, da hitro pride do razumljive in točne osnovne informacije, ki jo išče, je pa zanimiva tudi za radovedno naključno brskanje in odkrivanje bogastva preteklosti. Zelo koristna pripomočka pri tem sta abecedno kazalo in besednjak, ki omogočata, da v knjigi hitro najdemo iskano temo in razlago nekaterih pojmov.

Posebnost slovenske izdaje je štiri-stransko poglavje o slovenski zgodovini, ki ga je prispeval Martin Ivanič, pripravil pa po zgledu drugih poglavij v knjigi.

MILAN MARKELJ

Pesmi zelene pomladi

Pred petimi leti je Mohorjeva družba v Celju izdala literarni zbornik Jutro pozabljenih, v kateri je predstavljenih enaindvajset mladih slovenskih pesnikov in pisateljev, večinoma še začetnikov, ki so padli ali bili pobiti med drugo svetovno vojno in bili v svoji matični domovini skoraj pol stoletja prepovedani, zamočeni in pozabljeni. V antologiji, za katero je gradivo zbral in delo uredil France Pibernik, je ob imenih, kot so: Narte Velikonja, France Balantič, Ivan Hribovšek in France Kunstelj, če omenimo le nekaj najvidnejših, tudi Lado Piščanec (oziroma Piščanc), duhovnik in pesnik, sin slovenskih staršev iz Trsta. Kot kaplan je služboval v raznih krajih, nazadnje v Cerknem, kjer je leta 1944 v zapletenih in brezobzirnih vojnih okoliščinah padel kot žrtev partizanskih povračilnih ukrepov, še ne star trideset let. Izida svojega knjižnega prvenca, pesniške zbirke PESMI ZELENE POMLADI, ki jo je za natis pripravil dve leti prej, ni dočakal. Knjiga s tem naslovom je prvič izšla leta 1950 v Gorici, za kar je poskrbela pesnikova sestra, pisateljica Zora Piščanec. Zbirka je takšna, kakršno si je zamislil pesnik sam, le da je bila obogatena z dvema cikloma pesmi, ki jih je Lado Piščanec napisal v zadnjih dveh letih svojega življenja. Omenjeno pesniško zbirko je nedavno ponatisnila Mohorjeva družba v Gorici in jo lahko prvič prebiramo tudi bralci v Sloveniji.

Zbirko Pesmi zelene pomladi sestavlja blizu sedemdeset pesmi, razdeljenih v pet ciklov. In o čem pojo te pesmi oziroma kaj izpoveduje pričujoča knjiga? Če imamo pred očmi dejstvo, da je bil avtor mlad človek, ki si je za poklic izbral duhovniški stan, si lahko mislimo, s kakšnimi verzi so napolnjene te strani. Seveda so tu predvsem pesmi, ki govorijo o naravi in čudesih v njej, o življenju, ki ni samo precejanje medu in mleka, pa o stvarstvu in zavezanosti tistemu Vsemogočnemu, ki je nad vsem in ki vse uravnava. Vendar pa je Piščanec pisal tudi o doživljanju sveta, o odnosih, ki vladajo med ljudmi, o lastnih stiskah in vedrih trenutkih, ki mu jih to življenje prinaša in ga tako nenehno zavezuje k petju. Vrh Piščančevega pesništva bržkone pomeni cikel pesmi o lepi Vidi. Pesnik je na samosvoj način prepenil star ljudski motiv in v verze skrnil svojo in narodovo bolečino iz časa italijanskega fašizma na Primorskem.

IVAN ZORAN

Naravoslovje

Pri Cankarjevi založbi je v zbirki Sopotnik izšel nov, zajeten leksikon NARAVOSLOVJE, ki zajema osnovne pojme fizike, fizikalne kemije, kemije, biokemije in biologije ter temeljne pojme iz matematike, meroslovja, astrofizike, geologije, mineralogije, metalurgije, ekologije, genetike in elektrotehnike, skratka širok razpon pojmov, ki so doma v naravoslovnih znanostih. Posebnost leksikona je bogata medsebojna povezava gesel, ki omogoča uporabniku, da hitro najde, kar išče, hkrati pa mu oznake ob geselski iztočnici pomagajo prav tako hitro poiskati, ob katerem geslu je podana razlaga. Geselske članke dopolnjujejo nazorne ilustracije in preglednice. Na koncu leksikona so natisnjene še preglednice enot SI, tabela pretvorbe drugih enot v SI, osnovnih konstant, preglednica sončnega sistema, periodni sistem elementov, shema kraljestva rastlin in živali ter geološka časovna karta. Slovenska izdaja je nastala kot prevod Oxfordovega Concise Science Dictionary, zato so bile potrebne nekatere spremembe, predvsem v merskih enotah in v strokovnem izrazju, ki se razlikuje od britanskega.

Leksikon Naravoslovje je v prvi vrsti namenjen študentom, vendar pa bo koristen pripomoček tudi vsem drugim.

Mim

PRENOSNI SVEČNIK – Doblžina dneva je pogosto prekratka za vsa načrtovana opravila, zato si pomagamo s svetili. Sleherni dom si je že v preteklih stoletjih pomagal z njimi. V proizvodnem programu železarne na Dvoru najdemo raznovrstne svečnike: prenosne, stenske, stropne, enoramne, dvoramne. Nekateri so preprostih oblik, drugi prave mojstrovine umetniškega železolarstva. Krasijo jih figuralni ornamenti ali le rastlinski. Kupcem so bili ponujeni glede na njihove želje in okus ter seveda glede na globino žepa. Na sliki je litoželezni prenosni svečnik v podobi lovorjeve vejice iz Dolenjskega muzeja. Natančno litoželezno kopijo tega svečnika je mogoče kupiti v muzejski recepciji, kjer so na voljo tudi razglednice drugih svečnikov in ponatis stare razglednice Dvora. (Pripravila: zgodovinarica Majda Pungerčar)

Iz Tadinovih zapiskov

Ne tepe otrok – Sedanlega prečinskega kaplana hvalijo močno mali jedro in si kar oddahnil, ko smo se znašli pod Beverly Hillsom, kot imenujejo malce premožnejši del mesta po hollywoodskem predmestju filmskih zvezdnikov in milijonarjev. Staro vozilo se je ustavilo pred kovinsko ograjo, za katero se je v luninem soju bleščala zloščena toyota, ki je najbrž namenjena le za konec tedna. Ko je temnopolta voznica odklepala že drugo ograjo, ki je varovala vhod v hišo, se je oglasilo živčno lajanje pasje mrcine. Debelolična gostiteljica je z naveličano kretnjo odrinila bevska-jočega labradorca in v opravičilo dahnila: "V Kingstonu nikoli ne veš..."

Ima vohunke – Župnik Bačnik o izpraševanju očita ljudem pred vsemi poslušalci, da se jim hčeri lajdrajo. Ima po župi povsod vohonke, ki mu nosijo na nos marsikaj, kar je res in ne res. Ta mož je prav Kranec!

Trškogorski Avgijev hlev – Avgias redivivus ženskega spola je Zrimščevka, stara premožna baba v Trški gori. Pravi, da zidanice ni pometal nihče že 50 let. Bala se je da ne bi jej dedci s podkovanimi črevlji raztrgali ilov pod. Ogromen gnoj nakopičil se je v tej vinski staji.

NAŠA ZGODBA

1. KOT ŽIVLJENJE

Ponoči je bilo hudo, dež je šibal z vseh strani v močnem zaletu vetrov, jutro pa se je zbudilo vedro; sredi dopoldneva pa je posijalo sonce, kot da nikoli ni bilo drugače. Vendar lepe, vitke sončnice ni več pod gangom, leži v travi in kot da vdano žaluje. Še včeraj pa je hrepnela kvišku in svetila pod napuščem, obrnjena proti sončnemu vzhodu. Lice so ji obkrožali zlati venčni listi, le čisto zgoraj nekaj listov ni hotelo kvišku. Z malo domišljije bi lahko imela sončnico za koketo, ki z na vrat padajočim kodrom vabi sončno svetlobo. Res so sončnice vedno obrnjene proti sončnemu vzhodu, šele kasneje, ko sokovi polnijo semena, postanejo težke in se počasi prično obračati k zemlji, nagibajoč težko deblo. Sončnice kot po nekem naravnem zakonu obdujujoče pozdravlja vzhod sonca, vir življenja.

Na vrtu od debla do debla jablan, s katerih padajo prezgodaj dozoreli sadeži, visi vrv in na njej sveže oprano perilo. Med njim blesti bel prtič, ki je nekdanj krasil steno kuhinje stare hiše. Ko smo posedli otroci s starši okoli mize, nam je med obroki jedi pogled večkrat ušel tja gor, na beli prtiček, kjer je bil v spomin za vedno vtisnjen verz *KO PADE KRUHEK TI NA TLA, POBERI IN POLJUBI GA!* Koliko let neki je ta misel hitela s stene v naše spomine! Prišel je čas, ko so krive stene kuhinje prekrile smrekove deščice, na lakirane površine pa so prišli stenska električna svetilka, krožniki iz plastike, slike in za prtiček ni bilo več prostora. Postal je odveč in odromal je na kup perila v staro omaro, kjer je v dolgih letih samevanja dobil porumenele robove.

"Kot punčka sem v šoli izvezla ta prtiček pri ročnem delu. Zanj sem dobila pohvalo," je mati večkrat dejala, ko smo

glasno brali pripoved o spoštovanju do kruha. Zdaj tudi mame ni več ned nami; zgarana od večnih bitk za ljubi kruhek nas je tiho zapustila, toda hiša je polna njenih pripovedi, kretenj in vsega, kar je bilo del njenega življenja. Tisoč drobnih stvari jo velikokrat na dan dviguje med nas, kot da ne leži tam na pokopališču, ampak je še naprej tu...

Ne toliko verzi na prtičku, pač pa odnos naše mame do kruha je v vse nas, njene otroke, vtisnil spoštovanje do kruha, ki nam je kot svetinja. Še vedno se najdejo taki, ki kruha ne cenijo, pa naj bo še tako hudo. Še ga vidiš včasih na tleh, v smetnjakih in slišiš tudi: "Kaj, samo kruh?..."

Prej, pa tudi zdaj še marsikje po svetu, je bil košček kruha, bel ali črn, star in trd, sveta stvar kot življenje samo...

Kruh je v mojem spominu za vedno povezan z najlepšimi spomini, z mamino skrbno raskavo roko, s trdim delom, s številnimi kapljami znoja. Vse je minljivo, pride in gre, košček kruha pa bo za vselej nepogrešljivi del našega vsakdanjega življenja.

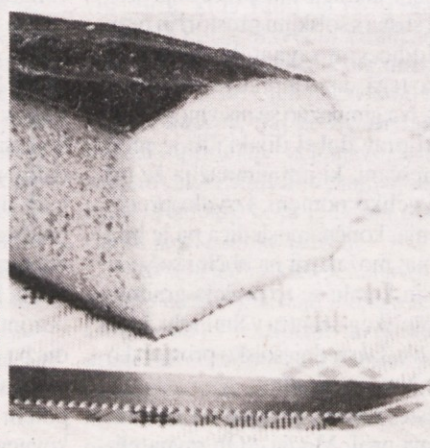

FOTO: M. MARKELI

EMA ŽANJICE

Nekdanj na vasi še ni bilo toliko nevoščljivosti, ljudje so si bili prijatelji. Ob večjem kmečkemu delu so si pomagali, še posebej sosed sosedu. Žito se takrat ni mlatilo na mlatilnice, kombajnov pa sploh niso poznali. Žanjice so žito pože, napravile snope, ki jih je potem ponavadi povezal mož, veliko raje pa so videle, da so same postorile tudi to, saj se je bilo lepše kaj pogovoriti brez moških. Tudi zapele so kakšno in tudi raznih šal ni manjkalo.

Ko so tako nekega toplega dne žele, je ena od žanjic potožila, da ima težave, ker njen mož Jakob noče jesti nobene solate. To je bila vsakodnevna hrana. Največkrat je bil na mizi krompir v kosih, zabeljen z ocvirki ali krompirjevi žganci ali pa krompir in solata. Uboga Francka je potarnala žanjicam, da ne ve, kaj naj naredi. Med njimi pa je bila tudi vaška šaljivka, ki je z vso resnostjo nagoovorila svojo sosedo: "Veš, Francka, ti se prav nič ne brigaj. Ti mu napravi solato in namesto kisa mu nalij na solato žganja, pa boš videla, da jo bo brez nerganja vso pojedel."

Ko je drugi dan Francka skuhal krompir in naredila solato, je namesto kisa nalila žganje, in glej, njen Jakob je vse pojedel z velikim veseljem, nazadnje pa še nagnil skledo in posrkal do zadnje kaplje, kar je ostalo tekočega. Ko je po nekaj dnevih srečala svojo sosedo, ji je vsa srečna povedala, kako je njen Jakob zadovoljen, češ da mu samo ona zna prav napraviti solato.

Tako se še danes v naših krajih po tlikih letih pripoveduje zgodba o dobri Franckini solati ter zadovoljnemu Jakobu, ki ni nikoli prej jedel solate, potem pa mu je bila najbolj priljubljena jed.

2

"Oh, saj Kingston je čisto prijetno mesto," sta naju prepričevali v en glas. "Le določenim predelom se je potrebno izogibati. Seveda včasih koga oropajo, toda saj se to dogaja v vseh velikih mestih." Kljub trudu sem še vedno nezaupljivo ogledoval mestno jedro in si kar oddahnil, ko smo se znašli pod Beverly Hillsom, kot imenujejo malce premožnejši del mesta po hollywoodskem predmestju filmskih zvezdnikov in milijonarjev. Staro vozilo se je ustavilo pred kovinsko ograjo, za katero se je v luninem soju bleščala zloščena toyota, ki je najbrž namenjena le za konec tedna. Ko je temnopolta voznica odklepala že drugo ograjo, ki je varovala vhod v hišo, se je oglasilo živčno lajanje pasje mrcine. Debelolična gostiteljica je z naveličano kretnjo odrinila bevska-jočega labradorca in v opravičilo dahnila: "V Kingstonu nikoli ne veš..."

Da se malce premožnejši sloji ne počutijo varne, sem se prepričal tudi naslednje jutro, ko sva se sprehajala med dobro ograjenimi hišami in predeli, ki so pred vodom premgli celo oboroženega stražarja. Prav z vsakega vrta se je oglašal še lajež enega ali dveh štirinožcev, katerih glas je ponoči pomirjal lastnike, mene pa spravljalo ob živce. Pasji koncert se je namreč začel že sredi trde noči s posameznim bevskanjem, ki se je spremenilo v zavijanje stoterih psov, ob katerem le mrtvec ne bi odprl oči. Očitno nočni hrup zmede tudi peteline, ki se pridružijo pasjemu koncertu mnogo prezgodaj. Kljub vsemu pa čez dan kaže ta mestna četrt kar prijetno podobo. Pretežno bele, največkrat pritlične hiše obdajajo bujni vrtovi, polni eksotičnih rastlin, poleg njih pa še bananovci, kokosove palme in drugo eksotično sadje, ki toč uspeva brez posebnega naprežanja. Pred hišami krakujejo velike satelitske antene, v senci košatih fikusov pa avtomobili vseh mogočih znamk in starosti.

Dežela gozdov in stoterih rek

Jamajko si večina najbrže predstavlja le kot mondeno zbirališče bolj ali manj premožnih ljubiteljev morja in sonca. Toda ta čudoviti tropski biser v dolgi verigi Karibskih otokov nudi obiskovalcu veliko več. Večino gostov že po nekaj dneh očara nenavadno sproščeno vzdušje in bolj ali manj dobrovoljni domačini, med katerimi hitro pozabiš na (pre)hitri tempo vsakdanjega življenja doma.

Domačini so potomci nekdanjih sužnje, danes pa so mnogi znani po vsem svetu. Jamajčanka je bila izbrana za lepoticu sveta, nekateri Jamajčani so zvezde med košarkarji ameriške profesionalne lige,

Igor Fabjan Življenje v ritmu reggaeja

jamajski atleti dosegajo odmevne rezultate na vseh večjih tekmovanjih, še posebno priljubljena je Marlene Ottey. Ne smemo pa pozabiti na rum, ki je najbolj znani jamajski proizvod, ter na reggae, glasbo nenavadno prijetnih ritmov, ki je v šestdesetih letih nastala na tem karibskem otoku in se od razširila po vsem svetu. Ko govorimo o reggaeju seveda ne moremo mimo Boba Marleyja, ki je uveljavil to zvrst glasbe uveljavil in s tem Jamajko postavil na zemljevid sveta. Zal je veliki glasbenik, ki je vrnil ponos in vero v življenje zatiranim in je za nekatere skoraj bog, za druge apostol, šaman, prerok, revolucionar, končal svojo glasbeno kariero mnogo prezgodaj. Umrl je za rakom 11. maja 1981, star 36 let.

Tropski otok v verigi Velikih Antilov, ki se raztezajo med Severno in Južno Ameriko se ponaša s strmimi gorskimi vrhovi, odetimi v večne meglice, ki kot zeleni velikani kipijo proti vedno modremu nebu. Mednje se zajedajo globoke doline, porasle z bujnim rastlinjem in prepredene s številnimi rekami. Otok so prvotni naseljenci, Indijanci Aravaki, imenovali Xaymaca, dežela gozdov in stoterih rek. Jamajka je čudovita tudi danes, le da turiste bolj kot bujni pragozd vabijo slikoviti koticiki ob morju. Romantične plaže so v turističnih krajih prepolne ljubiteljev sonca, drugod pa lahko uživate le v družbi nekaj zvedavih domačinov ali le v dvojje pod kokosovo palmo v osamljenem zalivčku.

Jamajka, otok sonca, ruma, peščenih plaž, zibelka glasbe reggae in še česa, je gotovo eden najzanimivejših karibski otok. Nekdanj priljubljen med bogataši in filmski zvezdniki, je postal Meka za ameriške mladoporočence, v zadnjih desetletjih pa se za idilične počitnice na čudovitem tropskem otoku odloča vedno več Evropejcev. Med njimi tudi kakšen Slovenec, saj Jamajke naše turistične agencije običajno nimajo v svojih programih. Midva sva imela kar nekaj težav, predno sva dobila letalsko vozovnico in potrebno turistično vizo, ki je bila z dobrimi 1000 avstrijskimi šilingi daleč najdražja med vsemi, kar sva jih kdajkoli potrebovala.

Nesrečna usoda Avarakov

Po karibskih otokih se je ob koncu 15. stoletja na svoji drugi plovi proti Ameriki s 17 ladjami in 1.500

možmi klatil sloviti morjeplovec Krištof Kolumb. 5. maja leta 1494 se je izkrcal na Jamajki. Prvotni prebivalci Aravaki so prišleke lepo sprejeli. Indijanci so se ukvarjali s preprostim poljedelstvom, gojili so kasavo, manioko, sladki krompir in tobak. Bili so tudi prvovrstni ribiči, pri čemer so si pomagali z dolgimi kanuji, izdolbenimi iz drevesnih debel.

Ko so prišli na otok belci, so bili Aravaki še na stopnji kamene dobe. Stik z Evropejci je bil zanje usoden, tako kot za večino prvotnih Američanov. Na otoku je živelo kakšnih sto tisoč Indijancev, toda v nekaj desetletjih so prav vsi pomrli, nevajeni suženjstva in težkega dela na plantažah, v katerega so jih prisilili Španci. Indijance so pogosto mučili in pobijali brez razloga, nanje so ščuvali razdražene pse ali jih celo žrtvovali v verske namene. Tako ni čudno, da so se mnogi raje odločili za samomor kot za suženjstvo. Ubogi Indijanci niso premgli ničesar, s čimer bi se lahko postavljali, da so sploh življenja vredni

ljudje. Niso imeli utrd ali cerkva, ki bi osupnile osvajalce, in še manj orožje, s katerim bi se lahko branili.

Ko je zmanjkalo Indijancev, so Španci na otok pripeljali kot novo ceneno silo črne sužnje, katerih potomci danes predstavljajo večji del prebivalcev Jamajke.

Gusarski raj

V začetku 16. stoletja je eden prvih morskih razbojnikov v Karibskem morju Giovanni de Verrazano napadel špansko ladjeve, ki se je vračalo iz Latinske Amerike, težko otovorjeno z zakladi neprecenljive vrednosti. Novica se je kot blisk razširila med mornarji na starem kontinentu in gusarstvo je postalo najbolj priljubljen poklic v Karibskem morju. Za neusmiljenimi roparji je ostajalo samo razdejanje. Na roparskih pohodih so pokradli vse, kar je dišalo po srebru ali zlatu, branilce so mučili in poklali, ženske posilili, ladje pa pogнали v zrak. Španci so gusarje na vse pretege preganjali, vendar ne preveč uspešno, saj so se roparski mornarji družili v pravcata ladjevja, ki so bila kos tudi pomorskim silam starega kontinenta. Gusarska družina Bratje z obale je bila v 17. stoletju strah in trepet vsega Karibskega morja.

FOTO: I. FABIAN

Večji del otoka pokriva deževni pragozd.

Igorju Kranjcu tudi skupna zmaga

Na Kriteriju mesta Sevnica so se izkazali predvsem kolesarji kranjske Save

SEVNICA - Zadnja dirka za Kriterij slovenskih mest je preteklo soboto prinesla razburljive vožnje in največ visokih vrstitev kolesarjem kranjske Save. Hkrati pa je Kriterij mesta Sevnica le še potrdil odlično pripravljeno Rogovca Igorja Kranjca, doma z Rožnega pri Brestanici, in njegovo skupno zmago v članski konkurenci.

Trener kranjske Save Marko Polanec je z dobro taktiko blokiral prizadevanja ljubljancu v dresu novomeške Krke Braneta Ugrešoviča, da bi se v skupni uvrstitvi zavihel na 2. mesto pred Savinega kolesarja Tadeja Križnarja, ki je v konkurenci 21 tekmovalcev dobil sevniški kriterij pred klubskim tovarišem Bojanom Zihlerom. Pri članih je nekoliko razočaral edini slovenski olimpijec v Atlanti med kolesarji, Robert Pintarič, ki si je zaman prizadeval ujeti vodilno četverico in je končal dirko na začetku. Pri mlajših mladincih je slavil Damjan Prevejšek, pri starejših mladincih pa sta Savina kolesarja Uroš Špiljar in Matej Stare uspešno uresničila trenerjevo taktiko in na zadnji dirki iztrgala kolesarju Roga Mihi Mišvelju skupno zmago. Staretu je v Sevnici izenačil z Mišveljem pri 48 točkah, prinesla zmaga na kriteriju v Škofji

Loki, ljubljancu pa v šestih preizkušnjah ni okusil slasti zmage. Dirko so vzorno organizirali člani sevniškega kolesarskega društva, pod vodstvom Zvoneta Košmerla, Stanislava Kranjca in Staneta Travnarja, najboljšim pa je denarne in praktične nagrade izročil tudi sevniški župan Jože Peternel.

Rezultati: mlajši mladinci (21 km - 30 krogov, 32 kolesarjev) 1. Prevejšek, Savaprojekt Krško, 20 točk, 2. Borut Božič, Sloga 1902 Idrija, 16 točk, 3. Matevž Bajda, Rog Ljubljana, 10 točk, 4. Gregor Zagorc, Savaprojekt Krško, 10 točk, 5. Matej Marin, Perutina Ptuj, 7 točk; starejši mladinci (31,5 km - 45 krogov, 23 tekmovalcev) - 1. Špiljar, Sava, 29 točk, 2. Tomaž Volčič, Hit Casino Nova Gorica, 26 točk, 3. Stare, Sava, 4. Mišvelj, Rog, 18 točk, 5. Uroš Dular, Krka Novo mesto, 5 točk; člani (42 km - 60 krogov) - 1.

Križnar, 41 točk, 2. Zihler, 34 točk (oba Sava), 3. Ugrešovič, Krka, 24

• Kranjec je skupno zbral 57 točk, 2. Križnar 46, 3. Ugrešovič 40, 4. Eržen (Krka) 24, 5. Hauptman (Rog) 22; ekipno je zmagala Krka (104 točke), pred Rogom (94) in Savo (67 točk). Pri starejših mladincih je, kot rečeno, Stare zmagal z istim številom točk (48) kot Mišvelj pred Šiljarjem (43), Dularjem (41), ekipno pa Sava (103) pred Rogom (85) in Krko ter Hit Casinojem na 3. mestu s po 64 točkami. Pri mlajših mladincih je skupno zmago premočno osvojil Novogoričan Miklavc (81 točk) pred Krčanom Zagorcem (49), Idriječanom Božičem (46) in Krčanom Prevejškom (45 točk). Ekipno je pri mlajših mladincih zmagalo kolesarsko društvo Savaprojekt (87) pred Hit Casinojem (65) in Rogom (45).

točk, 4. Igor Kranjec, Rog, 17 točk, 5. Sandi Šmerc, Sava, 10 točk.

P. P.

ZMAGAL KRANJEC - Igorja Kranjca so najbolj vneti mladi privrženci kolesarstva spodbujali tudi s transparentom. (Foto: P. Perc)

Kolpi se je končno odprlo

Nogometaši Kolpe so v gosteh premagali favorizirano Bilje - Radio Krka je tudi z remijem ostal na vrhu

METLIKA, NOVO MESTO - Nogometaši podzemeljske Kolpe so Biljam prizadejali prvi poraz v sezoni ter se s to zmago v gosteh končno opomogli po katastrofalnem porazu, ki so ga pred dvema tednoma doživeli v Sežani, si utrdili položaj na sredini lestvice, kar po šestih krogih vzbuja upanje, da se jim le ne bo treba bati za obstanek v ligi, čeprav bodo zaradi kazni morali to sezono odigrati precej pomlajeni. Tekma z Biljami je bila ves čas trda. Čeprav je Robert Filak oboja svoja zadetka dosegel že v prvem polčasu, je bilo, še posebej potem, ko je moral igrati v drugem polčasu zapustiti Jakša, nevarno, da bi se jim domačini približali in izenačili.

V novomeškem nogometnem klubu Elan so očitno trdno odločeni, da naslednjo sezono ne bodo igrali več v tretji ligi, organizacijska prenova kluba pa kaže dobre rezultate, saj je člansko moštvo imeno-

vano Radio Krka po šestih kolih kljub neodločenemu izidu v Mengšani s 4 zmagami, enim remijem in enim samim porazom še vedno prav na vrhu prvenstvene lestvice in upajo, da bodo ostali tudi po tekmah z Brdi, ki jo bodo zaradi kazni kot domačini igrali v nedeljo v Kočevju.

Mengšani so se jim tokrat postavili po robu z bunkerjem in uspelo jim je. Novomeščani so sicer imeli kar nekaj priložnosti, ki pa jih niso znali izkoristiti, spet pa se je izkazal novomeški vratar Ivica Pavič, ki je obranil več stoodstotnih priložnosti domačinov, ki so zaradi dveh rumenih kartonov že v prvem polčasu ostali brez nekdanjega Olimpijinega igralca Topiča, številčno razmerje pa se je izenačilo, ko je bil v drugem polčasu iz istega razloga izključen še Janez Gruden.

I. V.

Pokal Sevnice Avstrijcu Muhru

Na 2. uličnem teku v močni konkurenci zmagala v absolutni konkurenci Avstrijec Muhr in Velenjčanka Živko - Zmagala tudi Sevnica Veber in Radiškova

SEVNICA - Sevniški trener Rafko Povhe je kakovost nedeljskega 2. uličnega teka za pokal Sevnice ocenil z besedami, da tako močne konkurence še ni bilo letos na nobenem podobnem teku v Sloveniji. Za vse kategorije, če ne štejemo družinskega teka, se je prijaviло kar okrog 150 tekmovalcev, pretežno iz slovenskih klubov. Pri članih se je sevniški adut 20-letni Robert Grojzdek med 21 tekači na 4900 m dolgi progi uvrstil na nevhvalno 4. mesto s 13,47,81, a je bil še zadnji, ki je pretekel progo pod 14 minutami.

Za sabo je, denimo, pustil 28-letnega Šentjurčana Ivana Kukoviča (14,02,97), državnega prvaka na 800 oz. 1500 m, v cilj pa je pritekel za odličnim 29-letnim Hrvatom Ivanom Celićem (13,45,00) iz zagrebškega Zrinjevca ter za slovenskim državnim prvacom v maratonu in nesojenim olimpijcem, 30-letnim ljubljancu Romanom Kejzarjem (13,43,31). Pri članih je zaslužen zmagal avstrijski olimpijec, 27-letni Werner Muhr (U.S. Leibnitz), ki je ves čas vodil in pritekel v cilj pri hotelu Ajdovec s časom 13,42,76. 25-letni atlet novomeške Krke Robert Dragan si je priboril 7. mesto.

Sevniški trener Povhe je med vsemi "svojimi" tekmovalci najbolj pohvalil ravno dosežek Grojzdeka.

Pri cicibanah je zmagal Vulnet Misimi (AK Rudar Trbovlje), pred Sevnčanom Markom Vrtičem in tudi na 4. oz. 5. mestu sta pristala Sevnčanka Sebastijan Drobnec in Marko Bregar. Pri cicibankah je zmagala Kristina Goričar (AK Špe-

la) pred Sevnčanko Majo Bregar, pri mlajših dečkih je premočno slavil Klemen Pugelj (AK Špela), najboljši Posavec je bil Sevnčan Robi Blatnik na 6. mestu. Pri mlajših deklicah pa sta Sevnčanki Tjaša Hribar in Branka Vrtič edini kolikor toliko resno ogrožili odlično Velenjčanko Niko Hudej. Pri dečkih je bil Domen Žnidarič (AK Štajerska) zanesljivo 1., slabost sekund za njim so se zvrstili njegov klubski kolega Jože Šmithofer ter Sevnčanka Domen Kralj in Gregor Veden. Pri deklicah Tjaša Vrhek (Trghlad Šentjur) ni imela resne konkurence, še najbliže ji je bila Sevnčanka Andreja Pinoza.

Pri starejših dečkih in deklicah je uspelo odličnim domačim organizatorjem - AK Sevnica iztržiti največji izkupiček, in sicer sta bila na zmagovalnih stopničkah neulovljivi Borut Veber in drugouvrščeni Robin Papež, Marčelo Knez pa je pritekel v cilj kot 4. Podobno kot Veber je pri starejših deklicah suve-

reno opravila z močno konkurenco nadebudna atletska miss Petra Radišek, torej je ugnala tudi zelo močno Aleksandro Tomovič iz celjskega Klavdivarja in Šentjurčanko Lidijo Kamensček. Pri mladinkah je bila Velenjčanka Kristina Obronek v tej konkurenci razred zase, Sevnčanki Janja Košar in Klavdija Tomazin sta pristali na 4. oz. 5. mestu. Pri mladincih je prepričljivo opravil s konkurenco Tone Osteršek (Štajeravto SK), pri članicah pa je na 2800 m dolgi progi specialistka in prvakinja za gorske teke Anica Živko (8,47,03) ugnala Novomeščanko Matejko Udovč (8,54,17) in Marjano Zajfrid (AD Štajerska).

P. P.

AVSTRIJCU GUMA - Predsednik organizacijskega komiteja 2. uličnega teka za pokal Sevnice, minister za promet in zveze, Igor Umek je podelil priznanja in nagrade najboljšim atletom, Avstrijec pa je poleg 30 tisočakov prejel še avtomobilsko pnevmatiko (na posnetku), ki je na svojem športnem avtomobilu, s katerim je pridrvel v Sevnico in zmagal, zanesljivo ne bo mogel uporabiti. (Foto: P. Perc)

V Fari Čatežan in Stražani

Zadnji spust po Kolpi posvečen svetovnemu dnevu turizma, prazniku občine Kočevje in mesecu športa

FARA - Lepo vreme, primerno visoka Kolpa in dobra udeležba so pripomogli k zelo uspešemu tekmovalstvu v spustu od Potoka do Žage (okoli 10 km) in dobrim rezultatom. Na uradnem tekmovalstvu je sodelovalo 47 veslačev, okoli 10 pa jih je tekmovalo izven konkurence, ker so zamudili rok za prijavo. Med tekmovalci so bili tudi trije univerzitetni profesorji in direktor in več bolj ali manj znanih sedanjih in nekdanjih tekmovalcev. Tekmovanje je bilo posvečeno prazniku občine Kočevje - pokrovitelj tekmovalstva je bil kočevski župan Janko Veber - svetovnemu dnevu turizma in mesecu športa. Med zmagovalci so bili tudi Čatežan Boris Irt iz kluba Razloga in veslači straškega rafting kluba Gimpev.

To je bilo tudi zadnje letošnje veslaško tekmovalstvo na Kolpi, ki je vnešeno v državni koledar prireditelj. Izidi - K-1 (tekmovalci): 1. Boris Irt (Čatež) 31,15, 2. Martin Grašič 31,20, 3. Niko Svovljak 32,30 (oba Skofja Loka) itd.; K-1 (turisti): Jaka Maček 36,15, 2. Matjaž Grašič 37,50, 3. Franc Maček 38,20 (vsi Skofja Loka) itd.; Rafti: 1. Gimpev (Straža) 45,20, 2. Hotel Valentin (Kočevje) 48,50, 3. Mizarstvo Klarič in Univox (mešana ekipa) 49,40, 4. TSD Kostel in 5. ekipa Varnostne agencije Kočevje, ki je letos prvič nastopila na takem tekmovalstvu. Posadke najboljših treh raftov so prejele pokale, najboljši trije v ostalih disciplinah medalje, ki jih je podelil župan občine Kočevje Janko Veber, praktične nagrade pokro-

viteljev, vsi nastopajoči pa so dobili še unikatne spominke in golaž. Organizator tekmovalstva je bilo Turistično športno društvo Kostel.

J. P.

Krka uspešno začela sezono

Namiznoteniški igralci Krke merijo visoko - V prvem krogu s Preserjem izgubili le en dvoboj

NOVO MESTO - Namiznoteniški igralci novomeške Krke so dobro začeli novo sezono v prvi slovenski namiznoteniški ligi, od katere veliko pričakujejo. V prvem kolu so igrali v gosteh s Preserjem, ki ima dobro ekipo in računa na uvrstitev v sredino prvenstvene lestvice oziroma 4. ali 5. mesto, v svojih vrstah pa imajo tudi šestouvrščenega igralca s slovenske jakostne lestvice Janeza Petroviča in izkušenega Slobodana Nišaviča.

Tekmo v Preserju so Novomeščani začeli nekoliko slabše, saj je Petrovič z 2:0 premagal Matjaža Retlja, ki je Preserjana presenetil pred tednom dni na Ptujju na precej močnem 1. memorialnem turnirju lani v prometni nesreči preminulega Urha Straška, kjer se je Retelj uvrstil v četrtfinale, Kralj v osmino finala, oba skupaj v paru pa tudi v četrtfinale.

V nadaljevanju so krkaši zaigrali odlično - Gregor Komac je z zmago nad Petelinom izenačil izid na 1:1, potem pa je Tomaž Kralj po dokaj

izenačenem boju z 2:1 premagal Nišaviča, v igri parov sta bila Komac in nekdanji trener novomeških namiznotenisarjev Marjan Hribar premočna za nasprotnika, minimalno zmago je Novomeščanom zagotovil Komac, ki je premagal Petroviča, piko na i pa sta dodala še Retelj in Kralj.

Prepričljiva zmaga v gosteh je za Novomeščane vzpodbudna, saj si letos okrepjeni z odličnim Kočevcem Gregorjem Komacem obetajo vsaj finale v končnici prvenstva, če ne celo resen boj za naslov prvaka. Novomeški namiznoteniški klub, ki je imel kar nekaj zadnjih let pod Novotehničnim okriljem težave s financami, je, potem ko ga je lani pod svrje okrilje vzela Krka, ponovno zaživel ne le na tekmovalnem, pač pa tudi na organizacijskem področju, saj je v zadnjem času pripravil kar nekaj odmevnih turnirjev, med kateri je bilo najbolj odmevno odprto prvenstvo Slovenije za mlade.

I. V.

TRGOVSKO PODJETJE ZRNO

TRGOVINA NA RAKI nudi najugodnejši nakup

— Kmetijskega in gradbenega materiala:

- Semenska pšenica ANA, MARIJA — cena je odvisna glede na občino kupca.
- Semenski ječmen 6, redni kg - 84,90 SIT — Sladkor v vrečah — 5.199 SIT

— Umetna gnojila:

UREA	1410 SIT
KAN	995 SIT
NPK 7-20-30	1647 SIT
NPK 15-15-15	1419 SIT
NPK 8-26-26	1790 SIT
MAP superfosfat	2650 SIT

— Krmila komplet Emona program:

K 19	kg — 45 SIT
PU-STARTER	kg - 66 SIT
OVES KRMNI	kg — 40 SIT
JEČMEN KRMNI	kg 40 SIT
- Cene so za kmete in so brez prometnega davka.

— Gradbeni material:

1. Cement	614 SIT
2. Apno	359 SIT
3. Thermoputz	779 SIT
4. Thermoextra	975 SIT
5. Končni sloj Edelputz M2	267 SIT
6. Stiropor sistem fasada 5 cm —	1638 SIT
6/a Modelarni blok 6/1 kom —	69 + prevoz
7. Kopalniška oprema in pipe iz uvoza	
8. Stavbno pohištvo in strešna okna	
9. Barve, laki, lepila, keramične ploščice ter ves ostali gradbeni material	

UGODNOSTI:

- omogočimo dostavo na dom
- možnost obročnega plačila za določeno blago
- potrošniški krediti preko SKB

Odprto vsak dan od 8. — 17. ure
sobota od 7. — 12. ure
Telefon 0608/75-410
75-086

POPRAVEK

V javnem razpisu za izbiro izvajalcev za izvedbo nalog v okviru razvojnega projekta CRPOV za Šentrupert z okolico, objavljenem v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 54, z dne 27.9.1996, Ob. 2872, se prvi stavek drugega odstavka 4. točke pravilno glasi:

Odpiranje ponudb bo javno, in sicer tretji dan po poteku razpisnega roka ob 18. uri v mali sejni sobi Občine Trebnje.

OBČINA TREBNJE

AKCIJSKI POPUSTI

DO 15%

NYLON CISTERNE

NAU — NEMČIJA

TERMOSTATI

SIETRON

MEŠALNE BATERIJE

ARMAL

BOJLERJI

GORENJE TIKI

ZAHTEVAJTE POPUST
OD 1. 10. — 31. 10. 1996

d.o.o., Bršljin 37, NOVO MESTO
tel: 068/324-442

AVTLO LUKY

Smrečnikova 45
Novo mesto
Tel. 068/24-612

Avtomobili LADA

Motorji in scuterji

YAMAHA
Ugodni krediti
in leasing!

KAMNOSEŠTVO IN TERACERSTVO

VLADIMIR SIMONIČ, s.p.
Lokve 5/c
8340 ČRNOMELJ

Izdelujemo okenske police, stopnice, balkonske obrobe, pulte iz marmorja in granita z možnostjo montaže in brezplačne dostave. Od 1. 10. 1996 nudimo našim kupcem brezobrestni kredit do 6 mesecev.

Informacije na tel.:
(068) 52-492
0609/640-830

KRKA ZDRAVILIŠČA

HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

• PAKET ZDRAVJE - V Teniškem centru Otočec so se odločili, da bodo obiskovalcem njihovega fitness centra in savne ponudili takimenovani paket zdravje, s katerim si bodo gostje v mesecu oktobru za 5.000 tolarjev pridobili pravico do neomejene uporabe savne in fitnesa.

REZERVACIJE - Igrišča v teniški dvorani so od ponedeljka do četrtega do 23. ure zasedena oziroma že zakupljena. Igrišče si lahko rezervirate vsak dan do 16. ure ter od petka do nedelje cel dan. Potrebne so predhodne rezervacije po telefonu 068 322 607.

Vedeževanje in napoved lota
090 42 62

• Edinstvena slovenska posebnost je najdražje brezplačno šolanje. (Večer)

Delnice podjetij KRKA, PIVOVARNA LAŠKO, PIVOVARNA UNION in ostalih odkupujemo po najvišjih cenah. Nudimo gotovino takoj. Tel.: 061/131-92-15, 0609/610-292.

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Kako izbirati lepoto?

Dol. list št. 39, 26. septembra

Sem daljna sorodnica mlade, a nadobudne deklince, ki se trudi kot plesalka, sedaj pa se je lotila tudi manekenstva. Ker v Sloveniji še nismo našli nobene poštene agencije, ki bi se z mladimi resnično ukvarjala, jih kaj naučila, smo se odločili, da poskusimo srečo na lepoteh tekmovalnih, ker smo mislili, da je tudi to lahko odskočna deska v karieri.

Poskusili smo v nekaj "modnih agencijah", ki v večini primerov s svojimi neukimi kadri organizirajo tečaje, ki jih seveda krepko zaračunajo. Nato od mladih zahtevajo (čeprav jih je večina mladoletnih), da podpišejo pogodbo. Te pogodbe so pa prava cvetka: mladi imajo v njih same obveznosti, prepovedi, za vse posle morajo javiti tej agenciji, propagandni material si morajo sami plačati, vse stroške nosijo sami, agenciji morajo plačati provizijo, ki se suče od "skromnih" 20 do 50 odst. honorarja, če so si posej našli sami. Niti v eni agenciji nismo našli materiala za pripravljenost investiranja v kakšnega mladega (dobro bi bilo, če bi si pogledali te pogodbe, ...).

Zaradi tega smo se odločili, da gre naše dekline na lepote tekmovalne, ki ga organizira RTV Slovenija. Ze razpisni pogoji, ki so bili v reviji SARA in odločitve žirije so se razlikovali od napisane v Nedeljskem dnevniku. Predtekmovanja so bila v različnih krajih Slovenije, nekatera dobro pripravljena, nekatera slabše, na nekaterih je bilo več ljudi, na nekaterih pa publika ni pokazala nobenega zanimanja. Na prvih tekmovalnih se je v finale uvrstila samo zmagovalka, v zadnjih dveh pa kar tri tekmovalke. Ne bom se spuščala v to, ali so bile žirije strokovne ali ne, ker je tudi lepota relativna in vsake oči imajo svojega "malarja".

Zelela pa bi imeti odgovor od RTV Slovenija in Nedeljskega dnevnika ter Sare, zakaj so bila sredi tekmovalnega spremenjena pravila, in ali so preverili starost kandidatke? Če pred tekmovaljem se je govorilo, da bo zmogala Renata Bohinc in nekatera dekleta niso hotela sodelovati v finalu. Kandidatke bi po razpisnih pogojih morale dopolniti 1.9.1996 17 let. Zato ne vem, če je kdo pri zmogavki preveril rojstne podatke. Spomnite se samo skandala, ko je pred leti deklica dala lažne podatke na tekmovalju za Miss Slovenije in so jo morali organizatorji naknadno diskvalificirati. Žalostno je le, da se časopis Nedeljski dnevnik in RTV Slovenija z našim naročniškim denarjem spuščata v takšne goljufije.

JOŽICA KOVAČIČ
Ptuj
Rimska ploščad 1

Šentjernej od praznika do praznika

Dol. list št. 35, 29. avgusta

Občani in rojaki občine Šentjernej smo z veseljem pričakovali praznik našega kraja in občine. Scenarij naj bi bil po napovedih impozanten, celo več - presegel naj bi vse dosedanje praznike. Da je praznik ravno na dan sv. Jerne-

ja, ni tako sporno, čeprav je bil prej praznik krajevne skupnosti na drugi datum. Res je tudi, da je bila odprta (vendar še neuporabna) mrliška vežica, zagorele so žarnice na cesti proti Šmarju, škof je blagoslovil vežico, konje in kranje ter imel mašo na Tolstem vrhu. Dobili smo asfalt, skratka proslava za dva tedna.

In na koncu proslave padalci, potem pa predstavitev in blagoslov šentjernejskega grba in zastave. To pa je po mnenju mnogih preseglo meje dobrega okusa. Na odru se je pojavil in "strokovno" razložil pomen zastave in grba, celo francoščino je uporabljal, čeprav je v Šentjerneju le redki razumejo, najbolj osovraženi človek v Šentjerneju Valt Jurečič, ki je leta 1984 umoril graščakinja Gracarjevega turna in je bil pravomočno obsojen na 15 let zapora. Valt s svojimi člani društva Heraldica Slovenica je menda edini pooblaščen, da izdeluje in prodaja zastave in grbe po državi in to registrira v Parizu. Sprašujem se, zakaj imamo v Sloveniji likovno akademijo, celo stotnjico likovnih umetnikov, nenazadnje: ali ni dober ali celo lepši petelin, ki ga je župan podaril škofu, izdelala pa ga je rojakinja Jožica Medle? Za petelina je najmanj primerna rumena barva, kot je na naši zastavi. Nekateri svetniki so takšnemu simbolu nasprotovali. Petelin, kot ga imamo na zastavi in grbu, je za nas Šentjernejčan žaljiv.

Župan je sicer v članku v Dolenjskem listu piscu J. B. odgovoril, da so bili k oblikovanju scenarija in idejam za grb povabljeni vsi občani. Sprašujem se, zakaj ni pripravljali odbor ravnal nekako tako kot v Murski Soboti: razpisali so natečaj za grb in zastavo ter od dvanajstih ponudb sprejeli najboljšega. Več obiskovalcev proslave je takrat, ko je Jurečič predstavljal in predajal prapor županu, zapustilo proslavo, celo praporščak PGD Maharovec je zvil prapor in zapustil svečani prostor. Gospod župan, vem, da ste pošten človek, in kljub temu, da imava različne politične in svetovne nazore, ste s tem dejanjem pokvarili moje zaupanje.

In končno o podelitvi priznanj. Prav je, da so tu športniki in kulturni delavci, a sprašujem se, če si niso zaslužili kakšno priznanje tudi kmetje, vinogradniki in podjetniki, ki rešujejo propadlo šentjernejsko gospodarstvo?

P. S.
Koliko je stala ta "umetniška stvaritev", imenovana grb in zastava?

JOŽE HRIBAR
Gor. Vrhpolje 12
Šentjernej

Priložnostna znamka za praznik

Dol. list št. 37, 12. septembra

"Staro fizikalno učilo... ki lahko deluje kot okras, ali je lahko model atoma ali sončnega sistema", upodobljeno na znakih izdani ob dvestopetdesetletnici novomeške gimnazije, je čisto navadna VRTAVKA, ki je "kardansko vpeto", da se lahko vrti okrog treh med seboj pravokotnih osi. Učilo je res "staro več kot 100 let", je pa še vedno "sodobno", če ga seveda učitelj hoče uporabiti. Namenjeno je proučevanju zakonitosti pri gibanju vrtavke, posebej spreminjanju smeri njene vrtilne osi. Ni uporabna kot "model atoma ali sončnega sistema". Gibanje vrtavke je star problem. Zato ni nič čudnega, če za razlago uporabljamo staro nesodobno učilo.

(Domnevam, da je novinar, ki je poročal o predstavitvi znamke, predčasno odšel s predstavitve in ni slišal razlage prof. Mihe Hadla).

DUŠAN MODIČ
Koštalova 36
Novo mesto

Delo na črno ni samo šušmarstvo

Dol. list št. 39, 26. septembra

Žensko krilo Slovenskega foruma poziva pristojne oblasti in organe, da razmislijo o možnostih, ki bi spodbudile razmah drobnih

storitev (šivilske storitve, varstvo otrok in ostarelih, gospodinske storitve, čiščenje...), za katere bi sicer plačevali prispevke in davke, vendar ne tolikšne kot samostojni podjetniki in obrtniki. Država bi morala najti mehanizme za spodbudo tovrstnih storitev in za legalizacijo vseh, ki že obstajajo. Zlasti ženskam bi na ta način omogočila lažje preživetje, hkrati pa bi postopoma zagotovila preprečila tako zelo razširjeno delo na črno. Za drobne storitve so zdajšnje formalne možnosti preveč zapletene, dajatve pa prevelike, da bi ljudje svoje znanje uporabljali legalno oz. ga sploh uporabljali. Država bi na ta način bistveno vplivala k zmanjšanju brezposelnih.

LJERKA BIZILJ
predsednica
Slovenskega foruma

Zaničevanje za začetek

Dol. list št. 36, 5. septembra

Ker me hita vedno zabava in jo ne jemljem resno, sem se prav zato nasmejala, ko sem prebrala članek urednika gospoda Legana, v katerem piše o Janši in nato še vrstice gospe Tratar, ki je navdušena nad tem pisanjem.

Skoraj bi mi vcrjela, saj je res nezasišeno, da je Janša tako predrzen, nesramen in egocentričen, kot mu očitajo. Ne pusti se utišati. Glasno in jasno zahteva, da mora biti vse po njegovem in ne tako, kot hočejo tisti, ki lažejo in kradejo brez zadržkov.

Pravijo, da vsi odrasli ohranijo v sebi delček otroštva. Janša pa je to brezčutno zavrgel. Brez takta in obzirnosti odklanja lepe pravljice o uspehu.

Res je nevarna in moreča groza za vse, ki bi radi, da se vrnejo časi, ko so se taki hujskači našli za rešetkami.

Le kako se upa in drzne obtoževati in dvigniti glas nad tistimi, ki so krivi za nezaposlenost delavcev, zatiranje malih obrtnikov, slabe plače upokojencev, šolnikov, zdravnikov, kulturnikov in vseh tistih, ki si želijo lepši jutri.

Smola je samo v tem, da ga ne morejo onemogočiti in prisiliti, da misli enako kot oni.

Zaskrbljeni so. Ali je stara šola kimanja in poslušnosti res tako neplodna? Se na sodišču se je zataknilo, nesramno so ga oprostili.

Tako se časi vseeno spreminjajo. Za potešitev ihtavosti pa nam ostaneta samo papir in pero.

BOŽA PODERGAJS

Najhujša nezaposlenost invalidov

S koordinacijskega sestanka sedmerice dolenjskih društev invalidov na Radovici

V dolenjsko regijo društev invalidov je večletnih sedem društev in sicer Črnomelj, Grosuplje, Kočevje, Ribnica, Novo mesto, Trebnje in Metlika. Vsa omenjena društva oziroma njihovi predstavniki, to sta predsednik in tajnik društva, se srečujejo na koordinaciji, ki je vsako leto v eni izmed občin. V letošnjem letu je koordinatorsko društvo invalidov Metlika, ki slavi tudi 20-letnico delovanja. 24. septembra so bili

Brigadirjem MDB!

Na junijskem srečanju članov slovenskih mladinskih delovnih brigad v Semicu so mnogi brigadirji želeli zvedeti, kako bi bili lahko stalno obveščani o aktivnostih, ki zadevajo njihovo nekdanje delo, radi pa bi vedeli tudi kaj več o koordinacijskem klubu brigadirjev MDB.

Tak klub obstaja pri Glavnem odboru združenj Zveze borcev in udeležencev NOB, ki sodeluje s klubom ljubljanskih brigadirjev MDB. Kluba zbira gradivo o udeležbi slovenske mladine na prostovoljnih delovnih akcijah v Sloveniji in v bivši Jugoslaviji. Zaradi velikega števila delovnih akcij, množične udeležbe naše mladine na njih in zavoljo neurejene dokumentacije, zlasti za prva povojna leta po 1945, žal še vedno ni sestavljen celovit pregled te dragocene dejavnosti slovenske mladine.

Klub brigadirjev MDB v Ljubljani (Komenskega 7) prosi vse udeležence nekdanjih mladinskih delovnih akcij, da pomagajo izpopolniti pregled podatkov o prostovoljnem delu. Koristni bodo tudi spomini, dokumenti in različno drugo gradivo, s katerim bi lahko obogatili in popestrili vsebino zbornika, ki ga klub pripravlja.

Udeleženci MDB z območja Dolenjske se lahko prijavijo tudi pri Območnem odboru ZB in udeležencev NOB v Novem mestu, ki jih bo uvrstil v pregled članstva nekdanjih MDB.

KONEC BOJKOTA - Učitelji športne vzgoje novomeškega šolskega centra, ki so zaradi neurejenih prostorskih razmer bojkotirali pouk, so po pogovoru z državnim sekretarjem za šport dr. Jankom Strelom bojkot prekinili. Aktiv učiteljev športne vzgoje pod vodstvom prof. Maria Mohoroviča (desno), ki je skupaj s prof. Tonijem Strnišom njihove težave predstavil na tiskovni konferenci, se je za prekinitev odločil, ko je ugotovil, da so njihove v prostornem pismu zapisane zahteve delno izpolnjene. (Foto: I. V.)

povabljeni vsi predstavniki društev Dolenjske regije na srečanje oziroma delovni sestanek, ki je bil na Radovici pri Metliki na kmečkem turizmu družine Bajuk. Na delovnem sestanku so obravnavali pravila o delovanju koordinacijskega društva, katera bodo na zadnji seji še dodelali in dokončno sprejeli z nekaterimi popravki. Obenem pa so predstavniki društev razgrnili še probleme invalidov. Najbolj pereče vprašanje je nezaposlenost

Čudna pota naše zakonodaje

Zakaj nisem žrtev fašističnega nasilja?

Mnogi vrstniki moje generacije, ki so se rodili ob koncu prve svetovne vojne, so že prejeli odločbe svojih občinskih enot, ker so bili med drugo svetovno vojno žrtve fašističnega nasilja. To se dogaja predvsem v mojem kraju, ki je bil jeseni 1941 več kot 95-odstotno izseljen preko zbirnega taborišča v Rajhenburgu v razna nemška preseljeniška taborišča. Čeprav sem se lahko vrnil domov šele v sredini leta 1946, nimam po zakonu pravice do priznanja svoj-

OBNOVA SPOMENIKA PRI ROKU

Organizacija ZB Kandija-Grm je organizirala obnovo spomenika pri Roku. Dogovorili smo se, da bomo pobrali prostovoljne prispevke od svojcev tistih, ki so napisani na spomeniku. Obnovo spomenika so denarno doprle tudi občinska organizacija ZB Novo mesto ter krajevni organizaciji Drska in Gotna vas, posebna zahvala pa velja krajanom Regrče vasi, ki so se s prostovoljnimi prispevki zares izkazali. Sporočamo jim, da bomo z denarjem, ki so ga darovali za obnovo, uredili tudi okolico spomenika in se še naprej trudili, da spomenik ne bo pozabljen. Poskrbeli bomo, da bo vsaj za dan spomina na mrtve primerno okrašen. Upamo, da te dolžnosti za še živeče člane ZB ne bodo pretežke.

Hvala vsem, ki so se trudili okoli obnove.

Za ZB Kandija-Grm
MILKA MEŽNARČIČ

stva žrtve fašističnega nasilja, ker nisem šel preko Rajhenburga in se v domovino nisem vrnil skozi nobeno preseljeniško bazo.

Poleti 1941 sem bil zaposlen pri rekonstrukciji ceste Dravograd-Slovenj Gradec in od tam me je septembra pozval takratni nemški delovni urad Arbeitsamt iz Maribora, da sem se s transportno odpeljal na delo v rudnik rjavega premoga Piberstein Maria Lankowitz pri Koflachu v Avstriji. Ravno takrat so na Studencu pri Sevnici Nemci selili ljudi, tudi mojo mamo, ki je kasneje pobegnila iz svojega taborišča in prišla k meni v Avstrijo, vendar nisva bila dolgo skupaj, ker sem bil prisiljen odtiti v partizane. Čeprav sem svoj vojaški rok odslužil že v nekdanji jugoslovanski kraljevi vojski, sem bil iz JLA demobiliziran 20. maja 1946. Pri občinski upravni enoti imam prijavljen zahtevek za priznanje vojnega veterana, saj bi mi pripadalo 33 mesecev. Toda moj odgon ne razumejo kot nasilje, čeprav sem se tako počutil, saj se ves čas nemške okupacije nisem smel vrniti domov. Verjetno je še kdo iz Posavja ali Obsotolja, ki je med drugo svetovno vojno doživel kaj podobnega.

KAREL ZORKO
Studenc

Srečanje evropskih popotnikov

Avstrijci, Nemci in Nizozemci zadovoljni odšli domov

VELIKE LAŠČE - Konec prejšnjega tedna so naše kraje obiskali popotniki po evropskih pešpoteh. Srečanje je ob pomoči občine Velike Lašče in Turističnega društva Turjak organizirala Komisija za evropske pešpote pri Zvezi gozdarskih društev Slovenije. Srečanje je bilo letos že štirinajsti. Občina Velike Lašče pa je bila izbrana tudi zato, ker preko njenega ozemlja potekata dve evropski pešpote; E6 in E7. Srečanja so se udeležile delegacije iz Avstrije, Nemčije, Nizozemske in Hrvaške. Posebej so bili vabljivi tudi popotniki iz Slovenije.

V petek, 27. septembra, so se povzpeli na Sv. Ahca pri Turjaku in si ogledali cerkev, ki so jo postavili turjaški grofje v spomin na zmago nad Turki v bitki pri Sisku. Naslednji dan so si zjutraj najprej ogledali Trubarjevo domačijo. Z velikim zanimanjem so poslušali razlago in spoznali pomen Primoža Trubarja za slovenski narod. Potem so šli na ogled Turjaškega gradu, kjer so imeli tudi družabno srečanje z domačini. Na začetku je vse pozdravil velikolaški župan. Razdelili so nekaj priznanj zaslužnim popotnikom, se najprej okrepčali z dobrotami iz grajske kuhinje in se nato zavrteli ob zvokih harmonikaškega dua Aleks in David iz Vipavske doline. V nedeljo so se s konjsko vprego popeljali še po kulturni poti, ki povezuje rojstne kraje Primoža Trubarja, Josipa Stritarja in Frana Levstika.

ANDREJ PERHAJ

POUČNA ŠOLSKA PUBLIKACIJA

LOŠKI POTOK - Za začetek šolskega leta 96/97 je šola dr. Antona Debeljaka izdala informativno publikacijo, s katero obveščajo učence, še bolj pa starše, o organiziranosti in dejavnosti šole. Pri tem velja predvsem naštetih niz dejavnosti, ki jih učenci in njihovi mentorji opravljajo, a večini so skoraj povsem neznana. Te pa so: Cici vesela šola, pravljicni, dramski, turistični, kolesarski in foto krožek, rokomet, košarka, taborništvo, vesela šola, ročna delarstva, novinarski in naravoslovni krožek, modelarstvo, računalništvo in morda še kaj. Na zadnji strani publikacije svetujejo staršem: "Vzemite si vsak dan toliko časa, da vam otrok pokaže zvezke in vam pove, kaj je delal v šoli, kako je reševal nalogo, kaj je znal, razumel in česa ni. Pogovarjajte se s svojim otrokom o šoli in vsem drugem. Otroku vam mora zau-pati."

A. K.

VINTEKS, Proizvodno in trgovsko podjetje, d.o.o. - v stečaju, Ogu-lin 1 a, 8344 Vinica objavlja

JAVNO DRAŽBO

ki bo 10.10.1996 ob 15. uri v prostorih družbe Kovinar Črnomelj, Belokranjska cesta 34

Predmet dražbe so šivalni stroji in oprema družbe Vinteks Vinica v stečaju.

Vsa oprema se prodaja po ceniku, obešenem na oglasni deski v vhodu v družbo.

Oprema se prodaja po sistemu videno - kupljeno.

Javne dražbe se lahko udeležijo vse pravne in fizične osebe, ki eno uro pred začetkom javne dražbe vplačajo 10-odst. kavcijo - varščino na izključno ceno posameznega dela opreme. Interesenti položijo varščino na blagajni steč. upnika ali na žiro račun št. 52110-690-68396, kar dokažejo s kopijo nakazila.

Kavcija se uspešnemu ponudniku vračuna v kupnino, drugim pa se vrne v roku do tri dni - brezobrestno.

Rok plačila ostale kupnine je 3 dni po javni dražbi, sicer se bo prodaja razveljavila, kavcija pa zadržala.

Prevzem opreme je možen po plačilu celotne kupnine.

Prednost pri nakupu imajo kupci celotne opreme v kompletu.

Informacije o dražbi in ogled opreme je možen eno uro pred začetkom dražbe oziroma po dogovoru na tel. 068/52-656 ali 0609/613-266.

ALENKA MEŽNARŠIČ
Metlika

Cepljenje najboljša zaščita proti gripi

Na Dolenjskem zbolijo v času epidemije od 4.000 do 7.000 ljudi - Za preventivno cepljenje se je treba odločiti čimprej - Cena cepljenja je 1.300 tolarjev, za osebe, starejše od 60 let, in kronične bolnike pa stane 500 tolarjev

MODNI KOTIČEK Lisa se predstavi

Tovarna modnih oblačil Lisa iz Sevnice je v začetku septembra v prijetnem portoroškem okolju pripravila predstavitev kolekcije POMLAD/POLETJE 1997. S sklopom modnih revij, z bogatim reklamnim materialom in prijetnim vzdušjem so za novinarje in svoje kupce - trgovske hiše iz vse Slovenije popostrili svoj program. Liscine vodilne štiri teme, ki določajo barve, materiale in desene, so: ogenj, zrak, zemlja in voda. Usklajene so z modnimi zapovedmi in hkrati upoštevajo različne želje in potrebe kupcev.

KOPALKE - izbirali boste lahko med klasičnimi in funkcionalnimi modeli, elegantnejšimi damskimi, bolj drznimi kreacijami za mlajše in športnimi modeli. Med materiali prevladujejo mešanice, ki se dobro prilagajajo in hitro sušijo. BLUZE - asortima sestavljajo štiri linije: klasična, elegantna, modna in športna. Kolekcija zajema klasične kroje v modernejših barvah in vzorcih. Največ modelov ponujajo v naravnih materialih, od čistega bombaža, svile, viskoze do vrhunsko obdelanih umetnih vlaken. JERCA LEGAN

Gripa (influenca) je zelo nalezljiva in kratkotrajna, vendar težka bolezen, ki jo povzročajo trije tipi virusa influence: A, B in C. Način in pogostnost pojavljanja je odvisna od tipa virusa in odpornosti ljudi. Virus influence A povzroča epidemije na 2-3 leta, pandemije pa na 10-15 let. Epidemije, ki jih povzroča virus influence B, se pojavljajo redkeje, ponavljajo se na 4-6 let in so manjšega obsega. Virus influence C pa povzroča samo blage okužbe dihal, zlasti v družinah ali zaključnem kolektivu. Pandemije povzročajo le virus influence A. Nastopijo takrat, ko se v zgradbi virusa pojavijo večje spremembe (mutacija). Najtežja pandemija je bila neposredno po 1. svetovni vojni, ko je v španski gripi zbolelo okrog 200 milijonov in umrlo 20 milijonov ljudi.

Gripa je kapljicna infekcija, to pomeni, da virus vstopi v organizem skozi sluznico dihal z vdihavanjem kužnih kapljic, ki lebdijo v zraku. V posušeni sluzi preživi virus več ur. Zato je za gripo značilno naglo širjenje med ljudmi in velika zbolelost. V večjih naseljih, mestih in kolektivih se širi eksplozivno. Tako kot ostale akutne infekcije dihal, se tudi gripa pojavlja pogosteje v zimskih mesecih, ker so takrat izpolnjeni vsi pogoji za njeno nemoteno širjenje, še posebno zaradi zadrževanja v zaprtih, neprepuščanih prostorih. V Sloveniji se epidemija pojavi proti koncu novembra, na Dolenjskem pa je največja obolevnost januarja in februarja. V marcu epidemija izvenja.

Ponavadi je gripa kratkotrajna vročinska bolezen z znaki vnetja dihalnih poti. Začetek boleznij je nagel: po kratki inkubaciji 1-2 dni

se pojavijo splošni znaki: vročina, mrzlica, oslabelost, glavobol, bolečine v mišicah in sklepih, suh kašelj. Znaki vnetja dihalnih poti v začetku boleznij niso izraženi, pojavijo se šele, ko splošni znaki popuščajo, čeprav so dihala glav-

• Gripa je viroza, ki lahko predstavlja resen medicinski in zaradi množične odsotnosti z dela tudi ekonomski problem. V Sloveniji je v zadnjih desetih letih zbolelo povprečno 55.000 ljudi na leto. Na Dolenjskem v času epidemije zbolijo med 4000 in 7000 ljudi. Zato je primerno, da zaščitimo tudi druge skupine prebivalcev, od katerih je odvisno odvijanje normalnih pogojev za življenje v državi: zaposleni v zdravstvu, policiji, obrambi, prometu, protipožarni službi, vzgoji in izobraževanju, obmejnih organih, na bankah, poštah. Ker je najučinkovitejša zaščita pred epidemijami večjih razsežnosti le cepljenje, se zanj odločite čimprej. Cepite se lahko v zdravstvenih domovih in na Dolenjskem v Zavodu za zdravstveno varstvo Novo mesto. Cena cepljenja znaša 1.300,00 SIT, za osebe nad 60 let starosti in kronične bolnike pa 500,00 SIT, ker zanje ceno cepiva plača Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

no mesto okužbe. Pojavijo se znaki vnetja očesne veznice ter zgornjih in spodnjih dihal. Pri težjih oblikah se pojavijo težave s prebavo ali celo vnetje osrednjega živčnega sistema, mišic, tudi srčne mišice ali osrčnika. Če ne nastopi naknadna bakterijska okužba, vsi znaki izzvenijo čez nekaj dni,

kašelj pa lahko traja tudi več tednov. Ker pa virus zelo zmanjša odpornost organizma, nastopi pogosto istočasno ali pa neposredno po okužbi z virusom gripe tudi bakterijska okužba. Tako se v poteku te viroze lahko pojavijo resni zapleti - dolgotrajna vročina, gnojno vnetje sinusov, srednjega ušesa, bronhitis, pljučnica ali celo smrt (1%). Najpogostejša in najtežja komplikacija je pljučnica, ki jo lahko povzroči sam virus gripe, zelo pogosto pa nastopi istočasna bakterijska okužba. Ogrožene so zlasti starejše osebe, osebe s kroničnimi obolenji, dojenčki in nosečnice. Zapleti pa so pogosti tudi pri mlajših osebah, ki gripo prebolijo kar na nogah ali prehitro vstanejo iz postelje.

Zdravljenje gripe je simptomatsko, to pomeni, da je potrebno mirovanje, veliko tekočine, za zbijanje vročine pa panadon, le pri odraslih tudi aspirin. Antibiotikov pri zdravljenju gripe ne uporabljamo, razen če se pojavijo sekundarni bakterijski zapleti, torej le, ko tako odloči zdravnik.

V času epidemije ne priporočamo potovanja in večjega bivanja ljudi. Priporočamo pa izolacijo bolnika in večjo pozornost nad osebami, pri katerih se lahko razvije težka oblika boleznij. S temi ukrepi ne moremo preprečiti širjenja gripe, lahko pa znatno ublažimo posledice epidemij in pandemij. Edina učinkovita zaščita pred gripo je cepljenje, ki pa ga moramo opraviti v čim večjem obsegu, da dosežemo kolektivno zaščito. Opraviti ga moramo pred sezono, ki je značilna za pojavljanje tega obolenja. Za uspešno preprečitev širjenja gripe in s tem nastanka epidemij mora biti cepljenje pravočasno, množično in načrtovano. Cepivo vsebuje mrtve podtipne virusov gripe, ki jih epidemiologi Svetovne zdravstvene organizacije izberejo glede na najverjetnejše povzročitelje v prihajajoči jesensko-zimski sezoni. Zanesljiva zaščita se pojavi približno 10-14 dni po opravljenem cepljenju in traja največ 6 mesecev. Zato je potrebno cepljenje ponavljati vsako sezono.

Cepljenje priporočamo vsem, razen osebam, ki so preobčutljive na jajca. Te osebe lahko zaščitimo s posebnimi zdravili. Cepljenje odložimo, če oseba preboleva

akutno vročinsko bolezen. Odrasli prejmejo eno dozo, otroci mlajši od štiri let pa dve dozi v presledku enega meseca. Po cepljenju se redko pojavijo stranski učinki kot: bolečina na mestu vboda, povišana temperatura, slabo počutje, kar lahko traja do 2 dni. Če se po cepljenju pojavi obolenje dihalnih poti, gre za sočasen pojav in ne za posledico cepljenja.

Epidemije postajajo vedno težje breme zaradi staranja prebivalstva in vse večjega števila ljudi z boleznimi, ki lahko privedejo do težke oblike obolenja ali celo smrti. Zato priporočamo cepljenje predvsem rizičnim skupinam prebivalstva: osebam starejšim od 60 let; osebam s kroničnimi obolenji pljuč, srca in ožilja, ledvic, presnove; osebam z oslabilnim imunskim sistemom in otrokom, ki se že dlje časa zdravijo s salicilnimi preparati. Glede na večjo možnost okužbe in hkrati prenosa okužbe na rizične skupine prebivalstva cepljenje priporočamo tudi zdravstvenemu osebju, zaposlenim v negovalnih zavodih, osebam, ki opravljajo nego na domu in tudi družinskim članom oseb, ki so rizični glede okužbe.

Dr. JASMINA PATKOVIČ-COLARIČ
Zavod za zdravstveno varstvo
Novo mesto

So, so ljudje

So, so ljudje, ki le zato živijo, da roki najmočnejših so vijak in kl divo in izvijač in mario, da skrivajo tatvine in mario.

In vpisani v človeške so sezname, da lahko jih pozivajo v dolžnost; so čez nesmisle nečloveške most za tanke in topove prav njih rame.

Potem odvrženi in brez imena kjer koli, kadar koli - so bili? Zavrženi brez plodnega semena.

So, so ljudje, ki le zato živijo, da osleplence putajo z lažmi, in ti, da srečni vidijo, kričijo. JANEZ KOLENC

Naj za nekaj trenutek odloži DL...

Zapoznala čestitka ob 92-letnici Marije Novak iz Kočevja

"Naj za nekaj trenutkov odloži Dolenjski list naša mama, babica, prababica in tajka Marija Novak, prime v roke kozarec z ljubenske šmarčne, da ji nazdravimo še na mnoga leta s "Kolker kapljic tolko let..." Tako smo se malo za šalo in malo zares pogovarjali še pred nekaj meseci z našo Marijo Novak, ki je 9. julija dopolnila 92 let.

Marija Novak je bila rojena v Leitendorfu na Štajerskem pri Leobnu v Avstriji. Njena mama se je pisala Eichholzer. Bila je poštarica. Najprej je bila zaročena z anarhistom, urednikom časopisa Arbeit Welle, oz. je izhajal v Celovcu in je z njim imela tudi otroka. Ko je odšel v Ameriko, ni hotela za njim v negotovo življenje. Nato je spoznala Marijinega očeta in se poročila z njim. Marijin oče se je pisal Wallas. Doma je bil iz Podkloštra.

Bil je hlapec, ker so starši pripravili posestvo. Marijina mama mu je priskrbelo službo na železnici. Oče je do odhoda k vojakom govoril le slovensko, kasneje pa ga je mama - ki ni znala slovensko - naučila zelo dobro nemško.

Marija ima najlepši spomin na očeta Franceta Wallasa, ki ji je med učenjem za šiviljo, kot se nanatko spominja, vsak drugi dan prinesel jabolko. Umril je v Ljubljani le malo pred svojim stotim rojstnim dnevem, se pravi, da ima Marija zdrave prednike in je tudi sama še vedno čila, bistra in zdrava. Vsak dan prebere Delo, ob četrtih Dolenjski list, sicer pa gleda televizijo, najraje kakšne "limonade", narodne pesmi, kvize in kaj smešnega.

Poročila se je s Francetom Novakom, uslužbencem banke Slavija. Mož France je bil zaradi sodelovanja z OF leta 1942 od italijanskega sodišča obsojen in zaprt v Parmi. Po vojni se je najprej zaposlil kot računovodja v Šmarškem in nato Dolenj-

Marija Novak

skih Toplicah. Najstarejši sin Franc je dokončal gimnazijo v Novem mestu, nato pa šel v vojaško šolo, bil pri mornarici, končno pa bil do svoje pregodnje smrti leta 1987 jugoslovanski konzul v Trstu.

Mama Marija, ki jo vsi poznajo kot Miro, pravi, da ni hotela biti Marija, ker bi jo klicali na Koroškem Mitzi, oz. je bil nekaj izrek "soldaška Micka". Najbolj vesela pa je, če jo vnučki in pravnuki (ki jih ima vse od Črne gore in Beograda do Slovenije) kličejo "tajka", kot jo je klicala ena izmed vnukinj, ko je bila še majhna in ni znala izgovoriti stara mama.

Danes Marija živi pri hčerki Marjeti in zetu (spodaj podpisane) Jožetu v Kočevju, kjer skrbi za dva papagaja, včasih kaj zašije, da ne pride iz šiviljske prakse, bere in gleda televizijo in je bolj na tekočem s politiko kot marsikdo. Rada spije tudi kozarec ali dva šmarčne z Ljubna pri Birčni vasi.

Včasih tudi malo positnari, da bi šla v dom za starejše, da je že predolgo na svetu itd., a kaj bi brez nje mi in njena papagaja... JOŽE PRIMC

APLAVZ NI OBVEZEN Zavrženi klošarji

Že nekajkrat je bilo zapisanih nekaj posmehljivih stavkov o klošarjih, ki da jim je Novo mesto prijazen kraj. Gre seveda za posebne, na rob življenja potisnjene ljudi, za nepomembne, domala brezimne. Za človeške kreature, ki so to postale po (ne)lastni krivdi. Klošarje poznajo vsi sistemi in vse dežele. Odnos do njih pa kaže stopnjo civiliziranosti oziroma humanosti. Kje smo Slovenci glede tega, lahko odgovori vsakdo zase. Visoko se gotovo ne uvrščamo.

Za potepene živali ustanovljamo zavetišča. Ko odhajamo na dopust, lahko izročimo našega hišnega ljubljence v hotelsko oskrbo. Ko stopamo mimo klošarja, se prezirljivo nasmehujemo, v najboljšem primeru obnememo glavo v stran, misleč, da tega, česar ne vidimo, ni. Prav je, da protestiramo proti reklamam za žrebičkov golaž, lepo pa bi tudi bilo, če bi se kdo zavzel za ljudi, ki prenočujejo na pločnikih in brskajo za hrano po kantah za smeti. Navsezadnje človek le ne more biti srečen, pa četudi ima še tako napolnjen želodec in še tako lepo obleko, če vidi samo meter stran laknega in razcapanega sočloveka.

Volitve so pred durmi. Kar nekaj političnih točk si bi verjetno nabral bodoči svetnik, ki bi v svojih "silnih" objubah namenil kakšno besedo tudi od boga in ljudi zavrženim državljanom. Če bi potem še kaj res naredil glede tega, ploskanje niti ne bi bilo tako skromno. TONI GAŠPERIČ

VELIKO KOMUNALNIH PROBLEMOV

LOŠKI POTOK - Loški Potok pada med redke občine, ki še nimajo uvedene smetarine. Temu primeren je tudi odnos občanov do odlaganja tako na divjih smetiščih, kot je tudi uporaba zabojnikov, ki često zaradi neprimerne materiala, ki bi se lahko zažgal ali kako drugače uničil, potujejo na pol prazni in seveda praznijo že tako oskubljeno komunalno blaginjo. Mnogi v te zabojnike odlagajo živinske odpadke, kar zlasti v poletnih mesecih povzroča smrad ter možnosti okužb, predvsem pa jezo stanovalcev. Poseben problem so greznice. Govore, da se samo v Loškem Potoku potrebuje zgraditi dve čistilni napravi, ena pa bi bila tudi kanalizacija, zanj ni denarja. Gasilska zveza je predlagala ureditev hidrantnega omrežja za vso občino. A. K.

ŠOLARJI ALI RUDARJI!

V začetku šolskega leta smo bili državljani priča veliki skrbi države za varnost otrok na cesti, toda šolski minister dr. Slavko Gaber je pozabil na težišnih nahrbtnikov in torb, pod katerimi se mladoletnikom šibi hrbtnica od teže le-teh, zato bi si bilo treba izmisliti tak šolski program, pri katerem bi nosili otroci domov samo zvezke za domače naloge, ostalo naj bi bilo na šolskih policah. Čudi me le, da ne pride v glavo našemu zdravstvu zaradi ukripljenih hrbtnic še iz šolskih klopi, kar ima za posledico v zrelih letih. Zaradi napačne šolske vzgoje imamo danes nesposoben gospodarski kader, ki je pahnil številne družine in firme v obup, zato pa smo na vrhunski lestvici samomorov in divje vožnje po cestah brez čuta za odgovornost. STANE ŽELJKO

Tudi Dolenjci

Na srečanju podeželskih gledališč Slovenije

V zadnjih letih je prišlo na gledališkem zemljevidu ZKO Slovenije do velikih premikov. Ob tradicionalnem amaterskem gledališču sta se izdvojila dijaškoštudentsko in vaško gledališče, ki hočeta oblikovati svoj poseben izraz. Med oblike strokovne podpore ZKOS gre šteti tudi vseslovensko Srečanje podeželskih gledališč, ki ga je ZKOS organizirala v sodelovanju z občinami Zgornje Savinjske doline, Mozirje, Gornji Grad, Ljubno in Nazarje. Tako se je zadnji dve soboti tukaj zbralo 24 gledaliških skupin, med njimi tudi iz Senovega, Mokronoga in z Mirne. DKS Svoboda iz Senovega je v Nazarjih nastopila z delom Tóneta Partljiča Nasvidenje med zvezdami, dramaturgija in režija pa je bila delo Bože Ojsteršek. V Ljubnem pa so se predstavili pevci in pevke iz Mokronoga in z Mirne z zborovsko spevoigro Staneta Pečka Darilo za god. Avtor je predstavo, v kateri nastopa 30 ljudi, tudi režiral. S. P.

V Ljubljani tudi članica MDGN

Dijana Saletović-Vještica

NOVO MESTO - V sredo, 25. septembra, je Komisija za vprašanja invalidov pri Odboru za kulturo, šolstvo in šport državnega zbora RS priredila v Ljubljani razstavo slik invalidov. Na razstavi v prostorih parlamentarnih odborov za kulturo, šolstvo, šport in gozdarstvo je sodelovala tudi članica Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Novo mesto (MDGN) Dijana Saletović-Vještica. Od 7 predstavljenih umetnikov so bili 3 slikarji iz Društva gluhih Maribor, Ljubljana in Novo mesto.

Dijana Saletović-Vještica je sicer modna oblikovalka, zadnji dve leti pa se ukvarja tudi s slikarstvom. Obiskovalci so bili nad prikazanimi deli invalidnih umetnikov navdušeni. Predsednica komisije za vprašanja invalidov Danica Simšič je naši članici obljubila vso podporo pri nadaljnjem ustvarjanju, kar si vsak umetnik najbolj želi.

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Novo mesto

VILI DOLŽAN
Maribor

Kmetje na robu živčnega zloma

Anton Zidar iz Sušja o suhi robi in kmetijstvu

SUŠJE PRI RIBNICI - Zidarjevci iz Sušja so še v ranjki Avstroogrski s krošnjo na ramah s suhorobarskimi izdelki zalagali trgovine po cesarstvu. Skupaj z Janezom Ambrožičem iz Hrovače pri Ribnici imata edina v Sloveniji še cesaričino dovoljenje za potojočo trgovino.

Kot kratkohlačnik je z očetom s konji hodil tja na Hrvaško, kjer so menjali koruzo in pšenico za suho robo. A je bilo pri Avstrijcih več denarja, zato so bila potovanja proti jugu redka. "Kupcem po Avstriji ponujam izvirno ribniško suho robo. Sosedje so se še kar dobro navadili na našo izdelke, saj spoštujejo izročilo oziroma način izdelovanja," je povedal Zidar. Na policah imajo tudi izdelke iz azijskih držav. A take, kot je ribniška suha roba, drugod ni. Izbirčni Avstrijci so kmalu spoznali, da je kakovost izdelka v našem lesu, pri čemer pa cena sploh ni pomembna.

Kako je pri prodaji, ali se je treba s kupci pogajati? "Včasih se "gliha" za kroznik kot za vola. Avstrijci imajo prav poseben užitek, da zbijajo ceno in so veseli, če jim za kakšen šilling uspe." Poleg suhorobarske dejavnosti imajo Zidarjevci doma veliko kmetijo, 40 glav živine in 200 prašičev. Krava Vera je bila

pred dvema letoma rekorderka, saj je prva v Sloveniji pridelala čez sto tisoč litrov mleka. Kmetija je ena večjih. Na dan namoljevo več kot 600 litrov mleka, zadruga ga odkupi okoli 500 litrov. Levji delež vsch opravil je na plečih 20-letnega sina, ki ne bo zmogel sam voditi tako velike kmetije. Anton se zaveda, da večino mladih danes poljedelska dela ne zanimajo, čeprav bi se ob bolj razumni politiki države, tudi na kmetijah lepo živel.

"Cilj politikov je, da uničijo kmeta. Kako drugače naj si razlaga liberalno politiko države do slovenskega kmetijstva. Z uvozom kmetijskih pridelkov pa še zbijajo ceno domačim izdelkom. Pri nas je cena mleka izjemno nizka, lahko bi rekli ponižujoča. Ne vem, koliko časa bomo se zdržali, povem pa vam, da smo na robu živčnega zloma." MILAN GLAVONJIČ

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 3. X.

SLOVENIJA 1
9.15 - 0.40 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.55 VIDEORING
10.25 OTROŠKI PROGRAM
S KAZINO DO NOVIH PLESNIH KORAKOV, 3. oddaja
10.45 ZLATI DEŽ, dan. nadalj., 3/6
11.10 TEDENSKI IZBOR
PUSTOLOVŠČINE IN ODKRITJA, italij. dok. serija, 9/26
11.40 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.15 TEDENSKI IZBOR
MADE IN SLOVENIA
16.05 DEŽELA VIHARJEV ALI ZEM-LJA, KI JO JE EVROPA POSTAVILA NA GLAVO
17.00 TV DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
DELFINI IN PRIJATELJI, špan. naniz., 15/26
17.35 OPERACIJA STROGO ZAU-
PO, 17/24
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 SVETOVALNA ODDAJA
18.40 RISANKA
18.50 KOLO SREČE, TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.30 TEDNIK
21.20 ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE
POPEVKE, 17. oddaja
22.20 NIKAR, oddaja o prometu
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 POSLOVNA BORZA
23.10 SOVA
RED IN ZAKONITOST amer. naniz., 13/21
0.00 LJUBEZEN NI IGRA, ponov.
špan. naniz., 3/3

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 10.15 Tedenski izbor: Japonska, 5. del; 12.35 V žarišču; 13.00 Košarka - 14.30 The Day of the Locust, amer. film; 16.50 Don Kihot, špan. nadalj., 2/5 - 17.40 Sova: Red in zakonitost, amer. naniz., 12/21 - 18.30 Svetovni poslovni utrip - 19.00 Ljubezni igra, špan. naniz., 3/3 - 19.30 V območju somraka, amer. naniz., 32/61 - 20.00 Dr. Quinnova, amer. naniz., 17/18 - 20.45 Tv portret - 21.35 Parada plesa - 22.25 Umetniški večer - 23.15 Zgodovinska kitajska mesta, amer. dok. serija, 10/13 - 0.10 Videoring

KANAL A
15.10 Tv prodaja - 15.55 Video strani - 16.55 Spot tedna - 17.00 Bolezen belih kitov (po-nov.) - 17.30 Živeti danes (ponov.) - 18.00 Pot flamingov (ponov. 25. dela) - 19.00 Glasbeni spoti - 19.30 Svet športa - 20.30 Prosim, ne jejte marjetic (7. del naniz.) - 21.00 Noviči iz nebes (5. del nadalj.) - 22.30 Cyclone - motor smrti (ponov. amer. filma)

HTV 1
7.10 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara (serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubezne vezi (serija, 30/100) - 12.45 Dekliška leta neke kraljice (avstrij. film) - 14.40 Program za otroke in mladino - 16.40 Poročila - 16.50 Nevarne igre (serija 4/4) - 17.40 Kolo sreče - 18.10 Moč denarja - 18.25 Klub, d. d. - 18.30 Danes v soboto - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Dramski program - 21.05 Modra čelada (dok. serija, 3/3) - 22.15 Dnevnik - 22.35 Triler - 23.35 Poročila

HTV 2
16.15 TV koledar - 16.25 Šopek dolarjev - 16.55 Ekran brez okvirja - 17.55 Naravni svet (dok. oddaja, 10/11) - 18.25 Dok. oddaja - 18.55 Hugo, tv igrice - 19.20 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Pustolovščine v naravi - 21.50 Iznakičelj (serija 20/22) - 22.50 "Lendre guerre" (kan. film)

PETEK, 4. X.

SLOVENIJA 1
9.15 - 1.45 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 VIDEORING
9.40 OTROŠKI PROGRAM
UČIMO SE ROČNIH USTVARJAL-
NOSTI, 29/52
9.55 PAJE MESTO, kan. naniz., 19/31
10.15 TEDENSKI IZBOR
ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE
POPEVKE, 17. oddaja
11.10 PRICA, amer. film
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.30 ANTOLOGIJA SLOVENSKE GLAS-
BE ZA KLAVIRSKI TRIO, 1/4
17.00 DNEVNIK 1
17.10 LAHKIH NOG NAOBKROG
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 SVETOVALNA ODDAJA
18.40 RISANKA
18.50 LINGO, TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 FORUM
20.30 PAUL HENRY IN PLESNA ŠOLA
KAZINA, 2. oddaja
22.00 LOJZE SE JE ZBUDIL, dok. oddaja
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA

RED IN ZAKONITOST amer. naniz., 14/21
23.50 SO LETA MINILA, ponov. angl.
naniz., 8/20
0.20 MAČEK FRITZ, amer. film

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 10.15 Tedenski izbor: Poslovna borza; 10.25 Svetovni poslovni utrip, 4/6; 10.55 V žarišču; 11.20 Tv portret; 12.10 Parada plesa; 13.00 Edward Albee, angl. dok. oddaja; 13.55 Zero Kelvin, norv. film - 15.45 Svet dinosavrov, amer. poljudnoznan. serija, 3/13 - 16.15 Gradovi, 10/13 - 16.40 Sova: Red in zakonitost, amer. naniz., 13/21 - 17.30 So leta minila, angl. naniz., 8/20 - 18.00 Slovenski magazin - 18.30 Koncerti za mlade, 1. oddaja - 19.30 V območju somraka, amer. naniz., 33/61 - 20.00 Skrivnostna znamenja, angl. nadalj., 2/4 - 20.50 Round Midnight, amer. film - 23.00 Videošpon - 23.30 Videoring

KANAL A
15.10 Tv prodaja - 15.55 Video strani - 17.00 Svet športa (ponov.) - 18.00 Živeti danes (ponov.) - 18.30 Prosim, ne jejte marjetic (ponov. 7. dela) - 19.00 Glasbeni spoti - 19.30 Popotni vodič - 20.00 Ljudje na položajih (15. del) - 21.00 Palček (amer. film) - 23.10 D. J. Bodo, koncert

HTV 1
7.10 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara (serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubezne vezi (serija, 31/100) - 12.45 Dama s kamelijami (amer. film) - 14.35 Program za otroke in mladino - 16.30 Poročila - 16.40 Doktor Finley (serija, 1/6) - 17.35 Kolo sreče - 18.10 Razkrižja federacije - 18.50 Danes v sabo-
ru - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Zabavni program - 21.55 Dok. oddaja - 22.40 Dnevnik - 23.00 Živi planet (dok. serija, 5/13) - 23.55 Poročila

HTV 2
16.15 TV koledar - 16.25 Triler - 17.25 Besede, besede, besede - 17.55 Naravni svet (dok. serija, 11/11) - 18.25 Izobraževalna oddaja - 18.55 Hugo, tv igrice - 19.20 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 "Friends" (hum. serija, 1/23) - 20.45 Časovni razbojnik (brit. film) - 22.40 Erry Gilliam (brit. dok. film) - 23.40 Evil Obsession (amer. film)

SOBOTA, 5. X.

SLOVENIJA 1
7.45 - 1.50 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.05 VIDEORING
8.35 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.50 JAKE IN ČAROBNA LUČKA
9.00 MALE SIVE CELICE, kviz
9.50 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.20 UČIMO SE TUJIH JEZIKOV: AN-
GLEŠČINA
10.35 MALI PRINC, balet
11.10 SVET DINOZAVROV, ponov., 3/13
11.40 ANALITIČNA MEHANIKA, 38/52
12.10 TEDNIK, ponov.
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov. tv igrice
14.10 REKA UPANJA, franc. nadalj., 13/18
15.00 KINOTEKA: VELIKA ILUZIJA, franc.
film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 SVET GEOLOGIJE, 4/6
18.00 NA VIRTU
18.30 OZARE
18.35 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.50 UTRIP
20.10 FESTIVAL NAREČNE POPEVKE
21.25 ZA TV KAMERO
21.35 NATIONAL GEOGRAPHIC, amer.
dok. serija, 13/20
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA
RED IN ZAKONITOST amer. naniz., 15/21
23.50 VEČNI SANJAČ, amer. naniz., 15/25
0.15 DREAM MACHINE, amer. film

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 10.00 Tedenski izbor: Paul Henry in plesna šola Kazina, 2. oddaja; 11.30 Mostovi - 12.00 Euronews - 16.35 Zgodovinska kitajska mesta, amer. dok. serija, 3/13 - 17.30 Skrivnostni svet A. Clarka, ponov. 5. epizode - 17.55 Športna sobota - 19.30 V območju somraka, amer. naniz., 34/61 - 20.00 Mister Roberts, amer. film - 21.55 Tv automa-
gazin - 22.25 Sobotna noč

KANAL A
9.00 Kaličopko (ponov. otroške oddaje) - 10.00 Risanka - 10.30 Doktor, 5. del - 11.30 Oddaja o stilu - 12.00 Glasbena oddaja - 15.35 Ljudje na položajih (ponov. 15. dela) - 16.30 Palček (ponov. filma) - 18.00 Mala morsk deklica (18. del risane serije); Račje zgodbe (18. del risanke) - 19.00 D. J. Bodo (ponov.) - 20.00 Hawkins (4. del naniz.) - 21.15 Meja (amer. film) - 23.00 Dežurna lekarnica (26. del hum. naniz.) - 23.30 S kamera na potepu - 0.00 Danyjeve zvezde (ponov.)

HTV 1
8.50 TV spored - 9.05 Poročila - 9.10 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Kam je izginila 55. osnovna šola? (češki film) - 13.10 Preteklost v sedanjosti (dok. oddaja) - 13.55 Vrtnar na balkonu - 14.25 Pustolovščine mladega Indi-
ane Jonesa (serija, 14/17) - 15.45 Svetovni repor-
terji - 16.35 Poročila - 16.45 Film - 19.05 V začetku je bila Beseda - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.10 "Memphis

Belle (amer. film) - 22.05 Glasbena oddaja - 22.35 Dnevnik - 22.55 Nočni program

HTV 2
16.45 TV spored - 17.00 Beli žar (dok. serija, 4/8) - 17.55 Rokomet - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Hrvaški operni pevci (dok. oddaja) - 20.50 Vidikon - 21.55 Glasbena leta Dubrovnik 1971-1988 - 22.55 Ustanovitelj hollywoodske akcije (dok. serija)

NEDELJA, 6. X.

SLOVENIJA 1
7.45 - 23.15 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.05 VIDEORING
8.35 OTROŠKI PROGRAM
DELFINI IN PRIJATELJI, špan. naniz., 15/26
SREDI GALAKSIJE ZAVIJ LEVO, avstral. naniz., 20/28
9.55 NEDELJSKA MAŠA
11.00 VSI SMO ENA DRUŽINA, jap.-kan. serija, 3/10
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 EVROMUZIKA NA AZORIH, 2. del
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
13.35 KARAOKE, razvedrilna oddaja
14.35 NEDELJSKA REPORTAŽA, tv Koper
15.05 DLAN V DLANI
15.20 VEDNO ME LJUBI, franc. film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 ZAVRTIMO STARE KOLUTE
17.45 PO DOMAČE
19.10 RISANKA
19.15 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.50 ZRCALO TEDNA
20.10 ZOOM
21.10 VEČERNI GOST
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT

SLOVENIJA 2
8.00 Euronews - 10.00 Črni lepoteč, amer. film - 10.50 Tedenski izbor: Videošpon; 11.20 Lahkih nog naokrog; 12.05 Tv avtomagazin; 12.35 Na vrtu - 13.00 Sova: Red in zakonitost, amer. naniz., 14/21 - 13.55 Velika iluzija, franc. film - 17.00 Športna nedelja - 19.30 V območju somraka, amer. naniz., 35/61 - 20.00 Don Kihot, špan. nadalj., 3/5 - 20.50 Permanent va-
cation, amer. film - 22.00 Novice iz sveta raz-
vedrila - 22.25 Videoring

KANAL A
9.00 Muppet show (50. oddaja) - 9.30 Kaličopko - 10.30 Risanka - 11.00 Svet športa (ponov.) - 14.45 Meja (ponov. amer. filma) - 16.30 Muppet show (ponov.) - 17.00 Mala morsk deklica (14. del); Račje zgodbe (risana serija, 25. del) - 18.00 Avto ljubezni (2. del mlad. film) - 19.00 S kamera na potepu (ponov.) - 19.30 Popotni vodič (ponov.) - 20.00 Lucan (11. del nadalj.) - 21.00 Noviči iz nebes (ponov. 5. dela) - 22.30 Karma

PONEDELJEK, 7. X.

SLOVENIJA 1
9.15 - 0.25 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
10.00 VIDEORING
10.30 OTROŠKI PROGRAM
ANETA, češka nadalj., 5/6
10.55 KOZLOVSKA SODBA V VIŠ-
NJI GORI, lutkovna igrice
11.45 PERMANENT VACATION, amer. film
13.00 POROČILA
13.05 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
13.50 TEDENSKI IZBOR
UTRIP
14.05 ZRCALO TEDNA
14.20 ZA TV KAMERO
14.30 FORUM
14.50 NEDELJSKA REPORTAŽA
15.20 VEČERNI GOST
16.20 DOBER DAN KOROŠKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
17.20 OČIVIDEČ, angl. dok. serija, 1/13
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 SVETOVALNA ODDAJA
18.40 RISANKA
18.50 LINGO, TV IGRICA
19.20 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.25 PRO ET CONTRA
21.25 ROKA ROCKA
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA
RED IN ZAKONITOST amer. naniz., 16/21
23.50 NORO ZALJUBLJENA, amer.
naniz., 9/25

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 11.25 Tedenski izbor: Učimo se tujih jezikov: angleščina; 11.40 Reka upanja, franc. nadalj., 1/18; 12.30 Festival narečne popevke; 13.40 Sobotna noč; 15.40 Športni pregled - 16.25 Wildbach, nem. naniz., 6/13 - 17.10 Sova: Red in zakonitost, amer. naniz., 15/21 - 18.00 Simpsonovi, amer. naniz., 48/92 - 18.30 Sedma steza - 19.00 Noro zaljubljena, amer. naniz., 9/25 - 19.30 V območju somraka, amer. naniz., 36/61 - 20.00 Sporočilo za potomce, angl. drama - 21.15 Osmi dan - 21.45 Oddaja o turizmu - 22.15 Svet poroč - 22.45 Brane Rončelj izza odra

KANAL A
15.55 Video strani - 16.55 Spot tedna - 17.00

Karma - 18.00 Lucan (ponov. 11. dela) - 19.00 Glasbeni spoti - 19.30 Novosti iz zabavišnega sveta - 20.00 Zlata dekleta (amer. hum. naniz.) - 20.30 Odločitve - predvolilni forum - 21.30 Filmska uspešnica: Prizori iz zakonskega življenja (amer. film) - 23.00 Hawkins (5. del naniz.)

TOREK, 8. X.

SLOVENIJA 1
10.15 - 1.45 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
10.50 VIDEORING
11.20 OTROŠKI PROGRAM
SLEPA NEDELJA, angl. dok. oddaja
11.10 ČRNI LEPOTEČ, ponov. avstral. filma
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, TV IGRICA
14.05 TEDENSKI IZBOR
VSI SMO ENA DRUŽINA, jap.-kan. serija, 3/10
14.35 OBZORJE DUHA
15.05 SPOROČILO ZA POTOMCE, angl. drama
16.20 MOSTOVI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
SREDI GALAKSIJE ZAVIJ LEVO, avstral. naniz., 21/28
17.20 JAKE IN ČAROBNA LUČKA, risana serija
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 SVETOVALNA ODDAJA
18.40 RISANKA
18.50 KOLO SREČE, tv igrice
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.30 DOSJE
21.20 PRIJATELJICE IZ HIŠE ŽALOSTI, češka nadalj., 2/4
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 POSLOVNA BORZA
23.10 SOVA
SPLOŠNE POIZVEDBE, franc. naniz., 6/14
0.10 DAVOV SVET ponov. amer. naniz., 11/25

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 10.55 Tedenski izbor: Osmi dan; 11.25 V žarišču; 11.50 Svetovi zemlje, angl. poljudnoznan. serija, 4/6; 11.50 Svetovi zemlje, angl. poljudnoznan. serija, 4/6; 12.40 Slovenski magazin; 13.10 Lizistrata, posnetek opere; 14.55 Zoom - 15.55 Pustolovščine in odkritja, italij. dok. serija, 10/26 - 16.50 Dr. Quinnova, amer. naniz., 17/18 - 17.10 Sova: Red in zakonitost, amer. naniz., 16/21 - 18.00 Castlovi, angl. nada-lj., 1/26 - 18.30 Prislunhimo tišini - 19.00 Davov svet, amer. naniz., 11/25 - 19.30 V območju somraka, amer. naniz., 37/61 - 20.00 Wildbach, nem. naniz., 7/13 - 20.55 Studio City - 22.10 (Ne)znani oder - 22.55 Gledališka predstava

KANAL A
15.55 Video strani - 17.00 Novosti iz zabavišnega sveta (ponov.) - 17.30 Doktor (ponov. 5. dela) - 18.30 Kapitan planet (ponov.) - 19.00 Glasbeni spoti - 19.30 S kamera na potepu - 20.00 Hermanova glava (amer. naniz., 36. del) - 20.30 Sirene (21. del amer. naniz.) - 21.30 Hondo (9. del naniz.) - 22.30 Glasbena oddaja - 23.00 Danyjeve zvezde

SREDA, 9. X.

SLOVENIJA 1
8.15 - 0.05 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
9.00 VIDEORING
9.30 TEDENSKI PROGRAM
KARAOKE
10.30 JEKLENI JEZDEC, avstral. nadalj., 1/8
10.55 ROKA ROCKA
11.45 NATIONAL GEOGRAPHIC, amer. dok. serija, 14/20
12.35 EVROMUZIKA NA AZORIH
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
13.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
14.40 TEDENSKI IZBOR
DLAN V DLANI
14.55 PRO ET CONTRA
15.50 SLOVENSKEI UTRINKI, oddaja madžarske tv
16.20 LJUDJE IN ZEMLJA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 SVETOVALNA ODDAJA
18.40 RISANKA
18.50 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 V ŽARIŠČU
20.30 FILM TEDNA:
NA JUGU MOJE DUŠE, nem. film
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA
RED IN ZAKONITOST amer. naniz., 17/21
23.50 SKRAJNOSTI, ponov. angl. naniz., 5/7

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 10.15 Tedenski izbor: Poslovna borza; 10.25 Prislunhimo tišini; 10.55 V žarišču; 11.20 (Ne)znani oder; 12.10 Gledališka predstava; 13.40 Vedno me ljubi, franc. film; 15.10 Oddaja o turizmu; 15.40 Skrivnostna znamenja angl. nadalj., 2/4 - 17.00 Sova; Splošne poizvedbe, fran. naniz., 6/14 - 18.00 Castlovi, angl. nadalj., 2/26 - 18.30 Japonska, 6. del - 19.00 Skrajnosti, angl. naniz., 5/7 - 19.30 V območju somraka, amer. naniz., 38/61 - 20.00 Spot - 22.00 Sport (košarka) - 22.45 Alica, evropski kulturni magazin - 23.15 Ples čarovnic, balet

KANAL A
15.55 Video strani - 17.00 Danyjeve zvezde (ponov.) - 18.00 Sirene (ponov. 21. dela) - 19.00 Glasbeni spoti - 19.30 Oddaja o stilu - 20.00 Pot flamingov (26. del naniz.) - 21.00 Mali lord Fauntleroy (amer. film) - 22.45 Elizi-
je - 23.15 Ribarjenje v kalnem (dok. oddaja)

Les Halmas, trobenta in bas

Nehvaležno je iz naslova izpadel boben, oz. bobnarka, saj 25 vrstic v naslovu omejuje dolžino. Torej točneje: Les Halmas so trio in prihajajo iz Švice, od tam so tudi korenine razigrane glasbena trobentača, ki poprime tudi tubo, našploh pa skrbi za teatralni del programa, kjer tudi kakšno odpoje. Švicarka z rodovnikom je tudi bobnarka, ki z varljivo lahkotnostjo klepa raznolike ritme, vmes pa skozi cevko zatrobi v instrument, ki je kar najverjetneje le otroška klavijatura. Zadnji akter v tej posadki pa je estonski Rus, basist pri nas že slišanih Ne ždali, ki se v svoji novi vlogi pevca in gonila ansambla odlično izkaže.

Zmes artistov smo preverili v soboto, 28. septembra, v Kulturnem domu Krško, kamor je organizator Zveza zveznikov mehkega pristanka dogodek postavil. Zmerna sterilnost dvorane, v kateri ni bilo čuti cigaretnega dima, le tu in tam kakšna pločevinka piva, ki je bila skrita pod sukničji konzumentov kulturnega dogodka, vse to koncertu ne gre v breme. Prej nasprotno, poskus adademskega okolju, ki je z ene strani podprto s tovarno celuloze, drugo steno pa podpira slavna Nuklearka, se je prav lepo prijel. Pol stotnje nas je sedelo in stalo, uvodne tone dogodka pa so dale miniaturne gusle (prav ste prebrali, gusle; to je namreč tisti instrument, ki s svojo enolično zavijajočo glasbo spremlja ljudske pevce z Balkana), v Les Halmas izvedbi pa so bile pritrjene na bas kitaro in so poleg skoraj industrijskih udarcev po magnetu občasno tudi iz-zvenelevale v lepih melodijah. Glasba Les Halmas je zaljubljena, vendar je brez odvečne sentimentalnosti in patetike, se zvija v klobčiče in se spet in spet znova razvija v nenavadne spale. Figura za vizualne orgazme, trobentača, ki na tubi odigra vse prej kot le samo spremljavo, ter bobnarka, ki na koncu zapoje v francoščini, le začini že tako odlično skuhano jed. Čustva, čustva, ni kaj.

BORIS PETKOVIČ

Central Problem

Pri Helidonu je na kaseti in na zgoščenki izšel album skupine Central Problem - 149, ki prinaša nekoliko drugačno glasbo, moderno in "odštekan" za tiste poslušalce, ki jim tuji jeziki niso ovira, saj ansambel izvaja svoje skladbe v več kot desetih svetovnih jezikih, med drugim v srbohrvaščini in tudi v kitajščini. O čem je govora v kitajščini, ne vedo niti glasbeniki sami, torej nič hudega, če poslušalci ne bodo vedeli, kaj želijo povedati z besedili denimo v italijanščini, francoščini ali nemščini. Svoje svetovljanstvo so tvorci albuma dokazali s tem, da niso zmogli niti ene same slovenske besede in da so na ovitku kasete natisnjeni sami "thanks to" temu in onemu, temu bolj kot onemu, provincialno slovenska samo še nekatera imena. Ključni temu je skupina menda doma Maribora, v nji pa so Ven Jemeršič, Sebastijan Duh in Boštjan Andjelič kovič-Angel.

Skupina je nastala leta 1994, v glasbeno sceno pa je prišla leta Večje uspehe je dosegla z dvesto spotoma na hrvaški televiziji, vidi ti ju je bilo mogoče tudi na slovenski televiziji in na nemškem kanalu Viva. Na albumu je 19 skladb, katerih osrednjemu problemu pomagali številni tuji glasbeniki. Vse skupaj naj bi bilo glasbeno merjeno (pogojno) v nekaščen funk-rap. No, glasba je kar zanimiva in duhovito zastavljena, pa naj očitno pomanjkanje vsaj zmerodoljubja odpusti, kdor hoče.

M. MARKELIČ

CHERIE BAND POSNELI SPOT - Dolenjski fantje Simon, Gregor, Marko Valter in Igor, ki so se v začetku letošnjega leta združili pod imenom Cherie band, so na slovenski glasbeni sceni že kar dobro znani. Posneli so nekaj pesmi, pri katerih jim nesebično pomagata podesignovca Tone Košmurn in Matjaž Vlašič, fantje pa so že nastopili na Karaokekah in v oddaji Pogled in zadeni. Za pesem Globoko v rveni si i so pred dnevi posneli svoj prvi videospot, v katerem je nastopila tudi finalistka letošnjega izbora za mlado Slovenijo Vera Kaurin iz Kranja. Skupina, za katero velja, da jo je slišati tudi, kadar ne igra, bo naslednji mesec pri ZKP RTV Slovenija izdala tudi svojo prvo kaseto. Pišete jim lahko na naslov: Cherie band fan club, p.p. 12, 8311 Kostanjevica na Krki.

DOLENJSKI LIST

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado **Božo Breznikarju** iz Novega mesta. Nagradjencu čestitamo!

Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek od 16.15 do 17. ure, je 10 teden takšna:

1. (1) Srce ti svoje dam - ANS. SLAPOVI
2. (2) Ko zasllišim znano melodijo - ANS. LOJZETA SLAKA
3. (6) Če ljubiš življenje - ANS. TONIJA HERVOLTA
4. (3) Pravi kinolog - GORENJSKI MUZIKANTJE
5. (4) Polka je ključ do srca - ANS. GAŠPERJI
6. (8) Zdravja si vsak želi - ANS. MIRA KLINCA
7. (5) Bo danes polna luna spet - ANS. ROM POM POM
8. (7) Pesmi za dekleta - ANS. SLAVČEK
9. (-) Moravska dolina - ANS. VIHARNIK
10. (9) Nocoj ti pojememo v slovo - ANS. RUBIN

Predlog za prihodnji teden: Pazi se punca ti - ANS. HENČEK

KUPON ŠT. 40
Glasujem za:
Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

So poti, ki vodijo
in poti, ki jih skrajšajo

Teletrgovina

Da bi vam skrajšali pot

NA ENEM IN V NOVEM MESTU

OD 1. OKTOBRA DALJE

SI BOSTE PRI NAS OGLEDALI IN IZBRALI:

- telefonske aparate
- telefonske tajnice
- telefakse
- hišne centrale

priznanih blagovnih znamk z atesti
(SIEMENS, PANASONIC, ISKRA STI)

- instalacijski material
- Telefonski imenik Slovenije
- Telekartice

DOBILI VSE INFORMACIJE O:

- možnosti za pridobitev telefonskega in ISDN priključka
- dostopu do interneta - Slovenija Online
- cenah in prodajnih pogojih
- ostalih telekomunikacijskih storitvah
- servisiranju telefonskih aparatov

SPREJEMAMO VPLAČILA TELEFONSKIH RAČUNOV

**UGODNA PRODAJA
do 22. oktobra 1996**

TELETRGOVINA NOVO MESTO
NOVI TRG 7

tel: 068 372 273

odprto: pon. - pet. 9.00 - 17.00

sobota 8.00 - 12.00

Telekom Slovenije
Nacionalni operater telekomunikacij

SE KDAJ VPRAŠATE, ZAKAJ JE TAKO POMEMBEN PRAVILNO NAPISAN NASLOV?

V množici pisem, ki jih vsakodnevno pošiljate prijateljem, znancem, poslovnim partnerjem, vsaka najmanjša napaka v naslovu takoj privede do zastoja v procesu usmerjanja pošiljk, kar lahko povzroči, da bo pismo prispelo na cilj prepozno.

KAKO TOREJ PRAVILNO NAPISATI NASLOV?

V priročniku Poštne storitve in poštne številke v Republiki Sloveniji smo **za vas na straneh 12 in 13 zapisali**, kako se pravilno napiše naslov.

Pomembno je, da naredite **2-kratni presledek** med vrstico z imenom ulice oziroma poštним predalom in vrstico s poštno številko ter uradnim nazivom pošte ter **najmanj 5 mm širok presledek** med poštno številko in nazivom pošte.

Ali ste vedeli, da ... ima vsak tretji poslovni sistem v Sloveniji **poštni predal** ter da je s 1. marcem 1996 kar 58 večjih podjetij v Sloveniji dobilo svoje **posebne poštne številke**.

V primeru, da ima naslovnik p.p. ali svojo posebno poštno številko, potem NE PIŠETE ulice ter hišne številke, kjer ima firma sedež.

Primer s poštним predalom:

POŠTA SLOVENIJE d.o.o.
p.p. 500

2001 MARIBOR

Primer s posebno poštno številko:

DELO ČZP

1509 LJUBLJANA

Predn torej napišete naslov, se prepričajte, ali nima morda vaš poslovni partner poštne predala ali posebne poštne številke.

Poglejte njegovo zadnje pismo, prospekt ali pa ga povprašajte po telefonu; posebne poštne številke pa najdete tudi v priročniku Poštne storitve in poštne številke v Republiki Sloveniji na str. 21 do 31.

Z veseljem delamo za Vas in za prihodnost!

Vaša pošta.

**POŠTA
OBVEŠČA**

POŠTA SLOVENIJE

Odkupujemo delnice
KRKE po 8050 SIT.
Menjalnica Jure
Kandijska 19
Tel.: 068/21-335

PRENOVA OKEN

Nova okna v stare okvire
po novem sistemu brez
poškodbe fasade in ome-
ta in druga mizarska dela

izvaja MONTLES BOŽIČ-
NIK, Sevnica, tel./fax.
0608/82-945. Mobitel:
0609/621-285.

Delnice Krke, Petrola,
Pivovarne Union in ostale
odkupujemo od 10. do
16. ure, tel.: 061/314-952.

Sadike magnolij, tise,
lovorik, brina ter
ciprese za mejo poceni
prodam.
Tel.: 068/325-272.

Vse, kar želite
izvedeti o sebi in
svoji prihodnosti.
Zaupajte najboljšim!
090/41-29
090/42-38

PREROK

Pred vrati je zima.
Pripravite svoje vozilo za zimo,
ki se neusmiljeno bliža.

Vabi vas:

AVTOMEHANIKA

Robert PODRŽAJ
Rumanja vas 45
8351 Straža
tel./fax: (068)84-112

Na zalogi:

ORIGINALNI DELI RENAULT, ČISTILCI FIAAM,

Olja: Castrol, Valvoline Shell
Hladilna tekočina Valvoline
Metlice brisalcev Valeo

Brezplačna kontrola in menjava hladilne tekočine.
Se priporočamo!

PROFIT

POSLOVNI ČASOPIS
zaradi širitve svoje dejavnosti
vabi
k sodelovanju

1. novinarje - dopisnike.
2. sodelavce za trženje časopisa in oglašnega prostora.

POGOJI:

1. Višje- ali visokošolska izobrazba novinarske, ekonomske, tehnične ali pravne smeri.
2. Najmanj srednješolska izobrazba ustrezne smeri.

Delo je pogodbeno, ustrezno plačano, z možnostjo poznejše zaposlitve.

Pisne ponudbe z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite na naslov:
Profit, 8000 Novo mesto. Glavni trg 19, p.p. 202.

Kandidate bomo povabili na pogovor v Novo mesto ali na dopisništvo v Ljubljano in z izbranimi kandidati sklenili pogodbe.

Računalniško
Izobraževanje
ZDENKO POTOČAR, tel./fax: 068/321-926

NOVO!
INTERNET USPOŠABLJANJE

RAČUNALNIŠKI TEČAJI za začetnike in poznavalce

Osnove rač.in Windows'95	začetni	3 dni	08., 10. in 11.10.96
Word 7.0 za Windows	osnovni	3 dni	15., 16. in 17.10.96
Excel 7.0 za Windows	osnovni	3 dni	22., 23. in 24.10.96
INTERNET usposabljanje	osnovni	3 dni	določen naknadno

na Srednji ekonomski šoli   cena osnovnega tečaja 18.800,00 SIT,
Novo mesto, ob 16.00 uri   za občane samoplačnike 10% popust

prijave in informacije ☎ (068) 321-926

APROS, računalništvo d.o.o.
Šmihelska 14, NOVO MESTO 068/321-931

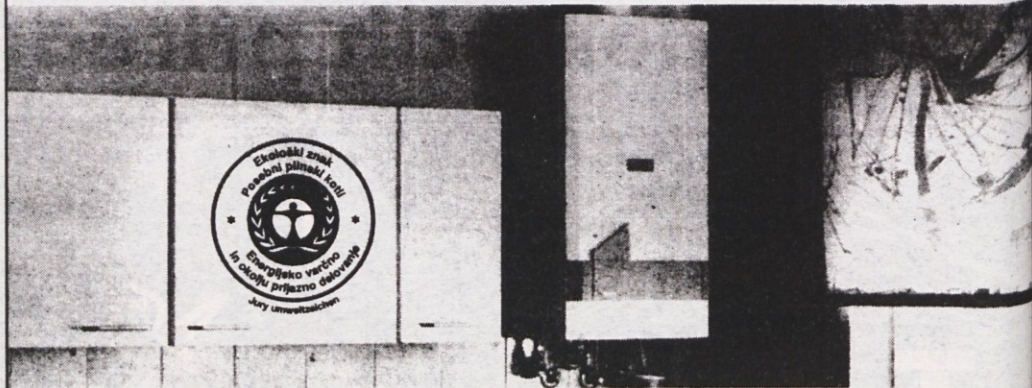
Želite varno naložiti svoj denar?

Poleg varnosti pa naj vam naložba zagotavlja še donosnost?
Z nakupom obveznic SKB banke 3. izdaje vam bo zagotovljeno oboje.
Vaša naložba se bo obrestovala s fiksno letno obrestno mero 7,5%,
nominalna vrednost obveznic SKB banke pa znaša 1000 DEM
tolarske protivrednosti.
Hkrati ponovno pozivamo vse imetnike obveznic SKB banke d.d.
2. izdaje, ki obveznic še niso predložili v predčasen odkup, da vnovčijo
svojo terjatev iz sodnega depozita.

Informacije: SKB banka d.d., Sektor investicijskega bančništva,
Ajdovščina 4 (I.nadstropje), Ljubljana, tel. 061/133 21 32; v vseh
enotah SKB banke d.d. in na Zelenem telefonu: 080 15 15.

Junkers plinski stenski kotel CERASTAR PLUS

Energijsko varčen in prijazen okolju

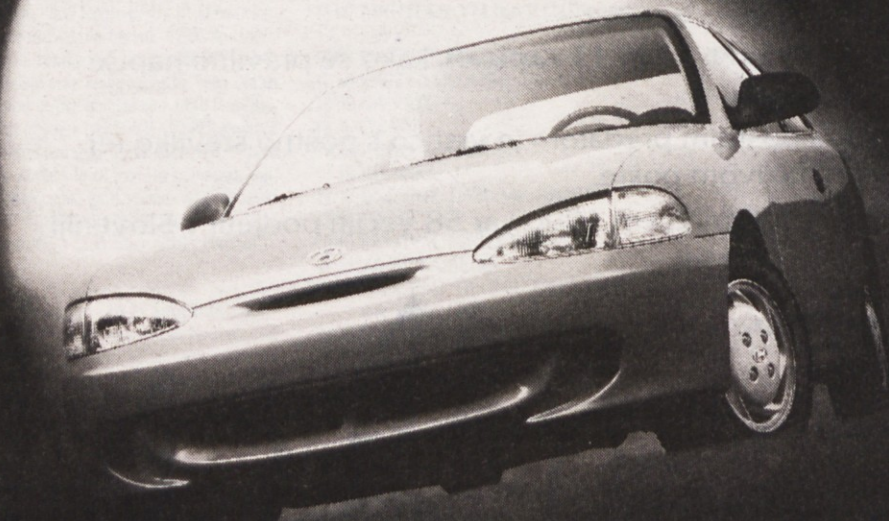
- Primeren za plinsko centralno ogrevanje etažnih stanovanj, eno- ali večstanovanjskih hiš.
- Ogrevanje in priprava sanitarne vode zavzema malo prostora.
- Popolno samodejno delovanje
- Preprosta namestitve, možna kasnejša vgradnja

Prijazno človeku in okolju

Zastopa: Robert Bosch d.o.o., Ljubljana,
področje Junkers, Celovška 228, tel.: 061/159 03 41

Junak našega časa

Dobava takoj! Hyundai Accent dobite že za 16.500 DEM

Oktoberko presenečenje: Vsi kupci avtomobilov Hyundai v tem mesecu dobijo za darilo 300 l goriva v obliki bonov.

Garancija za Accent velja 3 leta ali 100.000 prevoženih km ter 6 let proti prerojenju.

Vgrajena varnost: Accent je zmogovalec primerjalnega "crash testa" ameriške revije Consumer Digest.

Zmogljivost in ekonomičnost: pri Accentu lahko izbirate med motorjema prostornine 1,3 l z 82 KM in 1,5 l z 91 KM, z veliko prožnosti in nizko porabo.

Udobje: Accent s 3, 4 ali 5 vrati je lahko opremljen s klimatsko napravo, nastavljamim servo volanom, električnim pomikom stekel ter veliko drugimi dodatki za prijetnejšo vožnjo.

Vabimo vas, da ga preizkusite še sami. Prepričajte se, zakaj je Accent junak našega časa.

accent

Komu mar moč brez značaja

Prodajalci: Eminent d.o.o., Kondrijska 14, Novo mesto, tel.: 068 28 950, 323 902, Eminent d.o.o., Belokranjska 14, Črnomelj, tel.: 068 51 379, 51 378, Eminent d.o.o., Cesta Krških žrtev 51, Krško, tel.: 0608 22 950, Barlog d.o.o., Obrtniška 18, Trebnje, tel.: 068 45 700, Hyundai Servis Faleskni, Ulica talcev 14, Straža pri Novem mestu, tel.: 068 83 104

DOLENJSKI INVESTICIJSKI SKLAD

Pooblaščen investicijska družba d.d., Novo mesto

Na podlagi točke 8.2.2. Statuta delniške družbe Dolenjski investicijski sklad - pooblaščen investicijska družba d.d., Novo mesto in v skladu z določili zakona o gospodarskih družbah, direktor družbe **sklicuje**

3. sejo skupščine

Dolenjskega investicijskega sklada - pooblaščen investicijske družbe d.d., Novo mesto, ki bo **5. novembra 1996 ob 12.00 uri** v Novem mestu, Seidlova 3, v sejni dvorani Dolenjske banke.

Dnevni red:

1. **Odprtje seje skupščine in potrditev dnevnega reda.**
Predlog sklepa: Skupščina sprejme predlagani dnevni red.
2. **Imenovanje predsednika skupščine, preštevalca glasov ter določitev notarja.**
Predlog sklepa: Imenuje se predsednik skupščine, preštevalec glasov, zapisnikar in notar za sestavo notarskega zapisnika po predlogu direktorja družbe.
3. **Ugotovitevni sklep o znesku vpisanega in vplačanega povečanja osnovnega kapitala s tretjo izdajo delnic.**
Predlog sklepa: Skupščina sprejme ugotovitevni sklep o znesku vpisanega in vplačanega povečanja osnovnega kapitala s tretjo izdajo delnic.
4. **Povečanje osnovnega kapitala s četrto izdajo delnic.**
Predlog sklepa: Skupščina sprejme sklep o povečanju osnovnega kapitala s četrto izdajo delnic.
5. **Spremembe in dopolnitve statuta delniške družbe.**
Predlog sklepa: Skupščina sprejme spremembe in dopolnitve statuta delniške družbe.
6. **Vprašanja in pobude delničarjev**

Glasovanje:

Skupščine se lahko udeležijo delničarji ali pooblaščen zastopnik, ki svojo udeležbo na skupščini pisno prijavijo vsaj tri dni pred sejo skupščine v skladu s točko 8.3. statuta. Prijava je veljavna ob predložitvi kopije veljavne lastninske nakaznice - vpisnice delničarja družbe in notarsko overjenega pooblastila za zastopanje, če se delničar udeležuje skupščine po zastopniku. Skupščina veljavno odloča, če so navzoči delničarji z glasovalno pravico, ki predstavljajo vsaj petnajst odstotkov osnovnega kapitala. Če skupščina ob uri prvega sklica ne bo sklepna, bo ponovno zasedanje istega dne, to je 5.11.1996 ob 13.00 uri na istem mestu. Skupščina bo takrat veljavno odločala ne glede na visino zastopanega kapitala. Glasovnice se dvigne na sedežu družbe najmanj eno uro pred začetkom seje. Gradivo za zasedanje skupščine je na vpogled vsem delničarjem na sedežu Dolenjskega investicijskega sklada d.d. - pooblaščen investicijske družbe d.d., Novi trg 2, Novo mesto ob 21.10.1996 naprej, vsak delavnik med 10 in 12 uro.

Drago Rabzelj
direktor Dolenjskega investicijskega sklada

NACIONALNA FINANČNA DRUŽBA

Pooblaščen investicijska družba d.d., Novo mesto

Na podlagi 3. alineje 12. člena ter 3. alineje 16. člena Zakona o privatizaciji pravnih oseb v lasti Sklada Republike Slovenije za razvoj in obveznostih Agencije Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo (Ur. list RS št. 71/94) - dalje Zakon ter ponudbe Sklada z dne 14.12.1994

ORGAN UPRAVLJANJA

STILLES INŽENIRING, NOTRANJA OPREMA, D.O.O., SEVNICA

ponuja vsem upravičencem

ODKUP POSLOVNEGA DELEŽA DRUŽBE

Z UPORABO NAČINA INTERNE RAZDELITVE
IN NOTRANJEGA ODKUPA

- Ponudba se nanaša na odkup dela poslovnega deleža Sklada v družbi STILLES INŽENIRING, Notranja oprema, d.o.o., Sevnica, Savska cesta 13 in sicer:
  - 32,0667% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 19,24% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina interne razdelitve.
  - 64,1333% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 38,48% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina notranjega odkupa.
- Ponudba se nanaša izključno na upravičence, ki jih opredeljuje Zakon:
  - zaposleni, bivši zaposleni in upokojeni delavci STILLES INŽENIRINGA, Notranja oprema, d.o.o., Sevnica, Savska cesta 13, in hčerinskih družb STILLES PRIMO, Primarna obdelava, d.o.o., Sevnica, Savska cesta 15, in STILLES MOBI, Stilno pohištvo, d.o.o., Sevnica, Savska cesta 14,
  - ožji družinski člani zaposlenih, vendar samo pod pogojem, da vrednost vplačil, s katerimi bodo upravičenci iz točke 2.1. te ponudbe sodelovali v interni razdelitvi, ne bo dosegla vrednosti poslovnega deleža, namenjenega interni razdelitvi in zgolj za preostanek poslovnega deleža, do vrednosti poslovnega deleža, namenjenega interni razdelitvi.
- Odkup poslovnega deleža v okviru notranjega odkupa je možen le v primeru, če upravičenci sodelujejo pri interni razdelitvi delnic.
- Prodajna cena 32,0667% navedenega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 19,24% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina interne razdelitve, znaša 83.560.483,80 SIT.
- Prodajna cena 64,1333% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 38,48% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina notranjega odkupa, ob upoštevanju 50% popusta, znaša 83.560.483,80 SIT.
- Vplačilo kupnine v okviru interne razdelitve se opravi z izročitvijo lastniških certifikatov iz 31. člena ZLPP, oziroma potrdil za manj izplačane neto osnovne plače iz 25.a člena ZLPP, pri čemer morajo upravičenci najprej uporabiti potrdila in šele nato lastniške certifikate.
- Vplačilo kupnine v okviru notranjega odkupa se opravi v gotovini, z izročitvijo presežnih potrdil za manj izplačane neto osnovne plače iz 25.a člena ZLPP, oziroma lastniških certifikatov iz 31. člena ZLPP.
- Organ upravljanja STILLES INŽENIRINGA, Notranja oprema, d.o.o., Savska cesta 13, Sevnica, poziva upravičence, da mu v roku 15 dni od objave te ponudbe v tedniku DOLENJSKI LIST in na oglasni deski družbe pisno sporočijo svojo pripravljenost za sodelovanje v interni razdelitvi in notranjem odkupu.
Na podlagi zbranih izjav upravičencev bo organ upravljanja v skladu s 3. alinejo 12. člena in 4. alinejo 16. člena Zakona pisno obvestil Sklad Republike Slovenije za razvoj, d.d. o tem, ali bodo upravičenci sodelovali v interni razdelitvi in notranjem odkupu po tej ponudbi.
- Organ upravljanja STILLES INŽENIRINGA, Notranja oprema, d.o.o., Savska cesta 13, Sevnica, poziva vse upravičence, da v roku 30 dni od objave te ponudbe v tedniku DOLENJSKI LIST in na oglasni deski družbe predložijo potrdila za manj izplačane neto osnovne plače iz 25.a člena ZLPP, oziroma lastniške certifikate.
- Upravičenci predložijo potrdila, oziroma certifikate na sedežu družbe STILLES INŽENIRING, Notranja oprema, d.o.o., Savska cesta 13, Sevnica, vsak delovni dan med 12. in 14. uro, dne 22.10.1996 pa med 16. in 18. uro.
- Organ upravljanja bo v roku iz točke 9 te objave zbral potrdila oziroma lastniške certifikate ter predložil Skladu potrdilo Agencije Republike Slovenije za plačilni promet, nadziranje in informiranje o dejansko razknjiženih potrdilih oziroma lastniških certifikatih.
- Če organ upravljanja v roku iz točke 9 te objave ne bi predložil Skladu potrdila o razknjiženih potrdilih, oziroma lastniških certifikatih, lahko upravičenci v nadaljnjem roku 60 dni uveljavijo svoje pravice po Zakonu neposredno pri Skladu.
V tem primeru morajo upravičenci pooblastiti skupnega zastopnika za sklenitev in izvedbo pogodbe o odkupu poslovnega deleža v okviru interne razdelitve in notranjega odkupa. Obveznosti organa upravljanja o predložitvi potrdila o razknjiženih potrdilih, oziroma lastniških certifikatih, iz prejšnje točke te ponudbe preidejo na skupnega zastopnika upravičencev.
- Morebitna prodaja poslovnega deleža Sklada upravičencem po tej ponudbi bo izvedena na podlagi sklepa o privatizaciji, sprejetega na Upravnem odboru Sklada in v obliki enotnega poslovnega deleža, ki bo na podlagi pogodbe pripadal skupnim lastnikom - upravičencem po tej ponudbi in glede katerega bodo lastniki v pravni skupnosti.
- To ponudbo organ upravljanja posreduje zaradi izvajanja svojih obveznosti po Zakonu, upravičencem pa je znano gospodarsko stanje družbe, oziroma so jim na sedežu družbe na razpolago vsi potrebni podatki in dokumentacija o tem, zato družba in Sklad izključujeta kakršnokoli jamčevanje za stvarne ali pravne napake na družbi, njenih sredstvih, pravicah ali obveznostih ali poslovnemu deležu, ki je predmet te ponudbe.
- Upravičenci lahko dobijo dodatne informacije v zvezi s sodelovanjem pri privatizaciji ponujenega poslovnega deleža na sedežu družbe.

ODKUPUJEMO GOBE:
štorovke, jurčke in
črne trobentice.
Tel. 068/22-035.

VEDEŽEVANJE ASTROLOGIJA NUMEROLOGIJA
Magic line
090 4 123
TUJI PISNO p.p. 34 Ljubljana, Črnube 156 SIT/min
NIPPON S&P, d.n.o.

SUZUKI

PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN

Resslova 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

NOVO!

SUZUKI ALTO
usnjen volan
servo zavore
bočne ojačitve,...

že za 13.690 DEM

Specialna sejemska ponudba

BALENO 1,6 GS ABSISSCS 3v 24.490 DEM
BALENO 1,6 GL 4 WDI 3v 24.990 DEM
SWIFT FAMILY 1,3 GX 14v 18.380 DEM
CARRY VAN 1,0 11.990 DEM

Prvikrat v Sloveniji
BALENO 1,6 GLX WAGON

2x air bag
servo volan
el. nast. ogl.
el. pom. stekel
central. zaklep.

26.490 DEM

UGODNI KREDITI

Na podlagi sklepa stečajnega senata v stečajni zadevi St 66/90 nad dolžnikom Zmaga, Proizvodno in trgovsko podjetje, p.o., Ljubljana - v stečaju, Mivka 25, objavlja stečajni upravitelj

PRODAJO NEPREMIČNIN Z ZBIRANJEM PONUDB

1. Predmet prodaje:

1.1. poslovni objekt v Mokronogu, Mokronog 36, v izmeri 361 m², vpisano v vl. št. 27 k.o. Mokronog za najnižjo ceno 175.000 DEM.

2. Način prodaje:

Z zbiranjem neposrednih ponudb ponudnikov, ki morajo prispeti na naslov prodajalca najpozneje 15 dni po objavi oglasa in obsegati:

- podatke o ponudniku,
- na kateri predmet prodaje se ponudba nanaša,
- ponujeno ceno v znesku,
- rok plačila,
- dokazilo, da gre za ponudnika, ki je domača pravna oseba ali državljan R Slovenije,
- ponudnik mora predložiti dokazilo, da je na račun prodajalca 50101-690-11368 ali pa v gotovini pri stečajnem upravitelju vplačal oz. položil varščino v višini tolarke protivrednosti 10.000 DEM po srednjem tečaju BS na dan plačila,
- z oznako zaporedne številke predmeta prodaje na ovojnici.

3. Izbira ponudnika:

- ponudbe, ki ne bodo obsegale vseh podatkov, se ne bodo upoštevale,
- prednost pri nakupu ima ponudnik, ki ponudi višjo ceno; pri enaki ceni pa ponudnik, ki ponudi krajši plačilni rok,
- prodajalec bo ponudnika, ki bo izbran, obvestil o izbiri v roku 15 dni po poteku roka za oddajo ponudb,
- ponudnikom, ki ne bodo izbrani, bo varščina vrnjena v roku 5-ih dni po izbiri ponudnika.

4. Sklenitev kupoprodajne pogodbe in plačilo kupnine:

4.1. Pogodba se sklene v roku 5-ih dni po obvestilu o izbiri ponudnika. V kolikor ponudnik ne sklene pogodbe, zapade varščina v korist prodajalca.

4.2. Kupnina se izplača v tolarški protivrednosti po prodajnem menjalniškem tečaju Nove LB, d.d., Ljubljana, na dan plačila.

5. Izročitev predmeta pogodbe:

Predmet pogodbe se izroči v last in posest po predložitvi potrdila o plačilu celotne kupnine, prosto bremen. Nepremičnina se prodaja po načelu videno - kupljeno.

6. Ostali pogoji:

Kupec nosi plačilo prometnega davka in stroške overitve podpisa prodajalca na pogodbi.

7. Za ogled nepremičnin se je možno dogovoriti s stečajnim upraviteljem, odv. Branetom Goršetom iz Ljubljane, Cigaletova 7, na tel. (061) 131-0244.

AVTOKLINIKA, d.o.o.

Novo mesto, Foersterjeva 10

☎ 068/ 323-035

Uradni zastopnik za

JAMEX
Motorsport

ŠPORTNA
OPREMA

MONROE

amortizerji

VEČJA VARNOST NA CESTI

NOVO
SENSATRAC
AMORTIZER
"DVA V ENEM"

ZA VSE TIPE
VOZIL DVE LETI
GARANCIJE

Na podlagi 4. člena Pravilnika o dodeljevanju sredstev občinskega proračuna za pospeševanje razvoja kmetijstva, dopolnilnih dejavnosti, obrti in podjetništva v Občini Črnomelj in sklepa seje občinskega sveta z dne 24. sept. 1996 Občinski svet Občine Črnomelj objavlja

RAZPIS

za dodelitev sredstev iz občinskega proračuna za regresiranje obrestne mere za najeta investicijska posojila v kmetijski pridelavi ter predelavi in dodelavi kmetijskih pridelkov in drugih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji

I. Predmet razpisa
so sredstva za regresiranje obrestne mere za najeta investicijska posojila v kmetijski pridelavi, predelavi in dodelavi kmetijskih pridelkov ter drugih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah:

II. Sredstva se bodo dodeljevala za naslednje namene:

- Za nakup in posodobitev opreme, ki se vgrajuje v kmetijske proizvodne objekte.
- Izgradnja in obnova hlevov oz. hlevske opreme za rejo drobnice na območjih z omejenimi naravnimi dejavniki za kmetijstvo.
- Izgradnja in obnova objektov in naprav za dopolnilne dejavnosti na kmetijah, ki temeljijo na predelavi lastnih kmetijskih pridelkov, oziroma povečujejo stopnjo izkoriščenosti osnovnih zmogljivosti kmetije.

III. Pogoji

Skupna sredstva namenjena subvencioniranju obresti za investicijska posojila po tem razpisu, znašajo: 2.000.000 SIT.

- Na razpis se lahko prijavijo fizične ali pravne osebe, ki jim je kmetijstvo osnovna dejavnost. Sedež prosilca in kraj investicije morata biti na območju Občine Črnomelj.
- Investitorji se lahko prijavijo na razpis:
  - Če imajo že sklenjeno pogodbo o posojilu, po kateri posojilne obveznosti že potekajo od 1.1.1995 dalje, oziroma bodo te obveznosti začele potekati do vključno 31.9.1996.
  - Če je doba vračila posojila od 1 do 5 let.
  - Fiksna realna obrestna mera (r) ne sme presegati 11%. V primeru, da je realna obrestna mera za najeto posojilo višja, se upošteva obrestna mera 11%.

3. Posebni pogoji pri posameznih namenih.

Pri dopolnilnih dejavnostih se podpira investicije v objekte in opremo za naslednje namene:

- predelava oz. obdelava kmetijskih pridelkov iz lastne pridelave,
- prodaja lastnih kmetijskih pridelkov ter proizvodov,
- gostinska in turistična dejavnost na kmetiji, vezana na lastno predelavo.

4. Investitorji lahko na tem razpisu kandidirajo le v primeru, da imajo zagotovljena sredstva za dokončanje investicije.

5. Zahtevek za udeležbo na javnem razpisu zainteresirani investitorji pošljejo na naslov: Občina Črnomelj, Trg svobode 3, 8340 Črnomelj.

6. Regresira se realna obrestna mera, brez upoštevanja revalorizacije in temeljne obrestne mere. Regresira se do 50% realnih obresti iz točke 2 c. Vrednost priznane osnove posojila, od katerega se regresira obrestna mera, ne sme presegati 30% predračunske vrednosti investicije.

7. Prednost pri dodeljevanju sredstev bodo imeli:

- prosilci, ki so pokojninsko zavarovani kot kmetije in jim kmetijstvo pomeni edini poklic;
- prosilci, ki so nasledniki kmetije oz. imajo naslednika;
- investicije, ki imajo pozitiven učinek na ohranjanje kulturne krajine in poseljenosti podeželja;
- investicije, ki pomenijo uvajanje novih, okolju prijaznih tehnologij;
- investicije, ki zagotavljajo izboljšanje ekonomičnosti proizvodnje;
- pri vlogah za dopolnilno dejavnost prosilci, ki imajo dovoljenje za opravljanje dejavnosti oz. so v fazi pridobivanja dovoljenja za opravljanje dejavnosti;
- investicije, ki omogočajo dodatno zaposlitev.

IV. Vsebina zahtevka

- Zahtevku mora biti poleg dokazil iz II. dela razpisa priloženo:
  - naslov investitorja z enotno matično številko občana, številko žiro računa oz. hranilne knjižice, kamor se sredstva lahko nakažejo;
  - kratka predstavitev prosilca;
  - investicijski program, ki je bil dostavljen banki in iz katerega je razviden namen investiranja;
  - pri gradnji ali adaptaciji objektov gradbeno dovoljenje oz. priglasitev del in predračun;
  - kopija katastrskega načrta, zemljiški knjižni izpisek, posestni list;
  - pri nakupu opreme predračun ali račun;
  - sklep banke o odboritvi posojila oz. kopija posojilne pogodbe in amortizacijski načrt odplačevanja posojila;
  - kopije dokazil o že plačanih obrestih v letu 1996;
  - mnenje območne kmetijske svetovalne službe.
- Rok za prijavo na javni razpis je 30 dni od dneva objave v Dolenjskem listu. Vse dodatne informacije so na voljo na sedežu Občine Črnomelj pri Greti Augustin, tel.: (068) 52-040.

OBČINA ŠKOCJAN

objavlja v skladu s 7. členom Statuta Občine Škocjan (Ur. list RS št. 29/95)

JAVNI RAZPIS

za oddajo del: **ORANJE SNEGA V ZIMSKI SEZONI 1996/97**

- Naročnik: OBČINA ŠKOCJAN, 8275 ŠKOCJAN 67.
- Predmet javnega razpisa: **ORANJE SNEGA V OBČINI ŠKOCJAN ZA SEZONO 1996/97.**
- Pogoji:
  - Interesenti za prevzem del morajo imeti svojo ustrezno opremo za oranje snega.
  - Prednost bodo imeli občani, ki imajo s.p.

Ponudbo s ceno, ki ne sme presegati normativnih zmognosti občine, pošljite na naslov: Občina Škocjan, s pripisom: Za javni razpis, do 14. oktobra 1996.

Najnižja ponujena cena bo izhodišče za izračun plačila storitev.

VINTEKS, Proizvodno in trgovsko podjetje, d.o.o. - v stečaju, Ogu-
lin 1 a, 8344 Vinica, objavlja

JAVNO ZBIranJE PONUDB

Predmet prodaje so večje količine rezervnih delov za šivalne stroje
družbe VINTEKS Vinica v stečaju.

Rezervni deli so različnih starosti, tipov in proizvajalcev.

Rezervni deli se prodajajo v kompletu za najnižjo ponujeno ceno
564.480,00 SIT po načelu videno - kupljeno.

Javne dražbe se lahko udeležijo vse pravne in fizične osebe, ki
en dan pred začetkom odpiranja ponudb vplačajo 10-odst. kavcijo
- varščino izključne cene. Interesenti položijo varščino na blagajni
steč. upnika ali na žiro račun št. 52110-690-68396, kar dokažejo
s kopijo nakazila.

Kavcija se uspešnemu ponudniku vračuna v kupnino, drugim pa
se vrne v roku do tri dni - brezobrestno.

Ponudbo je treba oddati v zaprti kuverti po pošti do 9.10.1996 ali
pooblaščenemu delavcu v prostorih družbe KOVINAR, Črnomelj,
Belokranjska cesta 34, 8340 Črnomelj, s pripisom "Za javno zbi-
ranje ponudb".

Javno odpiranje ponudb bo dne 10.10.1996 v prostorih družbe
Kovinar Črnomelj, Belokranjska cesta 34, ob 14. uri in 30 minut.

V kolikor ne bo ponudnika za celotni komplet, se prodajajo igle
za šivalne stroje posebej v najmanjši količini po 1000 kosov, po
najnižji ponujeni ceni 20,00 SIT za kos. Prednost pri nakupu ima-
jo ponudniki za komplet in nato ponudniki, ki ponudijo odkup večje
količine.

Rok plačila ostale kupnine je 10 dni po odpiranju ponudb, sicer
se bo prodaja razveljavila, varščina pa zadržala.

Prevzem rezervnih delov je možen po plačilu celotne kupnine.

Informacije in ogled je možen v prostorih družbe KOVINAR
Črnomelj, Belokranjska 34, vsak dan od 3. do 9.10.1996 med 13.
in 15. uro ali po dogovoru na tel. 068/52-656 ali 0609/613-266.

CADDY — ZANESLJIV MESTNI PRIJATELJ

Kolikor želja, toliko možnosti:
Furgon ali Kombi izvedba s
pestro paletno motorjev in
ugodno ceno že od
18.755 DEM dalje.

Volkswagen —
ko več, kaj imaš.

ugoden nakup tudi na PORSCHE LEASING ali kredit

Avtohiša Berus, Podbevškova 1, Novo mesto
Tel.: 068/342-360

KVALITETA TREH DIAMANTOV

- novi COLT 1,3 GLi od 20.900 DEM
oprema: DAB, nastavljiv servo volan, ura, deljiv zadnji
sedež, avtoradio
- novi LANCER 1,3 GLi od 23.900 DEM
oprema: DAB, nastavljiv servo volan, ura, radio, deljiv
zadnji sedež, temna stekla
- CARISMA že od 33.900 DEM
- PAJERO 2,5 TD — v mesecu oktobru 4.000 DEM
popusta

zastopstvo in prodaja

EMINENT

d.o.o.

Novo mesto

tel.: 068/323-902, 28-950
Krško, CKŽ 51
tel.: 0608/22-950
Črnomelj, Belokranjska 14
tel.: 068/51-379, 51-378

NOVOTEHNA AUTOMOBIL

LADA

NOVOTEHNA SERVIS

pooblaščen servis za vozila
ŠKODA, LADA in CITROEN
na Šmihelski 12, Novo mesto

V preurejenih prostorih in z novo opremo nudimo vse potrebno za
pripravo vozila za zimo z 10-odst. popustom na storitev.

Nudimo tudi prodajo, montažo in centriranje gum za vsa osebna
in dostavna vozila ter ročno pranje avtomobila. Pri nas kupljene
gume vam brezplačno montiramo.

Vaš obisk pričakujemo vsak delavnik od 7. do 16. ure
in ob sobotah od 7. do 13. ure. Tel.: 068/321-538.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

TEREZIJE SKUBIC

roj. Nemanič

S čudovitim cvetjem ob njej, dragih melodijah in nežnem
plapolanju plamenov sveč smo jo v njeno zadnje, tiho do-
movanje spremili vsi, ki jih je imela rada in ki smo jo imeli
radi; njeni in naši sorodniki, zvesti prijatelji, dobri sosedje,
sostanovalci, osebje Doma starejših občanov, g. župnik,
pevci in godba na pihala. V izrazih ustnega in pisnega soža-
lja je bilo mnogo lepih misli o njeni plemeniti, dostojanstve-
ni, dobri in pošteni naravi. Tako bo ostala in živela v nas
dalje. Hvala vsem!

Vsi njeni

Črnomelj, Ljubljana, Novo mesto

• Nekateri imajo dosmrtno ga-
rancijo, izbranci pa še daljšo.
(Ciuha)

W. M. M. A. F. E. V.

WORLD MODERN MARTIAL ARTS FEDERATION
WELTVERBAND DER MODERNEN KAMPFSPORTARTEN
DACHVERBAND FÜR MODERNEN KARATE SPORT SEMI FULL CONTACT
KICK BOXING KUNG FU FORMEN WAFFEN SELBSTVERTEIDIGUNG ETC.
SPORT- UND FITNESS-CENTRUM SPORTSCHAFTSVEREIN F.F.V. 11. NOVHO MESTO

KARATE

ŠPORT ZDRAVJE REKREACIJA

- vpis novih članov
- program obrambe in zaščite
- program hitre psihofizične transformacije
- začetni in nadaljevalni program
- zdravniška kontrola
- tekmovalni in demonstracijski program
- individualni trening

Treningi so v:

ponedeljek, sredo, petek, od 17. do 19.30 v
športni dvorani Marof (mala telovadnica)

Treninge vodi mojster športa
Šemso Šehić — ŠESTI DAN

ZAHVALA

Življenje celo si garal,
vse za dom si dal.
Sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal.
Smrt te vzela je prerano,
a v srcih naših boš ostal.

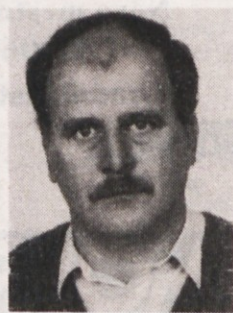
V 44. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, očim,
sin, brat in stric

TONE KASTELIC

iz Biške vasi 27

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih tren-
utkih stali ob strani, izrazili sožalje in nam kakorkoli pomagali. Najlepša hvala tudi g. župniku
in MPZ za lepo opravljen obred, govorniku Borisu Krhinu za poslovilne besede, uslužbencem
Revoza I in IV in kolektivu Beti Mirna Peč ter Janjinim sošolcem za sočustvovanje.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Teško dojemamo kruto resnico,
da te več ni med nami,
saj vedno bili smo skupaj
in načrtovali pot življenja,
a na njej smo ostali sami
s sledovi tvojih pridnih rok.

V 44. letu starosti nas je po kratkotrajni, a hudi boleznini zapustil naš dragi

JOŽE ADLEŠIČ

iz Sečjega sela 28 pri Vinici

Zahvaljujemo se sorodnikom, dobrim sosedom, sodelavcem, prijateljem, vaščanom Sečjega se-
la in Podklanca ter vsem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, ustno in pisno izrazili
sožalje ter pokojnemu podarili toliko lepega cvetja in sveč. Hvala osebju Intenzivne nege Inter-
ne bolnišnice Novo mesto, dr. Stariču in dr. Špecovi, sodelavcem in sošolcem OŠ Vinica in ŠC
PET iz Ljubljane, RD Črnomelj. Hvala govornikom za izrečene besede slovesa pred domačo
hišo in pri odprtem grobu, pevcem in godbenikom. Hvala vsem, ki ste našega Jožeta tako
množično pospremili na njegovi mnogo prerani zadnji poti.

Vsi njegovi

Hitrejšo in cenejšo gradnjo

Vam omogoča

BETONARNA

Gotna vas, NOVO MESTO

PRODAJA, PREVOZI IN STROJNA VGRADNJA BETONA

Prodaja vseh vrst gramoza

Pokličite tel: 068/ 321 605, ostalo je naša skrb!

Dostavili Vam bomo vsako naročeno količino
vsak dan od 7 - 19 ure!

Komunala Metlika, d.o.o., na podlagi 49. člena statuta Javnega
podjetja Komunala Metlika, d.o.o.,

razpisuje delovno mesto

direktorja

za dobo štirih let

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoka, višja ali srednja izobrazba ustrezne smeri,
- vsaj 6 let izkušenj v stroki, od tega vsaj 3 leta na vodilnih delovnih mestih,
- sposobnost za uspešno gospodarjenje in organizacijske sposobnosti, razvidne iz dosedanjih zaposlitev.

Imenovanje direktorja opravi občinski svet občine Metlika.

Prijavo naj kandidati pošljejo na naslov:

Komunala Metlika, d.o.o., Cesta XV. brigade 2, 8330 METLIKA
s pripisom, "NE ODPIRAJ, RAZPIS".

V roku 30 dni bo občinski svet na podlagi prispelih prijav imenoval direktorja javnega podjetja.

TANIN SEVNICA IŠČE
POGOBNE AGENTE ZA
ODKUP KOSTANJEVEGA
LESA NA PODROČJIH:

- ŠMARJETE, TREBELNEGA, MOKRONOGA
- BIZELJSKEGA, POSAVJA

Vaše prijave pričakujemo na našem naslovu:
TANIN, Hermanova 1, 8290 Sevnica v 8 dneh po objavi.

ZAHVALA

V 68. letu nas je prezgodaj zapustil
naš dragi

TONE ZEVNIK

iz Jakčeve ul. v Novem mestu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki žalujejo z nami in so nam kakorkoli pomagali ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

**POGREBNE
IN POKOPALIŠKE
STORITVE**

Leopold Oklešen

K Roku 26, Novo mesto

☎ 068/323-193

Mobitel: 0609/615-239

0609/625-585

Delovni čas: **NON STOP**

V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnih storitvah z minimalnim doplačilom.

OSKRBNIKA

reprezentančnega posestva v okolici Ptuja iščemo.

Zahtevamo: nekadilca, prijatelja živali - poznavanje in veselje dela s konji, traktorski izpit, smisel za red in čistočo, zaželjena družina.

Nudimo: zaposlitev z zavarovanjem, enosobno (družinsko) stanovanje s kopalnico in telefonom, lasten vrt, možnost čebelarjenja.

Informacije na telefon

061/13-12-120.

TELEVIZIJA NOVO MESTO

**vaš
kanal**

s Trdinovega vrha
na kanalu 41

INTARA

BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA D.D.
BORZNOPOSREDNIŠKA
HIŠA, d.d.

— odkupimo delnice KRKE
iz javne prodaje

Tel.: 061/137 73 73,
137 74 74,
137 75 75
173 44 44

RADIO

104.5 105.9

107.3 107.5

91.2

OGNJIŠČE

tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

DOLENJSKI LIST

ZAHVALA

*Utihnil je tvoj mili glas,
obstalo zlato je srce.
Sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.
Rada si delala, rada živela,
družino svojo rada imela.
Zdaj, ko te več med nami ni,
Vemo, koliko nam pomenila si.*

V 82. letu starosti nas je zapustila naša draga mama

MARIJA SIMONČIČ
iz Dolenje vasi pri Raki

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in svete maše ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravniškemu osebju Nevrološkega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto in osebju Doma počitka Metlika za ves njihov trud. Posebna zahvala velja sodelavcem podjetja Revoz-P.II., Ceprom in Vitacel, župniku za lepo opravljen obred ter pevskega zboru za zapete žalostinke. Vsem skupaj še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: sinovi Martin, Ivan, Jože in Vinko z družinami

ZAHVALA

*Mrtvi niso mrtvi,
mrtvi živijo v nas
in bodo ponovno umrli
z nami in v nas.*

V 90. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, praded in stric

**LEOPOLD
DVOJMOČ**

iz Ivanjš pri Kostanjevici

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in nam stali ob strani v teh žalostnih trenutkih, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče in za sv. maše ter ga tako številno spremili na zadnji poti. Zahvala tudi patronažni sestri Lidiji za obiske na domu in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 72. letu nas je zapustil dragi mož, ata in stari ata

**ANTON
HROVAT**

iz Stavče vasi pri Dvoru

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za podarjene vence, sveče in izrečeno sožalje. Zahvala tudi gospodu dekanu za lepo opravljen obred ter vsem, ki ste pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Nihče ne ve, kako boli,
ko tebe, draga mami,
v našem domu nič več ni.*

Po težki bolezni nas je v 67. letu starosti zapustila draga mami, stara mama, tašča, sestra, svakinja in teta

**JOŽICA
MALI**
roj. Novak

Bršljin 8

Ob boleči izgubi naše drage mami Jožice se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste bili v težkih dnevih in trenutkih z nami, nam izrazili sožalje in jo pospremili na zadnji poti ter ji darovali cvetje in sveče. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: hčerka Zdenka s sinom Klemenom, hčerka Jožica z družino, sestra Geli in ostalo sorodstvo

V SPOMIN

*Tiha in osamljena je sedaj tvoja soba,
prazen je tvoj sedež pri mizi,
le tvoja slika s stene nemo strmi.
Povsod te iščejo naše oči, a tebe
dragi, edini Matjaž, od nikoder ni.*

3. oktobra sta minili dve leti, odkar nam je kruta usoda izrgala iz naše srede ljubega sina, vnuka, nečaka

**MATJAŽ
KREVS**

Vsem, ki se ga spominjate in mu prinašate sveče in cvetje, iskrena hvala.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga

**ANA
KOVAČIČ**

iz Golobinjeka pri Mirni Peči

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, uslužbencem PPP Novo mesto, SŽ SVV Novo mesto ter Kovinarju Novo mesto za izraženo sožalje in podarjeno cvetje ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Še posebna zahvala velja višji medicinski sestri Slavki Kastelic, sosedu Kumrovi za nesebično pomoč, gospodu župniku za zadnje besede in lepo opravljen obred, pevcem ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 88. letu starosti se je po dolgoletni bolezni končala življenjska pot naše mame, stare mame, prababice in sestre

**ANE
LONGAR**
Kozarjeve mame

iz Žužemberka

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom in znancem za vence, cvetje in sveče, pevcem za lepo zapete pesmi, govornikom za poslovilne besede in g. dekanu za opravljen obred. Posebna zahvala osebju Doma starejših občanov Novo mesto za večletno skrbno in požrtvovalno nego in lajšanje bolečin. Hvala vsem, ki ste se poklonili njenemu spominu.

Vsi njeni

Žužemberk, Ljubljana, Novo mesto

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

**MARIJA
GORŠE**

z Drganjih sel

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sodelavcem, GG Podturn, sindikatu Vežani les za izrečeno sožalje, poklonjeno cvetje, sveče in daritev za sv. maše ter vsem, ki ste se od pokojne poslovili in jo spremili na zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo družini Zupančič za vsestransko pomoč in gospodu župniku za opravljen pogrebni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je zapustil naš dragi

**ANTON
KUPLJENIK**

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, pokojniku prinašali cvetje ter sveče in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala dr. Kresetovi ter sodelavcem Intenzivnega oddelka. Hvala tudi g. župniku in g. proštu Lapu za poslovilne besede ob žalni maši.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
neusmiljena smrt te vzela je od nas,
a v srcih naših boš ostal.*

V 63. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi ata, stari ata, brat in stric

NACE STRAJNAR

Dol. Ponikve 7

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, pokojniku prinašali cvetje in sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala sosedom Slakovim, Nežki, Krevsovim in Smolčevim, gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke, g. Rafku za poslovilne besede ob odprtem grobu in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih.

Za njim žalujemo vsi, ki smo ga imeli radi

OSMRTNICA

Mnogo prezgodaj je po težki bolezni umrla

ALOJZIJA BINGO

upokojena strojna delavka iz Obrata za proizvodnjo tablet, v Sektorju Zdravila

Češnjevak 14, Trebnje

Od upokojene sodelavke smo se poslovili v torek, 1. oktobra 1996, na pokopališču sv. Marjete v Dol. Nemški vasi. Ostala nam bo v lepem spominu.

DELAVCI IN UPOKOJENCI KRKE, TOVARNE ZDRAVIL, NOVO MESTO

tedenski koledar

Četrtek, 3. oktobra - Terezija Petek, 4. oktobra - Franc Sobota, 5. oktobra - Marcel Nedelja, 6. oktobra - Vera Ponedeljek, 7. oktobra - Marko Torek, 8. oktobra - Brigita Sreda, 9. oktobra - Abraham

LUNINE MENE
4. oktobra ob 13.04 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: 3. in 4.10. (ob 18.30), 5. in 6.10. (ob 18.30 in 20.30) ter 7.10. (ob 20.30) grozljivi film Od mraka do zore. 3. in 4.10. (ob 20.30) romantična komedija Pozabi Pariz. **ČRNOMELJ:** 4.10. (ob 20. uri) in 5.10. (ob 18. in 21.15) vohunski kriminalni film Misija: Nemogoče. 6.10. (ob 18. in 20. uri) ameriški

kriminalni film Golo mesto. **KOSTANJEVICA:** 5.10. (ob 20. uri) drama Mesečina in valentinovo. 6.10. (ob 20. uri) film Trenutki odločitve. **KRŠKO:** 4.10. (ob 20. uri) in 6.10. (ob 18. uri) ameriška drama Zadnji sprehod. **METLIKA:** 4. in 5.10. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Golo mesto. 6.10. (ob 18. uri in 20.15) ameriški kriminalni film Misija: Nemogoče. **NOVO MESTO:** Od 3. do 6.10. (ob 17. uri) film Twister. Od 3. do 6.10. (ob 19.15 in 21.20) ter 9.10. (ob 17. uri, 19.15 in 21.30) vohunski kriminalni film Misija: Nemogoče. **ŠENTJERNEJ:** 4.10. (ob 18. uri) drama Mesečina in valentinovo. 4.10. (ob 20. uri) film Trenutki odločitve. **TREBNJE:** 4.10. (ob 20. uri) in 6.10. (ob 16. uri) film Eraser.

film

• **TWISTER**, akcijski spektakel (1996, ZDA, 110 minut, režija: Jan de Bont)
Ali sploh koga zanima, kakšen je ta film? Kajti v ospredju so predvsem številke. Twister je namreč v nekaj mesecih v ZDA zaslužil astronomskih 240 milijonov dolarjev dobička! Pa še zdaleč ni konec. Seveda so bili tudi produkcijski stroški visoki, da ne govorimo o močni in agresivni propagandi. Slavnih igralcev, ki zadnja leta predstavljajo skoraj že največji strošek za velike filme, tukaj ni, resda pa bi to bilo tudi povsem nesmiselno. Saj to ni film, v katerem bi lahko svoj talent razkazovali ljudje, igralci, ne, tu je v glavni vlogi tehnika, računalnik, simulacije in efekti. Twister naj bi bil film katastrofe, vendar pa mu za to manjka nekaj bistvenega v tem žanru: žrtve. Ni jih videti, pa čeprav je očitno, da morajo ležati pod ruševinami razsutih hiš in skednjev. Film se namreč godi na prostranih koruznih poljih ene izmed ameriških kmetijskih držav. Pač tam kjer vsake toliko divja tornado, ki je menda najbolj pogost ravno v ZDA. Imamo

dve ekipe, ki se trudita, da bi tornado spoznali od znotraj, s tem pa mnogo izboljšali napovedi o njegovih uničevalnosti in tako preprečili žrtve. V prvi je hudo zagnana meteorologinja, obremenjena s spominom na tornado, ki ji je vzel očeta, igra jo Helen Hunt, povsem navadna igralka, pri nas znana po povprečni tv seriji Noro zaljubljenca, in Bill Paxton, ki ji prinese v podpis ločitev; potem pa ga, tudi meteorologa in nekdanjega lovca na tornade, spričo akcije, zgrabi stara strast. V drugi pa so fantje, ki imajo visok proračun, želje po slavi in niti za senco toliko entuziazma in izkušnje s terena kot prva ekipa. Oboji imajo enak stroj za pogled v tornadovo drobovje, zato gre zdaj za tekmo, kdo mu ga bo podtaknil prvi. Med diranjem po kolovozih in med večkratnim ponesrečenim poskusom se odvrti serija holivudskih trikov cenejše vrste, takih, ki dogajanju jemljejo kredibilnost in gledalcu vzbudijo vprašanja, ali je možno, da po zraku premetava krave, traktorje, celo hiške in tovornjake s priklopnikom, srčna meteorologa pa se po vseh veljavnih zakonih gravitacije vozita po vseh spodobno prilepljena na cesto? Tik za petami oziroma za zadnjimi kolesi kamioneta je sicer epicenter tornada najhujše oblike, ki pa ju noče in noče posesati. Primerno za manjše otrobolj pogost ravno v ZDA. Imamo

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM NOVO MESTO ODDELEK ZA IZOBRAŽEVANJE OB DELU

razpisuje:
nadaljevalni program **GOSTINSKI POSLOVODJA**, ki se izvaja po predmetniku **GOSTINSKI TEHNIK** v tečajni obliki.
Predavanja so razporejena na 3 semestre, 1-2 krat tedensko v popoldanskem času.
Pogoji za vpis:
- spričevalo o končani gostinski šoli
VIP: Gostinska dela - smer: kuhar ali
VIP: Gostinska dela - smer: natakar,
- potrdilo podjetja o delovnih izkušnjah v gostinstvu (dve leti).
Vse potrebne informacije dobite v tajništvu šole ali na telefonski številki: (068) 321-527
Zbiramo tudi prijave za vpis v program IV. zahtevnostne stopnje: **GOSTINSKA DELA** - za poklic **KUHAR** in - za poklic **NATAKAR**

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: **Drago Rustja**
UREDNIŠTVO: **Marjan Legan** (odgovorni urednik), **Andrej Bartelj**, **Mirjam Bezek-Jakše**, **Jožica Dornič**, **Breda Dušič Gornik**, **Tanja Gazvoda**, **Anton Jakše**, **Mojca Leskovek-Svete**, **Martin Luzar**, **Milan Markelj** (urednik Priloge), **Lidija Murn**, **Pavel Perc** in **Igor Vidmar**.
IZHAJA ob četrtek. Cena posamezne številke 180 tolarjev; naročnina za 2. polletje 4.680 tolarjev; za upokojenca 4.212 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 18.720 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 2.500 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 5.000 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 3.000 tolarjev. Za nenaročnike mali oglas do deset besed 1.600 tolarjev (po telefonu 2.000 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 160 tolarjev; za pravne osebe 1 cm malega oglasa 2.500 tolarjev.
ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).
NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212.
Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068) 323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006. Telefaks: (068) 322-898.
Elektronska pošta: dl@dol-list.si Internet <http://www.dol-list.si>
Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.
Računalniška priprava besedilnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.
Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

elektronika

TISKALNIK Samsung SP 0912 zelo ugodno prodam. ☎ (0601)84-376. 10472
kmetijski stroji
TRAKTOR Ursus 360, 650 delovnih ur, letnik 1988, prodam. ☎ (068)44-784. 10459
SILOKOMBAJN Mengele 280 in R 9 D, letnik 1989, prodam. ☎ (068)76-444. 10512
KOSILNICO BCS, bencin - petrolej, z vozičkom, in traktorsko OLT za na hidravliko prodam. ☎ (068)68-209. 10540
TRAKTOR IMT 560 De lux, zelo dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)57-260. 10551
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO Sip Novi Pionir 20, malo rabljeno, prodam. ☎ (0601)81-372. 10570
LIČKALNIK in srotar za koruzo ter plug Slavonac in IMT, 12 col, prodam. ☎ 324-451 ali 27-175. 10598
SAMONAKLADALNO, 19 m3, pajka na 2 vreteni, motokultivator s frezo ter plug, 12 col, prodam. ☎ (068)45-319. 10604
SILOKOMBAJN, nakladalko, puhalnik, motokultivator, čelni nakladač ter sadilec krompirja prodam. ☎ (0608)43-264, zvečer. 10618
KOSILNICO Alpina Elite 402, za vinnograd ali drugo, in železno ograjo (1.4 m), prodam. ☎ (068)67-246, Semič. 10645

kupim

DELNICE KRKE serije G po 7000 SIT in Krke serije B po 5000 SIT kupimo. ☎ (064)21-55-33. 10188
LESKOVO kolje odkupujemo. ☎ (068)87-318. 10476
DELNICE KRKE kupimo po najugodnejših cenah. Plačilo v gotovini. ☎ (068)41-160. 10610
KUHINJSKE ELEMENTE, širine 40, 50, 60, 100 cm, in dvojno pomivalno korito kupim. ☎ (068)325-387. 10631
BIKCA SIMENTALCA ali sivca, stara 1 teden, ter plug, 12 ali 14 col, kupim. ☎ (068)45-485. 10642

motorna vozila

126 P, letnik 1988, registriran za celo leto, obnovljen, nove gume, prodam. ☎ (068)28-076. 10430
AVTOMATIC, letnik 1988, prodam za 1700 DEM. ☎ (068)48-366. 10442
JUGO KORAL 45, letnik 1990, registriran do 7/97, prvi lastnik, prevoženih 21.217 km, prodam. ☎ (0608)32-897. 10443
R 4 in 126 P prodam po delih. ☎ (068)25-278. 10461
GOLF TD, letnik 1993, temno moder, prodam za 17.500 DEM. ☎ (0608)64-096. 10466
R 5, letnik 1993, 18.500 km, rdeč, nepoškodovan, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)44-992. 10469
MB B13 furgon, prvič registriran 1976, 7.5 t, zelo ugodno prodam. ☎ (0608)41-208. 10471
126 P, letnik 1985, prodam za 500 DEM. ☎ (068)48-672. 10477
GOLF 1.3, bel, 4V, bencinar, letnik 1990, prodam. ☎ (061)572-846. 10481
OPEL ASCONO 1.8 i, SRE oprema, letnik 1983, registriran do 5/97, prodam za 4500 DEM. ☎ (068)83-503. 10484
VW PASSAT 1.8 GL, letnik 12/92, naprodaj. ☎ (068)322-770, od 8. do 15. ure. 10487
DAWOO NEXIA, staro 11 mesecev, salonsko, kovinsko črno, z veliko dodatne opreme, alarmom, prodam. ☎ (068)58-018. 10488
JUGO 45 A, letnik 1987, registriran do 6/97, prodam. Pavlič, Glavni trg 2, Novo mesto. 10494
HYUNDAI PONY 1.3, kovinsko siv, 1. lastnik, dodatna oprema (preproge, zimске gume, radio, strešno okno), 87.000 km in južo 55, bel, letnik 1989, registriran do 12/96, prevoženih 71.000 km, prodam. ☎ (068)89-547 ali 89-548. 10496
VW HROŠČ 1200 J, letnik 1974, rumen, prodam. ☎ (068)28-574. 10497
R 19 ADAGIO, letnik 5/95, 5V, bel, CZ, prodam. ☎ (068)84-591, od petka, po 18. uri. 10498
GOLF, S paket, letnik 1985, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)89-341. 10499
R TRAFIC T 1100 D, letnik 1990, prodam. ☎ (068)83-122. 10501
LADO KARAVAN 1200, letnik 1979, registrirano do 5/97, prodam za 450 DEM. ☎ (068)65-087 ali 83-017. 10502
MZ ETZ 125, letnik 1988, registriran do 8/97, dobro ohranjen, prodam za 600 DEM. ☎ (068)78-268. 10504
R 4 GTL, letnik 1989, prodam za 3400 DEM. ☎ (068)65-605. 10508
OPEL KADETT 1.3 limuzina, letnik 1986, prodam. ☎ (068)78-284. 10510
GOLF JGL D, S paket, letnik 1985, registriran do 2/97, za 4600 DEM, in južo 45, letnik 1988, za 1600 DEM prodam. ☎ (068)81-539. 10511

Prodajamo
KOMBI CITROEN C 5, letnik 1992 (11.12.1992), prevoženih 195.000 km, zelo ohranjen.
Cena: 17.800 DEM.
KOOP, d.o.o., Brežice, tel. 0608/62-266 ali 62-277 od 7.30 do 15.30 vsak delavnik.

DOLENJSKA BANKA

Splača se varčevati

Dolenjska banka nudi svojim varčevalcem različne oblike deviznega varčevanja:

Valuta	Varčevalna knjižica	Depoziti s fiksno obrestno mero, vezani nad			Depoziti z spremenljivo obrestno mero nad 12 mesecev *
		1 mesec	3 mesece	6 mesecev *	
ATS	2,25 %	3,02 - 3,05 %	3,07 - 3,10 %	3,15 - 3,20 %	3,43 - 3,58 %
ITL	4,00 %	7,35 - 7,50 %	7,40 - 7,55 %	7,45 - 7,60 %	8,60 - 9,00 %
DEM	2,20 %	2,92 - 2,95 %	2,95 - 2,98 %	2,97 - 3,00 %	3,24 - 3,47 %
CHF	1,30 %	1,65 - 1,68 %	1,78 - 1,81 %	1,84 - 1,87 %	2,06 - 2,20 %
USD	2,50 %	5,40 - 5,45 %	5,50 - 5,60 %	5,60 - 5,65 %	5,91 - 6,49 %

Najnižji znesek depozita je 1.000 DEM oz. protivrednost v drugi valuti.
* Višina obrestnih mer je odvisna od višine privarčevanih sredstev.

Stavite na pravega

126 P, letnik 1991, in citroen AX 14 RD, letnik 1990, 1. lastnik, prodam. ☎ (0608)80-351. 10518
R 5 CAMPUS, letnik 7/91, prevoženih 70.000 km, prva lastnica, garažiran, lepo ohranjen, prodam. ☎ (0608)32-097. 10526
MERCEDES - BENZ 200 D, letnik 11/78, lepo ohranjen, z veliko dodatne opreme, prodam za 5600 DEM. Matjaž Starašič, Gubčeva 8, Črnomelj. 10534
R 5, letnik 7/92, 50.000 km, prodam za 7300 DEM. ☎ (068)81-728, po 15. uri. 10535
GOLF D, letnik 1983, in južo 45, letnik 1991, prodam. ☎ (0608)89-133. 10536
FIAT 126 P, letnik 1985, brezhiben, registriran do 11/96, prodam. ☎ (068)24-071, zvečer. 10546
AX 1.4 RD, letnik 1989, registriran do 26.10.1996, 71.000 km, prodam. ☎ (068)46-608. 10553
ŠKODO FAVORIT GLX, letnik 7/93, 28.000 km, rdečo, prvi lastnik, servisna knjižica, lepo ohranjeno, prodam za 8500 DEM. ☎ (068)44-770. 10555
R 4, letnik 1987, registriran do 5/97, prodam. ☎ (068)51-616 ali 51-151. 10557
R 4 GTL, letnik 1990, registriran do 2/97, prodam. ☎ (068)85-724. 10561
Z 101 GTL, letnik 1987, registriran do 7/97, prodam za 1300 DEM. ☎ (068)24-816. 10563
VW TRANSPORTER 2.4 D, podaljšan, rdeč, letnik 10/92, 120.000 km, servisna knjižica, prodam za 23.000 DEM ali menjam za avto do 10.000 DEM. ☎ (068)46-525. 10564
JUGO 45, letnik 1991, prodam. ☎ (068)45-377. 10566
ROWER 416 SLI, maksimalna oprema, letnik 1993, registriran do 5/97, zelo ugodno prodam. Dobrava 56, Otočec (novo naselje). 10571
NISSAN SUNNY 1.4, letnik 12/93, 53.200 km, za 15.000 DEM, ali nissan almera 1.4 GX, staro 1 mesec, prodam. Pavla Vidrih, Otočec, ☎ 75-180. 10573
OPEL VECTRO 1.6, registrirano do 3/97, sive kovinske barve, 72.000 km, lepo ohranjeno, prodam. ☎ (068)52-585. 10580
R 5 FIVE PLUS, letnik 1995, registriran do 5/97, prodam. ☎ (068)45-501. 10580
R 4 GTL, letnik 1988, rdeč, prodam. Marinka Cimrmančič, Hrib pri Orehku 17, Novo mesto. 10586
JUGO 45, letnik 1985, registriran do 1/97, ugodni prodam za 800 DEM. ☎ (068)75-191. 10593
GOLF JX D, letnik 1989, rdeč, 5V, lepo ohranjen, registriran do 3.2.1997, prevoženih 69.000 km, 1. lastnik, nekaramboliran, prodam. ☎ (0608)78-123. 10596
Z 101, letnik 1987, registriran do 7/97, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)322-355, po 14. uri. 10597
JUGO 45, letnik 1988, prodam. ☎ (068)23-917. 10603

R 4 GTL, letnik 1988, registriran za eno leto, prva barva, odlično, prodam. ☎ (068)73-069. 10608
WARTBURG, letnik 1987, vozen, prodam. ☎ (068)47-541, po 15. uri. 10611
R 5 CAMPUS, letnik 9/91, rdeč, 5V, tonirana stekla, prodam. ☎ (068)42-414. 10615
Z 35-8, letnik 12/87, kason 4.70 m, s cerado, v odličnem stanju, prodam. ☎ (068)76-566 ali (0609)611-377. 10613
HYUNDAI PONY 1.3 LS, letnik 1990/91, 42.000 km, prodam. ☎ (068)48-494. 10614
JUGO KORAL 45, letnik 1989, bel, prodam. ☎ (068)26-136. 10615
Z 1.1 GX, letnik 1987, registrirano do 12/96, v zelo dobrem stanju, golf JL, letnik 1980, registriran do 8/97, v dobrem stanju, prodam. ☎ (068)81-197. 10617
R 4 GTL, letnik 1991, rdeč, registriran do 4/97, redno servisiran, prodam za 4500 DEM. ☎ (0608)31-811. 10621
GOLF CLD, serija 3, letnik 1993, lepo ohranjen, z nekaj dodatne opreme, prodam. Kastelic, Srebrniče 11. 10623
HYUNDAI LANTRO, letnik 1994, še v garanciji, registrirano do 8/97, prodam za 16.500 DEM. ☎ (068)321-815. 10625
R 5 D, letnik 1991, ohranjen, prodam. ☎ (068)81-309. 10629
R 4 GTL, starejši letnik, registriran za celo leto, prodam. ☎ (068)81-294. 10632
UNO 1.3 D, letnik 1985, registriran do 1/97, lepo ohranjen, prodam ali menjam. ☎ (068)41-132. 10633
GOLF JGL D Unis, letnik 1984, 145.500 km, registriran do 10.7.1997, moder, lepo ohranjen, prodam za 4200 DEM. ☎ (068)42-428. 10637
KADETT 1.6 i kat, letnik 8/91, 76.000 km, CZ, servo volan, 5V, strešno okno, radio s kodo, temna stekla, kovinsko siv, prodam. ☎ (068)60-155, zvečer. 10638
ALFO 33, letnik 1986, registriran do 1.10.1997, prodam. ☎ (068)44-606, popoldan. 10640
Z 101, letnik 1987 in mercedes 190 D, letnik 1986, odlično ohranjen, prodam. ☎ (0608)61-362. 10647
FIAT TIPO 1.8 i.e. GT, model 1993, registriran do 1/97, 58.000 km, kovinsko rdeč, kupljen nov v SLO, odlično ohranjen, prodam za 16.400 DEM. Možen kredit. ☎ (068)26-157, od 8. do 18. ure. 10654
LADO RIVO 1300, letnik 2/91, registrirano do 2/97, 29.000 km, belo, 1. lastnik, odlično ohranjeno, prodam za 5.100 DEM. ☎ (068)26-157, od 8. do 18. ure. 10655
NOVO, NOVO! Posredniška prodaja vozil. Fine cars, d.o.o., Bajčeva 6 (poleg cerkve v Šmihelu), ☎ in faks: (068)26-157, od 8. do 18. ure. 10656
R 19 1.4, letnik 1993, v zelo dobrem stanju, prvi lastnik, prodam za 17.400 DEM. Vinko Šušteršič, Šmarjeta 11, ☎ (068)73-720, popoldan. 10657

obvestila

SPREJEMAMO NAROČILA za vrste piščancev, enodnevnih in večdnevni Valinica Senovo, Mio Gunjilac, ☎ (0608)79-375.
ŽALUZIJE, rolete in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po zelo ugodnih cenah. Možnost plačila na ček. ☎ (068)44-662 ali (0609)646-937.

preklci

OBVEŠČAM cenjene stranke, da bi frizerski salon Jana, C. III BAT VBI Mirna 31.12.1996 prenehal z obratovanjem.

pohištv

DOBRO OHRANJENO kuhinjsko pohištvo s pomivalnim koritom in napojno jedilni kot prodam. ☎ (0608)87-074.
KAVČ ugodno prodam. ☎ (068)26-109, popoldan.
POHIŠTVO, zelo malo rabljeno, ugodno prodam. ☎ (068)26-226.
KUHINJO GORENJE, staro 10 let, ugodno prodam. ☎ (068)21-851.
SEDEŽNO GARNITURO, omare, spalnico in dnevno sobo ter omario za lje prodam. ☎ (068)324-440, popoldan.
RAZNE STARINE, kose pohištva, skrinje za žito in razne drobne predmete stare nad 100 let, prodam. ☎ (0608)687.
NOVO zakonsko posteljo, hrastovo, dve nočni omari, mizico in stol, prodam. ☎ (061)772-949.

posest

VINOGRAD z zidnico v Žakovcu blizu Mokric, z elektriko, prodam. Obsto možnost vodovoda in telefona. ☎ (0608)57-014.
GOSTINSKO-STANOVANJSKI OBJEKTI, 2 x 100 m², na parceli cca 1000 m², 25 km iz Ljubljane, smer Litija, prodam za 259.000 DEM. ☎ (0609)642-799.
VINOGRAD z zidnico v Kotu pri Semčiču prodam. Boris Planinc, Zadnji krajec, ☎ (068)26-157, od 8. do 18. ure. 10655
GOZD, 32 a, cca 120 m³ mase iglavcev, možen takojšen posek 75 m³, v bližini Dolenjskih Toplic, prodam. ☎ (068)65-071.
VINOGRAD in nedograjeno zidnico v Lubancu pri Uršnih selih, sončna lega in asfaltni dostop, ugodno prodam. ☎ (061)852-215.
GOZD, 62 a, po 1m²/40 SIT prodam. ☎ (068)73-866.

KMETIJO, opremljeno s kmetijskimi stroji, dam za preživetje. Stara sem 62 let. ☎ (0608)88-115. 10532
PARCELO, 11 a. prodam. ☎ (068)73-219. 10549
V SEMIŠKI GORI zelo ugodno prodam gradbeno parcelo. ☎ (068)53-429. 10635

prodam

PEČ ZA CENTRALNO Emo 23, z dodatno opremo, in 80 l kombinirani bojler ugodno prodam. ☎ (068)341-896. 10435
KROMPIR za nadaljnje sajenje ter jedilni, sorte dezire, sante, frizija, fiana in primura, prodam. ☎ (061)785-097, zvečer. Anton Kraševac, Šentvid pri Stični 64. 10438
ŽELEZNE ŠINE, 4 vrata in jedilni krompir po 20 SIT/kg prodam. Alojz Sašlehar, Blato 20, Trebnje. 10445
KISIKOVO JEKLENKO in nove matometre prodam za 300 DEM. ☎ (0608)82-483. 10447
DOMAČO SVINJSKO MAST in nekaj ocvirkov prodam. ☎ (068)42-857. 10448
INVALIDSKA VOZIČKA, električne in navadnega, prodam. ☎ (0609)611-236. 10449
3 POLKNA Z OKVIRJI, 120 x 120 cm enega 60 x 60 cm, prodam. ☎ (0609)618-344, po 18. uri. 10450
AGREGAT Bosch, malo rabljen, motor Tomos in športno kolo prodam. ☎ (068)58-647. 10453
NOVO peč za centralno ogrevanje na trda goriva ali olje Stadler, 30 KW, z boilerjem, 120 l, prodam za 100.000 SIT. Naslov v oglasnem oddelku. 10455
GOSENICE za večji bager, vodilno kolo, oljni hladilnik ter več rezervnih delov za buldožer TG 75, vključno s kabinjo, ugodno prodam. ☎ (061)12-72-519. 10457
NOV enofazni cirkular in kotno brusilko Black & Decker 2000 W 6300/min ugodno prodam. ☎ (068)21-354. 10462
HRASTOV SOD, 328 l, prešo in mlin za grozdje prodam. ☎ (068)83-650. 10463
DVOREDNI pletilni stroj prodam. ☎ (0608)80-404. 10470
GRADBENO DVIGALO s 30 m jeklene vrvi, škrpice, primeren za zidarje in lesarje, prodam. Dušan Dragan, Šenturpet 75. 10473
ENOFAZNI HIDROFOR, 130 l, malo rabljen, prodam. ☎ (068) 67-174. 10475
SE NEUPORABLJEN pletilni stroj Super Standard 72 in Commodore 64 in kasetnik ugodno prodam. ☎ (068)25-011. 10478
KMEČKI MLIN z motorjem ali brez, premer kamnov 80 cm, potreben manjšega popravila, prodam za 300 DEM. ☎ (068)60-124. 10485
KOMBINIRAN otroški voziček z mizico, povijalno desko in stajico prodam. ☎ (068)28-202, popoldan. 10489
TROFAZNI CIRKULAR, 5,5 KM, avtomobilsko prikolico in vlečno kljuko za kodo prodam. ☎ (068)45-371, zvečer. 10491
GROZDJE šmarnice in žametne črtnice ter diatonično harmoniko Železniki, duri h, e, a, prodam. ☎ (068)81-849. 10491
CERTIFIKAT v vrednosti 400.000 SIT prodam za 60% vrednosti. ☎ (068)80-253. 10492
MOTORNO ŽAGO Stihl 034 in 60 l akropilko na samokolnici Tomos prodam. ☎ (068)26-921. 10493
PRAŠICA, težkega cca 140 kg, prodam. ☎ (068)49-530. 10495
GROZDJE frankinje in žametne črtnice, 500 do 700 kg, in 60-litrsko prešo, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (068)50-432, zvečer. 10500
OKNO, 140 x 120, dva radiatorja, peč za kopalnico z boilerjem na drva in elektriko zelo ugodno prodam. ☎ (068) 87-188. 10505
CCA 2000 KG 55% belega in 45% tečnega kvalitetnega grozdja prodam. ☎ (068) 341-555. 10509
VINO CVICEK in mošt šmarnice ugodno prodam. ☎ (0608)59-108. 10509
DOMAČA JABOLKA za obriranje, mikropiljena, 3 vrste, prodam. ☎ (068) 25-071. 10517
NOV Koppersbusch Kalorex ugodno prodam. ☎ (068)76-082, po 15. uri. 10525
CEPLJENO črmino prodam. ☎ (068) 81-862. 10529
LAŠKI RIZLING na Vinjem vrhu prodam. ☎ (068)76-414. 10533
MOŠT PORTUGALKE ugodno prodam. ☎ (068)84-372. 10537
KLAVIRKO, 80-basno, odlično kozo elekarico, triletno, in opel kadetta prodam. ☎ (068)64-461. 10541
STREŠNO OPEKO Strešnik, lepo ohranjeno, prodam. ☎ (068)42-222. 10543
GROZDJE refošk prodam. ☎ (066) 1-009, zvečer. 10544
4 ALU PLATIŠČA z gumami MS 65/60 R 14 prodam. ☎ (068)65-109. 10550
RABLJENA dvokrilna garažna vrata, m x 2,3 m, hladilno skrinjo, 310 l in prvni televizor Lowe opta, ekran 51 cm, zelo ugodno prodam. ☎ (068)27-193. 10556
GROZDJE FRANKINJE, črmino in zlatino prodam. ☎ (061)346-819. 10560
4 OKNA z roletami, 180 x 160 cm in 18 vzorčaste črne balkonske ograje prodam. ☎ 324-440, popoldan. 10562
MALO RABLJENE stroje za kemično čistilnico prodam. ☎ (0601)61-231. 10567
ETAŽNO plinsko peč, 18 KW, prodam. ☎ 323-295. 10572
STISKALNICO Vilmes, 750 l, za sadje in grozdje, prodam. ☎ (065)552-029. 10574
PEČ za etažno centralno - štedilnik, 4000 Kcal, prodam za 500 DEM. ☎ 34-249. 10576
ČRNO grozdje prodam. ☎ (068)58-1081. 10581
KLOPOTCE za vinograd ali kot okras prodam. ☎ (068)73-136. 10582
GROZDJE žametne črtnice in 150 l peka prodam. Prešeren, Šmarjeta 50, 73-552. 10583

RDEČE GROZDJE amerikan ugodno prodam. ☎ (068)78-537. 10587
KROŽNO ŽAGO - cirkular, enofazni, prodam. ☎ (068)78-308, zvečer. 10590
MALO RABLJEN 350 l hrastov sod za vino ugodno prodam. ☎ (068)85-736, zvečer. 10591
CEPLJENO grozdje prodam. ☎ (068)42-918. 10595
VEČJO KOLIČINO bukovih ali hrastovih kalanih metrov z dostavo na dom prodam. ☎ (0609)620-968. 10601
GROZDJE, vino, drva in molzni stroj prodam. Uhan, Lukovec 11, Trebnje. 10602
LEVIS KAVBOJKE 3550 SIT, bunde 4.000 SIT, jogi 10.150, nerjavča posoda, 320 l 26.000 SIT. Kulovec, Uršna sela, ☎ 65-636. 10606
DVE ženski športni kolesi, malo rabljeni in 2 električna boilerja (eden kombiniran za centralno) prodam. ☎ (068) 47-724. 10619
CVICEK, belo grozdje in hruskovo žganje prodam. ☎ (0608)87-611. 10620
PLETILNI STROJ Brother prodam. ☎ (068)324-045. 10622
RAZPRODAJA naravnega in umetnega kamna za oblogo fasad do 20 = jescenski popust. IKA-UM. ☎ (068)76-122. 10624
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, malo rabljen, prodam za 12.000 SIT. ☎ (068)23-450. 10626
3 M3 suhih hrastovih in 4 m3 smrekovih plohov prodam. ☎ (068)65-624. 10628
VEČ VRST zimskih gum in platišč ugodno prodam. ☎ (068)76-415. 10630
ŠUNKO prodam. ☎ (068)68-583. 10644
GROZDJE žametne črtnice, 500 kg, prodam. ☎ (0608)75-169. 10648
ELEKTRIČNI namizni štedilnik s pečico, leseno kad, 300 l, barvni televizor in otroško posteljo z jogijem prodam. ☎ (0608)87-330. 10650
RDEČE GROZDJE prodam. Škovec 1, Tržišče. ☎ (0608)80-214. 10651
ŠTEDILNIK na trda goriva prodam in nudim zanimivo in dobro plačano delo na domu. ☎ (068)45-136. 10652
ZELO UGODNO prodam štedilnik na trda goriva in starejši kombiniran električno-plinski štedilnik. ☎ (068)22-055, popoldan. 10653
KORUZO za zrnje na rastilju, in električnega pastirja prodam. ☎ (068)41-191. 10659
PREVIJALNO MIZO z banjico in ribiško palico prodam. ☎ (068)89-619. 10660
VEČJE HRASTOVE sode prodam. ☎ (068)81-492. 10661
ALUMINIJASTA PLATIŠČA 5,1 x 13, za jugo, Z 101, skoraj nova, ugodno prodam. ☎ (068)64-005. 10662

UGODNO prodam PEČ ZA CENTRALNO EMO CENTRAL 24, z dodatno opremo in 80 l kombiniran bojler. ☎ (068)26-306. 10662
AVTOPRIKOLICO po zelo ugodni ceni, prodam. ☎ (068)22-397. 10662

razno

VLOŽITE CERTIFIKAT! Zanj dobite delnice in nagrado (mlinček, likalnik, multipraktik...). ☎ (062)836-904. 10436
PODIRANJE in vleko drevces vseh sortimentov ugodno opravljam. Peter Stegane ml., Sečje selo 24, Vinica. 10439
DOLGOROČNI hipotekarni krediti za s.p., d.o.o., hitro, ugodno in brez garanta. ☎ (0609)640-107, po 13. uri. 10452
IMATE zdravstvene težave? Oglasite se pri bioenergetiku v Dol. Dobravi 17 pri Poljanah v Mirni Peči (Anica Fekunja). 10454
MATEMATIKO za osnovno in srednjo šolo inštruiram. ☎ (068)75-509, Diana. 10482
LOKAL na avtobusni postaji v Novem mestu oddam v najem. ☎ (061)715-200 ali (061)344-628. 10503
KEMIJO, matematiko in slovenščino za osnovno in srednjo šolo uspešno inštruiram. Branko Vrbinč, Gotna vas 20, Novo mesto. 10514
V CENTRU Novega mesta oddam poslovni prostor, 25 m², primeren za trgovino ali drugo dejavnost. ☎ (068)21-608, po 16. uri. 10528
INFORMACIJO o vašem dolžniku (lastništvo motornega vozila, bivališče, zaposlitev) vam priskrbim. ☎ (061)123-53-83. 10539
FRIZERSTVO Zdenka Režek, Skalna ul. 8, Otočec, obveščam cenjene stranke, da imam novo telefonsko številko: (068) 75-260. Se priporočam. 10542
V BRŠLJINU vzamem v dopoldanskem času v varstvo otroka. ☎ 323-717. 10542
VARSTVO za otroke redno ali občasno vam nudim na svojem domu. ☎ (068)21-934. 10568
STAREJŠIM INVALIDNIM ali bolnim ljudem nudim občasno pomoč in nego. ☎ (068)21-934. 10569
ŽAGAN DRVA v Novem mestu in okolici. ☎ (068)27-516. 10577
V STRAŽI oddam v najem poslovni prostor, primeren za trgovino ali storitveno dejavnost. ☎ (068)84-588. 10643
MATEMATIKO in fiziko za osnovno in srednjo šolo inštruiram. ☎ (0608)33-714. 10649
ZA PRIDNE dober zaslužek! Če imate popoldan čas in avto, pokličite! Prednost ženske. ☎ (066)272-111, dopoldan. ☎ (061)861-249, popoldan. 9911
ŠOFERJE za razvoz hrane po Novem mestu iščemo. Halo alo pizza. ☎ (0609) 631-304. 10370
NEMŠKO PODJETJE ponuja delo na domu pod ugodnimi pogoji. ☎ (068)83-579, po 19. uri. 10444
ŽELITE ZASLUŽITI 20.000 SIT ali več tedensko? Za brezplačno oskrbovanje in informacije pošljite naslovljeno kuverto z znamko na naslov: Anton Baraga, Partizanska 39, Ljubljana. 10446

službo dobi

KLJUČAVNIČARJA s prakso zaposlim. Šenica, Jurka vas, ☎ 83-562.

ZIDARSKEGA DELAVCA iz območja Sevnice ali Radeč za manjša gradbena dela pri zaključku hiše v Liscach iščem. ☎ (064)327-100 ali (0608)81-868. 10480
K SODELOVANJU vabimo komunikativne osebe za terensko prodajo našega artikla. Nudimo vam brezplačno izobraževanje in možnost zaposlitve. Teren Posavje. ☎ (0608)31-247. 10486
AVTOSOLA RIBA redno zaposli inštruktorja B kategorije, OD 120.000 SIT neto plus vsi dodatki po kolektivni pogodbi. ☎ (068)25-630. 10520
VOZNIK avtobusa s prakso, po možnosti iz Sevnice, dobi zaposlitev. ☎ (0609)637-277. 10527
20.000 SIT lahko zaslužite s pošiljanjem okrožnic. Začnite takoj! Za brezplačne informacije pošljite naslovljeno kuverto z znamko na naslov: Stane Vidic, Orehovo 46, 8290 Sevnica. 10531
VEČ DEL za delo na domu nudim. Za informacije pošljite 100 SIT v kuverti na naslov: Štampfelj, Golek 15 a, Krško. 10531
NAGROBNE SVEČE nudimo v nadaljnjo prodajo z ugodnimi pogoji. Primereno za začetnike. ☎ (0609)622-668. 10531
ZA DELO ZA ŠANKOM zaposlimo simpatično dekle. ☎ (068)321-102. 10531
KUHARICA ali natakarica, lahko tudi pripravnica, dobi delo. ☎ (068)89-216. 10531

službo išče

EKONOMSKI TEHNIK išče zaposlitev. Možno delo preko študentskega servisa. ☎ (068)323-737. 10456

stanovanja

NA MIRNI oddam v najem stanovanje. ☎ (068)40-375. 10434
KOMFORTNO, neopremljeno stanovanje v Mariboru menjam za isto v Sevnici ali Krškem. ☎ (062)226-497. 10458
ZA DRUŽBO ostareli osebi nudim za daljše obdobje brezplačno dvosobno stanovanje pri Semiču. Možnost predelovanja zelenjave. ☎ (066)74-378. 10565
DVOINPOLSOBNO STANOVANJE v Novem mestu, 68 m², takoj vseljivo, prodamo. ☎ (068)342-141. 10585
V NOvem MESTU, na Ul. Slavka Gruma, Drski ali okolici, najraje v bloku, najmem enopolno ali dvosobno stanovanje s CK. Marija Škedelj, Drska 46, Novo mesto. 10594
DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu najmem. ☎ (068)20-351, popoldan. 10600
STUDENT potrebuje sobo, lahko gre za sestanovaleca, v Ljubljani, v Trnovem, Murgljah, Viču ali ob Dolenjski cesti. ☎ (068)324-398. 10607
V ČRNOMLJU najmem garsonjero ali enosobno stanovanje. Šifra: -PRED-PLAČILO-. 10636

živali

PLEMENSKO OVCO solčavske pasme, staro 7 mesecev, prodam. ☎ (068)83-302. 10429
TELIČKO, staro 8 mesecev, prodam ali menjam za bika. Roman Golob, Rače 33, Brusnice. 10441
TELE za pitanje, težko 100 do 140 kg, kupim. ☎ (068)65-654. 10460
BIKCA, sivca, starega 4 mesece, prodam. ☎ (0608)41-119. 10464
KRAVO za zakol prodam ali menjam za brejo z doplačilom, kupim pa manjši trosilec hlevskega gnoja. ☎ (068)83-373. 10464
NOVOFUNDLANKO, križano, staro leto in pol, zelo prijazno do otrok, podarimo. ☎ (0601)82-115. 10474
TELIČKO, črno-belo, staro 1 teden, prodam. ☎ (068)89-050. 10506
TELICO, težko 500 kg, za zakol, prodam. ☎ (068)42-702. 10513
KOZO in eno mladico, staro 5 mesecev, prodam zaradi prostorske stiske. ☎ (068)85-852. 10515
MLADO KRAVO simentalco, brejo, prešo in kalač za drva prodam. ☎ (068)25-148. 10516
KRAVO in telico, breji 8 mesecev, ter pant žago prodam. ☎ (068)89-377. 10519
KRAVO s tetelom ali 9 mesecev brejo telico, tik pred telitvijo, prodam. ☎ (068)76-472. 10521
KRAVO s tetelom ali brejo prodam. ☎ (068)76-081. 10523
VEČ KOZ in kozličkov iz kontrolirane tropa prodam. ☎ (068)49-616. Peter. 10524

kobra
 Pooblaščen zastopnik za svetovanje, montažo in servis mobilitel.
 ŠMARJE 13, 6810 ŠENTJERNEJ
 tel.: 068/81-118, fax: 068/81-119

KOMPAS
Hertz
 Rent a Car
 POSLOVALNICA NOVO MESTO
 Avtobusna postaja, Roška cesta
 ponedeljek-petek: 8.00 - 14.00
 Tel.: 068 / 323 925
 Fax.: 068 / 323 922

KOZO, staro 1 leto, prodam. ☎ (068)81-784. 10530
DVA 10 dni stara bika frizijca in gumi voz, 16 col, prodam. ☎ (068)78-036. 10530
KASAŠKO KOBILO, primerno za jahanje, prodam. ☎ (068)42-838. 10554
DO 10 DNI starega bika kupim. ☎ (068)49-063. 10559

DVA TELIČKA, stara 7 dni, in mlin MB 51, za žita, ugodno prodam. ☎ (068)75-500. 10575
BIKASIMENTALCA, težkega 300 kg, in bika sivca, starega 3 tedne, prodam. ☎ (0608)81-895. 10584
3 TELICE, težke 200 do 250 kg in staro prešo na kamen prodam. ☎ (068)81-843. 10592

BIKCA, sivca, starega 8 tednov, za rejo, in 10 m bukovih drv prodam. ☎ (068)85-684. 10605
2 TELETI, črno-beli, prodam. ☎ (068)84-247. 10616
TELIČKO v A kontroli, staro 12 dni, prodam. ☎ (068)40-275. 10641

VI NAM - MI VAM

oglas na kratko s pošto odmevno objavo v DOLENJSKEM LISTU
 po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116

SUBARU, KIA MULLER, d.o.o.
 ☎ 068/51-059
 Posebna ugodnost SUBARU LEGACY 1000 DEM ceneje, KIA SPORTAGE 2500 DEM ceneje! Pooblaščen prodajalec in serviser vozil SUBARU in KIA.

GOTOVINSKA POSOJILA
 Gotovinska posojila, hitra realizacija, garancija čeki, hiše, zlatnina, umetnine, starine, certifikatske delnice. Mestna zastavljalnica, Cankarjeva 11 (pri Operi), Ljubljana, od 10. do 16. ure, ☎ 061/210-174 in 061/126 20 70.

POSEBNA PONUDBA! HOTELSKO NASELJE SIMONOV ZALIV
 Do 16. 11. 1996 vam pri bivanju najmanj 5 dni nudimo 10 % popusta, UPOKOJENCEM PA 20 % POPUSTA. Kapanje v bazenu z morsko vodo, izleti, sprehodi! Rezervacije: ☎ (066)463-100.

FORD STEPAN
 Prodajno-servisni center
 Marjana Kozine 4, Črnomelj
 ☎ 068/52-407, 53-120
 Velike ugodnosti za vse vrste komercialnih vozil FORD Transzit, Fiesta Courier, Escort VAN. Po zelo ugodnih cenah na zalogi Fiesta 1.3 in 60 KM ter 1,25i 16V in 75 KM, ravno tako Escorti vseh tipov in barv. Vsa vozila imajo veliko serijske opreme vključno z zračno blazino. Dodatna ugodnost HYPO leasing.

KOPALNICE "Delfin" BTC NOVO MESTO
 ☎ 068/322-879
 Ponudba: KOPALNE KADI + MASAŽNI SISTEMI, TUŠ KABINE, TURŠKE SAVNE, KERAMIČNE PLOŠČICE, KOPALNIŠKO POHIŠTVO, SANITARNA KERAMIKA, OSTALA KOPALNIŠKA OPREMA. VSE ZA KOPALNICE + KREDIT T+3%!

SUZUKI ALTO
 ŽE ZA 13.690 DEM
 Če iščete avto za vsakodnevne potrebe, je novi ALTO prava rešitev. Opremljen je z 1.0 l motorjem, ki premore 52 KM in pri 90 km/h porabi le 4,2 l goriva, servo zavorami, bočnimi ojačitvami, usnjenim volanom... Prodaja, servis in rezervni deli: AVTOSERVIS MURN, Reslova 4, Novo mesto, ☎ 068/24-791.

VULKANIZERSTVO MESTNIK Šentjernejska 18
 Novo mesto
 ☎ 068/342-022
 Na zalogi imamo zimske gume proizvajalcev NOKIA, DUNLOP (Winter Sport M2), GOOD YEAR, BARUM, MICHELIN, SAVA in obnovljene avtoplašče. Brezplačna montaža novih avtoplaščev, možnost obročnega odplačevanja in gotovinski popusti.

PRODAJA RABLJENE OPREME
 • Pisarniška oprema: mize, omare, stoli
 • Manjši strojčki: krožne žage, vrtaljke, varilni aparati, motorne žage, brusni stroji
 • Sredstva civilne zaščite: obleke, čevlji in drugo
 • Razni material in drobno orodje, postelje, jogiji
PIONIR, p.o. - v stečaju, Kočvarjeva 1, 8000 Novo mesto
 Kontaktni osebi: Janez Kastelic in Anton Slak
 ☎ 068/322-534 in 322-029

DELNIČARJI!
 ☎ 064/245-084, 064/217-138, 064/624-200
 Odkupujemo delnice KRKE razreda G, E in B in tudi ostale PRIVATIZACIJSKE DELNICE, za gotovino in po najugodnejši ceni, brez provizije. Pokličite nas!

DELNIČARJI KOLINSKE!
 ☎ 061/312-563, 13-776-13
DELNICE KOLINSKE serije B odkupujemo. Pokličite nas! Factor banka, d.d., Ljubljana

DELNIČARJI KRKE!
 ☎ 061/312-563, 13-776-13
DELNICE KRKE serije G odkupujemo po dnevno najugodnejših cenah. Odkupujemo tudi delnice serije B in C. Pokličite nas! Factor banka, d.d., Ljubljana

DOLENJSKA BORZNOPOSREDNIŠKA DRUŽBA
 ☎ 068/323-553, 323-554
 Strokovne nasvete ter prodajo in nakup delnic po najugodnejših cenah vam nudijo pooblaščen borzni posredniki DOLENJSKE BORZNOPOSREDNIŠKE DRUŽBE v Novem mestu nad parkirno hišo na Novem trgu.

GRANIT TRGOVINA
 Na Livadi 21
 ☎ 068/321-305, 321-306
 • Bogata izbira talne in stenke italijanske keramike ter gresa za notranjo in zunanjo ureditev prostorov
 • Hitrovezna lepila in estrihi, hidroizolacija, izravnalne mase, barvne fugirne mase, barvni silikonski kiti
 • Sanitarne baterije, sanitarna keramika
 • Izdelki iz naravnega kamna (okenske police, stopnice, tlaki)
 • Orodje in pripomočki za polaganje ploščic
 • Sanitarna keramika LAUFEN, DOLOMITE, pohištvo za kopalnice

PRODAJA IN MONTAŽA
 ☎ 068/42-982
 - PVC okna in vrata, alu okna, vrata, zimski vrtovi,... Garažna vrata (dvižna, lamelna, stranska), motorni pogon z daljinskim odpiranjem garažnih vrat, motorni pogon za dvoriščna vrata (drсна, krilna in zapornice).

SLIKOPLESKARSTVO TOMAZIN BORUT
 Mobilitel: 0609/643-234
 Ugodne cene vseh slikopleskarskih del, še posebej dekorativnih nanosov (marmorin, spatolato, jaeger) - 10-odst. popust.

TABAKUM, d.o.o. NOVO MESTO TRGOVINA S KMETIJSKO MEHANIZACIJO
 ☎ 341-288, 341-826
VELIKA IZBIRA motornih žag, agregatov za pranje pod visokim tlakom, pretočne črpalke (ročne in električne, varilni aparati, gume za osebnih, tovorni in traktorski program, kmetijska mehanizacija SIP, INO, MLAZ, TAJFUN, TEHNOSTROJ, GOLDONI po AKCIJSKIH CENAH (popust do 15%), CISTERNE INOX, UNIVERSAL traktorji NA ZALOGI: 445DTC, 640DTC, 530DTC, 533DTP, 53 FORTE, 64 FORTE, 533DT - še po SEJEMSKIH CENAH - POHITITE - zaloge so omejene. Se priporočamo!

ODKUP DELNIC KRKE IN PRIVATIZACIJSKIH PODJETIJ
 ☎ 061/52-975 (dopoldan), 061/324-444 (popoldan)
 KUPUJEMO delnice KRKE ter drugih privatizacijskih podjetij. Najugodnejše, brez provizije. Prepis opravimo na vašo željo tudi na vašem domu.

Marta Petric

bi dali, konec koncev je to naša dolžnost," pravi.

Marta izhaja iz stare novomeške družine. Rodila se je kot najmlajša od treh Klemenčičevih hčera in ostala zvesta rojstnemu kraju tudi po šolanju, saj se je iz Ljubljane vrnila kot vzgojiteljica iskat službo v Novo mesto. Najprej je tri leta obiskovala novomeško učiteljsko, vendar ker ji naravoslovni predmeti niso najbolj ležali, je pustila šolo in odšla k sestri v Ljubljano, kjer ji je pomagala varovati otroke, delala pa je tudi kot snajzilka. Ob nekem snidenju s svojo bivšo profesorico v Novem mestu, ki je bila huda nanjo, ker je pustila šolo, je poslušala njen nasvet in se vpisala na vzgojiteljsko šolo. To, da jo imajo otroci radi, je poleg profesorice opazila tudi njena mama, ki ji je večkrat rekla, da je že kot majhna deklica znala narediti red med otroki. Z njimi pa rada dela še danes, kljub temu da je to zahtevno in odgovorno delo. "Vse napore poplača že en sam otroški nasmeh. Lepo je, ko prideš v službo, na vratih oddelka pa te že nestrpno čakajo otroci," pravi Marta in dodaja, da je najbolj veselo za novo leto in za pusta, ko našemljeni otroci obiščejo bolnike tudi po drugih oddelkih in jim tako prinesejo vsaj malo veselja in razvedrila.

Že trideset let je, kar se je Marta Petric kot vzgojiteljica zaposlila v novomeški vzgojnovarstveni organizaciji in med otroki ostala vse do danes. Je najstarejša vzgojiteljica v aktivu, že več kot deset let, od samega začetka bolnišničnega vrtca, pa dela na otroškem oddelku novomeške splošne bolnišnice. "Bolni otroci želijo posebne pozornosti, za mnoge sem takrat nadomestna mama, ki ji lahko zaupajo in se ji potožijo," pravi Marta. Nekateri se nanjo tako navežejo, da potem, ko se pozdravijo, najraje ne bi šli domov. Bolečine jim poskuša pregnati z veselimi pravljičami in igrami. Tistim, ki ne morejo iz postelje, pa se posveti še posebej. Delo z bolnimi otroki je drugačno od dela z zdravimi, poleg tega pa so v bolnišničnem vrtcu otroci različnih starosti, od dojenčkov pa do najstnikov, ki se jim zdijo nekatere igre z mlajšimi že smešne.

Praden je Marta začela delo vzgojiteljice z malimi pacienti, je tako varstvo in vzgojo spremljala na Pediatrični kliniki v Ljubljani, kjer je to delo že utečeno. "Tudi drugje po slovenskih bolnišnicah imajo že dalj časa zaposlene vzgojiteljice, ki preko igre otroke sprostitijo, da se imajo kljub bolezni lepo in se zaradi tega tudi prej pozdravijo," razlaga Marta, ki se ne strinja s tistimi, ki skušajo delo z bolnimi otroki prikazati kot nadstandard. "Tako malo je potrebno, da so otroci srečni in zakaj jim tega ne

Izlet naročnikov Dolenjskega lista

Čas dopustov in poletne vročine je mimo - in prvi jesenski izlet naročnikov Dolenjskega lista je pred nami. 26. oktobra vas bomo popeljali na Tolminsko - boljše rečeno na zabavno Tolminsko. Kajti zabave in dobre volje bo na pretek.

Odhod iz Novega mesta bo ob 6. uri z avtobusne postaje. Peljali se bomo mimo Ljubljane in Vrhnike do Idrije, kjer bo po želji z doplačilom ogled muzeja živega srebra, postanek pa v industrijski prodajalni čipka. Z vožnjo bomo nadaljevali do Mosta na Soči, kjer si bomo ogledali most in spili kavico. Sprehodili se bomo mimo rojstne hiše dr. Ivana Preglja do cerkvice sv. Mavra, od koder se nam bo odprl pogled na dolino Soče. Nato se bomo odpravili do pristanišča, se vkrcali na ladjo Lucija in odpluli po 7 km dolgem umetnem jezeru. Ladja je prava rečna ladja, grajena v stilu parnikov, poganja jo vodno kolo; mornarji na njej nam bodo postregli s kosilom, kapitan pa nam bo govoril o jezeru, ribah in jezerskih deklah. Če bo med potniki našel zaljubljenec, bo na krovu privedil poroko po mornarskih običajih - in smeha zagotovo ne bo manjkalo. Po pristanku se bomo odpeljali še v Ušnik, od koder se lepo vidi cerkvice v Mengorah, in se nato ustavili v vasi Volče, za konec pa obiskali še Tolminska korita ter si ogledali Hudičev most. Na parkirišču nas bodo pričakali zatomlinski kmetje in nam pripravili pokušino pravega tolminskega sira. V okrepčevalnici pri Palukcu nas bo odhod zabaval tolminski godbenik. V Novo mesto bomo prišli v zgodnjih večernih urah.

Cena za naročnike Dolenjskega lista je 3.850 tolarjev, za ostale pa 4.850 tolarjev.

Prijave zbiramo do petka, 18. oktobra, na telefonskih številkah

068/321-115, 342-136 in 0609/623-116.

Na izlet vas vabita

DOLENJSKI LIST

in

MANA
turistična agencija

• V podjetje se je pripeljal, iz podjetja je odletel. (Jurij)

Turjak kulturni spomenik Unesca

Grad omenjen leta 1162 - Dalmatinova kapela - Pokopališče z grobnico Turjačanov

TURJAK - "Sedanji, zgornji, turjaški grad se v zgodovinskih virih omenja že leta 1162, gotovo pa je starejši; obstajal pa je še starejši, spodnji grad, od katerega pa so ostale le še ruševine," pove predstavnik Turističnega društva Turjak Boris Koželj obiskovalcem Turjaka.

Turjak obišče na leto 30 do 40.000 ljudi od vsepovsod, največ pa je šolarjev. Obiskovalci si lahko ogledajo grad s poslikano Dalmatinovo kapelo (v njej je Jurij Dalmatin ki so mu rekli tudi Jurij Kobila, prevajal Biblijo), v Viteški dvorani je kar dobro obiskana razstava o Turjaku in turških vpadih, zanimiv pa je tudi sam grad, ki je bil pogosto oblegan, osvojen pa le enkrat, in sicer po

kapitulaciji Italije, ko so ga zavzeli partizani. O tem govorita danes dve spominski plošči: ena o partizanskem zavzetju gradu, druga pa o zajetih nasprotnikih in njihovi usodi.

Grad je kulturni spomenik Unesca, zato ga sedanji grof ne more dobiti nazaj, sicer pa za to niti ne kaže interesa. Pač pa se zavzema za vrnitev 3.050 ha gozdov. Veliko vprašanje je, če mu bo ugodeno, saj ni bil nikoli slovenski državljan. V bližini je še pokopališče z grobnico Turjačanov, kjer je posebna zanimivost srce turjaškega grofa Hana, ki so ga zaradi zaljubljenosti v kmečko dekle poslali v Italijo, kjer je nare-

dil samomor; v poslovnem pismu pa je zapisal, naj bi njegovo srce odnesli na Turjak, da bo počivalo blizu ljubljene.

V tesni zvezi s Turjačani je tudi cerkvice sv. Ahaca. Še starejšo cerkvice so posvetili temu svetniku po zmagi Andreja Turjaškega nad Turki pri Sisku leta 1593, izvojevani prav na dan sv. Ahaca. V bližnji okolici pa je še več zanimivosti. Omeniti velja potoček Bajdinec s slapovi in drugimi posebnostmi. Le nekaj kilometrov vstran je Rašica s Trubarjevo domačijo in drugi rojstni kraji slovenskih pisateljev.

J. PRIMC

BORIS ZUPANC PREJEL ZNAK HRABRO DEJANJE

KOČEVJE - Na svečani podelitvi priznanj organov za notranje zadeve v Ljubljani je načelnik uprave za notranje zadeve Branko Slak prejšnji četrtek izročil Znak hrabro dejanje med tremi dobitniki priznanj tudi Borisu Zupancu (portret tedna, DL 26. septembra) iz Kočevja. Priznanje, ki ga podeljuje ministrstvo za notranje zadeve za izkazano osebnostno hrabrost in požrtvovalnost pri reševanju ljudi oziroma premoženja, je Zupanc prejel zaradi nesebične pomoči, ki jo je nudil ponesrečenim v hudi prometni nesreči, ki se je zgodila 20. julija zvečer na Bregu pri Kočevju.

LABODOVA MODA - Novomeškim Labod je vodilni slovenski proizvajalec srajc in bluz. Na modni reviji prejšnji petek pa so predstavili tudi žensko in moško vrhna oblačila iz letošnje jesensko-zimske kolekcije, ki je sedaj v prodaji, ter modele, ki jih pripravljajo za prihodnjo pomlad in poletje. Po modni reviji, ki jo je pripravil novomeški Reklam studio, je stekla beseda o Labodovem poslovanju in načrtovani novi organiziranosti. O tem več v prihodnji številki. (Foto: A. B.)

PETRA KRAMER V SLOVENSKEM LEPOPOTNEM VRHU - Miss fotogeničnosti Slovenije 1996 je največ, kar je kdaj deklet z Dolenjske doseglo na lepotnih tekmovanjih. Dvajsetletna Novomeščanka Petra Kramer, ki je zmagala že kar na prvi tovrstni preizkušnji v začetku avgusta na Otočcu in si prislužila naslov Miss Dolenjske, se si kasneje skozi polfinale in finale priborila mesto v superfinalu šestih najlepših na tekmovanju miss Slovenije za miss sveta, si je po strokovnem mnenju slovenskih modnih fotografov, fotoreporterjev in novinarjev prislužila laskavo naslov "Miss fotogeničnosti". V superfinalu izbora za Miss Slovenije 1996 je po izboru žirije in gledalcev Pop tv, ki so glasovali s pomočjo lokalnih radijskih postaj dobila Ptujčanka Alenka Vindiš (druga z leve), prva spremljevalka je postala Mariborčanka Martina Koradžija (prva z leve), druga spremljevalka pa Stančka Šukalo, lepota iz Kopra (tretja z leve). Petra Kramer (na sliki desno) je po osvojenem priznanju slovenskega modnega sveta že prejela prve resne ponudbe za delo na tem področju. (Foto: Marko Klinc)

Halo, tukaj je bralec Dolenjskega lista!

Pohvala postrežbi gostilne Špolar v Mirni Peči - "Zakaj redarji z velodroma v Češči vasi kljub obljubi izplačila tega še vedno niso dobili?" - Kritika gradbenim inšpektorjem

Prvi četrtkov telefonski klic je prispevala Anica iz Metlike, ki pa ni samo bralka našega časopisa, ampak tudi poslušalka Studia D. Tako se je v soboto, 21. septembra, še z ostalimi poslušalci tega radia udeležila drugega srečanja v gostilni Špolar v Mirni Peči. Ne more prehaliti hrane, postrežbe in prijaznosti strežnega osebja. Jožeta z Gore pri Krškem pa je pred nekaj dnevi razburila novica, ki jo je slišal na televizijskem Dnevniku, koliko denarne pomoči je država namenila družinam in otrokom, prizadetim v osamosvojitveni vojni. "Da jih ni sram, kako mizerni so ti zneski! To je svinjarija! Zakaj pa sami ne dajo nekaj od svojih plač, se ne bi nič poznalo," je povedal Jože.

Mnogi so se že v času svetovnega kolesarskega prvenstva v No-

vem mestu med 10. in 18. avgustom spraševali, ali bo prireditelj pokrila vse stroške, ki so povezani z organizacijo takega dogodka. Vse kaže, da upravičeno. A. B. iz Novega mesta je ves ta čas na velodromu v Češči vasi delal kot redar in to po 12, 13 ur na dan. Kolesarsko društvo Cyklotour je njemu in ostalim delavcem obljubilo izplačilo denarja v dveh tednih, toda o njem po mesecu dni in pol ni ne duha ne sluha. A. B. je povedal, da že nekaj časa kličejo na društvo oziroma njegovega direktorja Jožeta Majesa, pa ga nikakor ne morejo dobiti niti na mobilni. Nam ga je uspelo in g. Majes je povedal, da je strah, da ne bi dobili zasluženega plačila, neumeni in da bodo vsi delavci prav gotovo izplačani v bližnji prihodnosti. Trenutno imajo likvidnostne težave, zato računajo na potrpežljivost teh delavcev. V primeru, če pa se to ne bi zgodilo, so na sekretariatu za splošno-pravne zadeve na novomeški občini povedali, da če ti delavci s podjetjem niso podpisali nobene pogodbe, potem lahko le še naprej skrbijo za javni pritisk na odgovorne.

Bralka ga. Jenškovec iz Kostanjevice na Krki pravi, da zelo rada prebira Dolenjski list, jezi pa jo, ker že drugič ni dobila polnočnice za plačilo časopisa, čeprav je star naročnik. "Za prvo poletje sem telefonirala in so mi jo kasneje vendarle poslali, za drugo poletje pa je spet ni," pravi. Za zamudo, do katere je prišlo zaradi manjše nepravilnosti pri vnosu podatkov v računalniku se ji opravičujemo in obljublamo, da bo polnočnica sedaj dobivala redno.

Bralka Štefka iz Dolenjskega Vrhpolja pri Šentjerneju (se) sprašuje, ali se danes lahko gradi kar brez lokacijskega in gradbenege dovoljenja, kot to počnejo v njihovi vasi njeni sosede, sama pa za to ni dobila dovoljenja ne od sosedov ne z občine in kje so ter kaj delajo gradbeni inšpektorji. Marjana Majcer z novomeškega sekretariata za splošno-pravne zadeve je povedala, da občina ne izdaja lokacijskih in gradbenih dovoljenj, pač pa je to delo Uprave enote Novo mesto, da jo je gotovo najprej potrebna prijava. Podoben odgovor smo dobili tudi na inšpekcijski službi novomeške Izpostave za varstvo narave Ministrstva za okolje in prostor, ko so dejali, da inšpekcijska služba deluje in da gredo prav gotovo preveriti na vse prijave in tudi sicer pogosto pregledujejo teren. Gospe svetujemo, da poda pisno prijavo.

Pavlinova iz Družinske vasi pa želi na ta način sporočiti znanemu občanu, ki si je izpred trgovine Demetra v Beli Cerkvi pred nekaj dnevi izposodil lakovnico, da jo vrne, tako kot si jo je izposodil. Sicer ga bo potipala roka pravice. L. M.

NAKUP V NOVOTEKSOVI TKANINI

NOVO MESTO - V Novoteksovi menzi bo od četrtega, 3. oktobra, pa do sobote, 5. oktobra, akcijska prodaja kvalitetnega in modnega blaga. V četrtek in petek lahko kupujete od 8. do 18. ure, v soboto pa od 8. do 12. ure. Vabljeni!

PARADIŽNIK VELIKAN - Pri Carlovih v Velikih Brusnicah so vzgojili paradižnik, ki je zrasel v višino kar štiri metre. Paradižnik je obrodil in čeprav so njegovi plodovi drobnji, so po mnenju Jožeta Lihtenegerja, ki ga oskrbuje, odlični za paradižnikovo mezgo. (Besedilo in fotografija: B. Avbar)

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa je opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Pristihnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068) 323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.

Dolenjske Novice.

1885-1919

kratkočasnice izbral Jože Dular

Pri vojakih

Častnik: "No, Šašek, povejte mi, koliko je polovica od ene tretjine?"
Šašek (po nekolikem premisleku): "Natančno ne morem povedati, gospod lajtnant, ampak veliko ni!"

V železniški restavraciji

Gospod: "Natakar, zakaj mi daste vendar tako majhno porcijo?"
Natakar: "Zato, da ne boste vlak zamudili."

Vun je šla

Nekega dne pride v stanovanje neke gospe njen dobri prijatelj, katerega pa ona ni kaj rada videla. Hitro se skrje za omaro, in sicer tako, da so ji spodaj noge vun gledale.
"Kje je tvoja mama, ljubo dete?" vpraša ta neprijubljen gost.
"Ona je šla vun," odgovori mala lažnjivka.
"Tako! Le povej svoji materi, kadar bodo šli vun, da naj nikat nog doma ne pozabijo!"